Predici la duminici si sărbători

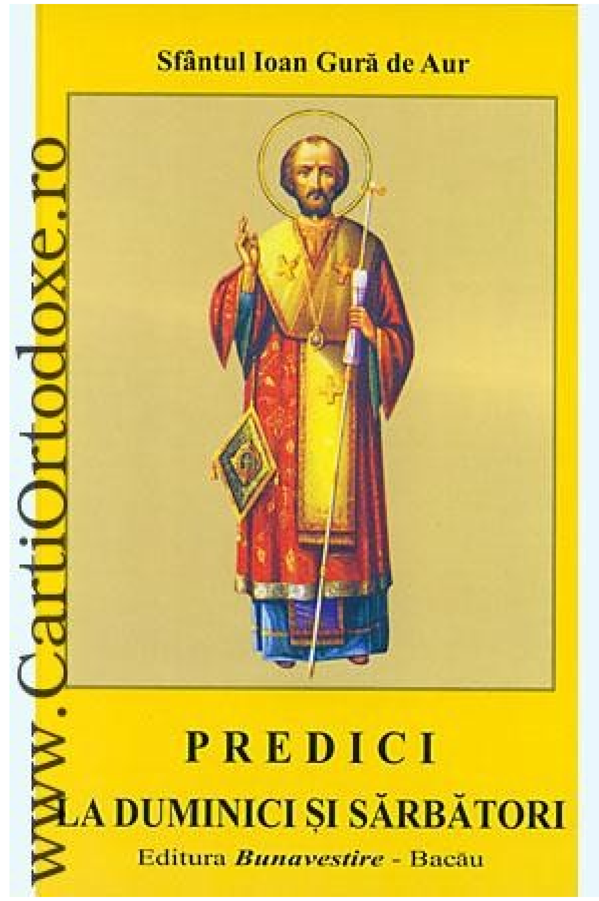
Tipărite cu binecuvântarea

Prea Sfințitului IUSTINIAN

Episcopul Maramureşului şi Sătmarului

Editura Bunavestire

Bacău 1997-2005

Prefață

din "Predici la duminici şi sărbători"

Prefață

Ceea ce spuneam în urmă cu 25 de ani elevilor seminarişti, ca profesor de teologie pastorală, vă spun acum şi vouă, tuturor preoților români:

Prima şi cea mai esențială datorie a pastorului duhovnicesc este luminarea minții enoriaşilor săi cu adevărata învățătură despre credința şi purtarea creştină.

Aceasta se vede din exemplul şi învățătura Mântuitorului Hristos. El arată că spre aceasta este misiunea Sa: „Duhul Domnului este peste Mine, pentru care M-a uns să binevestesc săracilor; M-a trimis să vindec pe cei zdrobiți cu inima; să propovăduiesc robilor dezrobirea şi celor orbi vederea; să slobozesc pe cei apăsați" (Luca 4, 18). Şi umblând cu predica prin sate şi cetăți, zicea: „Trebuie să binevestesc împărăția lui Dumnezeu şi altor cetăți, fiindcă pentru aceasta am fost trimis" (Luca 4, 43). „Să mergem in altă parte, prin cetățile şi satele învecinate ca să propovăduiesc şi acolo, căci pentru aceasta am venit" (Marcu 1, 38).

Această misiune de învățătură a oamenilor, Mântuitorul a Încredințat-o Apostolilor: „Precum M-a trimis pe Mine Tatăl, văd trimit şi Eu pe voi" (Ioan 20, 21); „Drept aceea, mergând, invățați toate neamurile, botezându-le în numele Tatălui şi al Fiului si al Sfântului Duh, învățându-le să păzească toate câte v-am poruncit vouă" (Matei 28, 19-20).

Apostolii au împlinit porunca dată lor de Iisus Hristos; cu predica lor au răspândit creştinătatea în toată lumea, iar pe păstorii Bisericilor de ei întemeiate, i-au învățat să facă aceleaşi.

Apostolul Pavel, cugetând la datoria cea mare de a predica Evanghelia, zice: „Vai mie dacă nu voi binevesti! Căci dacă fac aceasta de bună voie, am plată; dar dacă o fac fără voie, am numai o slujire încredințată" (I Corinteni 9, 16-17). Şi în epistolele sale pastorale către episcopii Timotei şi Tit pune cele mai puternice îndemnări şi cele mai înfricoşate amenințări privitoare la datoria păstorului de a învăța poporul credința şi cucernicia creştină. „Propovăduieşte cuvântul, zice el lui Timotei, stăruieşte cu timp şi fără de timp, mustră, ceartă, îndeamnă, cu toată îndelunga-răbdare şi învățătură" (II Timotei 4, 2).

Descriind calitățile păstorului celui bun, pune între ele şi pe aceea de învățător. „Se cuvine, dar, ca episcopul (şi preotul) să fie… destoinic să învețe pe alții" (I Timotei 3, 2). Şi în alt loc: „Punându-le înaintea fraților acestea, vei fi bun slujitor al lui Hristos Iisus, hrănindu-te cu cuvintele credinței şi ale bunei învățături căreia ai urmat" (I Timotei 4, 6). „Acestea să le porunceşti şi să-i înveți. Nimeni să nu disprețuiască tinerețile tale, ci fă-te pildă credincioşilor cu cuvântul, cu purtarea, cu dragostea, cu duhul, cu credința, cu curăția. Până voi veni eu, ia aminte

la citit, la îndemnat, la învățat… Cugetă la acestea, ține-te de acestea, ca propăşirea ta să fie vădită tuturor” (I Timotei 4, 11-13, 15).

Şi iarăşi: „Cele ce ai auzit de la mine, cu mulți martori de față, acestea le încredințează la oamenii credincioşi, care vor fi destoinici să învețe şi pe alții… Sileşte-te să te arăți încercat, înaintea lui Dumnezeu lucrător cu fața curată, drept învățând cuvântul adevărului. Iar de deşartele vorbiri lumeşti fereşte-te, căci ele vor spori nelegiuirea tot mai mult… Un slujitor al Domnului nu trebuie să se certe, ci să fie blând față de toți, destoinic să dea învățătură, îngăduitor, certând cu blândețe pe cei ce stau împotrivă” (II Timotei 2, 2, 15-16, 24-25). „Iar tu fii treaz în toate, suferă răul, fă lucrul evanghelistului, slujba ta fă-o deplin” (II Timotei 4, 5).

Lui Tit îi recomandă a se ține „de cuvântul cel credincios al învățăturii, ca să fie destoinic şi să îndemne la învățătura cea sănătoasă şi să mustre pe cei potrivnici. Pentru că mulți sunt răzvrătiți, grăitori în deşert şi înşelători, mai ales cei din tăierea împrejur, cărora trebuie să li se închidă gura ca unora care răzvrătesc case întregi, învățând, pentru câştig urât, cele ce nu se cuvin. Toate sunt curate pentru cei curați; iar pentru cei întinați şi necredincioşi nimeni nu este curat, ci li s-au întinat lor şi mintea şi cugetul. Ei mărturisesc că II cunosc pe Dumnezeu, dar cu faptele lor II tăgăduiesc, urâcioşi fiind, nesupuşi, şi la orice lucru bun, netrebnici” (Tit 1, 9-11, 15-16).

De la Apostoli, această datorie a predicării cuvântului lui Dumnezeu, împreună cu slujirea apostolică, a trecut la urmaşii lor, păstorii Bisericii creştine din toate timpurile, şi atât de strâns este legată cu chemarea lor pastorală, încât pe ea se întemeiază înființarea Bisericii creştine. Căci Biserica se alcătuieşte din oameni, care din fire se nasc neluminați şi depărtați de Dumnezeu.

Prin urmare, trebuie să fie în Biserică un mijloc de a lumina pe cei neluminați, de a apropia de Dumnezeu pe cei depărtați de Dânsul. Acest mijloc este predicarea învățăturii celei sfinte. „Cum vor crede în Acela de Care n-au auzit? Şi cum vor auzi, fără propovăduitor?” (Romani 10, 14).

Pentru aceasta, Biserica Ecumenică, prin anumite canoane şi cu mare amenințare, deşteaptă pe păstori la această neînlăturată datorie de a predica cuvântul lui Dumnezeu. Astfel, canonul 58 Apostolic declară nevrednic de sfințita slujire pe păstorul care nu învață pe păstoriții săi buna cinstire de Dumnezeu; iar canonul 19 al Sinodului VI Ecumenic porunceşte păstorului a predica în toate zilele, mai cu seamă Duminica, învățătura creştină clericilor şi poporului, pentru ca ei să cunoască cele de folos şi să-şi îndrepte viața.

Cărțile sfinte, din punct de vedere al acestei datorii pastorale, dau preotului astfel de numiri, care toate arată caracterul lui de învățător şi luminător. Aşa sunt numirile de:
a) prooroc, care arată că preotul trebuie să fie inspirat de cunoştința lucrurilor dumnezeieşti şi a le vesti oamenilor;
b) părinte spiritual, fiindcă el împlineşte datoria părintească de a renaşte şi educa pe oameni în ale religiei;
c) păstor, pentru că el hrăneşte turma cea cuvântătoare cu învățătura adevărului;
d) slujitor al lui Dumnezeu şi iconom al tainelor lui Dumnezeu; împreună-lucrător al lui Dumnezeu;
e) lumină a lumii şi sare a pământului, fiindcă el luminează mințile şi fereşte inimile de rătăcire prin învățătura lui Hristos, ş.a.

Precum predica a răspândit în toată lumea credința creștină, a întărit-o şi a păstrat-o, lipsa predicii împuținează, slăbeşte şi stinge credința. Poporul, necunoscând dogmele credinței şi ale moralei, sau auzindu-le fără a le înțelege, cade în credințe rătăcite şi în superstiții, uită datoriile către Dumnezeu, către sine şi către aproapele, se demoralizează. Şi aşa, lipsit de lumina care luminează pe tot omul ce vine în lume, cade în întunericul spiritual care aduce veşnică pieire sufletească şi toate nefericirile.

Cu Biserica acelui popor se întâmplă ceea ce a zis oarecând Domnul despre Biserica Efesului: „Faptul că ai părăsit dragostea… drept aceea… vin la tine curând, şi voi mişca sfeşnicul tău din locul lui…” (Apocalipsa 2, 4-5). Adică: „Te voi şterge din rândul popoarelor, voi da slava ta altora, te vor stăpâni alții, pentru ca întunericul şi rătăcirea ta să nu se răspândească”. Iar această mare nefericire asupra Bisericii unei națiuni provine de la neîngrijirea sau incapabilitatea păstorilor spirituali de a predica lumina adevărului, a virtuții.

Pentru aceasta, cuvântul lui Dumnezeu amenință cu cele mai cumplite pedepse pe nişte asemenea păstori: „Fiul omului! Iată, te-am pus străjer casei lui Israel; vei asculta deci cuvântul ce-Mi va ieşi din gură şi-l vei vesti ca din gura Mea. De voi zice celui rău: «Vei muri!» şi tu nu-l vei înştiința, nici nu-i vei grăi, pentru a abate pe cel rău de la calea lui cea rea, ca să trăiască, cel rău va pieri în nelegiuirea sa şi Eu voi cere sângele lui din mâna ta” (Iezechiel 3, 17-18). „Vai de păstorii lui Israel, care s-au păstorit pe ei înşişi! Păstorii nu trebuie ei oare să păstorească turma? Dar voi ați mâncat grăsimea şi cu lâna v-ați îmbrăcat; oile cele grase le-ați junghiat, iar turma n-ați păscut-o. Pe cele slabe nu le-ați întărit; oaia bolnavă n-ați lecuit-o şi pe cea rănită n-ați legat-o; pe cea rătăcită n-ați întors-o şi pe cea pierdută n-ați căutat-o, ci le-ați stăpânit cu asprime şi cruzime, (…) şi voi cere înapoi oile Mele şi nu se vor mai paşte păstorii pe ei înşişi şi voi smulge oile Mele din gura lor şi ele nu vor mai fi pentru ei o pradă de sfâşiat” (Iezechiel 34, 2-4, 10). Şi iarăşi: „Amar păstorilor ce pierd şi risipesc oile păşunii Mele “.

Prin proorocii Osea şi Maleahi, de asemenea, depărtează Dumnezeu de la Sine şi amenință cu blestem pe păstorul ce neglijează a învăța poporul: „Poporul Meu va pieri pentru că nu mai cunoaşte pe Domnul. Şi pentru că tu ai trecut cu vederea cunoaşterea Domnului, Eu te voi da la o parte din preoția Mea. Şi fiindcă tu ai uitat de legea Domnului şi Eu voi uita pe fiii tăi” (Osea 4, 6). „Dacă voi nu veți asculta şi nu veți pleca inima ca să dați slavă numelui Meu, zice Domnul Savaot, voi trimite peste voi blestemul şi voi blestema binecuvântarea voastră… Căci buzele preotului vor păzi ştiința şi din gura lui se va cere învățătura, căci el este solul Domnului Savaot” (Maleahi 2, 2, 7).

Domnul Hristos zice în Evanghelie: „ Veni-va stăpânul slugii aceleia în ziua în care nu se aşteaptă şi în ceasul pe care nu-l cunoaşte, şi o va tăia din dregătorie şi partea ei o va pune cu fățarnicii” (Matei 24, 50-51). Unor asemenea păstori răi, Sfânta Scriptură le dă numiri foarte defăimătoare. Apostolul Iuda (12) îi numeşte: „nori fără de apă, pomi tomnatici fără roade, de două ori uscați”, iar proorocul Isaia (59, 10-11) îi numeşte orbi şi câini muți.

Spre a deştepta şi nutri în păstorii noştri sufleteşti dorința sfântă a predicării cuvântului lui Dumnezeu, prin cartea prezentă propun mai multe modele de predici bisericeşti, luate din predicile celui mai mare predicator al Bisericii noastre Ortodoxe, care a fost şi va fi dascălul tuturor predicatorilor Bisericii creştine din toate veacurile. Acesta este Sfântul Ioan Hrisostom

sau Gură de Aur. Predicile acestea au fost extrase şi alese din operele Sfântului Ioan Gură de Aur şi traduse în limba germană de Dr. Cari Iosef Hafele, profesor de teologie la Tubingen, iar eu le-am tradus în româneşte şi le-am rânduit după Duminicile şi sărbătorile anuale ale Bisericii noastre Ortodoxe.

Vă rog, deci, primiți-le cu dragoste, citiți-le prin Biserici spre întărirea credinței Ortodoxe a românilor noştri, şi învățați-vă după dânsele a predica voi înşivă în Biserică, dezvoltând talentul şi zelul pastoral, de care trebuie să fie însuflețit fiecare preot care voieşte să fie adevărat apostol şi ucenic a lui Hristos.

Vremurile sunt grele, duşmanii Bisericii noastre sunt mulți. Noi nu avem alte arme decât pilda vieții noastre, prin fapta bună şi cuvântul lui Dumnezeu, pe care trebuie să-l învățăm noi înşine prin necontenita citire a Sfintelor Scripturi şi să-l spunem şi altora prin predica în Biserică şi în tot locul.

Dea Domnul ca această dorință mare a inimii mele să devină odată realitate în iubita noastră Românie!

Roman, 23 iunie 1883
Melchisedec, Episcopul Romanului

Cuvânt despre Înviere şi contra beției

din "Predici la duminici şi sărbători"

Cuvânt despre Înviere şi contra beției

Cuvânt rostit în anul 395

Noi, fraților, am lăsat povara postului, dar roadele lui rămân, căci putem să lăsăm această povară şi să ne apucăm de adunat roadele postului. Osteneala luptei a trecut, dar duhul postului să rămână, sau, mai bine zis, n-a trecut nici postul. Nu vă temeți, însă, căci zicând astfel, eu n-am de gând să vă îndemn a începe o nouă patruzecime, ci doresc numai ca voi să iubiți virtuțile strâns legate de aceasta. A trecut postul cel trupesc, dar n-a trecut postul cel duhovnicesc.

Acesta din urmă este mai bun decât cel dintâi, pentru că cel dintâi a fost aşezat pentru acesta din urmă. După cum, atunci când posteați, vă spuneam că se poate ca postind să nu postim, aşa vă spun şi acum, că nepostind se poate să postim. Poate că aceste cuvinte vi se par enigmatice; eu, însă, vă voi descurca această enigmă.

Cum se poate ca postind să nu postim? Iată cum: Când cineva se înfrânează de la mâncare, dar nu se înfrânează de la păcat, atunci se cheamă că el postind, nu posteşte. Şi iarăşi: Cum se poate ca cineva nepostind, să postească? Iată cum: Când cineva se împărtăşeşte din mâncare, dar nu se

îndulceşte din otrava păcatului, atunci acela nepostind posteşte. Acest din urmă post este mai bun decât cel dintâi şi nu numai mai bun, ci şi mai uşor.

În timpul celui dintâi, mulți pun înainte slăbiciunile trupului, căci chiar eu adesea am auzit pe mulți zicând: „Tot trupul mă mănâncă, nu pot să nu fac baie; legumele nu le sufăr şi apa îmi face rău”. În timpul acestui din urmă post, însă, nu se poate zice nimic de felul acesta. Foloseşte-te de baie, şezi la masă, întrebuințează în băutură vinul cu cumpătare şi de vrei să mănânci carne, nimeni nu te opreşte; foloseşte-te de toate, numai de păcat te păzeşte.

Vedeți cât de uşor este acest post pentru toți? Împotriva lui nimeni nu poate pune slăbiciunile trupului său, pentru că acest post este cu totul sufletesc. Se poate să nu bei vin şi să nu fii treaz. Şi că este beție fără vin, ascultă pe proorocul ce zice: „Vai celor ce se îmbată fără de vin” (Isaia 28, 1). Cum se poate să se îmbete cineva fără de vin? Când nu-şi înfrânează poftele printr-o cugetare pioasă. Se poate să bei vin şi să nu fii beat. Dacă aceasta n-ar fi cu putință, atunci Pa vel, în epistola sa către Timotei, n-ar fi dat un sfat ca acesta: „întrebuințează câte puțin vin pentru stomacul tău şi pentru desele tale suferințe” (I Timotei 5, 23).

Beția nu este decât slăbănogirea nefirească a sufletului, stricarea cugetării, lipsa judecății. Iar acestea ni se trag nu numai de la îmbătarea de vin, ci şi de la îmbă-tarea de mânie şi de pofte urâte. După cum frigurile pricinuiesc insomnie, slăbiciune, întristare şi altele multe, iar boala este una şi aceeaşi, tot aşa şi aici, beția vine şi de la vin şi de la pofte şi de la alte multe pricini, iar suferința şi boala este una şi aceeaşi. Să ne ferim deci de beție.

Nu zic: „Să ne ferim de vin”, ci zic: „Să ne ferim de beție”. Nu vinul este pricina beției, căci vinul este lăsat de Dumnezeu, iar ceea ce a lăsat Dumnezeu nu pricinuieşte nici un rău, ci voința cea stricată a omului neînțelept este mama beției.

Că ne putem îmbăta şi altfel, nu numai cu vin, ne spune Pavel: „Nu vă îmbătați de vin”, dând a înțelege că ne putem îmbăta şi de altceva. „Nu vă îmbătați de vin, întru care este desfrânare” (Efeseni 5, 18). Într-un chip minunat, el rosteşte prin puține cuvinte toată osânda beției.

Ce înseamnează cuvintele: „Nu vă îmbătați de vin, întru care este desfrânare!” Desfrânați numim pe acei tineri care, luând moştenirea părintească, o cheltuiesc toată deodată, fără să judece cui, ce şi când trebuie să dea, ci şi hainele, şi aurul, şi argintul şi toate bogățiile părinteşti le cheltuiesc fără cruțare cu desfrânatele şi cu desfrânații.

Aşa este beția: Punând stăpânire pe mintea bețivului, ca pe un tânăr desfrânat, şi robind judecata lui, ea îl sileşte să cheltuiască fără nici o cumpătare şi fără nici o chibzuință toată bogăția cugetării. Omul beat nu ştie când trebuie să vorbească şi când trebuie să tacă, ci gura lui veşnic e deschisă; buzele lui n-au nici lacăt, nici zăvoare; el nu ştie să-şi cârmuiască vorbele sale cu judecată, nu ştie să economisească bogăția cugetărilor sale, nu ştie ce trebuie să păstreze şi ce trebuie să cheltuiască, ci toate le aruncă şi le risipeşte.

Beția este înnebunire de bunăvoie; beția este nenorocire, de care oamenii glumesc; beția este boală, de care oamenii râd; ea este îndrăcire de bunăvoie şi chiar mai rea decât îndrăcirea.

Voieşti să ştii cum bețivul este mai rău chiar decât un îndrăcit? Pe omul îndrăcit toți îl compătimim, iar de bețiv ne îngrețoşăm; pe îndrăcit îl jelim, iar asupra bețivului ne umplem de mânie şi dezgust. Pentru ce? Pentru că boala îndrăcitului vine de la ispita diavolului, iar a bețivului de la neîngrijirea sa; boala aceluia vine de la vrăjmaşul, iar a acestuia de la propria sa voință.

Dar de suferit, bețivul suferă acelaşi lucru ca şi îndrăcitul; ca şi acesta se învârte, ca şi acesta face nebunii, ca şi acesta cade, ca şi acesta holbează ochii, ca şi acesta se zgâlțâieşte şi, zăcând pe pământ, face spume la gură, se umple de bale şi răspândeşte în jurul său o putoare nesuferită. Un astfel de om este neplăcut prietenilor, ridicol duşmanilor, disprețuit de slugi, dezgustător pentru soție, de nesuferit pentru copii şi grețos chiar pentru dobitoace. Dobitoacele cele necuvântătoare beau numai până când îşi potolesc setea şi numai cât cere trebuința, iar bețivul, cu neînfrânarea sa, întinde pofta peste marginile trebuinței şi se arată mai neînțelept decât dobitoacele.

Mai dureros e că această boală, plină de atâtea rele şi pricinuitoare a atâtor nenorociri, nu se socoteşte a fi o greşeală, o vinovăție, ci la mesele bogaților se fac întreceri spre a se vedea cine poate servi ca exemplu în această mârşavă ticăloşie, cine poate stârni mai mult râs, cine îşi poate slăbi mai tare nervii, cine îşi poate slei mai mult puterile, cine poate întrista mai mult pe Stăpânul tuturor. Atunci să vezi silințe şi întreceri cu adevărat drăceşti!

Bețivul este mai ticălos şi decât un mort. Acesta din urmă zace fără simțire şi nu poate face nici bine, nici rău; acela este în stare să facă rău, şi îngropându-şi sufletul în trupul său ca într-un mormânt, mort îşi arată trupul său. Vezi cum bețivul e mai rău decât îndrăcitul şi mai nesimțitor decât un mort? Dacă voieşti, eu îți pot spune lucruri şi mai grozave decât acestea!

Bețivul nu poate să intre întru împărăția lui Dumnezeu. Cine spune aceasta? Pavel. „Nu vă amăgiți”, ne zice el, „căci nici desfrânații, nici închinătorii la idoli, nici cei ce fac adulter, nici malahienii, nici sodomiții, nici lacomii, nici furii, nici bețivii, nici batjocoritorii, nici răpitorii nu vor moşteni împărăția lui Dumnezeu” (I Corinteni 6, 9-10).

Ați auzit în ce ceată pune Pavel pe bețivi? El îi pune împreună cu desfrânații, cu cei ce fac adulter, cu închinătorii la idoli, cu hulitorii, cu răpitorii, cu hoții. Dar cum asta, vei întreba poate, bețivul şi desfrânatul sunt tot una? Se poate oare ca bețivul să fie ca închinătorul la idoli?

Nu mă întreba pe mine, omule, de aceasta. Eu ți-am citit o lege dumnezeiască. Nu-mi cere mie socoteală, ci întreabă pe Pavel, şi el îți va răspunde. Eu nu pot să-ți spun dacă bețivul va fi sau nu pedepsit la un loc cu desfrânații şi cu închinătorii la idoli, dar că el, împreună cu aceştia, va fi lipsit de împărăția cerurilor, aceea ți-o pot adeveri cu toată tăria. Iar dacă aceasta e mai presus de orice îndoială, atunci la ce-mi mai ceri socoteală, ca să-ți arăt cât de mare e măsura acestui păcat?

Dacă bețivul va rămâne afară, dacă el va fi lipsit de împărăția cerurilor, dacă nu va dobândi mântuirea, dacă va fi trimis în munca veşnică, atunci, la ce-mi mai înfățişezi tu cântar şi măsuri pentru măsurarea păcatului?

Cu adevărat, iubiților, mare şi greu păcat este beția. Dar eu nu vorbesc de voi - să nu fie una ca asta - căci eu sunt pe deplin încredințat că sufletul vostru este curat de această boală şi de această patimă. Dovada sănătății voastre este că voi vă aflați aici, ascultându-ne cu luare aminte, pentru că nimeni din cei ce se îmbată de vin nu poate înseta după graiurile dumnezeieşti.

„Nu vă îmbătați de vin, întru care este desfrânare, ci vă umpleți de Duhul" (Efeseni 5, 18). Iată o minunată beție! Hrăneşte-ți sufletul tău cu Duh Sfânt, ca să nu-l saturi cu beție. Umple cu Duh Sfânt sufletul şi cugetele tale, pentru ca să nu găsească loc într-însele acea patimă ruşinoasă, care se numeşte beție. De aceea, Pavel nici n-a zis: împărtăşiți-vă din Duhul, ci: „umpleți-vă de Duhul".

Da, umple sufletul tău cu Duhul Sfânt până sus, ca pe un pahar, pentru ca diavolul să nu mai poată turna într-însul nimic. Nu trebuie numai a ne împărtăşi din Duhul Sfânt, ci trebuie a ne şi umple de Duhul Sfânt prin psalmii, prin imnurile şi prin cântările duhovniceşti (Efeseni 5, 19), de care v-ați umplut astăzi. De aceea sunt încredințat că voi sunteți sănătoşi.

Avem noi un minunat pahar de îmbătare - paharul de îmbătare care naşte înfrânare, iar nu boală. Care e acest pahar? Paharul cel duhovnicesc, paharul cel mântuitor, paharul cel curat al Domnului. El nu naşte beție, nu naşte boală; el nu secătuieşte puterile, ci le sporeşte; el nu slăbeşte nervii, ci îi încordează; el izvorăşte trezvie, este obiect de respect pentru îngeri, lucru de groază pentru draci, obiect de cinste pentru oameni, lucru de dragoste pentru Stăpânul.

Ați auzit ce zice David despre acest pahar duhovnicesc pe care îl vedeți pe această sfântă masă? Ascultați cuvintele lui: „Gătit-ai înaintea mea masă, împotriva celor ce mă urăsc, uns-ai cu untdelemn capul meu şi paharul tău este îmbătându-mă ca un puternic" (Psalmul 22, 6). Pentru ca tu, auzind cuvântul „îmbătându-mă", să nu te îngrozeşti deodată şi să nu socoti că această îmbătare naşte slăbiciune, David adaugă cuvintele: „ca un puternic".

Acest nou chip de îmbătare dă tărie şi face pe om bun şi tare! Aceasta izvorăşte din piatra cea duhovnicească, nu vatămă cugetele, ci deşteaptă gânduri duhovniceşti. Să ne îmbătăm, dar, cu această îmbătare, iar de cealaltă să fugim, ca să nu facem de ocară această mare sărbătoare, căci această zi este sărbătoare nu numai pentru pământ, ci şi pentru cer.

Acum bucurie este pe pământ; acum bucurie este şi în cer. Şi dacă la întoarcerea unui păcătos se face bucurie pe pământ şi în cer (Luca 15, 10), apoi cu atât mai vârtos trebuie să fie bucurie în cer acum când toată lumea este smulsă din mâinile diavolului. Astăzi se bucură îngerii, astăzi se veselesc arhanghelii. Astăzi heruvimii şi serafimii prăznuiesc împreună cu noi această sărbătoare; ei nu se ruşinează de cei asemeni lor slujitori, ci se bucură de binele nostru. Deşi acest dar al Stăpânului noi l-am primit, mulțumirea e obştească şi pentru dânşii, ca şi pentru noi! însuşi Stăpânul lor şi al nostru nu Se ruşinează a prăznui împreună cu noi.

De ce zicem că nici El nu se ruşinează? Pentru că, ascultați-L ce zice: „Cu dor am dorit să mănânc aceste Paşti cu voi" (Luca 22, 15). Iar dacă El a dorit să prăznuiască împreună cu noi Pastile, atunci negreşit a dorit să prăznuiască şi Învierea. Deci, când se bucură îngerii şi arhanghelii, şi când Stăpânul tuturor prăznuieşte împreună cu noi, ce pricină de întristare mai poate fi?

Nimeni dintre cei săraci să nu se întristeze din pricina sărăciei, pentru că praznicul acesta este duhovnicesc. Nimeni dintre cei bogați să nu se mândrească cu bogăția, pentru că bogăția nu poate să adauge nimic la bucuria acestui praznic. La praznicele lumeşti, unde este neruşinare şi râs, unde domneşte tot felul de lux drăcesc, acolo cu dreptate săracul e trist, iar bogatul vesel. Pentru ce? Pentru că bogatul face masă mare şi se desfată de belşug, iar pe sărac, sărăcia îl împiedică de a face şi el asemenea desfătări. Aici însă nu poate avea loc nimic de felul acesta. Aici o singură masă este pentru bogat şi pentru sărac. De este cineva bogat, nu poate să adauge nimic la această masă; de este cineva sărac, sărăcia sa întru nimic nu-l împiedică a şedea la această masă, pentru că aceasta este dar dumnezeiesc.

Şi de ce te miri tu că-i o singură masă şi pentru bogat şi pentru sărac? Pentru însuşi împăratul, care poartă coroană pe cap, care este îmbrăcat în purpură şi căruia îi este încredințată stăpânirea asupra pământului, şi pentru acesta şi pentru săracul care cerşeşte milostenie la răspântiile drumului, pentru amândoi este o singură masă. Aşa sunt darurile Stăpânului; când cheamă pe cineva să se împărtăşească dintr-însele, nu se uită de este acela sau nu din neam mare, ci se uită la inima şi cugetele lui.

Când tu vei vedea în biserică pe sărac stând alături de cel bogat; când vei vedea acolo pe omul de rând şezând împreună cu boierul, când vei vedea pe cel ce afară din biserică tremură înaintea celor mari, că stă aici fără frică lângă dânşii, atunci să înțelegi ce însemnează „că vor locui împreună lupul şi mielul” (Isaia 11, 6).

Scriptura numeşte lup pe bogat, iar miel pe sărac. De unde însă se vede că bogatul şi săracul vor fi împreună, ca lupul cu mielul? Ascultă cu luare-aminte. Adesea bogatul şi săracul stau în biserică împreună; însă când soseşte timpul primirii sfintelor daruri, bogatul se depărtează, ca unul ce nu este pregătit, iar săracul intră în lăcaşul cel ceresc. Şi bogatul nu se supără, fiindcă ştie că el nu este vrednic de dumnezeieştile Taine. Dar - o, har dumnezeiesc! - nu numai în biserică săracul este deopotrivă cu bogatul, ci adesea săracul trece înaintea bogatului cu vrednicia; bogăția nu aduce nici un folos celor ce o au fără să fie virtuoşi.

Aşadar, în Biserică nu este nici rob, nici slobod. Scriptura recunoaşte rob pe cel care este vândut păcatului, „căci cel ce lucrează păcatul, rob este păcatului” (Ioan 8, 34), iar slobod recunoaşte pe cel care este eliberat de păcat prin harul lui Dumnezeu.

Către această masă, şi bogatul şi săracul se apropie cu aceeaşi îndrăzneală, cu aceeaşi cinste, ba câteodată săracul are mai multă cinste chiar şi decât împăratul. Pentru ce? Pentru că împăratul, fiind încurcat cu o mulțime de lucruri, din toate părțile este învăluit ca o corabie şi se face părtaş la o mulțime de păcate; iar săracul, îngrijindu-se numai de hrana zilnică, ducând o viață scutită de griji şi netulburată, rămânând liniştit ca şi cum ar sta într-un liman, se apropie de această masă cu o mare siguranță. Şi iarăşi: La prăznuirile lumeşti bogatul este vesel, iar săracul este trist, nu numai din pricina mesei, ci şi din pricina hainelor, deoarece acelaşi neajuns îl suferă şi din această parte.

Când săracul vede pe omul bogat îmbrăcat cu haine scumpe, se întristează şi se tânguieşte tuturor asupra nenorocirii sale. Dar aici se înlătură şi acest neajuns, deoarece toți au aceeaşi haină - haina

Botezului. „Căci, câți în Hristos v-ați botezat, ne zice Scriptura, în Hristos v-ați şi îmbrăcat” (Galateni 3, 27).

Aşadar, să nu necinstim acest praznic cu beții. Stăpânul nostru a cinstit deopotrivă şi pe bogat şi pe sărac, şi pe rob şi pe stăpân. Să plătim deci Stăpânului pentru această bună-voință a Sa către noi, şi plata cea mai bună nu poate fi alta, decât curăția vieții şi trezirea sufletului. Pentru un astfel de praznic nu trebuie bani, nici cheltuieli, ci bunăvoință şi cugete curate, căci aşa sunt lucrurile ce se târguiesc aici. Aici nu se vinde ceva material, ci ascultarea dumnezeieştilor cuvinte, rugăciunile părinților, binecuvântările preoților, unirea gândurilor, pacea şi armonia, daruri şi răsplătiri duhovniceşti.

Să prăznuim deci acest mare şi luminat praznic al învierii Domnului, să-l prăznuim luminat şi în acelaşi timp cu sfințenie. Domnul a înviat, şi împreună cu Sine a înviat şi lumea; El a înviat, sfărâmând legăturile morții. Adam a greşit şi a murit, iar Hristos n-a greşit şi totuşi a murit. Acesta este lucru suprafiresc şi minunat: acela a greşit şi a murit, iar Acesta n-a greşit şi, de asemenea, a murit. Pentru ce? Pentru ca cel ce a greşit şi a murit să poată fi slobozit din legăturile morții prin Cel ce n-a greşit şi a murit.

Aşa se petrece lucrul şi în afacerile băneşti: Adesea unul este dator şi, neputând plăti, este pus în lanțuri; iar altul nefiind dator, dar având putința de a plăti, plăteşte şi scapă din lanțuri pe vinovat. Aşa a fost şi cu Adam. El s-a îndatorat şi era în stăpânirea diavolului, dar nu avea putere să plătească. Hristos nu era dator şi nu Se afla în stăpânirea diavolului, dar putea să plătească datoria. El a venit şi a plătit cu moartea pentru acela care era în stăpânirea diavolului, pentru ca să-l izbăvească.

Vezi acum foloasele învierii? Noi am suferit o îndoită moarte, şi de aceea aşteptăm şi o înviere îndoită. Hristos a suferit o singură moarte, şi de aceea El a înviat cu o singură înviere. Cum aceasta? Ascultă! Adam a murit şi cu trupul şi cu sufletul, a murit şi cu firea şi cu păcatul: „în ziua în care vei mânca din pom, cu moarte vei muri” (Facerea 2, 17).

Cu toate acestea, cu firea nu a murit în aceeaşi zi, ci a murit cu păcatul; aceasta a fost moarte sufletului, iar aceea moartea trupului. De altfel, când auzi de moartea sufletului, să nu socoteşti că sufletul moare; el este nemuritor. Moartea sufletului, însă, este păcatul şi pedeapsa veşnică. De aceea, şi Hristos zice: „Nu vă temeți de cei ce ucid trupul, iar sufletul nu-l pot ucide; ci vă temeți mai vârtos de Cel ce poate să piardă în gheena şi sufletul şi trupul” (Matei 10, 28).

Moartea noastră, după cum am spus, este îndoită, de aceea şi învierea trebuie să fie îndoită, iar Hristos o singură moarte a avut, deoarece n-a greşit. Această moarte unică a fost suferită pentru noi, deoarece El nu era supus morții. El nu era vinovat de păcat, prin urmare, nici morții nu era supus. De aceea, El a şi înviat numai dintr-o singură moarte, iar noi, cei ce am suferit o îndoită moarte, vom avea o îndoită înviere.

Una este iertarea păcatelor, iar cealaltă este învierea trupului. El ți-a dat ce a fost mai mare, aşteaptă şi ce este mai mic.Prima înviere este mult mai însemnată decât a doua, deoarece e mult mai important să te izbăveşti de păcate, decât a-ți vedea trupul înviat. Trupul a căzut pentru că a

greşit, de aceea, dacă păcatul este începutul căderii, atunci începutul sculării este eliberarea de păcat.

Noi ne-am ridicat deja prin învierea cea mare, aruncând moartea cea grea a păcatului şi dezbrăcând de pe noi haina cea veche; să nu pierdem nădejdea că vom primi şi pe cea mai mică. Şi noi ne-am ridicat cândva prin această înviere, atunci când ne-am botezat, ca şi aceşti prea frumoşi „miei” care aseară s-au învrednicit Sfântului Botez.

Alaltăieri, Hristos a fost răstignit, dar a înviat astă-noapte; şi ei, alaltăieri, erau cuprinşi de păcat, dar s-au sculat împreună cu Dânsul. El a murit cu trupul şi a înviat cu trupul, iar ei erau morți prin păcat şi s-au sculat, izbăvindu-se de păcat.
Pământul ne răsare nouă în acest timp al primăverii roze, viorele şi alte flori, iar apele ne arată o grădină încă şi mai minunată decât pământul.

Nu te minuna, că din ape au răsărit flori; şi pământul produce plante nu după firea lui, ci după porunca Stăpânului. Şi la început, firea apelor a născut ființe vii: „Să scoată apele vietăți cu suflet viu” (Facerea 1, 20), şi porunca s-a împlinit. Materia cea neînsuflețită a răsărit animale însuflețite; aşa şi acum, să scoată apele nu târâtoare cu suflet viu, ci daruri duhovniceşti. Atunci apele au născut peşti muți şi necuvântători, iar acum ele nasc peşti cuvântători şi duhovniceşti, pescuiți de Apostoli: „Veniți după Mine, le-a zis Hristos, şi vă voi face pe voi pescari de oameni” (Matei 4, 19). Tocmai despre acest pescuit a vorbit El atunci. Cu adevărat, acesta este un nou meşteşug de pescuire; pescarii scot din apă, iar noi băgăm în apă şi aşa pescuim.

Era cândva o scăldătoare la iudei; şi ascultă ce putere avea această scăldătoare, pentru ca să cunoşti sărăcia iudeilor şi să afli bogăția Bisericii. Aceea era o scăldătoare de apă, şi îngerul se pogora acolo şi tulbura apa. După tulburarea apei, primul din bolnavii care intra în apă se vindeca. Numai unul singur pe an se vindeca, şi îndată darul se lua, dar nu din pricina sărăciei Celui ce dăruia, ci din pricina slăbiciunii celor ce primeau. Deci, îngerul se pogora în scăldătoare şi tulbura apa şi unul din bolnavi se vindeca; pogorâtu-S-a Stăpânul îngerilor în Iordan şi a tulburat apa şi a vindecat toată lumea.

De aceea, acolo, cel de-al doilea care se pogora după cel dintâi nu se mai vindeca, pentru că aşa dar era dat iudeilor celor neputincioşi şi săraci; iar aici, dacă după primul va intra al doilea, după al doilea al treilea, după al treilea al patrulea, şi chiar zece, sau douăzeci, sau o sută, sau chiar mii şi chiar toată lumea de s-ar afunda în scăldătoare, darul nu va seca, harul nu se va împuțina, curgerile nu se vor spurca. Un nou fel de curățire, netrupesc. Acolo, cu cât erau mai multe trupuri spălate într-o apă, cu atât mai mult aceasta se murdărea; iar aici, cu cât va spăla ea mai multe persoane, cu atât mai curată se face.

Vezi ce mare dar? Păstrează, omule, acest mare dar. Nu îți este îngăduit să trăieşti cum se întâmplă; puneți o lege bine hotărâtă, pentru că viața este luptă şi război, iar cel ce se luptă, de la toate se înfrânează (I Corinteni 9, 25).

Să-ți spun ție, oare, cel mai bun şi mai sigur mod de purtare? Să aruncăm din suflet ceea ce pare indiferent, dar care naşte păcatul. Dintre fapte, unele sunt păcate, iar altele nu sunt păcate, ci pricini ale păcatelor. De pildă, râsul după firea sa nu este păcat, dar devine păcat, dacă trece peste

măsură, căci de la râs îşi ia naştere luarea în râs; de la luarea în râs îşi iau naştere ocările; de la ocări îşi iau naştere faptele ruşinoase, iar pentru fapte ruşinoase vine pedeapsa.

Smulge, deci, mai întâi rădăcina, pentru ca să nimiceşti toată boala. Dacă noi ne vom feri de lucrurile indiferente, atunci niciodată nu vom făptui lucruri oprite. Pentru mulți se pare lucru indiferent a privi la femeie; dar de aici se naşte pofta neruşinată, din poftă se naşte curvia, iar din curvie iarăşi pedeapsa. Aşa şi luxul, s-ar părea că n-are nimic de temut, dar de aici vin o mulțime de rele. De aceea, întru toate să căutăm a smulge rădăcina răului.

Pentru aceasta, voi primiți necontenit povețe în fiecare zi; pentru aceea, noi, şapte zile de-a rândul ne-am adunat şi v-am oferit masă duhovnicească, dându-vă să gustați din dumnezeieştile cuvinte şi pregătindu-vă în fiecare zi pentru luptă şi înarmându-vă împotriva diavolului, deoarece acum el mai cumplit năvăleşte, căci cu cât e mai mare darul, cu atât e mai mare şi lupta.

Dacă diavolul n-a suferit să vadă pe un singur om în rai, apoi, spune-mi, cum va putea el suferi să vadă aşa de mulți mergând la ceruri? Tu ai zădărât fiara, dar nu te teme! Tu ai primit mai multă putere, o sabie ascuțită: loveşte cu ea şarpele. De aceea i-a şi îngăduit Dumnezeu să năvălească asupra ta, ca tu să cunoşti în faptă tăria puterii tale.

După cum un instructor iscusit, luând vreun soldat recrut, slab şi plin de neglijență, şi spălându-l, învățându-l şi îndreptându-l, nu-i îngăduie nici după aceea să stea în nelucrare, ci îi porunceşte să iasă la luptă, ca să arate prin fapte ce putere i s-a dat, tot aşa a făcut şi Hristos. El ar fi putut nimici pe duşmani; dar pentru ca tu să cunoşti superioritatea harului şi mărimea puterii duhovniceşti pe care o ai primit la Botez, El îi îngăduie să iasă la luptă cu tine, dându-ți multe prilejuri să capeți cununi. De aceea, şapte zile de-a rândul v-ați folosit de povețe, pentru ca să deprindeți bine meşteşugurile luptei.

Pe de altă parte, ceea ce se săvârşeşte acum este nuntă duhovnicească, iar ceremonia nunții ține şapte zile. De aceea, noi am aşezat ca voi să veniți aici şapte zile şi să luați parte la această nuntă dumnezeiască. Dar acolo, după şapte zile, sărbătoarea încetează, iar aici, dacă vrei, poți necontenit să iei parte la dumnezeiasca nuntă.

La nunțile lumeşti, mireasa, după o lună sau două devine mai puțin iubită; dar aici nu-i aşa, ci cu cât trece mai multă vreme, cu atât mai aprinsă devine iubirea mirelui, cu atât mai sincere îmbrățişările şi mai duhovniceşti unirile, dacă vom priveghea.

Legea firii arată că după tinerețe vine bătrânețea, dar aici, după bătrânețe vine tinerețea şi o tinerețe care niciodată n-are sfârşit, dacă vom voi aceasta. Mare este harul, dar va fi şi mai mare, dacă vom voi. Şi Pavel a fost mare când s-a botezat, dar a devenit şi mai mare când a propovăduit, când a combătut pe iudei. După aceea, el a fost răpit în rai şi s-a ridicat până la al treilea cer. Astfel putem şi noi, dacă dorim să creştem, să mărim harul care ne este dat la Botez. De mărit, el se măreşte prin fapte bune, se face mai luminos şi ne câştigă şi nouă lumină.

Dacă vom face aceasta, atunci cu multă îndrăzneală vom intra în cămara cea de nuntă împreună cu Mirele şi ne vom desfăta de bunurile pregătite celor ce-L iubesc pe Dânsul, cărora fie să ne

învrednicim noi toți cu darul şi cu iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia împreună cu Tatăl şi cu Duhul Sfânt se cuvine slava şi închinăciunea, în vecii vecilor. Amin.

Cuvânt la Duminica Slăbănogului

din "Predici la duminici şi sărbători"

Cuvânt la Duminica Slăbănogului

„Şi era acolo un om, care era bolnav de treizeci şi opt de ani"
(Ioan 5, 5)

Când vorbim despre slăbănogul care pătimea de treizeci şi opt de ani şi zăcea pe patul său la scăldătoarea oilor, aflăm la el o comoară mare.

Această comoară nu o găsim atunci când săpăm în pământ, ci o aflăm dacă cercetăm sufletul acestui bolnav. Găsim o comoară care nu constă în aur, argint sau pietre scumpe, dar care este mult mai prețioasă decât aurul şi decât toată bogăția.

Ea constă în răbdare, în înțelepciune, statornicie şi o neclintită nădejde în Dumnezeu.

Bogăția obişnuită este expusă la pânda jefuitorilor, la mâinile tâlharilor, la viclenia slugilor necinstite, şi dacă ea scapă de toate aceste primejdii, totuşi, adeseori, aduce proprietarului ei tot felul de nenorociri, prin faptul că ridică asupra lui zavistnici, şi pricinuieşte furtuni şi neplăceri de tot felul.

Bogăția duhovnicească este scutită de toate aceste năpădiri; este mai presus de toate aceste pânditurі. Ea nu se teme nici de tâlhari, nici de furi, nici de zavistnici, nici de clevetitori, ba chiar nici de moarte. Prin moarte, ea nu se răpeşte de la proprietarul ei, ci, mai mult, ea tocmai prin moarte se face proprietatea lui cea mai sigură şi îl întovărăşeşte în cealaltă viață; ea se face pentru acela căruia îi urmează un mijlocitor însemnat şi îi agoniseşte îndurarea Judecătorului ceresc.

Această bogăție o aflăm în sufletul celui slăbănog, care zăcea bolnav de treizeci şi opt de ani.

Şi găsim încă o mare comoară de felul acesta în sufletul lui. Să observăm acum mai de aproape pe acest rob răbdător, precum şi pe Domnul cel milostiv.

Treizeci şi opt de ani s-a luptat cu o boală nevindecabilă şi neîncetat a fost chinuit de ea; cu toate acestea, el n-a pierdut răbdarea, n-a lăsat să treacă prin limba lui nici un cuvânt de hulă, şi nici nu s-a tânguit împotriva Făcătorului său, ci mai vârtos a suportat pătimirile sale cu multă şi nobilă statornicie şi spunere.

Poate veți întreba de unde ştim noi acestea, fiindcă Sfânta Scriptură nu ne spune nimic despre viața sa cea de mai înainte.

Este adevărat că ea ne spune numai că el a fost bolnav timp de treizeci şi opt de ani, dar nu adaugă lămurit, că el ar fi fost necăjit, că n-ar fi mulțumit ş.a.

Totuşi, Scriptura arată aceasta oricui ia aminte îndeajuns la cuvintele ei şi nu le priveşte numai pe deasupra, în treacăt.

Când vezi cu cât de multă umilință vorbeşte el către Hristos, deşi nu-L cunoştea şi-L socotea un simplu om, poți chiar de aici să deduci însuşirea cea bună a vieții lui de mai înainte. Când Hristos a zis către dânsul: „Voieşti să fii sănătos?”, el n-a răspuns, precum cineva ar putea presupune: „Tu vezi că eu de un timp aşa de îndelungat zac de slăbănogie, şi mă mai întrebi, dacă eu voiesc să fiu sănătos? Ai venit poate ca să-ți bați joc de nenorocirea mea?”. El nu numai că n-a vorbit şi nici n-a cugetat nimic de felul acesta, ci a răspuns cu toată blândețea şi umilința: „Aşa, Doamne, voiesc să fiu sănătos”.

Dacă el, după treizeci şi opt de ani, a fost aşa de blând şi cumpătat, când puterile trupului şi tăria duhului îi erau zdruncinate de boala cea îndelungată, poți judeca dintru acestea ce caracter blând şi bun a trebuit să aibă el la începutul bolii sale şi înainte.

Ştiți cu toții că bolnavii, la începutul suferinței, nu sunt aşa de cârtitori ca atunci când boala durează un timp îndelungat, când se fac îndărătnici şi adeseori nesuferiți.

Dar cine, după aşa de mulți ani de boală, răspunde încă cu aşa de multă blândețe şi răbdare, învederat este că şi mai înainte de patima sa a răbdat cu plăcere şi cu supunere lui Dumnezeu.

Aceasta trebuie să o socotim cu mintea noastră şi să urmăm răbdarea acestui rob asemenea nouă. Ologirea trupului său trebuie să dea o nouă putere sufletului nostru. Nimeni nu este atât de neputincios şi atât de bolnav, încât, socotind patimile cele înfricoşate ale slăbănogului nostru, să nu sufere cu bărbăție şi cu curaj toate nenorocirile, până şi pe cele mai grele. Nu numai vindecarea slăbănogului, dar chiar şi boala sa ne aduce un mare folos.

Vindecarea lui îndeamnă pe toți cei ce aud de ea a proslăvi pe Domnul; iar boala şi neputința lui ne întăreşte şi pe noi în răbdare şi ne îndeamnă la aceeaşi râvnă.

Totodată este ca o dovadă a îndurării lui Dumnezeu, că El l-a lăsat să cadă într-o asemenea boală, şi a lăsat ca ea să dureze timp îndelungat, din multa grijă pentru mântuirea acelui om.

Precum aurarul aruncă aurul în topitorie şi-l lasă a se încerca şi curați prin foc, tot aşa şi Dumnezeu lasă sufletele oamenilor a fi încercate de nenorocire, până ce se curăță şi se lămuresc, şi din această încercare trag mult folos.

De aceea, o astfel de cercetare a lui Dumnezeu este o mare binefacere pentru suflet.

Deci, dacă vine asupră-ne vreo cercetare a lui Dumnezeu, nu trebuie să cădem în nedumerire. Căci dacă aurarul ştie cât de mult trebuie să lase aurul în foc, şi nu-l tine acolo prea mult, Dumnezeu ştie încă mai bine cât de mult trebuie să lase pe oameni în focul curăției.

Şi îndată ce El vede că noi ne-am făcut mai curaţi şi mai buni, încetează cu încercarea, ca nu prin mulţimea chinurilor noi să ne împiedicăm şi să cădem.

De aceea, să nu ne necăjim şi să nu fim mici la suflet când ne ajunge vreo nenorocire neaşteptată, ci mai vârtos să ne lăsăm în voia Domnului Dumnezeu, Care pe toate le ştie mai bine, ca să lămurească sufletul nostru în foc până când va binevoi.

El, desigur, face aceasta numai pentru binele şi câştigul nostru. De aceea ne sfătuieşte înţeleptul Sirah cu următoarele cuvinte: „Fiule, de voieşti să slujeşti lui Dumnezeu, găteşte-tede ispite; smereşte-te întru inima ta şi rabdă”(Sirah 11, 1).

El zice prin aceasta: „Lasă-te cu totul în voia Domnului, căci El ştie bine când trebuie să ne scoată din focul necazurilor”. De aceea, toate trebuie a le lăsa Lui şi toate a le primi cu supunere şi cu mulţumire, fie fericire, fie nefericire. Căci şi aceasta din urmă este un fel de binefacere.

Încă şi doctorul vindecă nu numai prin băi, mâncare bună şi plimbări prin grădini desfătătoare, dar şi prin tăiere şi prin ardere. Şi un tată este cu adevărat tată nu numai atunci când sărută pe fiul său şi-l laudă, ci şi când îl mustră, îl dojeneşte şi-l pedepseşte.

Deci, fiindcă ştii că Dumnezeu este mai iubitor către noi decât toţi doctorii, de aceea nu cârti şi nu cere de la El socoteală, spunând că pentru ce te vindecă tocmai în felul acesta, ci, fie plăcute sau neplăcute cele cu care El ne ceartă, noi să le primim pe amândouă cu aceeaşi supunere.

Pe amândouă căile ne readuce Dumnezeu la sănătatea sufletului şi la reunirea cu Dânsul. El ştie de ce are nevoie fiecare şi ce este potrivit fiecăruia; cum şi pe ce cale trebuie să ne mântuim, şi apoi ne duce pe acea cale.

De aceea, noi să urmăm calea pe care ne-o arată El, şi să nu cercetăm cu teamă de este netedă şi plăcută, sau grea şi zgrunţuroasă, precum era cea pe care El ducea pe slăbănogul nostru.

Precum am spus, aceasta era cea dintâi binefacere pentru slăbănog, că Dumnezeu în timp aşa îndelungat a curăţit sufletul lui, ca într-o topitorie şi în foc.

Dar o altă binefacere pe care Dumnezeu i-a arătat-o lui nu era mai mică decât aceasta, că El i-a ajutat în această încercare, şi în timpul încercării i-a insuflat curaj şi mângâiere.

El Însuşi era Cel care îl întărea şi îl ţinea drept, îi întindea mâna şi nu-l lăsa să cadă. Când eu îţi spun că Dumnezeu l-a întărit pe slăbănog, tu nu trebuie, pentru aceasta, să răpeşti lauda de la bolnav; şi nici pe el, nici pe oricare altul, care rămâne tare cu sufletul în încercări, să nu-l lipseşti de slava sa cea meritată.

Dar oricât de înţelepţi, oricât de tari şi puternici am fi noi, dacă ne lipseşte ajutorul dumnezeiesc, nu putem rezista nici la cea mai mică încercare.

Ce trebuie să vorbesc eu despre noi, oamenii cei mici şi slabi? De ar fi cineva încă şi un Pavel, sau un Petru, sau Iacob, sau Ioan, şi i-ar lipsi ajutorul dumnezeiesc, uşor ar fi învins, s-ar împiedica şi ar cădea.

Spre a întări aceasta, vă voi aduce numai cuvintele lui Hristos ce le-a zis lui Petru: „Iată satana v-a cerut să vă cearnă ca grâul; Eu însă M-am rugat pentru line, ca să nu piară credința ta" (Luca 22, 31-32). El vrea să spună că, dacă nu l-ar fi ajutat pe Petru, nu ar fi rămas statornică nici chiar credința acestui Apostol.

Deci, dacă Petru, care iubea aşa de înfocat pe Hristos, şi după Invierea Domnului cuteza de mii de ori a-şi pune viața pentru Dânsul, dacă acest principe al Apostolilor, pe care însuşi dumnezeiescul învățător l-a fericit şi pentru credința lui cea tare l-a numit piatră, dacă acesta, fără de ajutorul dumnezeiesc s-ar fi clătit şi ar fi căzut din credința sa, cine ar mai putea rămâne statornic fără de ajutorul dumnezeiesc?

Dumnezeu ne dă într-adevăr ajutorul Său, de aceea zice Apostolul Pavel: „Credincios este Dumnezeu, Care nu vă va lăsa să vă ispitiți mai mult decât puteți, ci împreună cu ispita va aduce şi scăparea din ea" (I Corinteni 10, 13).

Pavel vrea să spună că Dumnezeu, nu numai că nu lasă să fim ispitiți peste puterile noastre, dar că ne ajută chiar în ispită, ne sprijină şi ne întăreşte, dacă noi facem ce se cuvine din partea noastră, şi nu ne lipseşte bunăvoința, nădejdea spre Dânsul, supunerea şi răbdarea.

Nu numai când suntem ispitiți peste puterile noastre, ci încă şi în altfel de încercări, care nu covârşesc puterile noastre, avem nevoie de ajutorul dumnezeiesc, dacă voim să rezistăm.

De aceea, zice Apostolul Pavel în alt loc: „Pe cat prisosesc pătimirile lui Hristos întru noi, cu atât prisoseşte prin Hristos şi mângâierea noastră" (II Corinteni 1, 5). Acela care lasă să vină pătimirile asupra noastră, tot El este Care ne şi mângâie şi ne ajută în ele.

Dar socoteşte mai departe cât de mult se îngrijea Hristos pentru slăbănog încă şi după vindecarea lui. El nu l-a slobozit ca şi cum nu s-ar mai fi interesat de dânsul, ci după ce l-a găsit în templu, a zis către el: „Iată, te-ai făcut sănătos. De acum să nu mai păcătuieşti, ca să nu-ți fie ceva mai rău" (Ioan 5, 14).

Dacă Dumnezeu nu i-ar fi trimis boala cu un scop bun, nu l-ar fi slobozit din ea şi nu l-ar fi întărit pentru viitor. Când El îi zice: „ca să nu-ti fie ceva mai rău", prin aceasta înseamnă că pe slăbănog şi în viitor îl amenință nenorociri, dacă el nu va birui păcatul.

Aşadar, El l-a slobozit din boală, dar nu l-a slobozit din luptă, l-a izbăvit din pătimire, dar nu i-a luat frica şi grija, şi tocmai prin aceasta a făcut ca binefacerea arătată lui să fie permanentă şi statornică.

Un doctor grijuliu nu numai că scapă pe bolnavi de suferințele momentane, dar caută a-i apăra şi de întâmplările viitoare. Tot aşa a făcut şi Hristos, când a întărit şi a împuternicit sufletul

slăbănogului prin amintirea pătimirilor ce le-a suferit. Şi fiindcă Hristos voia ca această amintire să fie permanentă, de aceea a zis: „Să nu mai păcătuieşti, ca să nu-ti fie ceva mai rău”.

Hristos a arătat binevoitoarea Sa prietenie către bolnav şi în altă privință, adică tocmai în vorba care la prima vedere cuprinde o dojana. El i-a zis numai atât: „Să nu mai păcătuieşti”.

Aşadar, nu face cunoscute păcatele lui, dar observă că i s-a întâmplat acea boală pentru păcatele lui. Dar ce fel de păcate a săvârşit el n-a arătat, nu i-a zis: „Tu ai făcut cutare şi cutare nelegiuire, ai păcătuit întru aceasta sau în cealaltă”, ci i-a zis simplu: „Să nu mai păcătuieşti”.

Deci, i-a zis numai atât cât era trebuitor, spre a-i aminti şi a-l face pe viitor mai râvnitor şi mai cu luare-aminte.

Din contra, răbdarea lui, aşteptarea şi înțeleapta lui statornicire le-a făcut cunoscute în public, prin aceea că l-a făcut să-şi povestească toată istoria sa şi să vorbească despre răbdarea şi aşteptarea sa, cât de des venise la scăldătoare, cum nu avea pe nimeni care să-l arunce acolo şi cum totdeauna alții intrau înaintea lui (Ioan 5, 7).

Deci, Hristos nu a arătat păcatele lui.

Precum noi dorim ca păcatele noastre să fie tăcute, aşa şi Dumnezeu mai vârtos face aceasta. El l-a vindecat în prezența tuturor, dar observația şi sfatul cel bun i le-a dat personal.

Folosul pe care noi îl tragem de la slăbănogul din Evanghelie trebuie să fie acela, ca în toate lucrurile să ne lăsăm în voia Domnului şi toate pătimirile să le suportăm cu supunere şi cu mulțumire către milostivul Dumnezeu, pentru ca atât sarcina vieții prezente să o uşurăm, cât şi pentru ca să ne facem părtaşi ai bunătăților viitoare, prin harul şi prin iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia este slava şi cinstea, acum şi în vecii vecilor. Amin.

Cuvânt la Înălțarea Domnului

din “Predici la duminici şi sărbători”

Cuvânt la Înălțarea Domnului

„Deci, Domnul Iisus, după ce a grăit cu ei, S-a înălțat la cer şi a şezut de-a dreapta lui Dumnezeu” (Marcu 16, 19)

Ce sărbătoare este astăzi? Este o sărbătoare înaltă şi mare, care covârşeşte mintea omenească, şi vrednică de marea bunătate a Aceluia ce a aşezat-o, adică a lui Dumnezeu. Astăzi neamul omenesc iarăşi s-a împăcat cu Dumnezeu. Astăzi vrăjmăşia cea îndelungată s-a ridicat, războiul cel îndelungat s-a sfârşit. Astăzi s-a încheiat o minunată pace, care mai înainte niciodată nu se putea aştepta. Căci cine ar fi nădăjduit că Dumnezeu iarăşi se va împăca cu oamenii? Nu pentru că Domnul era vrăjmaş al oamenilor, ci pentru că robul era uşuratic la minte; nu pentru că Stăpânul era aspru, ci pentru că robul era nemulțumit.

Voieşti să ştii cum noi am întărâtat asupra noastră pe acest Domn plin de dragoste şi de prietenie? Este neapărat trebuitor să cunoaştem fondul vrăjmăşiei de mai înainte, pentru ca atunci când vedem că noi, care eram vrăjmaşii lui Dumnezeu, iarăşi am fost cinstiţi, să ne minunăm de dragostea Aceluia. Şi să nu credeţi că acea schimbare s-ar fi făcut în urma propriilor noastre merite, ci mai vârtos să nu încetaţi a recunoaşte mărimea harului dumnezeiesc şi de-a pururea să mulţumiţi Lui pentru mărimea darurilor Sale.

Aşadar, voieşti să ştii cum am întărâtat asupra noastră pe acest Domn iubitor de oameni, plin de dragoste, bun, care toate le-a întocmit spre binele nostru? Dumnezeu hotărâse odinioară a stârpi tot neamul nostru, şi aşa de tare Se mâniase asupra oamenilor, încât voia să-i stârpească împreună cu femeile, cu copiii, cu dobitoacele şi cu tot pământul. El chiar spusese: „Voi pierde de peste tot pământul pe omul pe care l-am făcut! De la om până la dobitoc şi de la târâtoare până la păsările cerului, tot voi pierde, căci îmi pare rău că le-am făcut" (Facerea 6, 7). Dar nu omenirea în sine ura El, ci răutatea ei.

Şi noi, care păream nevrednici de pământ, astăzi ne-am înălţat la cer. Noi, care nu eram vrednici de nici o cinste pe pământ, ne-am înălţat la împărăţia cea de sus şi am trecut peste ceruri şi am ajuns la tronul cel dumnezeiesc; şi acea natură, care fusese alungată din rai de către heruvimi, astăzi s-a ridicat mai presus de heruvimi. Dar cum s-a săvârşit această mare minune? Cum ne-am ridicat noi la această înălţime, noi care am mâniat pe Domnul şi nu păream vrednici nici de pământ? Cum s-a înlăturat acel război? Cum s-a îmblânzit acea mânie? Cum? Căci aceasta este de mirare, că nu noi, ci El, Care cu dreptate Se mâniase pe noi, ne-a chemat la pace şi a întemeiat pacea. Cum, El a fost atacat şi El cheamă la pace? Negreşit, căci El este Dumnezeu şi de aceea ne cheamă pe noi, ca un Părinte plin de dragoste.

Să vedem, cum se face aceasta? Mijlocitorul păcii este Fiul Aceluia Care ne cheamă la pace; nu un om, sau înger, sau arhanghel, ori vreun altul dintre slujitorii lui Dumnezeu, ci însuşi Fiul lui Dumnezeu este mijlocitor. Şi ce face Mijlocitorul? Ceea ce se cuvine mijlocitorului. Precum atunci când doi sunt învrăjbiţi se pune între dânşii un al treilea şi potoleşte mânia unuia şi a altuia, aşa a făcut şi Hristos. Dumnezeu Se mâniase pe noi, şi noi ne abătusem de la Dumnezeu, dar Hristos a intervenit între noi şi a împăcat amândouă părţile. Dar cum S-a făcut El mijlocitor? Pedeapsa pe care noi o meritam de la Tatăl, El a luat-o asupra Sa; din partea lui Dumnezeu El a suferit pedeapsa, din partea omenirii celei învrăjbite cu Dumnezeu - ocara.

Voieşti să ştii cum le-a luat pe amândouă asupra Sa? „Hristos, ne-a răscumpărat din blestemul legii, făcându-Se pentru noi blestem" (Galateni 3, 13). Acum vezi că El a răbdat pedeapsa cea pusă din partea lui Dumnezeu? Dar iată cum a luat asupra Sa şi ocara ce vine de la oameni. Zice psalmistul: „Ocările celor ce Te ocărăsc pe Tine au căzut asupra mea" (Psalmul 68, 11). Aşa a ridicat El vrăjmăşia şi n-a încetat a face şi a suferi toate, până ce iarăşi a împăcat cu Dumnezeu pe vrăjmaşul lui Dumnezeu. Şi ziua de astăzi este pricina acestor bunătăţi.

El a luat pârga naturii noastre (adică natura omenească în a ei desăvârşire) şi a dat-o iarăşi Tatălui, făcând ca un lucrător de pământ care aduce lui Dumnezeu pârga roadelor, ca prin aceasta Dumnezeu să binecuvânteze tot câmpul. El a adus Tatălui pârga naturii omeneşti, şi Tatăl a admirat jertfa, şi pentru vrednicia Celui ce a adus jertfa, şi pentru însăşi curăţia jertfei. Aşa că

Tatăl a luat-o cu mâinile Sale şi a pus-o lângă Sine, zicând: „Şezi de-a dreapta Mea” (Psalmul 109, 1).

Dar cărei naturi a grăit Dumnezeu? Către natura cea omenească, ori către natura cea dumnezeiască a lui Hristos? Arătat este că aceleia căreia îi spusese odinioară: „Pământ eşti şi în pământ te vei întoarce” (Facerea 3, 19).

Nu era destul că natura omenească, prin Hristos, s-a ridicat la cer? Nu era destul că ea a ajuns în lăcaşul îngerilor? Nu era, oare, această cinste negrăită? Însă ea a trecut mai presus de îngeri, s-a înălțat peste arhangheli, peste heruvimi şi serafimi, şi nu s-a oprit până ce a şezut pe tronul lui Dumnezeu. Socoteşte cât de jos stătea înainte natura omenească şi cât de sus s-a ridicat! Nu se putea să cadă mai jos decât căzuse omenirea, şi nici mai sus nu putea a se ridica decât a ridicat-o Hristos. Căci natura omenească prin Hristos s-a ridicat la cer. Şi ce însuşiri avea această natură mai înainte?

Eu mă opresc bucuros la înjosirea naturii noastre, pentru ca să recunosc mai bine uimitoarea ei înălțare, prin bunătatea Domnului. Noi eram pulbere şi cenuşă. Dar cel puțin aceasta nu era urmare a vinovăției noastre, ci din cauza slăbiciunii naturii noastre, că oamenii se făcuseră mai fără de minte decât dobitoacele, după cum zice şi psalmistul: „Alăturatu-s-a dobitoacelor celor fără de minte şi s-a asemănat lor” (Psalmul 48, 12). A se asemăna cu dobitoacele cele fără de minte înseamnă a fi încă mai înjosit decât ele. Adică, la dobitoace, lipsa de minte este ceva natural, nevinovat, dar o ființă înzestrată cu minte a se pogorî până la lipsirea de minte, aici este vinovăția voinței. Aşadar, oamenii au căzut mai jos decât dobitoacele, s-au făcut mai nemulțumitori, mai nebuni, mai vârtoşi, mai înjosiți, mai nesimțitori decât pietrele.

Ce trebuie să zic? Cum să mă exprim? Această nevrednică omenire, cea mai fără de minte decât toate, s-a ridicat astăzi peste toate. Astăzi îngerii au văzut ceea ce de mult doreau să vadă. Astăzi arhanghelii privesc cele pe care de mult aşteptau să le vadă. Ei au văzut natura noastră strălucind de pe Tronul cel împărătesc, strălucind în slava şi frumusețea cea nemuritoare. Căci acum, când natura omenească i-a covârşit cu cinstea, ei totuşi se bucură, aşa cum mai înainte jeleau înjosirea noastră. Deşi heruvimii alungaseră omenirea din rai, totuşi jeleau soarta ei.

Dacă oamenii simt compătimire pentru alții, cu atât mai mult îngerii au simțit compătimire pentru noi, căci ei sunt mai plini de iubire decât oamenii. De aceea se arată îngerii pretutindeni unde se vorbeşte despre reînălțarea omenirii, atât la Naşterea lui Hristos, cât şi la învierea Sa din mormânt.

Astăzi, la Înălțarea Mântuitorului la cer, iată ce se zice în istoria Apostolilor despre îngeri: „… doi bărbați au stat înaintea lor în haine albe, care au şi zis: Bărbați galileeni, ce stați căutând spre cer? Acest Iisus, care S-a înălțat de la voi la cer, aşa va veni, precum L-ați văzut mergând la cer” (Fapte l, 10-l1).
Ascultați acum cu luare aminte. Pentru ce vorbesc ei aşa? Nu aveau oare ucenicii ochi? Nu văzuseră ei înşişi ceea ce s-a petrecut? Nu spune evanghelistul că S-a înălțat înaintea ochilor lor? (Fapte l, 9). Pentru ce, oare, s-au înfățişat atunci îngerii şi le-au spus că El S-a înălțat la cer? Pentru două pricini:

Întâi, fiindcă ucenicii erau întristaţi pentru despărţirea de Hristos. Cum că ei în adevăr erau trişti, aflăm din cuvintele Domnului: „Nimeni dintre voi nu mă întreabă: Unde Te duci? Ci, fiindcă v-am spus acestea, întristarea a umplut inima voastră” (Ioan 16, 5-6).

Când noi ne despărţim de prieteni şi de rude, ne pare rău. Cum ar fi putut acum ucenicii să nu jelească şi să nu simtă durerea, când vedeau că se desparte de dânşii Izbăvitorul lor, Dascălul şi Sprijinitorul cel plin de dragoste, cel blând şi bun? De aceea li s-au arătat îngerii; ei trebuiau să aline durerea ucenicilor pentru ducerea Domnului de la dânşii, prin făgăduinţa revenirii Lui. „Acest Iisus, care S-a înălţat de la voi la cer, aşa va veni, precum L-aţi văzut mergând la cer”. Vă pare rău că El se ia de la voi, însă nu vă întristaţi, El iarăşi va veni. Aceasta este întâia pricină a arătării îngerilor.
Pentru a doua pricină, nu mai mică decât prima, îngerul a adăugat: „El S-a înălţat”, adică S-a înălţat, S-a ridicat la cer. Distanţa era prea mare şi ochii omeneşti nu puteau să privească trupul ce se înălţa până a ajuns la cer. Precum o pasăre, care se ridică la înălţime, se ascunde tot mai mult de ochii noştri, aşa şi trupul lui Hristos, cu cât mai sus se ridica, cu atât mai mult se depărta de ochii ucenicilor, fiindcă slăbiciunea vederii nu putea să urmărească lungimea distanţei. De aceea s-au înfăţişat îngerii, spre a încredinţa pe ucenici despre înălţarea Sa la cer, ca ei să nu creadă că El a fost luat la cer ca Ilie. Ilie a fost luat ca un rob al lui Dumnezeu, iar Iisus ca Domn; Ilie cu o căruţă de foc, Iisus a fost luat de un nor, căci şi Tatăl, precum zice Isaia, „sade pe nor” (Isaia 19, 1). Ilie, la înălţarea sa, a slobozit cojocul său asupra ucenicului său Elisei; dar Iisus, după ce S-a înălţat, a făcut să se pogoare asupra ucenicilor Săi darurile Harului şi a făcut nu numai un prooroc, ci mii de prooroci, care au fost cu mult mai mari şi mai slăviţi decât Elisei.

Aşadar, iubiţilor, să priveghem şi să îndreptăm ochii duhului nostru la a doua venire a Domnului. Apostolul Pavel zice: „însuşi Domnul întru poruncă, la glasul arhanghelului, Se va pogorî din cer, şi cei morţi întru Hristos vor învia întâi. După aceea, noi cei vii, care vom fi rămas, vom fi răpiţi împreună cu ei în nori, întru întâmpinarea Domnului” (I Tesaloniceni 4, 16-17). Însă nu toţi. Ascultă ce zice Hristos: „Atunci vor fi două măcinând la moară, una se va lua, alta se va lăsa; în noaptea aceea vor fi doi într-un pat, unul se va lua, altul se va lăsa” (Matei 24, 41; Luca 17, 34). Ce înseamnă aceste vorbe neînţelese? Cele de la moară sunt săracii şi chinuiţii (la iudeii antici, slujnicele sau roabele erau datoare să macine făină în râşniţă), cei din pat sunt bogaţii, care au şi comoditate, şi prisosinţă. Domnul voieşte aşadar să spună că atât dintre săraci, cât şi dintre bogaţi, numai unii se vor mântui, alţii însă vor pieri. Drepţii vor fi răpiţi în nori, spre întâmpinarea Domnului, iar păcătoşii vor fi lăsaţi şi daţi osândei.

Când un rege vizitează o cetate, obişnuiesc a ieşi înaintea lui cei ce îi sunt favoriţi; iar criminalii se ţin în cetate, spre a aştepta pedeapsa lor. Tot aşa va fi când Domnul va veni la judecată. Vom fi, oare, şi noi atunci duşi spre întâmpinarea Lui? Ah, eu cunosc păcatele mele şi nevrednicia mea!

Deci, să nu se laude bogatul întru bogăţia sa şi săracul să nu se creadă mizerabil şi nenorocit. Mai vârtos fericit, şi sigur fericit, şi de trei ori fericit este cel care se va arăta vrednic în ziua aceea a ieşi întru întâmpinarea Domnului, de ar fi el şi cel mai sărac decât toţi. Iar noi, păcătoşii, să ne tânguim pe noi înşine, şi nu numai să ne tânguim, dar să ne îmbunătăţim, să ne schimbăm, pentru ca toţi să primim cu vrednicie pe împăratul îngerilor şi să putem gusta acea sfântă fericire întru

Hristos Domnul nostru, Care fie proslăvit împreună cu Tatăl şi cu Duhul Sfânt, în vecii vecilor. Amin.

Cuvânt la Sâmbăta morților

din "Predici la duminici şi sărbători"

Cuvânt la Sâmbăta morților

„ Vine ceasul în care toți cei din morminte vor auzi glasul Lui. Şi vor ieşi cei ce au făcut cele bune, spre învierea vieții, iar cei ce au făcut cele rele, spre învierea osândirii" (Ioan 5, 28-29)

Despre Înviere

Ce este moartea altceva decât despărțirea sufletului de trup. Fiindcă sufletul, care trăieşte veşnic, nu poate muri, căci este suflare din suflarea lui Dumnezeu. Sufletul părăseşte trupul, de aceea moare numai acesta, căci o parte din noi este muritoare, iar alta nemuritoare. Sufletul, care se desparte de trup neobservat de ochii omeneşti, se ia de către îngeri şi se duce în sânul lui Avraam, dacă este drept, sau în temnița iadului, dacă este păcătos, până ce va veni ziua cea hotărâtă a Judecății de apoi, când sufletul iarăşi se va uni cu trupul şi va trebui să dea socoteală înaintea scaunului Judecătorului Hristos.

Eu zic că sufletul iarăşi se va uni cu trupul pentru că viața viitoare nu înghite şi nu nimiceşte trupul. Putrezirea trupului şi moartea n-au fost legate de la început de trup, fiindcă trupul este lucru al lui Dumnezeu, iar putreziciunea şi moartea lui au venit în lume prin păcat. Totuşi, trupul iarăşi se va dezbrăca de această haină trecătoare şi se va îmbrăca în cea netrecătoare; el va lepăda ceea ce vine de la păcat şi va lua iarăşi în stăpânire ceea ce îi dăduse harul lui Dumnezeu, adică nestricăciunea.

Învățătura despre învierea trupului este însă de cea mai mare însemnătate; ea ne dă o pătrundere mai deplină în adevărurile credinței, orânduieşte viața noastră şi apără pronia dumnezeiască de orice învinovățire. Necredința întru înviere răzvrăteşte toată viața noastră, o umple cu mii de răutăți şi duce totul în neorânduială. Din contra, credința întru înviere întăreşte convingerea noastră despre o providență care cârmuieşte lumea, ne dă o mare râvnă pentru fapta bună, ne îndeamnă a fugi de rău cu toată îngrijirea, şi toate le umple cu linişte şi pace.

Cine nu crede că va învia şi că va da socoteală de faptele sale, ci gândeşte că toată ființa sa se mărgineşte numai în viața aceasta, aceluia nu-i va păsa mult pentru fapta bună. Şi cum ar putea el face altfel, când nu nădăjduieşte la nici o răsplătire? Dar el nu se va înfrâna nici de la fapte rele, fiindcă el nu aşteaptă nici o pedeapsă pentru nelegiuirile sale, ci se va deda poftelor şi patimilor şi va propăşi în toate felurile de păcătoşenie.

Dimpotrivă, cine este convins despre judecata cea viitoare, şi totdeauna are înaintea ochilor săi această judecată înfricoşată, împreună cu neînlăturata dare de seamă şi hotărârea judecății, care nu se poate schimba, acela va încerca în tot chipul a se îndeletnici în înfrânare, în blândețe şi în toate celelalte fapte bune şi a fugi de desfrânare, de îndrăzneală şi de toate celelalte răutăți.

Credința în înviere este totodată şi cea mai mare mângâiere în suferință, în lupta cu ostenelile şi cu greutățile vieții. Pentru aceasta, Apostolul Pavel vorbeşte deseori despre înviere, spre a încuraja pe luptătorii lui Hristos în ostenelile şi în pătimirile lor, spre a-i mângâia şi îmbărbăta. De aceea, el zice: „în toate pătimind necaz, dar nefiind striviți; lipsiți fiind, dar nu deznădăjduiți; prigoniți fiind, dar nu părăsiți; doborâți, dar nu nimiciți… Ştiind că Cel ce a înviat pe Domnul Iisus ne va învia şi pe noi cu Iisus… pentru aceea nu slăbim" (II Corinteni 4, 8-9, 14, 16). Şi: „Noi ştim că, de se va strica casa noastră cea pământească a cortului acestuia, zidire de la Dumnezeu avem, casă nefăcută de mână, veşnică, în ceruri" (II Corinteni 5, 1).

Aşadar, Apostolul socoteşte nădejdea la viața cea viitoare după înviere ca fiind cea mai mare mângâiere în luptele şi pătimirile vieții. La înviere, iubiților, fiecare om este părtaş, căci Apostolul zice: „Toți vom învia, fiecare întru a sa rânduială" (I Corinteni 15, 22-23).

Ce înseamnă aceasta? El vrea să spună că şi păgânul, şi iudeul, şi cel rătăcit în credință, şi cel drept-credincios, fiecare om, va învia în ziua aceea. Deci, dacă toți oamenii vor învia, păcătoşii ca şi drepții, necucernicii ca şi virtuoşii, pentru aceasta nu trebuie să crezi tu că Dumnezeu este nedrept şi nu trebuie să te întrebi: „Ce este aceasta? Eu, care am fost aşa de râvnitor şi aşa de mult am răbdat, voi învia negreşit, dar tot aşa va învia păgânul, necucernicul, închinătorul la idoli, încă şi ei vor fi părtaşi de aceeaşi cinste a învierii?". Pentru ca să nu te rătăceşti cu asemenea vorbe, ascultă ce zice însuşi Iisus Hristos: „ Vine ceasul întru care toți cei din mormânturi vor auzi glasul Fiului lui Dumnezeu; şi vor ieşi cei ce au făcut cele bune întru învierea vieții, iar cei ce au făcut cele rele întru învierea osândirii" (Ioan 5, 28-29).

Vedeți ce deosebire între înviați? Deşi toți oamenii vor învia, însă cel drept va învia spre viață, iar păcătosul, din contra, spre a primi osânda. Deşi trupurile păcătoşilor sunt netrecătoare, această cinste va fi pentru ele un izvor de osândă şi de ticăloşie, căci trupurile lor vor învia spre a suferi necontenitele chinuri ale focului.

Căci nu aceasta este vrednic de dorit, ca noi îndeobşte să înviem şi să ne îmbrăcăm întru neputreziciune, ci ca noi, la înviere, să nu ne aflăm fără de slavă şi fără nădejdea bucuriei; ca soarta noastră să nu fie focul cel gătit pentru păcătoşi.

„Dar cum vor învia drepții?", întrebi tu. Ascultă ce zice Însuşi Domnul: „Atunci vor străluci drepții ca soarele întru împărăția Tatălui lor" (Matei 13, 43). Dar ce vorbesc eu de strălucirea soarelui? Drepții vor fi aşa de luminoşi, ca slava lui Hristos însuşi, precum dovedeşte Apostolul Pavel, când zice: „Cetatea noastră este în ceruri, de unde şi aşteptăm Mântuitor, pe Domnul nostru Iisus Hristos, Care va schimba trupul smereniei noastre ca să fie asemenea trupului slavei Lui" (Filipeni 3, 20-21).

Aşadar, trupul nostru cel muritor se va preschimba şi se va face asemenea slavei lui Hristos; muritorul se va îmbrăca întru nemurire, şi ceea ce s-a semănat întru slăbiciune va învia întru putere. Carnea nu se va mai teme de putreziciune, nu se va mai teme de foame, nici de sete, nici de boală, nici de vreo nenorocire, ci în locul lor va intra o pace sigură şi o statornică odihnă a vieții.
În adevăr, slava cerească, pe care la înviere o va dobândi cel drept, covârşeşte cu mult oricare altă slavă şi este fără de sfârşit.

Dar cel ce se îndoieşte şi cel necredincios întreabă: „Oare, vor învia trupurile cu adevărat?”. Eu răspund prin cuvintele Apostolului Pavel: „Nebun ce eşti! Tu ce semeni nu înviază dacă nu va muri. Şi ceea ce semeni nu este trupul ce va să fie, ci grăuntele gol, fie de grâu, fie de altceva” (I Corinteni 15, 36-37), care este mort, uscat şi fără suc. Dar după ce putrezeşte, el iese mai rodit, face boabe şi se înarmează cu țepi. Deci Acela, Care pentru tine înviază iarăşi sămânța de grâu, nu va putea, oare, pentru Sine să te învieze? El, Care în toate zilele scoală soarele din mormântul nopții, şi, de asemenea, adeseori readuce luna din pieirea sa şi recheamă spre folosul nostru timpurile anului dispărute, Acela, zic, nu va putea să ne înnoiască şi pe noi, pentru care El înnoieşte toate acestea? Putea-va El suferi ca aceia pe care El i-a creat cu suflarea şi cu răsuflarea Sa, să se stingă în veci? Cum, omul, care singur pe pământ poate cunoaşte şi cinsti pe Dumnezeu, trebuie, oare, să piară în veci?

Dar tu te îndoieşti că este cu putință ca trupul tău să se restabilească după moarte, când el este prefăcut în cenuşă şi oasele tale în pulbere. Omule, spune-mi, ce erai tu înainte de a te fi zămislit în pântecele maicii tale? Nimic, curat nimic. Dar Dumnezeu, Care te-a făcut din nimic, nu va putea, oare, mai uşor să te restabilească pe tine din ceva? Crede numai. A restabili ceva ce ființează este mai uşor decât a face ceva ce nu ființează. Acela care te-a plăsmuit în pântecele maicii tale, poate iarăşi să te plăsmuiască din sânul pământului. Dar te temi, poate, că oasele tale cele uscate nu se vor putea iarăşi îmbrăca cu carne. O, încetează de a măsura atotputernicia dumnezeiască cu neputința ta! El, Plăsmuitorul tuturor lucrurilor, Care în fiecare an îmbracă iarăşi cu frunze arborii cei goi, câmpiile cele uscate cu flori şi cu iarbă, El iarăşi va îmbrăca şi oasele tale în primăvara învierii.

Încă şi proorocul Iezechiel se îndoise odinioară de aceasta, însă Dumnezeu i-a arătat într-o vedenie cum au început oasele a foşni, „…iată s-a făcut un vuiet şi o mişcare şi oasele au început să se apropie, fiecare os la încheietura sa… Şi crescuse carne şi pielea le acoperea pe deasupra, iar duh nu era în ele… şi a intrat în ei duhul şi au înviat, şi mulțime multă foarte de oameni s-au ridicat pe picioarele lor” (Iezechiel 37, 7-10). Aşa a convins Dumnezeu pe proorocul despre înviere, prin arătare duhovnicească, iar el a însemnat această arătare, pentru ca un adevăr aşa de însemnat să fie cunoscut şi urmaşilor.

Iar Isaia strigă cu dreptate: „Morții Tăi vor trăi şi trupurile lor vor învia!… Căci rouă Ta este rouă de lumină şi din sânul pământului umbrele vor învia” (Isaia 26, 19). Precum ierburile pământeşti udate de rouă încolțesc şi înviază, aşa şi oasele credincioşilor vor învia, prin rouă cea duhovnicească a lui Dumnezeu.

Dar tu ai nedumerire, dacă se poate iarăşi restabili omul întreg din părticelele cele multe de pulbere, în care s-a sfărâmat trupul după moarte. Iată, tu însuți poți, dintr-o scânteie foarte mică, să produci un foc mare; dar Dumnezeu nu va putea să restabilească iarăşi trupul tău din puțină cenuşă?

Dar dacă tu zici că din acesta sau din alt trup n-a rămas nimic, pentru că el a fost mistuit de foc sau mâncat de fiare; dacă voieşti a zice acestea, gândeşte însă îndată, că toate acestea iarăşi în pământ se întorc, cenuşa celui ars, fiara care a mâncat pe un om, toate iarăşi se fac pământ, iar din pământ poate porunca cea atotputernică a lui Dumnezeu iarăşi a te scula. Uită-te numai la

tine însuţi. Când nu se vede nici o scânteie de foc, atunci întrebuinţezi o bucăţică de piatră şi oţel şi scoţi din lăuntrul pietrei cât foc îţi trebuie.

Focul era ca şi îngropat în piatră, dar tu l-ai scos la lumină. Deci, ceea ce tu faci cu mintea ce ţi-a dat-o Dumnezeu spre a aduce la fiinţă ceea ce este ascuns şi îngropat, adică scânteia, ar trebui, oare, să nu poată face însăşi mărimea şi atotputernicia dumnezeiască? Ea, să nu poată chema iarăşi la viaţă ceea ce este ascuns şi îngropat? Crede numai; Dumnezeu este atotputernic!

Numai aceasta trebuie să întrebi: „Oare, a făgăduit Dumnezeu învierea trupului?”. El a făgăduit aceasta, şi tu ai mărturie că Dumnezeu a făgăduit-o; ai chiar mărturia lui Hristos. De aceea, crede tare şi nu te teme de moarte! Hristos zice răspicat: „Vine ceasul, întru care toţi cei din mormânturi vor auzi glasul Fiului lui Dumnezeu; şi vor ieşi cei ce au făcut cele bune întru învierea vieţii, iar cei ce au făcut cele rele, întru învierea judecăţii” (Ioan 5, 28-29). însuşi Hristos ne făgăduieşte învierea. Iar Apostolii au propovăduit că Hristos S-a sculat din morţi, şi că prin El vor învia încă şi toţi ceilalţi morţi întru nădejdea învierii. Apostolii nu se temeau nici de moarte, nici de chinuri, nici de răstignire; ei au pecetluit mărturia învierii prin vărsarea sângelui lor.

„Dacă nu este înviere a morţilor, zice Apostolul Pavel, nici Hristos n-a înviat…; dar Hristos a înviat…, căci precum printr-un om a venit moartea (adică prin Adam), tot printr-un om (adică prin Hristos) a venit şi învierea morţilor. Căci precum în Adam toţi mor, aşa şi în Hristos toţi vor învia” (I Corinteni 15, 13, 20-22). Şi la acestea el adaugă: „Dacă morţii nu înviază nicidecum… de ce mai suntem şi noi în primejdii în tot ceasul? Mor în fiecare zi!, dar care îmi este folosul, dacă morţii nu înviază?” (I Corinteni 15, 29-32). Şi în alt loc zice, că în toate zilele este expus la moarte, şi totuşi, nu se lasă de propovăduirea Evangheliei, având puternica convingere „că Cel ce a înviat pe Domnul Iisus ne va învia şi pe noi cu Iisus” (II Corinteni 4, 14).

Dar ce trebuie să zicem noi despre Sfinţii Mucenici? Avut-au ei, oare, o nădejde tare întru înviere sau nu? Dacă ei nu ar fi avut-o, în adevăr, ei n-ar fi socotit a fi câştig o moarte plină de atâtea chinuri şi schingiuiri. Dar ei nu gândeau la muncile prezente, ci la răsplătirea cea viitoare.

Trebuie, oare, să vă vorbesc de nenumăraţii bărbaţi şi femei, de tineri şi de tinere care au dispreţuit moartea cea pământească? Ei ar fi putut să-şi scape viaţa lor dacă s-ar fi lepădat de Hristos. Însă ei au voit mai bine a jertfi viaţa cea pământească, şi prin aceasta a dobândi pe cea veşnică; a fi alungaţi de pe pământ, şi prin acesta a se face locuitori ai cerului. Ei, ca şi Apostolul Pavel, au fost întăriţi într-o asemenea vitejie prin credinţa întru înviere.

Deci, cum putem noi să ne temem de moarte? Dacă noi suntem urmaşi ai Sfinţilor Mucenici, şi voim vreodată a ne uni cu dânşii, nu trebuie să ne plângem nici de moartea noastră, nici de moartea celor apropiaţi nouă.

Când simţi că se apropie moartea ta, stăpâneşte lacrimile şi suspinurile tale, şi fă ca în locul acestei jeliri să vină în inima ta tânguirea cea sfântă, despre care zice Apostolul că este plăcută lui Dumnezeu (II Corinteni 7, 10), acea tânguire care lucrează vindecarea noastră cea statornică, adică pocăinţa de păcatele săvârşite. Cercetează inima ta, ispiteşte conştiinţa ta, şi dacă vei afla ceva de care să-ţi pară rău - şi negreşit vei afla - suspină întru mărturisirea păcatelor tale, plângi

întru rugăciune, îngrijeşte-te de moartea cea adevărată, adică de osânda sufletului tău, şi jeleşte păcatele tale.

Atunci nu te vei înspăimânta de desfacerea trupului tău, căci acela, după voia lui Dumnezeu, se va restabili mai slăvit.

Însă, pentru ca să nu tremurăm la gândirea despre înviere, să ne sârguim la faptele cele bune şi la viața cea îmbunătățită. La fiecare privire a unui cadavru, să punem din nou în mintea noastră această gândire şi să nu amânăm vindecarea noastră, cât este încă timp. Să aducem roade bune de pocăință şi să îndreptăm ceea ce am greşit, ca să nu ne apuce ceasul morții şi să nu ne lipsească timpul de a face destulă pocăință pentru greşelile noastre. Amin.

Cuvânt la Duminica cincizecimii sau a Pogorârii Sfântului Duh

din "Predici la duminici şi sărbători"

Cuvânt la Duminica cincizecimii sau a Pogorârii Sfântului Duh

„ Eu voi ruga pe Tatăl, şi alt mângâietor vă va da vouă, ca să fie cu voi în veci, adică Duhul adevărului" (Ioan 14, 16-17)
Slăvite sunt, iubiților, darurile, care ni le-a comunicat astăzi Dumnezeu cel plin de dragoste, daruri, a căror mărime nu o poate descrie nici o gură omenească.

De aceea să ne bucurăm toți, să mărim şi să proslăvim pe Domnul nostru, căci ziua de astăzi este o sărbătoare de bucurie şi de desfătare. Precum timpurile anului urmează regulat unele după altele şi se schimbă unele cu altele, aşa si în biserică cu totul regulat o sărbătoare urmează alteia, si de asemenea trece de la una la alta.

Aşa cu puțin mai înainte noi am serbat ziua morții lui Hristos, apoi Invierea Sa, după aceea Inălțarea Sa, iar astăzi am ajuns la vârful tuturor darurilor harului lui Dumnezeu, şi am ajuns la împlinirea făgăduinței date de Hristos. Adică că Hristos a zis: „când mă voi duce, voi trimie vouă alt mângâietor, şi nu vă voi lăsa sărmani (Ioan 16, 7, 14, 16, 18).

Cunoaşteți îngrijirea cea mare a Domnului?

Vedeți negrăita Lui bunăvoință către oameni?

Înainte cu câteva zile S-a înălțat la cer, a luat în stăpânire tronul împărătesc, şi a şezut de-a drepta Tatălui; iar astăzi ne dă El cu milostivire pogorârea Sfântului Duh, şi cu aceasta dă omenirii nenumărate bunuri cereşti. Sau spune-mi nu ni s-a comunicat oare prin Sfântul Duh tot, ce înfăptuieşte spre fericirea noastră? Prin el ne-am mântuit noi de robia păcatului, ne-am chemat la slobozenie, ne-am făcut fii a lui Dumnezeu şi ne-am transformat în oameni cu totul noi; încă putem prin el a arunca de la noi sarcina cea grea şi înfricoşată a păcatelor.

Prin Sfântul Duh dobândim noi şirul preoților şi păstorilor noştri sufleteşti.

De la el curg descoperirile şi darurile cele de tot felul ale harului; şi tot ce serveşte de podoabă a bisericii lui Dumnezeu, curge din acest izvor, adică de la Duhul Sfânt. Aceasta ne-o vesteşte Sfântul Pavel în cuvintele: „Toate acestea le lucrează unul şi acelaşi Duh, împărțind îndeosebi fiecăruia, precum voieşte” (I Cor. 12, 11).

El zice: „precum voieşte,” nu: „cum i s-a poruncit”, căci Sfântul Duh este Însuşi împărțitorul, nu împărțitul, el lucrează de la sine, şi nu atârnat de la cineva. De acea Apostolul Pavel prescrie aceeaşi putere şi stăpânire, pe care le însuşeşte Tatălui, încă şi Sfântului Duh, şi precum zice el despre Tatăl: „este un Dumnezeu care lucrează totul întru toate” (I Cor. 12, 6), tot aşa zice el despre Sfântul Duh: „Toate acestea le lucrează unul şi acelaşi Duh, împărțind fiecăruia, precum voieşte”.

Vezi, cum Sfântul Duh are aceeaşi desăvârşire, putere ca şi Tatăl? Fireşte fiindcă amândoi sunt deopotrivă după ființă, trebuie să fie asemenea încă şi după domnie, şi fiind că ei sunt deopotrivă în cinstire şi în vrednicie, trebuie să fie deopotrivă şi în putere şi stăpânire.

Prin Sfântul Duh am dobândit şi iertarea păcatelor noastre, prin el ne-am curățit de toate petele păcatelor, prin darurile sale, oamenii, care se povățuiesc de harul său, se fac îngeri, nu prin aceea, că îşi schimbă firea, ci, ceea ce este mai minunat prin aceea că ei, deşi rămân oameni, dar se poartă aşa de curat şi sfânt, ca îngerii.

Aşa de mare este puterea sfântului Duh!

Precum focul cel pământesc preface lutul cel moale într-un vas vârtos, apa şi focul Sfântului Duh, când cuprinde un suflet binegânditor, îl face mai tare decât fierul, deşi el înainte era mai moale decât lutul, aşa că păcatul nu mai poate vătăma pe sufletul cel acum întărit.

Iar omul, care cu puțin mai înainte era pătat cu întunecimea păcatului, prin harul Sfântului Duh se face mai luminat şi mai strălucit decât soarele. Aceasta ne învață Apostolul Pavel, când scrie: „Nu vă înşelați, că nici curvarii, nici slujitorii idolilor, nici precurvarii, nici malachii, nici Sodomenii, nici furii, nici lacomii, nici bețivii, nici ocărâtorii, nici răpitorii, împărăția lui Dumnezeu nu vor moşteni” (I Corint. 6, 9-10).

După ce el a numărat toate felurile de păcate, şi ne-a învățat, că acei ce sunt cuprinşi de aceste păcate, sunt pierduți pentru împărăția lui Dumnezeu, a adăugat îndată: „Şi aşa erați unii dintre voi; dar v-ați spălat, v-ați sfințit, v-ați îndreptat” (I Cor. 6, 11). Cum şi în ce chip? La aceasta răspunde el îndată: „în numele Domnului nostru Iisus Hristos, şi prin Duhul Dumnezeului nostru”. Vedeți, iubiților, puterea Sfântului Duh? Vedeți, cum Sfântul Duh a depărtat toate aceste păcate, şi pe aceia, care înainte cu totul se înjosiseră prin nelegiuirile lor, repede i-a ridicat la cea mai înaltă cinste?

Dar să ne întoarcem acum la alt punct, la o cercetare, care merită întradevăr a ne ocupa. Adică eu trebuie, iubiților, să vă lămuresc, pentru ce Hristos nu îndată după înălțarea Sa la cer ne-a dat duhul Sfânt, acest izvor de aşa multe bunuri şi daruri, ci a lăsat pe ucenicii săi să-l aştepte un timp îndelungat, şi apoi le-a trimis darurile Sfântului Duh.

Aceasta s-a făcut nu din întâmplare şi fără pricină. El ştia, că oamenii nu admiră îndeajuns bunurile, pe care le au la îndemână, nu preţuiesc după cuviinţă mărimea şi gingăşia lor, dacă ei n-au fost lipsiţi de ele un timp îndelungat.

Să vă aduc un exemplu: Cine este cu totul vioi şi sănătos nu simte şi nici nu poate şti tocmai cât de preţioasă este sănătatea dacă el niciodată n-a suferit de vreo boală. De asemenea nu s-ar preţui după cum se cade lumina zilei, dacă noi n-am cunoaşte şi întunecimea nopţii.

Dar mai bine învăţăm noi a cunoaşte preţul bunurilor, de care ne îndulcim, când le pierdem pe un timp îndelungat.

Aşa ucenicii Domnului au petrecut zilele lor cu multă plăcere, pe cât ei s-au îndulcit de prezenţa Lui, şi petrecerea lor cu dânsul le aducea mii de bucurii. Toată Palestina se uita la ei, ca la nişte stele strălucitoare, atunci ei înviau morţii, curăţeau leproşii, alungau duhurile cele necurate, tămăduiau bolile şi săvârşeau multe alte minuni.

Fiindcă ei erau aşa de renumiţi şi slăviţi, de aceea a îngăduit Dumnezeu, ca ei pe un timp să piardă puterea, prin care ei lucrau toate acestea, pentru ca ei tocmai prin această pierdere să vină la cunoştinţă, cât de mult datorau ei a mulţumi milostivei Lui prezenţe şi tocmai prin această recunoştinţă să se facă mai poftitori de a primi darurile harului Sfântului Duh.

Aceasta i-a mângâiat, când ei jeleau şi suspinau pentru ducerea de la ei a învăţătorului lor, a luminat pe cei descurajaţi cu lumina sa, a ridicat iarăşi pe cei ce erau aproape căzuţi, a împrăştiat norii mâhnirii lor şi a alungat supărarea din sufletul lor.

Când Domnul zisese odinioară către dânşii: „mergeţi şi învăţaţi toate popoarele” (Mat. 28, 19), atunci ei erau încă neştiutori, cum să înceapă aceasta, şi încotro să apuce fiecare, spre a propovădui cuvântul lui Dumnezeu. Acum însă s-a pogorât peste ei Sfântul Duh în chip de limbi, i-a povăţuit la tot adevărul, i-a învăţat şi i-a luminat, şi prin limbile, ce a dat fiecăruia a vorbi, le-a arătat ţările, care erau încredinţate învăţământului lor.

Duhul Sfânt însă de aceea a venit în chip de limbi, ca să amintească de o întâmplare de demult a vechiului testament. Adică, când odinioară, oamenii, umflaţi de mândrie, voiau să zidească un turn, care să ajungă până la cer, a despărţit Dumnezeu prin amestecarea limbilor această păcătoasă unire a popoarelor.

Acum din contra s-a vărsat Duhul Sfânt în chipul limbilor, pentru ca lumea cea dezbinată întru sine iarăşi să se aducă la o unire (mai înaltă), adică la împărăţia lui Dumnezeu, la credinţă şi la dragoste. Cu aceasta s-a săvârşit ceva neobişnuit şi nou.

Oarecând limbile au dezbinat lumea şi au sfărâmat unirea cea păcătoasă, iar acum limbile cele de foc iarăşi au adus unirea în lume şi cei dezbinaţi iarăşi s-au legat unii cu alţii.

Aceasta a fost pricina, pentru care Sfântul Duh s-a arătat în chipul limbilor.

Dar limbile s-au părut a fi de foc, căci mulți spini ai păcatului crescuseră în noi. Precum un pământ bun şi roditor, dacă nu se lucrează, produce multă pălămidă şi spini, tot aşa se întâmplă şi cu noi oamenii.

Plecarea firii noastre, deşi este bună şi proprie a produce roadele faptei bune, însă dacă ea nu se lucrează cu plugul cucerniciei, şi nu se seamănă cu sămânța cunoştinței de Dumnezeu, ea produce o întreagă pădure de păcate. Şi precum adeseori nu se poate vedea pământul unui ogor din pricina mulțimii pălămidei, a spinilor şi a buruienilor, aşa multă vreme nu s-a putut cunoaşte şi privi nici noblețea sufletului nostru, până ce a venit Sfântul Duh, a lucrat ogorul sufletului nostru, l-a curățit cu focul Duhului, şi l-a făcut propriu de a primi sămânța cea cerească.

Pentru toate acestea, şi încă pentru nenumărate alte bunuri avem noi să mulțumim zilei de astăzi.

De aceea vă sfătuiesc, să prăznuim această sărbătoare într-un chip vrednic de aceste bunuri, nu numai cu strălucirea şi cu podoaba din afară (Sfântul Ioan continuă aceasta şi mai departe, şi din cuvintele lui noi vedem că atunci, ca şi astăzi, la cincizecime, se împodobeau casele şi ulițele cu flori, arbori etc.), ci prin aceea ca să împodobim sufletele noastre, şi să ne îmbrăcăm în hainele cele strălucite ale faptei bune.

În felul acesta, vom dobândi şi noi darurile Sfântului Duh, şi ne vom face părtaşi rodurilor, celor ce vin de la Sfântul Duh.

Dar care este oare rodul sfântului Duh?

Să ascultăm pe Apostolul Pavel, el ne spune, „roada Duhului este dragostea, bucuria, pacea". (Gal. 5, 22). Ia aminte, cât de întocmai se rosteşte Apostolul şi în ce mare legătură stau cuvintele lui, el pune dragostea înainte, apoi vorbeşte despre urmările ei. El începe de la rădăcină, şi apoi arată roadele. El pune întâi piatra fundamentală, şi apoi aşează zidirea. El face începutul cu izvorul şi apoi vine la râu.

Într-adevăr, noi nu putem simți bine bucuria mai întâi până ce nu socotim norocirea altora ca pe a noastră, şi binele aproapelui nu îl privim ca pe al nostru. Aceasta însă nu se poate face, dacă mai întâi nu a domnit dragostea întru inima noastră.

Adică dragostea - rădăcina şi izvorul şi mama a tot binelui. Ea, asemenea unei rădăcini, produce mii de ramuri ale faptei-bune, se varsă ca un izvor în nenumărate pâraie, şi asemenea unei mame îmbrățişează pe toți cei ce scapă la dânsa. Fiindcă Sfântul Apostol Pavel foarte bine ştia aceasta, a numit-o rod al Sfântului Duh.

Dar într-alt loc îi dă el o numire aşa de mare, încât o numeşte plinire a legii. „Dragostea, zice el, este plinirea legii" (Rom. 13, 10).

Chiar Hristos, Domnul lumii, declară avuția dragostei, ca dovada cea mai adevărată, că cineva este ucenicul său, când zice: „întru aceasta vor cunoaşte toți, că ai mei ucenici sunteți, de veți avea dragoste între voi" (Ioan 13, 35). De aceea să alergăm la dragoste, să ne lipim de ea şi cu dânsa să prăznuim această sărbătoare.

Căci unde este dragostea, de acolo lipseşte micimea sufletului; unde este dragostea, de acolo pier patimile cele nebune ale inimii, căci dragostea, zice Apostolul, „nu se trufeşte, nu se îngâmfează, nu se poartă cu necuviinţă” (I Cor. 13, 4-5). Dragostea nu pricinuieşte aproapelui nici o vătămare, şi unde domneşte dragostea, acolo nu se vede nici un Cain şi ucigaş de frate.

Astupă izvorul neiubirii, mai ales al pizmei, pârâul păcatelor îndată se va usca; scoate rădăcina, atunci ai stârpit şi roadele. Aceasta o zic, nu spre folosul celor pizmuiţi, ci spre folosul pizmaşilor, căci aceştia sunt cei care au mai multă pagubă dintru aceasta, şi ei înşişi îşi pregătesc pieirea.

Din contra pentru acei ce sunt pizmuiţi şi suferă aceasta cu răbdare, sunt gătite cununi şi răsplătiri slăvite. Gândeşte la Abel, totdeauna el va fi proslăvit ca un drept, în toate zilele se va vesti lauda lui, şi tocmai uciderea lui i-a adus aşa de mare slavă, încă şi după moarte glasul lui nu a amuţit, şi de-a pururea pârăşte el pe ucigaşul său.

Cain a rămas în viaţă şi a secerat rodul faptei sale, căci şi-a petrecut zilele sale întru frică şi cutremur, Abel însă zăcea pe pământ sugrumat, dar vorbea după moartea lui cu mai mare curaj decât acela. Precum pe Cain păcatul l-a făcut atât de nenorocit, încât ducea o viaţă mai amărâtă decât moartea, aşa pe Abel fapta cea bună l-a făcut încă şi după moartea sa mai slăvit şi mai renumit decât înainte.

Aşadar, pentru ca noi atât aici, cât şi în cealaltă viaţă, să avem o încredinţare tare, şi să secerăm fericita bucurie ca rod al acestei sărbători să aruncăm hainele cele necurate ale sufletului, dar mai ales pizma să o depărtăm!

De am avea mii de însuşiri bune, toate nu ne ajută, întrucât ne schimonoseşte această urâtă meteahnă. Dea Dumnezeu, ca noi toţi să fim slobozi de dânsa! Închideţi deci Satanei intrarea din toate părţile, pentru ca voi, plini de încredere şi de veselie, să ieşiţi întru întâmpinarea Împăratului cerului. Când El va veni, spre a vă face părtaşi de bunurile sale cele negrăite pe aceia care au petrecut viaţa lor cu fapte bune şi cu cucernicie, întru Hristos Iisus Domnul nostru căruia se cuvine cinstea şi slava, acum şi în vecii vecilor! Amin.

Cuvânt la Sfânta Treime

din “Predici la duminici şi sărbători”

Cuvânt la Sfânta Treime

„Eu şi Tatăl una suntem” (Ioan 10, 30)

Egalitatea Fiului cu Tatăl

Noi întrebăm astăzi de este Fiul de aceeaşi putere şi slavă ca şi Tatăl şi de aceeaşi fiinţă cu Dânsul. Totuşi, noi practic nu întrebăm, ci prin harul lui Hristos am şi aflat ceea ce căutăm, şi ţinem aceasta tare, şi voim acum a o dovedi şi potrivnicilor.

Dar eu mă ruşinez când trebuie să vorbesc despre aceasta; căci, în adevăr, nu este oare de râs a voi să dovedeşti un lucru aşa de clar? Nu este, oare, lucru nebunesc a întreba de este Fiul de aceeaşi ființă cu Tatăl? Căci noi trebuie numai să privim natura, spre a dobândi răspunsul. Atât cei născuți, cât şi născătorii, cu toții sunt de aceeaşi ființă, atât la oameni, cât şi la dobitoace şi la plante. Voieşti tu, oare, numai la Dumnezeu a face o deosebire de la această lege obştească? Totuşi, ca să nu se pară că egalitatea ființei Fiului cu a Tatălui voiesc a o dovedi numai din cele pământeşti, de aceea o vom întemeia acum şi cu dovezi din Biblie.

Şi nu noi, ci necredincioşii, care se împotrivesc unui lucru aşa de dovedit şi adevărului, merită a fi de râs. Ei spun împotrivă: „Ce este oare aşa de dovedit? Dacă Hristos, pentru că S-a numit Fiu al lui Dumnezeu, trebuie să fie de aceeaşi ființă cu Dumnezeu, atunci şi noi trebuie să fim de aceeaşi ființă cu Dumnezeu, căci şi noi ne numim fii ai lui Dumnezeu de către psalmistul, Când zice: «Dumnezei sunteți şi toți fii ai Celui Preaînalt»"(Psalmul 81, 6).

O, nebunie şi cutezare! Când noi vorbim despre slava Celui Unuia-Născut, ei voiesc a-L pogorî la propria lor înjosire şi zic: „Încă şi noi ne numim fii ai lui Dumnezeu".

Dar noi suntem departe de a fi de aceeaşi ființă cu Dumnezeu. Tu eşti numit numai fiu, dar nu Unul-Născutt, precum se numeşte El. Tu nu te odihneşti în sânul Tatălui, nu eşti strălucirea slavei Lui, nici chipul ființei Lui (Evrei 1, 3).

Dacă aceasta nu te convinge, ia aminte ce zice Însuşi Iisus Hristos, spre a arăta că ființa Sa întru nimic nu se deosebeşte de a Tatălui Său: „Cel ce M-a văzut pe Mine, L-a văzut pe Tatăl" (Ioan 14, 9). Spre a arăta egalitatea puterii, El zice: „Eu şi Tatăl una suntem", şi: „Precum Tatăl scoală pe cei morți şi le dă viață, tot aşa şi Fiul dă viață celor ce voieşte" (Ioan 5, 21). Când voieşte a însemna egalitatea cinstirii, El zice: „Ca toți să cinstească pe Fiul, precum cinstesc pe Tatăl" (Ioan 5, 23). Şi aceeaşi putere minunată o rosteşte prin cuvintele: „Tatăl Meu până acum lucrează; şi Eu lucrez" (Ioan 5, 17). Dar necredincioşii nu socotesc aceste lămurite graiuri ale lui Hristos, ci iau vorba Fiului într-un înțeles subiectiv, zicând că şi oamenii se numesc fii ai lui Dumnezeu, şi pogoară pe Hristos la propria lor înjosire.

Dacă tu din graiurile psalmistului: „Dumnezei sunteți şi fii ai Celui Preaînalt", nu crezi că Hristos este Fiu al lui Dumnezeu altfel decât tine, pentru ce nu spui că şi tu eşti asemenea cu Dumnezeu, căci psalmistul zice „Dumnezei sunteți"?
Dar tu răspunzi: „Totuşi, Hristos, adeseori, a spus că El este mai mic decât Tatăl, a rugat pe Tatăl pentru ceva. Dacă El este de aceeaşi ființă cu Dânsul şi de aceeaşi stăpânire şi putere, pentru ce roagă pe Tatăl?".

În adevăr, locurile aduse: „Precum Tatăl scoală morții şi-i înviază, aşa şi Fiul pe care vrea îi înviază" şi celelalte graiuri pe care le-ați auzit se par a fi în împotrivire cu faptul că El roagă pe Tatăl; însă când eu voi spune pricina acestei rugăciuni, vi se va ridica toată îndoiala.

Deci, care sunt temeiurile pentru care Hristos însuşi a rostit despre Sine cu înjosire şi, de asemenea, Apostolii au grăit despre El cu înjosire? Cea dintâi şi de căpetenie pricină este că ei voiau a convinge atât pe cei ce trăiau atunci, cât şi pe oamenii cei mai de pe urmă, că El cu

adevărat S-a făcut om, şi că ei aveau înaintea lor nu numai umbră şi chip, ci adevărul naturii omeneşti.

Deşi Hristos a grăit multe despre Sine cu înjosire, şi, de asemenea, Apostolii despre Dânsul, totuşi satana a răzvrătit pe unii nenorociți a tăgădui adevărata întrupare şi a afirma că El n-a luat trup cu adevărat. Ce s-ar fi întâmplat şi cât s-ar fi lățit această religie, dacă Hristos n-ar fi zis acelea despre Sine?

A doua pricină este slăbiciunea ascultătorilor, pentru că cei ce dintru început L-au văzut şi L-au auzit nu puteau pricepe învățăturile cele mai înalte. Şi aceasta nu este numai o presupunere a mea, ci o pot dovedi din Scriptură.

Când El zicea despre Sine ceva mare şi înalt, ceva ce era vrednic de slava Sa, ba încă atunci când El declara despre Sine numai ceva mai presus de om, ei se tulburau şi se scandalizau. Dar când El grăia ceva despre Sine cu înjosire şi lucruri omeneşti obişnuite, ei se linişteau şi primeau cuvântul Lui.

Vedem aceasta cu deosebire în Evanghelia lui Ioan. Când El a zis: „Avraam, părintele vostru, a fost bucuros să vadă ziua Mea şi a văzut-o şi s-a bucurat”, atunci ei s-au împotrivit: „Tu încă nu ai cincizeci de ani şi l-ai văzut pe Avraam?” (Ioan 8, 56-57).

Vezi? Ei îl socoteau un simplu om. Dar El ce a făcut? „Iisus le-a zis: Eu sunt mai înainte de a fi fost Avraam. Şi ei au luat pietre ca să arunce asupra Lui” (Ioan 8, 58-59). Şi când El vorbea mai cu de-amănuntul despre Taina Împărtăşirii şi le-a zis: „Iar pâinea pe care Eu voi da pentru viața lumii este Trupul Meu” (Ioan 6, 51), atunci ei au răspuns: „Greu este cuvântul acesta! Cine poate să-l asculte?” (Ioan 6, 60). „Şi de atunci mulți dintre ucenicii Săi s-au dus de la Dânsul şi nu au mai venit la El” (Ioan 6, 66).

Spune-mi, deci, ce trebuia să facă Domnul? Trebuia, oare, să se țină de graiuri înalte şi prin aceasta să se depărteze de la oamenii Săi şi să alunge poporul de la propovăduirea Sa? Dragostea lui Dumnezeu către oameni nu a îngăduit aceasta. Când El, altădată, a zis: „De va păzi cineva cuvântul Meu, nu va vedea moartea în veac”, ei I-au răspuns: „Acum am cunoscut că ai diavol. Avraam a murit, de asemenea şi proorocii; şi Tu zici: Dacă cineva va păzi cuvântul Meu, nu va gusta moartea în veac” (Ioan 8, 51-52). Şi trebuie, oare, să ne mirăm că mulțimea gândea aşa, când şi cei mai mari ai poporului erau de aceeaşi părere? Nicodim era unul dintre cei mai mari şi foarte aplecat către Domnul, şi totuşi s-a scandalizat de cuvintele lui Hristos: „Cine nu se naşte a doua oară din apă şi din Duh, nu va putea să intre în împărăția lui Dumnezeu” (Ioan 3, 4), şi, de asemenea, cugeta omeneşte, întrebând: „Cum poate omul să se nască, fiind bătrân?” (Ioan 3, 4). Şi ce a făcut Hristos? El i-a răspuns: „Dacă am spus cele pământeşti şi nu credeți, cum veți crede de vă voi spune cele cereşti?” (Ioan 3, 12).

Prin aceasta, Mântuitorul arată pricina pentru care nu vorbeşte totdeauna despre naşterea Sa cea înaltă şi veşnică. De asemenea, tot în timpul vieții Sale, când a făcut mii de minuni şi a dovedit puterea Sa, preotul cel mare s-a scandalizat de cuvintele: „ Veți vedea pe Fiul Omului şezând de-a dreapta puterii şi… venind pe nori” (Matei 26, 64), şi şi-a rupt hainele sale. Nu este de mirare

dacă Hristos, către asemenea oameni, care se târau pe pământ, vorbea despre Sine numai cu înjosire.

Acestea ar fi fost de-ajuns spre a lămuri pentru ce Hristos a vorbit despre Sine cu înjosire. Dar eu voiesc să dovedesc aceasta şi dimpotrivă.

Pe când ei se scandalizau şi se îndepărtau, pentru că Hristos vorbise despre Sine lucruri înalte, dimpotrivă, când El grăia despre Sine ceva înjositor şi mic, îi vedeți alergând la El şi primind învățătura Lui. Cei care mai înainte îl părăsiseră, iarăşi au venit când El a zis: „Eu de la Mine însumi nu fac nimic, ci precum M-a învățat Tatăl, aşa grăiesc” (Ioan 8, 28). Şi Evanghelistul arată că pentru aceste cuvinte de înjosire ei au crezut în El, când zice: „Acestea grăind El, mulți au crezut în El” (Ioan 8, 30).

La fel s-a întâmplat şi în alte cazuri, şi de aceea Domnul grăia despre Sine când omeneşte, când mai presus de om, adică despre cele care se cuvin numai lui Dumnezeu şi se potrivesc cu obârşia Lui cea înaltă. Aceea o face El ținând seama de slăbiciunea ascultătorilor, iar aceasta îngrijindu-Se de adevărul dogmei. El nu scapă din vedere pe aceasta din urmă, pentru ca nu cumva printr-o necontenită pogorâre, să se formeze la generațiile viitoare o socotință rătăcită despre vrednicia Sa. Deşi El prevedea că ei se vor scandaliza prin aceasta şi se vor abate, totuşi a vorbit despre Sine înalt, spre a arăta că El numai cu pogorământ a vorbit uneori despre Sine cu înjosire şi omeneşte. Aşadar, când îl auzi vorbind despre Sine cu înjosire, să nu gândeşti că El voieşte a arăta înjosirea ființei Sale, ci că El S-a smerit numai pentru slăbiciunea şi socotința ascultătorilor Săi.

Nu numai pentru că El a luat trup omenesc (întâia pricină), şi nu numai pentru slăbiciunea ascultătorilor Săi (a doua pricină), ci şi pentru ca să îndemne pe ucenicii Săi la smerenie, pentru aceasta a vorbit Hristos despre Sine cu smerenie şi a lucrat cu smerenie. Cine voieşte să învețe pe alții smerenia, trebuie să facă aceasta cu cuvântul şi cu fapta: „Învățați-vă de la Mine, că sunt blând şi smerit cu inima” (Matei 11, 29), şi iarăşi: „Fiul Omului n-a venit să I se slujească, ci ca să slujească El” (Matei 20, 28).

Deci El, Care ne-a învățat să fim smeriți şi să nu căutăm locurile cele dintâi, ci să suferim a fi numărați între cei mai mici, El, Care cu cuvântul şi cu fapta ne îndemna la aceasta, negreşit avea un motiv important pentru a vorbi despre Sine cu înjosire.

Se mai poate aduce încă şi a patra pricină, nu mai mică decât cea dinainte. Care? **El a voit să ne ferească nu cumva, pentru apropierea cea mare şi negrăită în care stau cele Trei Fețe una către alta, să ajungem la socotința că în Dumnezeire ar fi numai o față. Într-adevăr, Sabelie şi alții învățaseră una ca aceasta printr-o nedreaptă înțelegere a cuvintelor: „Eu şi Tatăl una suntem”, şi: „Cine Mă vede pe Mine vede pe Tatăl”. Hristos a vrut încă să ne ferească să nu socotim că El este fața cea întâi şi cea nenăscută a Treimii, sau mai mare decât Tatăl. De această rătăcire se pare că şi Pavel s-a temut, de aceea la cuvintele: „Toate sunt supuse Lui” (Fiului), îndată a adăugat: „afară de Cel (Tatăl) Care I-a supus Lui toate” (I Corinteni 15, 27). Pavel, negreşit, n-ar fi adăugat acestea dacă nu s-ar fi temut că putea să se ivească o asemenea socotință diavolească.**

A cincea pricină se arată în faptul că Hristos, adeseori, spre a îmblânzi neprimirea iudeilor, a părăsit graiurile cele înalte şi a ținut seama de gândurile cele bănuitoare ale celor către care vorbea. De pildă, când a zis: „Dacă mărturisesc Eu despre Mine Însumi, mărturia Mea nu este adevărată” (Ioan 5, 31), El a zis aceasta spre a birui bănuiala lor, şi nicidecum nu voia să însemne că mărturia Lui n-ar fi adevărată, ci, mai vârtos, El voia numai a zice: „Precum socotiți şi bănuiți voi când nu primiți cele spuse de Mine despre Mine Însumi”.

Noi am putea încă să aducem multe pricini, pentru ce Hristos a vorbit despre Sine cu înjosire, şi încă multe motive pentru care El a făcut aceasta, dar dă acum şi tu o pricină la graiurile cele înalte cu care El a rostit despre Sine. Nu este nici un alt temei decât acela că El, prin aceasta, a voit să arate adevărata Sa înălțime. Cine într-adevăr este înalt, poate să grăiască despre Sine şi lucruri mici, fără ca să fie neadevăr, ba mai ales, acesta este semnul smereniei. Iar dacă cineva care este înjosit spune despre Sine lucruri înalte, aceea este o pretenție nedreaptă, vrednică de osândit.

Deci, dacă Fiul lui Dumnezeu ar fi mai mic, nu ar fi putut alege graiuri în care El să Se facă asemenea cu Tatăl, căci aceasta ar fi fost o pretenție nedreaptă. Dacă El, deşi este asemenea cu Tatăl, grăieşte despre Sine uneori cu înjosire, aceasta nu este de osândit, ci vrednică de mirare.

Spre a face cele zise încă mai lămurit, să cercetăm mai de aproape pricina adusă mai înainte, cum că El pentru firea Sa cea omenească a grăit despre Sine cu înjosire şi să ne întoarcem luarea-aminte la rugăciunea pe care El a adresat-o Tatălui.

Luați bine seama, căci eu trebuie să încep aceasta mai dinainte, în acea sfântă noapte, întru care Iisus a fost vândut, a fost şi Cina cea de Taină. Eu o numesc noapte sfântă, căci mântuirea cea nesfârşită a lumii s-a săvârşit prin patima lui Hristos, care acum a început. Atunci a zis Iisus către cei doisprezece: „Unul dintre voi Mă va vinde” (Matei 26, 21). Şi când Iuda a întrebat: „Eu sunt?”, El i-a spus: „Tu ai zis”. Şi după ce Iuda s-a dus, Domnul a zis: „ Voi toți vă veți sminti întru Mine” (Matei 26, 31); iar când Petru grăia împotrivă, El a adăugat: „Adevăr zic ție, în noaptea aceasta, înainte de a cânta cocoşul, de trei ori te vei lepăda de Mine” (Matei 26, 34).

Aşadar, El a prevăzut pe vânzător şi fuga tuturor şi moartea Sa, adăugând: „Bate-voi păstorul şi se vor risipi oile” (Matei 26, 31). El a spus înainte cine se va lepăda de Dânsul, şi când, şi de câte ori, toate, desăvârşit, întocmai. Apoi, după ce a dat dovadă îndeajuns despre prevederea Sa, a ieşit în grădina Ghetsimani şi S-a rugat.

Potrivnicii noştri afirmă că aceasta este o rugăciune a firii Lui dumnezeieşti, dar noi o prescriem firii omeneşti. Judecați singuri! Mai întâi de toate, nu este lucrul lui Dumnezeu ca El să se roage, ci ca El să fie rugat. Dar şi cuvintele rugăciunii dovedesc că ea se potriveşte tocmai firii Sale omeneşti. El zice: „Părinte, de este cu putință, treacă de la Mine paharul acesta! Însă nu precum voiesc Eu, ci precum Tu voieşti” (Matei 26, 39). Eu întreb: Cum putea să Se îndoiască, de este aceasta cu putință sau nu, El, care cu puțin mai înainte spusese: „Unul dintre voi are să mă vândă”; El, care spusese: „Bate-voi păstorul şi se vor risipi oile”, şi: „Voi toți vă veți sminti întru Mine”! El, care zicea lui Petru: „Tu te vei lepăda de Mine de trei ori”. Acesta nu putea să ştie acelea? Cine ar putea afirma acestea?

Aceasta o ştiuseră încă cu sute de ani mai înainte robii Săi, oamenii, proorocii. Astfel, David zice: „Străpuns-au mâinile Mele şi picioarele Mele” (Psalmul 21, 18). Ceea ce avea să fie, El vestise mai înainte, ca şi cum ar fi fost, însemnând prin aceasta că precum este cu neputinţă a nu fi ceva din ceea ce a fost, aşa este cu neputinţă ca acestea să nu se întâmple.

Încă şi Isaia, mai înainte vestind aceasta, a zis: „Ca un miel spre junghiere s-a adus şi ca o oaie fără de glas înaintea celui ce o tunde” (Isaia 53, 7). Încă şi Ioan Botezătorul a zis: „Iată Mielul lui Dumnezeu, Cel ce ridică păcatele lumii” (Matei l, 29), adică acel Miel vestit mai înainte. Şi el nu zice simplu mielul, ci: „Mielul lui Dumnezeu”, căci era încă şi un miel evreiesc, şi el voia a deosebi pe acela de Acesta. Mielul evreiesc se jertfea numai pentru poporul evreiesc, iar Acesta pentru toată lumea; acela depărta de la iudei numai suferinţele trupeşti, iar Sângele acestui Miel a adus curăţirea a toată lumea. Şi sângele mielului evreiesc a lucrat ceea ce a lucrat, dar nu prin propria sa putere, ci numai pentru că era o preînchipuire a Acestui Miel.

Şi mai departe, dacă acea rugăciune ar fi fost a dumnezeirii Sale, atunci S-ar fi contrazis El Însuşi şi S-ar fi certat cu Sine. Acelaşi, care prin cuvintele: „Dacă este cu putinţă, treacă de la Mine paharul acesta”, ar fi încercat a Se feri de patimă şi de moarte. Acelaşi, altădată, când Petru îl sfătuia să Se cruţe şi să nu meargă la moarte, îi răspunsese: „Mergi înapoia Mea, satano! Sminteală îmi eşti, că nu cugeţi cele ce sunt ale lui Dumnezeu, ci cele ce sunt ale oamenilor” (Matei 16, 23). El numeşte pe Apostol satană, nu pentru a-l batjocori, ci spre a însemna că acele cuvinte nu au venit din sufletul lui Petru.

Altădată El spusese: „Cu dor am dorit să mănânc acest Paşti cu voi” (Luca 22, 15). Pentru ce? Pentru că după Paşti trebuia să urmeze Crucea. Şi aşa, El în multe locuri a presupus moartea Sa, a rostit dorinţa Sa de a muri şi a declarat că El special pentru acesta a venit în lume. Dacă El acum totuşi zice: „De este cu putinţă”, apoi cu aceasta arată slăbiciunea firii omeneşti, care pentru fireasca iubire către viaţă, nu voia a se despărţi de viaţa aceasta. El, prin cuvintele acestea, se roagă ca omul să scape de moarte, pe când în altă parte zice că a venit de bunăvoie spre a pătimi, prin cuvintele: „Putere am să-Mi pun sufletul, şi putere am ca iarăşi să-l iau. Nimeni nu-l ia de la Mine, ci Eu de la Mine însumi îl pun” (Ioan 10, 18). Cum putea El dar să zică: „Însă nu precum voiesc Eu, ci precum voieşti Tu”? Avea oare Fiul o voinţă potrivnică voinţei Tatălui? El zise odată: „Eu şi Tatăl una suntem”. Aceasta din urmă se raporta la firea Sa cea mai înaltă, cea dumnezeiască; după această fire Fiul are o voie asemenea cu a Tatălui. Dimpotrivă, celălalt loc: „Nu precum voiesc Eu”, se raporta la omenirea Sa; şi astfel nu este grăire împotrivă sau contrazicere.

Contrazicere ar fi atunci când cineva, ca ereticii, ar voi să ia acele cuvinte de rugăciune: „Dacă este cu putinţă” şi celelalte ca o rugăciune a dumnezeirii Sale, iar nu a omenirii Sale.

Întrucât El este Dumnezeu, noi să-L adorăm; întrucât El este om, să ne rugăm ca şi Dânsul Tatălui, ca aici şi dincolo să ne facă părtaşi de toate bunătăţile. Fie ca aceasta să o dobândim noi, prin harul şi prin iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, Care în acelaşi chip cu Tatăl şi cu Sfântul Duh este slăvit în vecii vecilor. Amin.

Cuvânt la Duminica Tuturor Sfinţilor

din "Predici la duminici şi sărbători"

Cuvânt la Duminica Tuturor Sfinților

La cuvintele Apostolului: *„Şi nu numai atât, ci ne lăudăm, şi în suferințe*" (Romani 5, 3)

Este o muncă grea pentru lucrătorul de pământ a conduce plugul, a trage brazdele, a arunca sămânța, a suferi vremea rea şi frigul, a abate de la ogor apa cea de prisos, a săpa canale prin mijlocul ogorului şi a fânețelor. Dar această muncă obositoare şi foarte grea i se face uşoară şi suferită când priveşte cu duhul semănăturile cele înverzite, secera cea ascuțită, aria cea plină de snopi şi bucuria cu care se aduc acasă roadele coapte.

Tot aşa corăbierul cutează a se arunca în valurile sălbatice, nu se teme de furtună şi de marea cea foarte adeseori vuitoare, rabdă vânturile cele nestatornice, valurile cele grozave ale mării şi durata cea lungă a călătoriei pe mare. Toate acestea le rabdă şi le suportă, căci gândeşte la povara mărfurilor, la limanuri şi la piețele de comerţ, şi vede cu duhul înaintea sa câştigul cel nemăsurat pe care-l nădăjduieşte.

De asemenea, ostaşul suferă cu bărbăție rănile, nu se teme de armă, rabdă foamea şi frigul, marşurile lungi şi toate primejdiile bătăliei, gândind la biruință, la semnele triumfale şi la cununa biruinței, pe care nădăjduieşte să o dobândească.

Dar ce zic eu acestea şi la ce trebuiesc toate aceste exemple? Eu am voit să mă folosesc de acestea, pentru ca să vă îndemn să ascultați cu sârguință cuvântul lui Dumnezeu, şi să vă faceți râvnitori şi osârdnici la fapta cea bună. Căci dacă cei mai sus numiți, lucrătorul de pământ, corăbierul şi ostaşul, cu linişte suferă greutățile pentru nădejdea şi privirea la lucrurile viitoare, deşi acelea sunt numai nişte lucruri care se sfârşesc odată cu viața pământească, cu cât mai vârtos sunteți voi datori să ascultați fără obosire învățătura cea dumnezeiască şi să luptați pentru viața cea veşnică, să răbdați cu tărie de suflet toate ostenelile şi greutățile? Nădejdea ce o au aceia se întinde numai la nişte bunuri pământeşti, şi acestea foarte nesigure. Ba încă adeseori ei mor, fără de a fi putut vedea împlinirea aşteptărilor lor; ei se bucură de nădejdile lor, dar adeseori nu dobândesc nimic, deşi au răbdat tot felul de supărări.

Lucrătorul de pământ, de pildă, după toate ostenelile şi luptele sale, tocmai când gândea să-şi ascute secera şi să înceapă secerişul, trebuie să se întoarcă acasă cu mâinile deşarte, căci grâul s-a pălit, sau l-au stricat lăcustele, ori o ploaie peste măsură, sau a venit altă nenorocire de la vremea cea rea. El a întrebuințat toată osteneala şi a făcut tot lucrul, însă nu gustă roadele nădejdii sale.

La fel se întâmplă adeseori corăbierului. încă de mult se bucura de încărcătura sa cea mare şi scumpă, cu multă satisfacere dezvelea vâslele şi naviga pe marea cea întinsă. Acum este aproape a intra în liman, dar deodată se izbeşte de un mal sau de un şir de stânci ascunse sub apă, sau i se întâmplă altă nenorocire neprevăzută şi pierde toată încărcătura, ba încă adeseori abia poate el însuşi cu trupul gol a scăpa.

Tot aşa soldatul, poate că a rezistat la sute de bătălii şi a biruit pe vrăjmaşi, dar se întâmplă ca în momentul biruinţei celei hotărâtoare el să-şi piardă viaţa, şi toate ostenelile şi zbuciumările lui să fi fost zadarnice.

Dar cu creştinul nu merge aşa. Nădejdile lui sunt tari, sigure şi nepieritoare; ele nu pier împreună cu moartea, ci sunt îndreptate către viaţa cea veşnică, fericită, nemuritoare, şi nu se pot zădărnici aici de vremea cea rea, nici de nenorociri neaşteptate, şi nici chiar de moarte. Astfel, împlinirea nădejdii noastre şi marea răsplătire cea viitoare ne luminează chiar în mijlocul nenorocirii. De aceea zice Sfântul Pavel: „Şi nu numai atât, ci ne lăudăm şi în suferinţe" (Romani 5, 3).

Vă rog să nu trecem fără atenţie peste aceste cuvinte, ci fiindcă vorba noastră a intrat în limanul marelui cârmaci Pavel, să ne oprim cu plăcere la gândirea asupra graiurilor sale, care deşi sunt scurte, totuşi cuprind multă învăţătură înţeleaptă. Ce înseamnă aceasta, şi ce voieşte el să înţelegem, când zice: „Şi nu numai atât, ci ne lăudăm şi în suferinţe"? Cuvintele: „nu numai atât", arată că el a vorbit înainte de alte bunuri, la care acum adaugă avantajul pe care îl avem din suferinţe. De aceea a zis el: „Şi nu numai atât, ci ne lăudăm şi în suferinţe". Dar pentru ca să înţelegem mai bine aceste cuvinte, aveţi puţină răbdare, ca să vorbim despre aceasta mai cu de-amănuntul.

Când învăţătura cea dumnezeiască s-a propovăduit de către Apostoli şi ei s-au dus în toate laturile lumii spre a răspândi cuvântul despre cucernicie, când ei se sileau a stârpi rătăcirea din rădăcină, respingeau aşezămintele închinătorilor la idoli, războiau toată răutatea, Curăţeau pământul, răsturnau capiştile idoleşti, altarele şi sărbătorile păgâneşti, şi în locul acestora învăţau a cunoaşte pe Unul Adevăratul Dumnezeu, deşteptau nădejdea la viaţa din cealaltă lume şi grăiau despre Tatăl, Fiul şi Duhul Sfânt, răspândeau învăţătura cea înţeleaptă despre înviere şi vesteau împărăţia cerească, atunci, din această pricină, a izbucnit un război cumplit şi înspăimântător, cel mai grozav dintre toate. Mare zgomot, larmă şi răscoală era în toate cetăţile şi satele şi casele, în locurile cele locuite şi în pustie, pentru că se stricau obiceiurile cele vechi, păgâneşti, se răsturnau prejudecăţile cele de mult timp înrădăcinate şi se introduceau învăţături noi, de care mai înainte nimeni nu auzise, împotriva acestei învăţături s-au alarmat domnii, iar împăraţii cei puternici ai pământului s-au aprins de mânie, oamenii simpli s-au tulburat, toate locurile publice clocoteau de zgomot, scaunele judecătoreşti s-au înfuriat, săbiile s-au scos din teacă, armele s-au apucat şi legile s-au mâniat. Pedepsele, muncile, schingiuirile şi tot ce omului i se pare groaznic ameninţau.

Precum este marea când se tulbură şi este îngreunată cu grozavele sfărâmări de corăbii, aşa era atunci starea lumii. Tatăl se lepăda de fiul său pentru credinţa cea sfântă, mama se despărţea de fata sa şi fratele de frate, stăpânul se înfuria asupra slugii, toată firea era răsculată, şi nu a izbucnit numai un război civil, ci luptă şi război în fiecare casă, în fiecare familie. Căci cuvântul Domnului pătrundea ca o sabie, şi despărţind mădularele bolnave de cele sănătoase, pricinuia pretutindeni dezbinare şi luptă şi aducea mii de lupte şi prigoniri asupra credincioşilor. De aici a urmat că unii au fost aruncaţi în temniţă, alţii târâiţi la judecători, iar alţii erau duşi la moarte. Unora li se răpeau bunurile şi averea, alţii se trimiteau în surghiun, alţii erau cazniţi. Ticăloşia şi nenumărate nenorociri cădeau asupra lor mai numeroase decât zăpada în zilele cele tulburi ale iernii; înlăuntru era lupta, afară frica de prieteni şi de Străini, şi chiar de cei cu care erau legaţi prin legătura firii şi a sângelui.

Acestea le-a văzut Sfântul Pavel, acest mare Apostol al lumii, acest învățător al adevărurilor cerești. Necazurile erau de față, înaintea mâinilor şi a ochilor săi. Bunurile erau numai nădăjduite şi făgăduite, adică împărăția cerească, învierea şi îndulcirea de bunurile care covârşesc cu mult toată gândirea şi toată vorba. Dimpotrivă, cuptoarele cele înfocate, uneltele de schingiuire, sabia, pedeapsa de tot felul şi uciderea erau nu numai aşteptate, ci şi simțite. Iar cei care trebuiau să se lupte contra tuturor acestora abia se lepădaseră de altarele şi de statuile idolilor, de desfrânări, de îmbuibare şi de desfătare şi se întorseseră la creştinătate; încă nu erau obişnuiți cu gândirea cea înaltă despre viața cea veşnică, ci erau încă lipiți de lucrurile cele de față, şi pentru aceea era de temut că mulți vor fi mici la suflet şi vor cădea, când ei în toate zilele vedeau prigonirea.

Vezi, acum ce face înțelepciunea lui Pavel, care s-a învrednicit de la Dumnezeu de taine negrăite! El necontenit le vorbea de cele viitoare, le înfățişa premiul luptei, le arăta cununile de biruință, îi întărea şi îi îmbărbăta prin nădejdea bunătăților celor veşnice. Şi cum grăieşte el? „Eu socotesc că pătimirile vremii de acum nu sunt vrednice de mărirea care ni se va descoperi" (Romani 8, 18). Prin aceasta el vrea să zică: „Ce-mi vorbeşti mie de răni, de grămezile de lemne aprinse, de Călăi, de pedeapsă, de foame, de pierderea averii, de sărăcie, de temniță şi de legături? Adu aici tot ce vrei, tot ce oamenilor li se pare grozav şi totuşi nu ai putea numi nimic care să poată prețui cununile şi răsplătirile acelea. Toate aceste pătimiri încetează cu viața aceasta, iar răsplătirile cele veşnice nu au sfârşit. Cele dintâi sunt vremelnice şi trecătoare, cele din urmă netrecătoare şi veşnice. Aceasta învață Pavel şi în alt loc, zicând: „Necazul de acum este trecător şi uşor" (II Corinteni 4, 17).

Aşadar, el le declară neînsemnate, după mărime şi fel, şi micşorează frica greutății lor prin scurtimea timpului. Căci chiar dacă nenorocirile, după firea lor, ar fi grele şi nesuferite, totuşi greutatea lor slăbeşte prin scurtimea timpului, căci necazul nostru de acum, cel uşor şi trecător, ne aduce o slavă veşnică, care covârşeşte totul, neprivind la cele văzute, ci la cele nevăzute, „căci cele văzute sunt trecătoare, iar cele nevăzute veşnice" (II Corinteni 4, 17-18).

Dar poate va zice cineva că toate aceste bunuri sunt numai nădăjduite, iar omul cel mic la suflet şi greoi nu se atrage, precum se cuvine, prin arătarea acestor bunuri, ci caută să găsească chiar în viața de acum mângâiere şi odihnă. De aceea, acest înțelept învățător, Pavel, nu ia temeiuri de mângâiere numai din cele viitoare, ci încă şi din viața de acum. Mai întâi numără toate bunurile ce s-au săvârşit pe fața pământului şi pe care cineva nici nu le nădăjduia, dar de care se îndulceşte. Iar aceste bunuri prezente sunt cea mai mare şi mai sigură dovadă pentru cele pe care noi încă le nădăjduim.

Însă în ce se cuprind acele bunuri, cărora noi ne-am şi făcut părtaşi? Întru aceea, zice Apostolul Pavel, că Dumnezeu a dat pe Fiul Său, pe Fiul Său cel Unul-Născut şi iubit, pentru noi, robii cei prihăniți, şi pe noi cei îngreuiați cu nenumărate păcate şi apăsați de povara cea mare a nelegiuirilor, nu numai ne-a izbăvit de păcat, ci încă ne-a prefăcut în drepți. Fără a pune asupră-ne ceva greu şi ostenitor, ci numai cerând de la noi credință, ne-a făcut drepți şi sfinți, ne-a declarat fii ai lui Dumnezeu, moştenitori ai împărăției cerului şi împreună-moştenitori ai lui Hristos; ne-a făgăduit învierea, nestricăciunea trupului, petrecerea cu îngerii, o fericire care covârşeşte toată gândirea - locuința în cer. Ne-a făgăduit legătura cu Însuşi Dumnezeu, a revărsat aici jos harul Sfântului Duh peste noi şi ne-a slobozit de sub stăpânirea diavolului şi a duhurilor rele; a stârpit păcatul, a ridicat blestemul, a sfărâmat porțile iadului, a deschis iarăşi raiul şi a

trimis nu un înger sau arhanghel, ci pe propriul Său Fiu, spre a ne face fericiți, precum a vestit prin gura proorocilor: „Nu un trimis, nici înger, ci însuşi Domnul ne-a mântuit” (Isaia 63, 9).

Iar toate acestea, adică sfințirea şi îndreptarea noastră încă de aici, şi numai prin credință, trimiterea Unuia-Născut, a Fiului lui Dumnezeu, din cer pentru noi, darea pentru noi de către Tatăl a Fiului Său cel preaiubit, primirea Sfântului Duh, dobândirea unor haruri atât de bogate şi a unor binefaceri atât de multe, nu sunt, oare, toate acestea mai prețioase decât miile de cununi şi de bunuri cărora avem a ne face părtaşi? După ce Pavel a arătat toate acestea în puține cuvinte, iarăşi vine a vorbi despre nădejde. După ce a zis: „Deci, fiind îndreptați din credință, avem pace cu Dumnezeu, prin Domnul nostru Iisus Hristos, prin Care am avut şi apropiere, prin credință, la harul acesta, în care stăm, şi ne lăudăm întru nădejdea slavei lui Dumnezeu” (Romani 5, 1-2), el adaugă îndată: „Noi ne lăudăm şi în suferințe”.

Aşadar, după ce a spus ceea ce se săvârşise, că ne-am îndreptat, şi că Fiul lui Dumnezeu a murit pentru noi şi prin El avem apropiere la Tatăl, şi ne-am făcut părtaşi harului şi darurilor Lui, şi că ne-a slobozit din păcate, şi după ce a pomenit de bunurile cele viitoare, adică de „slava cea viitoare cu care noi ne lăudăm”, totuşi, observă că această nădejde nu este de ajuns spre a trezi pe cei mici la suflet şi a-i îmbărbăta.

Socoteşte acum înțelepciunea Sfântului Pavel. Chiar din lucrurile care par a întrista pe ascultători, a-i tulbura şi a-i nedumeri, tocmai dintr-acelea el împleteşte cununi de mângâiere şi de laudă. Căci după ce a enumerat toate acestea, zice: „Eu însă socotesc binefaceri nu numai cele înşirate până acum, că noi ne-am sfințit şi ne-am îndreptat prin Fiul lui Dumnezeu, că noi ne-am îndulcit de harul lui Dumnezeu, ne-am slobozit din păcat, că ni s-au dăruit atât de multe, şi încă atât de multe ni s-au făgăduit în cealaltă lume, adică slava cea negrăită, nemurirea, învierea trupului, petrecerea cu îngerii şi cu Hristos, locuința în cer”, ci el adaugă la acestea şi cele ce se socotesc de oameni înfricoşate, adică judecățile, temnița, moartea, amenințările, foamea, schingiuirile, munca, cuptoarele înfocate, surghiunirea, luptele, răscoala şi cearta; toate acestea le adaugă la darurile şi binefacerile lui Dumnezeu.

El socoteşte că cineva trebuie să se bucure nu numai de lucrurile acelea, ci să se laude şi în suferințe, precum zice: „Mă bucur de suferințele mele pentru voi şi împlinesc, în trupul meu, lipsurile necazurilor lui Hristos” (Coloseni 1, 24). Vezi tu acest suflet viteaz, acest suflet înalt şi acest duh nebiruit, care se laudă nu numai pentru cununi, ci se bucură încă şi de lupte; nu numai pentru răsplătiri se veseleşte, dar saltă de bucurie chiar şi pentru luptă; se veseleşte nu numai pentru plată, ci şi pentru strădanie? Nu-mi spune mie de împărăția cerului şi de cununile neveştejite şi de premiul luptei, ci de lucrurile de acum, cele pline de osteneală şi de grijă. Despre ele să vorbeşti cu mine, şi eu îți voi arăta că noi, şi pentru acestea trebuie să ne bucurăm, ba încă cu deosebire să ne bucurăm foarte în luptele pământeşti.

Lupta aduce cu sine numai povară şi osteneală, dar Biruința face plăcere. Aici, însă, la luptele pentru împărăția cerului, este altfel, căci chiar înainte de biruință, chiar în timpul luptei, are cineva deplin temei a se lăuda a triumfa. Iar pentru ca să vezi că aşa se întâmplă, priveşte la sfinții din toate neamurile şi din toate veacurile, iau cum zice Iacov: „Luați pildă de suferință şi de robire îndelungată pe proorocii care au grăit întru numele Domnului” (Iacov 5, 10). Aşa, însuşi Pavel, care îndeamnă la această luptă, vorbeşte de nenumăratele pătimiri ale sfinților, pe

care ar fi cu neputinţă a le număra pe toate, şi apoi adaugă: „Au pribegit în piei de oaie şi de capră, lipsiţi fiind, strâmtoraţi, rău primiţi; ei, de care lumea nu era vrednică” (Evrei 11, 37-38), şi cu toate aceste necazuri, erau veseli. Aceasta poate să o vadă oricine din purtarea lor, atunci când Apostolii au fost mai întâi aruncaţi în temniţă şi apoi biciuiţi. Ce Ziceau ei atunci? „S-au dus bucurându-se de la faţa sinedriului, că s-au învrednicit, pentru numele Lui, să sufere ocară” (Fapte 5, 41).

Vedeţi că şi necazurile au slava şi răsplătirea lor? Priviţi numai la Sfântul Pavel, cum zăcea el în temniţă, Cum se ţâra înaintea judecătorilor, cât de slăvit, cât de strălucit, cât de admirabil se părea el tuturor, mai vârtos Celor care îl prigoneau şi-l pândeau!

Dar ce zic eu că el atunci se părea oamenilor slăvit? Ba încă tocmai când el era bătut, era înfricoşat chiar şi duhurilor rele. Când era în temniţă, sau când suferea sfărâmare de corabie, atunci el săvârşea cele mai multe minuni, atunci el era mai învingător asupra puterilor şi stăpânirilor vrăjmaşe. Deci, fiindcă el ştia bine ce câştig trage sufletul său din necazuri, de aceea zicea: „Când sunt slab, atunci sunt tare” (II Corinteni 12, 10), şi pentru aceasta zice în acelaşi loc: „Pentru aceea mă bucur întru slăbiciunile mele, în defăimări, în nevoi, în prigoane, în strâmtorări pentru Hristos, ca să locuiască întru mine puterea lui Hristos” (II Corinteni 12, 10 şi 9). De aceea, când el în epistola sa, voind să dojenească pe unii dintre corintenii care aveau înaltă socotinţă despre sine şi dispreţuiau pe alţii, a fost silit să vorbească despre propriile sale însuşiri covârşitoare.

Nu s-a lăudat nici cu minunile, nici cu semnele sale, nici cu vrednicia şi înălţimea sa, ci s-a lăudat cu temniţa, cu judecătoriile, cu foamea, cu frigul, cu luptele şi cu prigonirile ce a suferit, zicând: „De sunt ei slugi ale lui Hristos, eu sunt încă mai mult” (II Corinteni 11, 23). Iar întru ce stă acest „mai mult”, arată în cele următoare: „întru osteneli mai mult, în temniţă mai mult, întru bătăi peste măsură, la moarte adeseori” (II Corinteni 11, 23). Şi apoi adaugă: „De se cuvine a mă lăuda, întru suferinţele mele mă voi lăuda” (II Corinteni 11, 30).
Vezi cum el întru acestea găseşte mai multă slavă decât în cununile şi însuşirile sale cele slăvite, şi de aceea zice: „Şi nu numai atât, ci ne lăudăm şi în suferinţe” (Romani 5, 3).

Ce înseamnă aceasta: „nu numai atât”! El vrea să zică: „Noi rămânem întru necazuri şi suferinţe nu numai cu curaj şi fără supărare, ba le şi socotim cinste şi ne lăudăm cu aceste suferinţe”. După ce a spus că necazurile duc la cea mai mare cinste, la laudă şi la slavă, aşadar, neapărat şi la bucurie, căci unde este slavă şi cinste, acolo este şi bucurie, după ce el a arătat cât de slăvit si lăudat este a suferi necazuri, vorbeşte de altă roadă mare şi slăvită a suferinţelor. Care este aceea? El zice: „Suferinţa aduce răbdare, iar răbdarea încercare, iar încercarea nădejde, iar nădejdea nu ruşinează” (Romani 5, 3-4). Ce vrea să zică aceasta: „Suferinţa aduce răbdare”!

Acesta este cel mai slăvit rod al suferinţelor, că ele împuternicesc şi întăresc pe omul cel asuprit. Aici se întâmplă ca şi cu arborii. Arborii care cresc la umbră şi sunt apăraţi de toate vânturile, deşi se par la privirea pe dinafară că înverzesc şi înfloresc frumos, ei sunt molăi şi bureţoşi şi se vătăma uşor de orice furtună. Dimpotrivă, arborii care stau pe înălţimile munţilor, izbiţi de multe şi puternice vânturi, răbdând toate vremile cele rele, suportând furtunile cele mai silnice şi suferind mult de zăpadă, aceştia sunt mai tari decât fierul. De asemenea, şi acele trupuri omeneşti care sunt crescute în multe Şi felurite îndestulări, care sunt împodobite cu haine moi, care

necontenit întrebuinţează băi şi unsori şi se îndulcesc cu bucate bune, acestea sunt cu totul incapabile de toate ostenelile şi greutăţile pe care trebuie să le rabde cineva pentru cucernicie, şi aşa se fac vinovate de foarte mare pedeapsă.

De asemenea, şi sufletele care duc o viaţă fără supărare, care au prisosinţă de îndestulări, care află bucurie numai în cele de aici, aceste suflete, zic, sunt mai moi decât ceara, slabe şi incapabile de fapta cea bună şi, în fine, ajung pradă focului celui veşnic. Iar sufletele care necontenit suferă primejdii şi osteneli şi necazuri pentru Dumnezeu, sunt oarecum crescute cu acestea, ele sunt mai vârtoase, mai tari decât diamantul şi mai nobile. Tocmai prin necontenitele necazuri se fac neînvinse de potrivnicii lor şi dobândesc o iscusinţă în răbdare şi în statornicie, care prin nimic nu se poate clăti. Precum cei care pentru prima dată fac călătorie pe mare ameţesc şi se îmbolnăvesc cumplit, iar cei care au făcut îndelungate călătorii pe mare, care de sute de ori au ţinut lupta cu valurile şi care au suferit încă şi sfărâmare de corabie intră în noile călătorii pe mare plini de curaj şi de vitejie, aşa şi sufletul care a răbdat multe ispite şi a suferit multe necazuri, pe viitor se obişnuieşte şi se întăreşte în osteneli, fără a se mai teme şi a se înfricoşa şi fără a se buimăci. Adică, prin necontenita îndeletnicire în suferinţe, sufletul ajunge a suporta cu uşurinţă toate împotrivirile.

Tocmai aceasta o spune Sfântul Pavel, acest mare dascăl al căii celei cereşti, când zice: „Şi nu numai atât, ci ne lăudăm şi în suferinţe", adică noi, înainte de a ajunge la împărăţia cea veşnică şi la cununile cele cereşti, tragem din necazuri un folos slăvit, că prin necontenitele suferinţe sufletul nostru se întăreşte şi priceperea noastră se face mai tare şi mai înţeleaptă.

Ştiind toate acestea, iubiţilor, să suportăm cu răbdare şi cu statornicie necazurile şi suferinţele care ne vin, căci Dumnezeu le lasă şi ele ajută la mântuirea noastră. Să nu fim fără inimă, să nu cădem biruiţi de ispite, ci să ne întărim cu puterea bărbătească şi totdeauna să mulţumim lui Dumnezeu pentru binefacerile ce ne-a arătat, ca să ne îndulcim atât de bunurile de acum, cât şi de cele viitoare să ne facem părtaşi, prin harul şi prin mila şi iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia împreună cu Tatăl şi cu Sfântul şi de viaţă făcătorul Duh se cuvine slava şi cinstea, acum şi în vecii vecilor. Amin.

Cuvânt la Duminica a III-a după Pogorârea Sfântului Duh

din "Predici la duminici şi sărbători"

Cuvânt la Duminica a III-a după Pogorârea Sfântului Duh

„Luaţi seama la crinii câmpului cum cresc, nu se ostenesc nici nu torc. Şi vă spun vouă că nici Solomon întru toată slava sa nu s-a îmbrăcat ca unul dintre aceştia" (Mat. 6, 28- 29).

Bogatul nu trebuie să se semeţească întru bogăţia sa

"Celor bogaţi în veacul de acum porunceşte-le, să nu se înalţe cu gândul, nici să nădăjduiască spre bogăţia cea nestătătoare". Această învăţătură a dat-o Pavel ucenicului său Timotei (l Tim. 6, 17).

Este vrednic de luarea aminte a noastră, că Apostolul nu opreşte bogăția în sine, nu a zis: „insuflă bogaților, să fie săraci, şi să arunce bogăția lor". Ci: „insuflă-le să nu se semețească". El ştia, că prețuirea peste măsură a bogăției şi umblarea şi alergarea după dânsa purcede de la mândrie, şi că din contra cel smerit nu pune în ea vreo mare vrednicie, nici întrebuințează la ea râvnă mare. El ştia, că bogăția nu este oprită, numai dacă cineva, o întrebuințează la ceea ce este de trebuință. Adică, precum vinul în sine nu este ceva rău; ci rău este numai întrebuințarea lui cea fără rânduială, adică bogăția; aşa şi bogăția nu este în sine ceva rău, ci rea este zgârcenia şi lăcomia de avere. Altceva este un lacom de avere, şi altceva un bogat. Aşa, lacomul de avere este acela, care, deşi are mult, totuşi nu se crede bogat, căci el de-a pururea tot mai mult pofteşte. Dar cel ce pofteşte mult, acela mai de grabă se poate numi lipsit, decât bogat şi avut. Zgârcitul este numai păzitorul, nu şi stăpânul avuției sale, rob era şi nu stăpânul banilor săi. Mai lesne ar da el o bucată din propriul său trup, decât ceva din comoara sa cea îngropată. El o păzeşte cu aşa teamă, ca şi când cineva i-ar fi poruncit, a nu atinge nimic dintrînsa. El se fereşte de ale sale, ca şi cum ar fi străine. Căci banii aceia, din care el nici într-un fel de împrejurări nu voieşte a da, încât mai bucuros ar suferi cea mai grozavă osândă, adică a iadului, decât să voiască a da ceva săracilor, cum pot oare aceşti bani să fie cu adevărat proprietatea sa? Cum poate el să fie stăpânul unui lucru, pe care el niciodată nu l-a întrebuințat, nici s-a îndulcit de dânsul?

Aşadar Pavel nu porunceşte bogaților, să fie săraci, ci să fie smeriți, fiindcă el ştia, că smerenia opreşte pe oameni de la umblarea şi alergarea după bogăție şi de la iubirea ei cea fără rânduială. De aceea el îi sfătuia, să nu se mândrească întru bogăția lor, şi totodată le arăta, cum pot să depărteze de la sine această mândrie.

Cum trebuie ei să înceapă aceasta?

Ei trebuie să bage seama la firea bogăției cât este ea de nesigură şi necredincioasă. Pentru aceasta Pavel a adăugat: „să nu nădăjduiască spre bogăția cea nestătătoare". Adică nimic nu este mai necredincios, decât bogăția; ea este sluga nemulțumită şi necredincioasă, şi de a-i pune asupra lui mii de cătuşe, el totuşi fuge cândva de la tine împreună cu cătuşele sale. Adeseori stăpânii lui l-au păzit cu încuietori şi cu zăvoare şi au pus străji. Dar el i-a mituit şi a fugit cu dânşii; i-a tras cu dânsul ca cu un lanț, şi straja n-a folosit cât de puțin. Aşadar cine poate fi mai necredincios, decât bogăția? Şi cine este mai nenorocit decât aceia, care i-au dat toată îngrijirea lor? Cine cu toată râvna adună un lucru aşa de trecător şi de schimbător, acela nu socoteşte cuvintele psalmistului, care zice: „vai de cei ce se reazemă pe puterea lor, şi se fălesc întru mulțimea bogăției lor" (Ps. 48, 7).

Dar pentru ce el îi văicăreşte? „Ei adună comori, zice el, şi nu ştiu, cine se va îndulci de ele" (Ps. 38, 7). Osteneala adunării bogăției este ştiută, dar îndulcirea din ea nu se ştie. Adeseori se întâmplă, că aceia, ce noi am adunat şi am agonisit cu osteneală, ajunge chiar în mâinile vrăjmaşilor noştri, şi după moartea ta moştenirea adeseori va fi în partea acelora, care în curgerea vieții tale de mii de ori te-au vătămat, ți-au făcut rău. Ei au îndulcirea banilor, şi tu pe seama ta nu ai decât păcatele, pe care le-ai săvârşit cu agonisirea lor.

De eşti bogat, gândeşte, că propriu-zis nu acela este bogat, care are mult, ci acela, care dă mult.

Aşa făcea Avraam. El era bogat, dar nu zgârcit, ci primea pe călători în casa sa, şi ajuta lipsa săracilor. El nu şi-a zidit palat pompos, şi totuşi îngerii veneau la el în gazdă, pentru că ei se uitau nu la strălucirea locuinței, ci la fapta cea bună a sufletului. Deci să urmăm lui, iubiților, şi averea noastră să o întrebuințăm pentru săraci. Nu casele noastre, ci inimile noastre să le împodobim; căci nu ar fi oare ruşine, ca noi să ne învelim pereții cu marmură, dar să lăsăm nebăgat în seamă pe Hristos, care în cel sărac umblă gol şi desculț?

Căci, o omule, ce-ți va folosi o casă aşa de scump împodobită? Când vei muri, nu vei lua-o cu tine. Dimpotrivă, sufletul tău, dacă l-ai împodobit şi îmfrumusețat, ai să-l iei cu tine în cealaltă viață. Dar închipuieşte-ți, că şi aici pe pământ ai cazut întru o primejdie, şi te-a ajuns o patimă grea, ce poate să-ți ajute casa cea strălucită? Poate oare să te scape din primejdie şi din nenorocire, dacă de pildă te îmbolnăveşti, sau îți mor copiii?

Aşadar vezi, căci casa cea strălucită nu poate să-ți ajute. Noi zidim case, spre a locui în ele, nu spre a ne mândri cu ele. Ce este peste trebuința noastră, este de prisos şi nefolositor. Tu nu îngăduieşti a ți se face o încălțăminte prea mare, pentru că ea te-ar împiedica la mers, aşa şi o casă prea mare te va împiedica la intrarea în cer. Vrei să-ți zideşti case mari şi slăvite, - eu nu te opresc, însă zideşte-le nu pe pământ, ci în cer; case, care nici odinioară nu se învechesc şi nu putrezesc. Dar asemenea case îți zideşti tu prin cucernicie şi prin binefacere.

Ce alergi tu ca un furios după lucruri trecătoare, care la moarte te părăsesc? Nimic nu este mai înşelător, decât bogăția, astăzi ea este pentru tine, mâine împotriva ta; de-a pururea înarmează ea ochii tuturor pizmaşilor împotriva ta; ea este potrivnicul tău sub însuşi acoperământul tău, şi-ți face pe casnicii tăi vrăjmaşi ascunşi. Ce povară este bogăția, mărturisesc aceasta mulți chiar din cei bogați. Bogatul are mii de griji, umblă încoace şi încolo căutând, unde să-şi îngroape banii, sau caută pe aceia, la care să-i poată pune. Pe cine cauți tu, bogatule?

Iată aici stă Hristos, care voieşte să împrumute bani de la tine. El are să ți-i dea iarăşi odinioară cu o dobândă bogată, şi nicăieri nu poate fi pus mai sigur un capital, decât la dânsul. Dacă îl pui aiurea, lesne poți să fii neliniştit şi îngrijorat, dar de îl pui la Hristos, prin binefacerea săracilor, atunci poți să fii cu totul sigur şi fără de grijă. Pe pământ tu eşti numai un oaspete şi un călător.

Patria ta este în cer.

Aşadar acolo pune capitalul tău, pentru ca să ai adevăratul folos şi îndulcire de la El. Vrei sa fii bogat cu adevărat, fă-ți pe Dumnezeu prieten, şi vei fi cel mai bogat.

Voieşti să rămâi bogat, fii smerit; căci prin smerenie se slăbeşte pisma altora şi atunci poți în tihnă să stăpâneşti ceea ce ai.

Iar a fi smerit, la aceasta noi în adevăr avem multe pricini. Noi trebuie numai să socotim firea noastră cea pătimaşă, să numărăm păcatele noastre, şi să cumpănim, cine suntem noi.

Nu zice, întru mândria ta: eu am grămădit venitul atâtor ani, au am atâtea si atâtea mii de bani şi dobânzile se înmulțesc în fiecare zi. Căci oricât de mult ai putea număra, totuşi acesta este ceva

deşert şi trecător. Adeseori un singur ceas, asemenea unui vânt, carele mână pulberea, a răpit toate acestea dintru o casă. Istoria e plină de exemple de felul acesta. Astăzi eşti bogat, mâine poţi să fii sărac.

Dar cine dă săracilor, acela are o comoară nepiertioare, a cărei stăpânire nu se pierde la moarte, ci mai vârtos se va dobândi, în cealaltă viaţă, mai mult decât s-a dat aici. De aceea să ne adunăm nouă comori în cer, pe care nici rugina nici moliile nu le strică, şi nici furii nu pot a le desgropa şi a le fura. (Mat. 6, 20). Să ne dea nouă Dumnezeu harul Său spre a împlini aceasta! Amin!

Cuvânt la Duminica a IV-a după Pogorârea Sfântului Duh

din "Predici la duminici şi sărbători"

Cuvânt la Duminica a IV-a după Pogorârea Sfântului Duh

"Nu vă răzbunaţi voi singuri, iubiţilor. Căci scris este: „A mea este răzbunarea, Eu voi răsplăti, zice Domnul". Drept aceea de flămânzeşte vrăjmaşul tău, dă-i lui pâine, de însetează, adapă-l; căci aceasta făcând, cărbuni de foc grămădeşti pe capul lui" . (Rom. 12, 19- 20).

Despre împăcare şi despre iubirea vrăjmaşilor

Dacă Dumnezeu ar voi să pedepsească, după cum se cade, toate atacurile, ce noi săvârşim împotriva Lui, în adevăr noi n-am mai trăi nici o zi. Încă Palmistul a zis: „De te vei uita la fărădelegi, Doamne, cine va putea suferi"? (Ps. 129, 3). Fără a gândi la toate păcatele cele ascunse, pe care numai conştiinţa păcătosului le cunoaşte, şi care numai Dumnezeu le vede, fără a pomeni toate acelea, dacă noi am trebui să dăm socoteală numai de păcatele noastre cele văzute, cum am putea noi dobândi iertarea lor?

Ce iertare am putea noi dobândi, dacă Dumnezeu ar voi să cerceteze lenevirea şi nerespectul nostru la rugăciune? Când noi prin rugăciunea ne apropiem de Dânsul şi Îl chemăm, adeseori nu-I arătăm nici atâta cinste şi stimă, câtă obişnuiesc a arăta robii stăpânului, soldaţii ofiţerilor săi şi prietenii prietenilor.

Căci când vorbeşti cu prietenul tău, faci aceasta cu băgare de seamă: iar când ceri de la Dumnezeu iertare şi lăsare păcatelor tale, adeseori eşti uşor la minte şi împrăştiat, şi când îngenunchez! şi buzele tale limbuţesc, gândurile tale sboară în deşert pretutindeni, prin casa ta, prin târg, pe uliţi. Şi aceasta aşa de adeseori se întâmplă cu noi! Deci dacă Dumnezeu de toate acestea ar cere de la noi socoteală, cum am putrea noi dobândi iertare?

Dacă mai departe Dumnezeu ar judeca defăimările, care noi în toate zilele aruncăm unul asupra altuia şi criticile noastre cele aspre şi nedrepte asupra celor deaproape ai noştri, cu ce ne-am dezvinovăţi, ce am putea zice? Dacă peste acestea El ar voi să pedepsească după cum se cade toate privirile noastre cele prihănite şi necurate, poftele cele păcătoase ale inimii noastre, toate vorbele noastre cele necuviincioase, ce mare pedeapsă am trebui noi să suferim?

Dacă El ar cere socoteală de la noi pentru toate vorbele cele de ocară, cum am cuteza noi să zicem măcar cel mai mic cuvânt spre dezvinovățirea noastră, când şi acela este vinovat focului gheenei, care zice fratelui său: nebune? (Mat.5, 22). Şi dacă se va cerceta încă şi slava cea deşartă, cu care noi ne mândrim pentru postul şi milostenia noastră, dacă s-ar cerceta, nu de către Dumnezeu, ci de către noi păcătoşii, cum am putea noi atunci să mai căutăm la cer?

Dacă pe lângă aceasta se va judeca şi necinstea, cu care noi urmărim unii pe alții, lăudăm pe oameni în față dar pe din dos îi clevetim, cum am putea noi suferi pedeapsa pentru aceasta? Ce trebuie să zic eu despre jurămintele cele mincinoase, despre mânia cea nedreaptă şi despre pisma, cu care noi adeseori nu numai pe vrăjmaşi, dar şi pe prieteni îi prigonim? Ce trebuie să zic eu despre aceea, că noi ne bucurăm, când altora le merge rău şi ne desfătăm întru nenorocirea aproapelui?

Acestea toate sunt păcate vădite, care tuturor sunt cunoscute şi mai toți le săvârşesc. Sunt încă şi altele, care sunt cunoscute numai conştiinței păcătosului.

Ce ruşine pentru noi, când ele în ziua judeăcății se vor vădi înaintea a toată lumea!

Însă de acea ruşine împreună şi de însuşi păcatele cele mari, precum şi de pedeapsa cea mare, noi putem scăpa, dacă vom ierta aproapelui nostru atacurile sau vătămările, ce el ne-a făcut. Căci Însuşi Domnul Dumnezeu zice: “De veți ierta oamenilor greşelile lor, şi Tatăl vostru cel ceresc va ierta vouă greşelile voastre; iar dacă nu veți ierta altor oameni, nici Tatăl vostru nu vă va ierta greşelile” (Mat. 6, 14-15). Iar Apostolul Pavel zice: „dragostea acoperă mulțime de păcate” (I Petru 4, 8).

Dar noi nu trebuie numai să iertăm ci să şi uităm; că aşa întreaga rană a sufletului nostru trebuie vindecată. Precum turbatul niciodată nu simte odihnă, aşa şi acela, care nu uită vătămarea suferită, ci totdeauna o aminteşte, niciodată nu va putea avea pacea cea adevărată, pe cât el adeseori pomeneşte cuvintele sau faptele vătămătorului său.

Iar dacă tu tot gândeşti la răzbunare, te chinuieşti mai întâi pe tine însuți. Mânia ta este pentru tine însuți o unealtă de schingiuire, şi îți sfâşii măruntaiele tale. Şi cine poate fi mai nenorocit decât un om, care de-a pururea este mânios? Îndată ce el îl vede pe vrăjmaşul lui, ba încă dacă vede numai haina sau casa lui, această vedere îl chinuieşte şi îi adaugă o adâncă rană peste rană. Dar pentru ce ne necăjim şi ne chinuim? Chiar dacă n-ar amenința iadul pe cei neîmpăcați, singure muncile lăuntrice, ce se pricinuiesc prin răzbunare, ar trebui să ne îndemne a ierta pe cei ce ne-au vătămat, dar fiindcă afară de această muncă, încă şi pedepsele cele veşnice aşteaptă pe cei neîmpăcați, apoi ce este mai fără de judecată decât a-şi găti cineva chinul şi aici şi în cealaltă viață, a se nenoroci şi aici şi dincolo, numai să se răzbune asupra vrăjmaşului său?

Nu zice: vătămarea suferită este prea mare. Nu este acesta temeiul, pentru care tu eşti atât de neîmpăcat, şi aşa îndelungat ții mânia, ci temeiul cel adevărat stă întru aceea, că tu nu gândeşti la propriile tale păcate, nici la iad, nici la frica lui Dumnezeu.

Sau crezi tu, că este ceva ruşinos, ca tu mai întâi să fii gata la împăcare? Socoteşti tu în adevăr, că este ruşine, a câştiga folosul acestei preveniri. Dimpotrivă, este ruşine pentru tine, când tu aşa

îndelung rămâi încătuşat de patimă şi aştepţi, până ce vătămătorul va cere iertare. Acesta este pentru tine ruşine şi vătămare totodată. Căci cel ce vine înaintea altuia la iertare, apoi el, iar nu tu, ai folosul din aceasta, căci tu ai iertat nu pentru ascultarea către Dumnezeu, ci numai din plăcerea către alţii.

Dacă tu dimpotrivă, înainte, şi fără ca vătămătorul să-ți vorbească de aceasta, fără a te ruşina, te apropii de dânsul şi laşi la o parte mânia ta, atunci fapta cea bună rămâne întreagă pe seama ta, şi vei avea câştig deplin, răsplată de la Dumnezeu.

Dar poate tu zici: ai fost foarte rău vătămat şi clevetit. Totuşi păzeşte-te, de-ați răzbuna singur necazul ci lasă lui Dumnezeu răzbunarea, El va apăra afacerea ta, mai bine decât poți tu dori. Tu eşti dator numai a te ruga pentru duşmani, iar ceea ce are să se întâmple cu acesta, Dumnezeu a rezervat sie. Incă nici să doreşti rău duşmanului tău, ci îndeobşte să-l laşi în judecata Domnului.

Iar dacă noi ne rugăm pentru duşmanii nosşri şi ne împăcăm cu ei, Dumnezeu nu-I va ierta, până ce ei înşişi nu se vor face mai buni. El nu-I iarta pentru propriul lor folos.

Pe tine El te laudă pentru împăcarea ta cea înțeleaptă, iar pe dânşii îi pedepseşte, pentru ca ei să nu se facă mai răi.

Netemeinică şi deşartă este aşadar pricinuirea acelora, care zic, că numai pentru acea ei nu iartă pe duşmanul lor, pentru ca să nu-l facă încă mai rău şi pentru a nu-l lovi în mândria lui.

Ei adaugă: se socoteşte slab cel ce face întâiul pas spre împăcare şi voieşte a se pune la cale cu vrăjmaşul. Toate acestea sunt vorbe deşarte. Ochiul lui Dumnezeu, care totdeauna priveghează, cunoaşte gândurile, şi tu nu trebuie să bagi seamă de vorbele celui împreună cu tine rob, numai dacă judecătorul, care are să te judece în cealaltă lume, este mulțumit cu tine. Socoteşti tu însă în adevăr, că potrivnicul tău, prin mlădioşia ta s-ar face încă mai rău, atunci să ştii, că el nu se va face mai rău prin acesta, ci mai rău s-ar face mai vârtos atunci când tu nu te împaci cu dânsul.

Şi chiar de ar fi el cel mai rău, totuşi el, deşi nu o spune şi o tăinuieşte, va proslăvi întru inima sa bunătatea, blândețea şi înțelepciunea ta.

Dacă el cu toată iertarea ta, totusi rămâne întru răutatea sa, atunci trage auprasi cea mai mare pedeapsa a lui Dumnezeu. Aşadar nu grăi cuvintele acele reci: „eu nu pot cel dintâi a întinde mâna de împăcare, ca să nu socotească potrivnicul meu, că eu fac aceasta de frica lui, şi să se facă încă mai semeț către mine”. Astfel de cuvinte arată un duh copilăresc şi fără judecată, care se lasă a se ameți de socotința oamenilor.

Creadă cineva, că tu te-ai împăcat de frică, răsplătirea ta va fi cu atât mai mare, dacă tu ai prevăzut aceasta şi totuşi ai răbdat toate prin frica de Dumnezeu. Dimpotrivă cine se împacă, spre a fi lăudat de oameni, acela însuşi îşi răpeşte tot câştigul dintru acesta.

Numai cu un vrăjmaş nu trebuie să te împaci tu niciodată; acesta este Satana. Cu acest vrăjmaş nu te împăca niciodinioară. Iar asupra confraților tăi să nu cugeți niciodată duşmăneşte.

Şi de s-a ivit între voi vreo ceartă, să nu dureze peste zi căci Apostolul zice: „Să nu apună soarele întru mânia voastră” (Efes. 4, 26). Iar dacă vrăjmăşia ta durează mai mult, atunci ea nu este urmare a pripirii, ci a răutăţii celei lăuntrice, a unui suflet păcătos.

Prin fiecare amânare împăcarea se va face tot mai grea, căci trecând o zi tu te ruşinezi mai mult, decât la început, şi încă mai mult după ce au trecut două sau trei zile; iar dacă a trecut a treia şi a patra, atunci va trece încă şi a cincea zi, ba şi a zecea, ba şi a douăzecea, ba şi a suta, şi răul va fi cu totul nevindecabil.

Cu cât mai mult timp trece, cu atâta noi mai mult ne depărtăm de potrivnicii noştri, cu atâta mai departe ajungem unii de alţii.

Acum când tu, ştii toate acestea, grăbeşte-te a ieşi înaintea aproapelui tău cu împăcare, şi ţine-l tare, până el cu totul se va muia de tine. Aceasta este ceva greu şi aspru. Dar gândeşte, că tu faci toate acestea pentru Dumnezeu, şi că pentru aceasta vei dobândi mângâiere şi deplină răsplătire de la Dumnezeu.

Deşteaptă sufletul tău cel întârzietor şi trândav, care se ruşinează de aceasta şi strigă la el: Ce întârzii şi zăboveşti? Este vorba despre fericirea ta; Dumnezeu cere de la noi împăcarea, şi poruncile Lui trebuie preferate înainte de orice.

Potrivnicul tău poate din nou să te atace şi să-ţi sporească toate relele, noi toate trebuie să le suferim cu răbdare; căci aceasta este de mai mare folos pentru noi, decât pentru dânsul; şi dintre toate faptele cele bune ale noastre în ziua judecăţii mai mult se va lăuda împacarea .

Noi adeseori am atacat pe Domnul, adeseori am păcătuit , dar în împăcarea cu cei deaproape ai noştri Dumnezeu ne-a arătat calea prin care să putem dobândi şi noi împăcare şi iertare.

Aşadar, să lepădăm păcatul neîmpăcării şi al răzbunării, ca să ne putem face părtaşi împărăţiei cereşti, pe care fie ca să o dobândim prin harul şi prin iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, căruia împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh fie cinstea, slava şi închinăciunea, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Cuvânt la Duminica a V-a după Pogorârea Sfântului Duh

din “Predici la duminici şi sărbători”

Cuvânt la Duminica a V-a după Pogorârea Sfântului Duh

„Nu tot cel ce zice mie: Doamne, Doamne va intra întru Împărăţia cerurilor” (Mat. 7, 21)

Despre rugăciunea cea nedemnă şi păcătoasă

Nu de mult eu am vorbit despre aceea, că mulţi la rugăciune, arată răceală şi trândăvie, se arată somnoroşi, cască şi se întind, sau îndeobşte cată încoace şi încolo, şi vădesc un adevărat dispreţ pentru rugăciune.

Astăzi voi vorbi despre o altă greşală, care încă se săvârşeşte între altele, şi care este încă mai pierzătoare şi mai primejdioasă, decât cea dinainte.

Mulţi adică arată la rugăciune multă râvnă, se pleacă adânc, chiar se aruncă cu faţa la pământ, varsă călduroase lacrimi, suspină cu amar, întind mâinile, şi vădesc multă ardoare; dar întrebuinţează rău această căldură şi sârguinţă spre dauna sufletului lor. Adică ei strigă la Dumnezeu nu pentru păcatele lor şi-l roagă nu pentru iertarea greşelilor lor, ci îndreptează această râvnă a lor împotriva vrăjmaşilor lor, plâng la Dumnezeu pentru pedepsirea şi smerirea lor.

Ei fac asemenea aceluia, care ascuţeşte sabia sa, nu pentru ca să o întrebuinţeze împotriva vrăjmaşilor, ci pentru ca să lovească cu ea propriul său trup. De asemenea se folosesc aceşti oameni de rugăciune, nu pentru a dobândi iertarea păcatelor lor, ci pentru a cere de la Dumnezeu pedepsirea vrăjmaşilor lor. Acesta înseamnă tot la fel ca şi când cineva s-ar arunca în propria sa sabie, încă şi aceasta a născocit-o vrăjmaşul cel rău, Satana, pentru ca în toate chipurile putincioase să ne piardă atât prin râvna întru rugăciune, cât şi prin trândăvie şi răceală.

Unii jignesc pe Dumnezeu prin dispreţul lor pentru rugăciune, şi vădesc prin răceala lor nesocotinţa lor pentru Dumnezeu, alţii, măcar că arată râvnă, dar arată această râvnă spre nimicirea mântuirii lor celei sufleteşti. Acela, gândeşte Satana, este uşor de minte şi trândav, şi aceasta este de ajuns, ca el să nu tragă nici un folos de la rugăciunea sa. Celălalt, zice Satana mai departe, este râvnitor şi învăpăiat. Aşadar ce este de făcut? Eu nu pot slăbi râvna lui, de aceea trebuie să caut altă cale, spre a-l pierde.

Cum însă? Eu voi face, ca el să întrebuinţeze rău râvna sa, şi să o aplice nedrept. A se ruga împotriva vrăjmaşilor săi este o nedreptate. Dacă el face aceasta, atunci de la rugăciunea lui cea râvnitoare nu numai nu va avea nici un folos, ci prin aceea încă mai mult se va vătăma, decât prin răceală şi prin trândăvie. Atât de viclene sunt planurile acestui rău vrăjmaş! Pe unii îi răstoarnă în pierzare prin trândăvie, pe alţii prin râvnă, când această râvnă a lor nu corespunde legii lui Dumnezeu.

Dar noi trebuie să auzim încă, cum sună rugăciunea lor, şi din aceea să cunoaştem nebunia sufletului lor. Eu mă ruşinez, când voiesc să aduc cuvintele nebunilor, dar trebuie să le aduc, trebuie să repet sunetele limbii lor cele fără de minte. Cum sună deci rugăciunea lor? „Răzbună-mă, Doamne, se roagă ei, de vrăjmaşii mei, şi arată-le, că tu eşti Dumnezeul meu”. O nebune, omule! Nu dintru aceea că noi ne mâniem, ne necăjim şi ne înfuriem, vede cineva, că noi avem un Dumnezeu, ci din aceea că noi suntem blânzi, liniştiţi şi prietenoşi, şi întru toate ne purtăm cuminte şi cu fapte bune: „Aşa zice Dumnezeu, să strălucească lumina voastră înaintea oamenilor, ca ei să vadă faptele voastre cele bune, şi să proslăvească pe Tatăl vostru cel din cer”. (Mat. 5, 16).

Nu vezi tu oare, că este împotriva lui Dumnezeu, când cerem de la Dânsul, ca să pedepsească pe vrăjmaşii noştri? Poate vei întreba: pentru ce acesta este împotriva lui Dumnezeu? Pentru că, îţi voi răspunde eu, Însuşi Dumnezeu a zis „rugaţi-vă pentru vrăjmaşii voştri”. (Mat. 5, 44).

Pentru că El Însuşi a pus legea aceasta. Deci dacă tu ceri de la legiuitor, ca să calce legea sa proprie, şi ceri, ca el să dea o poruncă potrivnică; dacă tu rogi pe acela, care te-a oprit a te ruga împotriva vrăjmaşilor tăi, ca să audă rugăciunea ta cea duşmănească, atunci când faci aceasta, nu săvârşeşti rugăciune, ci batjocoreşti pe dătătorul legii şi înfrunţi pe acela, care altminteri ţi-ar fi dat, pentru rugăciunea ta, toate bunurile.

Şi spune mie, cum ar fi cu putinţă, ca Dumnezeu să audă rugăciunea ta, când tu înfrunţi pe acela, care trebuie să o audă? Când tu faci aceasta, zădărniceşti mântuirea ta cea sufletească şi te arunci în prăpastie, când tu necinsteşti pe potrivnicul tău în faţa Domnului şi împăratului tău. Deşi nu-l loveşti cu mâinile, dar îl loveşti cu cuvintele. Aşa ceva nu ai cuteza tu în ochii stăpânirii celei pământeşti, împotriva celui împreună cu tine rob, de frica unei pedepse aspre. Şi cu dreptate.

Dacă tu nu cutezi înaintea stăpânirii celei pământeşti a necinsti pe cel împreună cu tine rob; apoi cum poţi tu cuteza a face aceasta înaintea ochilor lui Dumnezeu? Spune, nu te înfiori, nu te cutremuri, când în mijlocul rugăciunii te mânii, te înfurii, te turbezi, şi te arăţi mai grozav şi mai nemilostiv, decât acel rob din Evanghelie, care pretinde de la alt rob cei o sută de dinari? Ca să vezi, că eşti încă mai cutezător, decât acel rob, nu ai decât să-ţi aminteşti povestirea evanghelică. (Mat. 18, 24 urm.).

El era dator Domnului său cu zece mii de talanţi, dar fiindcă nu-i putea plăti, s-a rugat Domnului său, ca să aştepte (şi să-l păsuiască) până ce va vinde toate ale sale, că aşa să poată plăti toată datoria Domnului său. Când Domnul l-a văzut atât de trist, s-a milostivit asupra-i, şi i-a iertat cei zece mii de talanţi. Deci după ce acest rob s-a dus, a aflat pe alt rob, tovarăşul său, care ii era dator cu o sută de dinari, l-a apucat si cu toată asprimea şi nemilostivirea a cerut de la dânsul plata, însă Domnul când a auzit aceata, a poruncit să-l arunce în temniţă.

Cumpăneşte acum, cât de mult covârşeşti tu la cruzime, pe acest rob, când te rogi pentru pedepsirea vrăjmaşilor tăi! Acela n-a cerut de la Domnul său, ca el să-i scoată cei o sută de dinari, ci i-a cerut el însuşi. Iar tu ceri de la Domnul, adică de la Dumnezeu, o lucrare aşa de batjocoritoare şi neieretată.

Aşa tu voieşti, ca Însuşi Domnul să pedepsească pe robul, tovarăşul tău. Acela a apucat pe tovarăşul său nu în faţa Domnului, ci afară de casă, iar tu faci aceeaşi faptă, pe când stai la rugăciune, înaintea ochilor împăratului tău. Deci, dacă acel rob, care n-a cerut de la Insuşi Domnul executarea datoriei, şi tocmai după ce ieşise dinaintea Domnului său, a apucat pe tovarăşul său, dacă acesta, zic n-a dobândit iertarea de la Domnul, apoi cât de mult vei fi pedepsit tu, care ceri la Domnul tău aceeaşi lucrare rea, şi sugrumi pe tovarăşul tău înaintea ochilor lui?

Ce faci tu, neînţelegătorul? Pe când stai înaintea lui Dumnezeu, spre a dobândi de la el iertarea păcatelor tale, umpli inima ta de ură şi de mânie!

Într-un timp, când noi trebuie să fim cei mai blânzi, când vorbim cum Domnul când plângem, cerând iertarea păcatelor noastre, aşteptăm îndurare, har şi iertare, cum, în acelaşi moment putem a ne mânia, a trece în furia cea de afară, şi a umplea gura noastră cu otravă şi cu amărăciune?

Spune-mi deci, cum putem noi nădăjdui, că vom dobândi de la Dumnezeu, har şi mântuire, când noi punem numai masca unei rugăciuni smerite, dar îndată ne aruncăm în cuvinte semeţe şi fără de judecată şi aşa amaram pe Domnul asupra noastră înşine?

Ai venit în Biserică, spre a vindeca rănile tale, iar nu spre a zgândări mai tare pe ale aproapelui tău. Timpul rugăciunii este timpul îndurării şi al suspinului, iar nu al mânierii şi al urii; timpul lacrimilor, iar nu al necazului şi al duşmăniei. Pentru ce amesteci unele cu altele nişte lucruri atât de contradictorii? Pentru ce te combaţi pe tine însuţi? Pentru ce dărâmi propria ta zidire?

Cel ce se roagă trebuie mai mult decat oricine a avea o minte linistita, un duh smerit şi o inimă înfrântă. Dar cine strigă asupra vrăjmaşilor săi totdeauna va fi lipsit de asemenea însuşiri. El este plin de mânie şi pentru aceea nu poate avea simţul cel liniştit al smereniei.

Dar poate îmi vei răspunde, că duhul tău se înflăcărează prin amintirea de vrăjmaşii tăi; inima ta se învăpăiază, şi când gândeşti la nedreptatea ce ai suferit, nu poţi înfrâna învăluirea ta. Bine, dar tu trebuie să pui împotriva acestei porniri amintirea de păcatele tale şi frica de judecata cea viitoare. Adă-ţi aminte numai, cât de mare este vinovăţia ta către Domnul, şi că tu pentru toate păcatele tale eşti vrednic de osândă, şi frica de aceasta va birui acea mânie asupra aproapelui tău, căci această frică trebuie să fie mai mare şi mai puternică, decât patimile tale. Când te rogi, adă-ţi aminte de iad, de pedepsele şi de chinurile cele veşnice, atunci desigur vrăjmaşul tău nu-ţi va mai putea veni în minte.

Înfrânge duhul tău şi smereşte sufletul tău prin amintirea de propriile tale păcate, atunci nu va putea mânia să învăluie inima ta.

Dar tocmai aceasta este pricina tuturor relelor, că noi călcările de lege ale altora le urmărim cu cea mai mare amănunţime, iar pe ale noastre le trecem cu vederea cu un pogorământ foarte mare.

Şi totuşi noi trebuie să urmăm dimpotrivă. Noi pururea trebuie să ţinem în minte păcatele noastre, iar nelegiuirile altora niciodată să nu le pomenim. Când noi vom face aceasta, atunci şi Dumnezeu va fi milostiv şi îndurat către noi, şi noi vom înceta de a mai purta veşnice duşmănii şi veşnice vrăjmăşii către cei de aproape ai noştri. Şi dacă cândva ne-ar mai veni vreuna, noi vom lăsa ura repede iarăşi să se ducă şi prin acesta tot aşa repede vom dobândi şi iertarea păcatelor noastre.

Adică precum acela, care de-a pururea pomeneşte greşelile aproapelui său, opreşte prin aceasta pe Dumnezeu, de a ierta pe ale lui însuşi, aşa dimpotrivă, acela care este curat de ură, curând este curat şi de pacate.

Căci dacă noi, care suntem păcătoşi şi din fire mânioşi iertăm, din ascultare către porunca cea dumnezeiască atacurile cele suferite, cu cât mai vârtos Dumnezeu cel iubitor de oameni, cel plin de dragoste şi blând, va ierta păcatele noastre, şi tocmai prin iertarea acelora va răsplăti omenia noastră către cei de aproape ai noştri? Fie ca noi toţi să fim părtaşi iertării păcatelor noastre, prin harul şi prin iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, căruia se cuvine cinstea şi slava în vecii vecilor! Amin.

Cuvânt la Duminica a VI-a după Pogorârea Sfântului Duh

din "Predici la duminici şi sărbători"

Cuvânt la Duminica a VI-a după Pogorârea Sfântului Duh

„ Fraţilor, la rugăciune stăruiţi!" (Rom. 12, 12)

Tâlcuire la "Tatăl nostru…"

„Strâmtă este uşa, zice Domnul, şi îngustă calea, care duce în viaţă, şi puţini sunt cei ce o află pe ea; dar largă este uşa şi lată calea care duce în pierzare, şi mulţi sunt cei ce intră printr-însa" (Mat. 7, 13-14).

De câte ori aud aceste cuvinte şi socotesc grijile cele multe ale oamenilor pentru lucruri deşarte; de atâtea ori mă uimesc despre adevărul acestor cuvinte. Toţi merg pe calea cea largă, toţi umblă numai după lucrurile cele pământeşti, şi niciodată nu se îndeletnicesc cu gândirea la cele veşnice. Toţi aleargă după poftele trupului, iar sufletele lor le lasă să se istovească de foame, măcar că sufletul lor în toate zilele de mii de ori se răneşte de păcat, ei însă nu simt răul, care i-a ajuns.

Când ne îmbolnăvim cu trupul, îndată alergăm la doctori, ba îi chemăm la locuinţele noastre, îi plătim cu îndestulare, le arătăm mare răbdare, şi ne supunem la cea mai dureroasă cură, pentru ca iarăşi să ne facem sănătoşi trupeşte, însă, dacă se îmbolnăveşte sufletul, cineva nu se tulbură de aceea, nici nu se îngrijeşte, ca iarăşi să se însănătoşeze, deşi noi ştim, că trupul este trecător şi muritor şi se aseamănă cu florile primăverii. Precum ele, aşa şi el se usucă, se vestejeşte şi putrezeşte. Despre suflet dimpotrivă ştim, că este împodobit cu nemurire, este făcut după chipul lui Dumnezeu, şi este stăpânitorul trupului.

Căci ceea ce este vizitiul pentru trăsuri, cârmaciul pentru corabie şi muzicantul pentru strune, aceea este, după voia plăsmuitorului, sufletul pentru vasul cel pământesc al trupului. El ţine frâul, el poartă cârma, el loveşte strunele, si când face aceasta într-un chip nimerit, trebuie să se producă melodia cea slăvită a faptei celei bune. Iar dacă el lasă să cadă tonurile, sau le suie peste cuviinţă, atunci piere atât meşteşugul, cât şi armonia. Deci de suflet nu se îngrijesc cei mai mulţi oameni, şi nu-l învrednicesc nici de puţină luare aminte, ci aplică tot timpul vieţii lor la îngrijirile trupeşti.

Unii se îndeletnicesc cu corăbieria, se luptă cu valurile şi cu vânturile, se clatină de-a-pururi între moarte şi viaţă, şi şi-au pus toată nădejdea pe o scândură stricăcioasă. Alţii aleg sudoarea lucrării pământului, înjugă taurii la plug, brăzdează şi răresc pământul, seamănă şi seceră, plantează şi adună roadele, şi tot timpul trece în astfel de osteneli. Iarăşi alţii aleg negustoria, de aceea fac călătorii depărtate pe apă şi pe uscat, preferă patriei străinătatea, îşi lasă rudele, prietenii, nevasta şi copiii şi aleargă în depărtare pentru un mic câştig.

Dar să număr eu oare toate meşteşugurile, pe care le-a născit omul pentru dragostea trupului, de care el este zi şi noapte buimăcit, pentru a se îngriji de trup, pe când sufletul îl iasă tulburat de foame, de sete, de necurăţie şi de murdărie, şi bântuit de mii de rele. Şi cu toată această sudoare,

cu toate aceste osteneli, nu-şi scapă de moarte nici măcar trupul ci împreună cu trupul cel muritor, aruncă şi sufletul cel nemuritor în chinul cel veşnic.

De aceea eu tânguiesc neştiinţa, care înveleşte sufletele tuturor oamenilor, şi întunericul cel gros de care sunt înconjuraţi, şi aş dori să pot striga tuturor oamenilor cu cuvintele lui David: „Fiii oamenilor, până când se va îngreuna inima voastră, pentru ce iubiţi deşertăciunea şi căutaţi minciuna?” (Ps. 4, 3), preferând cele pământeşti celor cereşti, cele vremelnice celor veşnice, cele trecătoare celor netrecătoare? Până când veţi închide ochii voştri până când veţi astupa urechile voastre, până când nu veţi auzi glasul cel Dumnezeesc, care în toate zilele strigă către voi: „Cereţi şi se va da vouă, căutaţi şi veţi afla, bateţi şi se va deschide vouă; căci tot cel ce cere ia, şi cel ce caută află, şi cel ce bate i se va deschide” (Mat. 7, 7-8). Dar fiindcă unii sunt aşa de nedesăvârşiţi, aşa de plecaţi către cele pământeşti, gândurile lor sunt aţintite numai la cele pământeşti, şi pentru aceea nu pricep a se ruga bine, de aceea Domnul ne-a prescris, cum trebuie să ne rugăm.

Aceasta este rugăciunea Domnului, sau Tatăl nostru, şi noi vom cerceta, ce înseamnă cuvintele acestei rugăciuni, şi vom lua aminte, ce ne învaţă Domnul prin ele. Se începe aşa: „Tatăl nostru, carele eşti în ceruri” (Mat. 6, 9).

O ce covârşire a dumnezeieştii iubiri de oameni şi ce împlinire de cinste pentru noi!. Ce cuvinte pot fi deajuns, spre a mulţumi după cum se cade Aceluia, care ne arată atâta bunătate?

Cumpăneşte, iubitule, jositatea firii tale şi a mele; socoteşte înrudirea noastră cu pământul, cu pulberea, cu noroiul şi cu cenuşa! Căci din pământ ne-am format noi si iarăşi în pământ ne întoarcem.

Cumpăneşte aceasta şi te uimeşte de nespusă bogăţie a bunătăţii lui Dumnzeu către noi, când El se învoieşte a-L numi Tată! Cel pământesc pe cel ceresc, cel muritor pe cel nemuritor, cel trecător pe cel netrecător, cel vremelnic pe cel veşnic, cel ce încă ieri era pulbere cutează a-L numi Tată pe Cel ce este Dumnezeu din veşnicie! Însă nu în zadar te înveţi tu a-l numi tată, ci din respectul către numele tată, pe care limba ta l-a rostit, să urmezi şi tu bunătăţii sale, precum Hristos a zis în alt loc: „fiţi asemenea Tatălui vostru celui din cer, care răsare soarele Său peste cei buni şi peste cei răi, şi plouă peste cei drepţi şi peste cei nedrepţi” (Mat. 5, 45).

Dar pe Dumnezeu cel bun nu poate a-L numi tată acela, care însusi este nemilostiv şi cumplit ca o fiara salbatica; caci el nu poartă caracterul bunătaţii părintelui ceresc, ci s-a făcut asemenea ca o fiară răpitoare, şi a pierdut nobleţea sa cea dumnezeiească, precum zice David: „Omul n-a cunoscut cinstea sa, alăturatu-s-a cu dobitoacele cele fără de minte şi s-a asemănat lor” (Ps. 48, 21).

Cine împunge ca un taur sălbatic, cine loveşte ca un cal, cine sfâşie ca un leu, înghimpă ca o scorpie, şi umblă pândind cu vicleşug ca o vulpe, cum poate unul ca acela să rostească cuvintele, care se cuvin numai unui fiu a lui Dumnezeu, cum poate el să numească pe Dumnezeu tată al său? Dar ce nume trebuie să dăm noi unor asemenea oameni? Trebuie oare să-i numim fiare? însă fiarele au numai câte una din relele însuşiri cele numite; el dimpotrivă le are pe toate împreună, şi este încă mai fără de minte decât dânsele.

Ce zic eu o fiară? El este mai cumplit decât toate fiarele. Căci acestea, deşi sunt din fire sălbatice, se pot îmblânzi prin meşteşugul omului. Omul însă, care sălbăticiunea lor cea firească a putut să o prefacă într-o blândețe nefirească, cum se va putea oare desvinovăți, când el blândețea sa cea firească a prefacut-o într-o sălbăticie nefirească? Cum se va putea dezvinovăți el, care domoleşte pe lei, când duhul lui este mai mânios şi mai neîmblânzit, decât un leu? El face întrucâtva pe leu om, şi nu bagă de seamă, că pe om, adice pe sine însuşi, îl face leu. Aceluia, adică leului, îi împărtăşeşte, el ceea ce este peste firea lui, iar pe sine însuşi se pune mai jos decât firea sa.

Cum ar putea unul ca acesta să numească pe Dumnezeu Tată? Dar cel ce este către aproapele său bun şi îndurat, care nu se răzbună asupra celui ce l-a atacat, ci stârpeşte atacurile prin binefaceri, acela poate cu dreptate să numească pe Dumnezeu Tată al său.

Aşadar cumpăneşte înțelesul acelor cuvinte ale rugăciunii, cât de frumos Domnul, în graiul: „Tatăl nostru" ne îndeamnă la iubirea aproapelui, cum leagă el pe toți unul cu altul în dragoste! El nu zice, ca noi să ne rugăm: „Tatăl meu cel din cer", ci „Tatăl nostru cel din cer".

Noi trebuie să învățăm dintru aceasta, că noi avem un tată obştesc, şi că pentru aceea noi trebuie să ne întâmpinăm unul pe altul cu dragoste frățească.

Mai departe ne învață, că noi nu trebuie să ne uităm la pământ şi la cele pământeşti, şi să nu umblăm după cele de jos, ci să luăm aripile credinței, să ne înălțăm în eter, şi să căutăm pe acela, pe care noi îl numim Tată. Aceasta arată el în cuvintele: „Tatăl nostru, care eşti în ceruri". El zice aceasta, nu pentru că Dumnezeu ar fi numai în cer, ci pentru ca să ne îndemne pe noi, cei ce ne zbuciumăm pe pământ, să ne ridicăm privirea la cer, El ne arată frumusețea bunurilor celor cereşti, spre a îndrepta la dânsele toata dorința şi pofta noastră.

După aceea Hristos, adaugă cuvintele: „Sfințească-se numele tău"! însă nimeni nu trebuie să fie atât de nepriceput, încât să creadă, că s-ar putea da lui Dumnezeu încă un spor de sfințenie, căci El este în faptă cel sfânt, cel în totul sfânt şi cel prea sfânt între sfinți. Această laudă i-o dau lui Serafimii, când neîncetat strigă: „sfânt, sfânt, sfânt este Domnul Savaot; plin e cerul şi pământul de slava sa" (Is. 6, 3).

Dar vedeți, acei ce primesc pe un împărat cu pompă şi cu triumf şi îi strigă cu cuvintele: „o Împărate şi Doamne", ei nu dau împăratului ceea ce el n-ar avea, ci proslăvesc întru el ceea ce este propriu al său. Căci rostirea: „Sfințească-se numele Tău", nu înseamnă altceva, decât: „proslăvit fie numele Tău".

Prin aceste cuvinte noi ne învățăm încă, a dirija viața noastră prin fapte bune, pentru ca oamenii, văzând aceasta, să proslăvească pentru aceasta pe Tatăl cel ceresc, potrivit cu graiul lui Hristos: „Să strălucească lumina voastră înaintea oamenilor, pentru ca ei, văzând faptele noastre cele bune, să proslăvească pe Tatăl vostru cel ceresc" (Mat. 5, 16).

Mai departe Hristos ne învață a ne ruga: „vie împărăția ta". Fiindcă noi suntem tiranizați de poftele trupului şi năpăstuiți de mii de ispite, de aceea împărăția lui Dumnezeu este foarte

trebuitoare, pentru că păcatul să nu împărătească în trupul nostru cel muritor, şi noi să nu-i dăm ascultare întru poftele lui, nici să facem mădularele noastre arme ale nedreptății.

Mai vârtos ele trebuie a fi arme ale dreptății spre slujirea Domnului, şi noi să fim cu ele ostaşi ai împăratului cel veşnic. Afară de aceasta, cuvintele acestea ne învață, a nu prețui peste măsură viața de acum, a socoti puțin lucrurile pământeşti, a alerga după cele viitoare, ca unele ce sunt rămâitoare, şi a căuta împărăția cerească cea veşnică.

Noi nu trebuie să ne lipim de bucuriile acestei lumi, nici de frumusețea trupului, nici de mărimea avuției, nici de mulțimea bunurilor, nici de luxul caselor, nici de putere, nici de precădere, nici de stăpânire, de porfiră şi de coroană, nici de mâncările cele scumpe, nici de mesele cele desfătate, nici de altceva, ce gâdilă simțurile noastre, ci trebuie a ne despărți de toate aceste lucruri, şi de-a pururi a năzui la împărăția lui Dumnezeu.

După ce ne-a învățat această faptă bună, ne cheamă apoi a ne ruga: „fie voia ta, precum în cer, şi pe pământ”. Adică după ce în cele dinainte ne-a umplut de iubirea către bunurile cele viitoare şi de dorul împărăției celei cereşti, ne duce apoi, - plini de acest dor - la cuvintele: „fie voia Ta, precum în cer, şi pe pământ”.

El voieşte a zice cu aceasta: Dă-ne, Doamne harul, ca noi acea viață cerească să o urmăm încă şi pe pământ, si ca ceea ce tu voieşti, să voim şi noi. Vino deci întru ajutorul voinței noastre cele slabe, care deşi ar putea împlini poruncile tale, dar este împiedicată la aceasta de slăbiciunea trupului! întinde mâna acelora, care deşi cu bucurie ar putea alerga, dar singuri n-ar putea! Deşi sufletul nostru are aripi, deşi el voieşte a se ridica la cer, însă greutatea trupului îl împiedică.

Acela voieşte repede a se ridica jn sus, dar carnea îl atârnă la pământ. Dar când, o Dumnezeule, ajutorul tău ne însoțeşte, atunci se face uşor ceea ce altminterea era cu neputință. De aceea „fie voia ta, precum în cer, şi pe pământ”!

După ce Hristos în acea rugă a pomenit de pământ, a trebuit să amintească şi de acei ce se produc din pământ şi locuiesc pe el, şi care sunt închişi în trupul cel pământesc, precum şi de hrana cea cuviincioasă, şi de aceea a adăugat: „Pâinea noastră cea spre ființă dă-o nouă astăzi”.

El ne porunceşte să cerem numai pâinea cea trebuitoare, nu pentru traiul cel bun, ci numai pentru saț, pentru ca puterea cea scăzută a trupului iarăşi să se restabilească şi foamea să se ostoiască. Nu pentru mesele cele încărcate cu bucate trebuie noi să ne rugăm, nu pentru bucatele cele gustoase, nu pentru felurile de bucate cele scump gătite, nu pentru vinurile cele mirositoare, şi nici pentru tot ce gâdilă cerul gurii, dar îngreuiază stomacul, întunecă duhul, întărâtă trupul a se împotrivi sufletului, şi pe care îl face nesupus celui ce trebuie să-l cârmuiasca.

Pentru toate acestea după regula lui Hristos noi nu trebuie sa ne rugăm, numai pentru pâinea cea neapărat trebuitoare, adică, pentru mijloacele de hrană, de care trupul nostru are trebuință, şi care îi sunt lui suferite, încă şi această pâine noi nu trebuie să o cerem înainte pentru un timp îndelungat, ci să ne rugăm numai pentru atâta, cât ajunge pentru o zi.

Hristos zice încă şi în alt loc: „nu vă îngrijiţi de ziua de mâine” (Mat. 6, 34). Căci pentru ce trebuie un om să se îngrijească încă şi pentru ziua cea viitoare, când el nu ştie, dacă va trăi încă pentru acea zi? Dar cel ce lucrează, nu trebuie oare să secere şi rodul? Nădăjduieşte numai în Dumnezeu, care „dă hrana la tot trupul” (Ps. 135, 25). El, care ţi-a dat trupul şi ţi-a insuflat sufletul, El care te-a format fiinţă cuminte, şi ţi-a gătit toate bunurile înainte de a te face, cum ar putea acum, după ce te-a făcut, să te uite, El, care, răsare soarele peste cei buni şi peste cei rai, şi plouă peste cei drepţi şi peste cei nedrepţi”? (Mat. 5, 45). încrede-te dar întru El, şi cere hrană numai pentru astăzi; iar grija pentru mâine las-o asupra Lui, precum zice David: „aruncă spre Domnul grija ta, şi el te va hrăni” (Ps. 54, 23).

În cuvintele cele de până acum Hristos ne-a învăţat înţelepciunea cea mai înaltă. Dar fiind că El ştia, că pentru noi oamenii cei închişi întru-un trup stricăcios, este cu neputinţă, ca noi să nu facem greşeli, de aceea ne-a învăţat a ne ruga: „iartă nouă greşelile noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri!” Cu aceste cuvinte El ne aduce un folos întreit. Pe cei mai îmbunătăţiţi dintre noi îi învaţă a cugeta despre sine cu smerenie şi a nu se mândri cu faptele lor cele drepte, ci mai vârtos cu frică şi cu cutremur să-şi aducă aminte de păcatele lor cele mai dinainte, precum făcea şi Sfântul Pavel, care, după ce săvârşise mii de fapte mari, totuşi zicea: „Iisus Hristos a venit în lume, ca să mântuiască pe cei păcătoşi, dintre care cel dintâi sunt eu” (I Tim. 1, 15). El nu zice: „eu am fost cel dintâi”, el zice: „eu sunt”, spre a arăta, că păcatele lui cele trecute pururea le avea în proaspătă amintire.

Celor mai îmbunătăţiţi dintre noi aşadar Hristos, prin acele cuvinte ale rugăciunii le insuflă smerenia şi prin aceasta siguranţa despre păcate în viitor; iar pe aceia, care după botezul lor au căzut, nu-i lasă a se îndoi despre mântuirea lor, ci îi îndeamnă a se ruga Doctorului sufletelor pentru leacul iertării păcatelor.

Totodată în aceste cuvinte ale rugăciunii se cuprinde încă şi învăţătura despre blândeţea duhului. Adică Hristos, voieşte, ca noi să fim cu dragoste către duşmanii noştri, să nu ne răzbunăm asupra celor ce ne-au vătămat, şi iertându-i pe dânşii, înşine să dobândim de la Dumnezeu iertare.

Noi trebuie să aplicăm mai întâi măsura bunătăţii cu care Dumnezeu are a ne măsura nouă. Aşa noi în acele cuvinte cerem, ca: Dumnezeu să ne ierte nouă pe atâta, pe cât noi iertăm altora, şi cerem întocmai aşa de mare iertare de datorie, pe cât noi îngăduim altora.

În sfârşit noi trebuie să ne rugăm: „nu ne duce în ispită, ci ne izbăveşte de cel rău” Adică mult rău vine de la Satana, dar încă mult de la oameni, care ne pândesc sau făţiş sau în ascuns, încă de multe ori trupul se revoltă contra sufletului, şi-i pricinuieşte mare vătămare, însă adeseori însuşi trupul este încercat de tot felul de boli, şi ne pricinuieşte multe dureri şi suferinţe.

Aşadar fiindcă asupra noastră din toate părţile atât de multe şi atât de felurite rele năpădesc, de aceea Hristos ne-a învăţat să ne rugăm lui Dumnezeu, ca să ne scape de toate aceste rele. Căci când El ajută, trebuie să înceteze toată furtuna. Valurile cele mugitoare se întorc la linişte, şi satana, de depărtează de la noi ruşinat; căci cum ar putea el birui pe oamenii cei priveghetori, care sunt cu luare aminte, şi stau sub ocrotirea lui Dumnezeu împăratul lor? Căci „dacă Dumnezeu este pentru noi, atunci cine poate fi împotriva noastră?” (Rom. 8, 31). „Puterea Lui întru neputinţă se săvârşeşte” (II Cor. 12, 9). Amin.

Cuvânt la Duminica a VII-a după Pogorârea Sfântului Duh

din "Predici la duminici şi sărbători"

Cuvânt la Duminica a VII-a după Pogorârea Sfântului Duh

„Orice om să fie grabnic la ascultare, zăbavnic la grăire" (Iacov 1, 19)
Dreapta şi reaua întrebuinţare a limbii

„Mulţimea cuvintelor nu scuteşte de păcătuire" (Pilde 10, 19). Nu este nici un mădular al trupului prin care diavolul să poată aşa de lesne a ne amăgi şi a ne pierde, ca printr-o limbă neînfrânată şi printr-o gură nepăzită. Prin ele săvârşim greşeli nenumărate şi fărădelegi grele, iar cât de uşor poate cineva păcătui cu limba ne arată înţeleptul Sirah prin cuvintele: „Mulţi sunt cei ce au căzut de sabie, dar mai mulţi au pierit prin limba lor" (Sirah 28, 19).

Cât de grea însă este această cădere, arată acelaşi înţelept, în alt loc, prin cuvintele: „Mai bună este căderea pe pământ, decât căderea din pricina limbii" (Sirah 20, 19). El voieşte să zică prin aceasta că este mai bine a cădea jos de pe un loc înalt şi a fi zdrobit, decât a vorbi un cuvânt care să arunce sufletul nostru în pierzare.

Sirah, însă, nu numai că vorbeşte despre cădere, dar ne şi îndeamnă cu toată osârdia de a nu cădea, şi de aceea zice: „Fă gurii tale uşă şi încuietoare" (Sirah 28, 28), nu ca şi cum noi, literar, ar trebui să punem lacăt la gură, ci pentru a opri cu toată îngrijirea gura noastră de la vorbe deşarte.

În alt loc, Sfânta Scriptură ne arată că noi, pentru păzirea limbii, pe lângă râvna noastră proprie, avem nevoie şi de ajutorul lui Dumnezeu, spre a putea ţine în frâu această fiară sălbatică. Psalmistul, întinzând mâinile la cer, zice: „Ridicarea mâinilor mele, jertfa de seară; pune, Doamne, pază gurii mele şi uşă de îngrădire împrejurul buzelor mele" (Psalmul 140, 2-3).

Iar Sirah, cel amintit mai sus, zice: „ O, de ar pune cineva pază gurii mele, şi peste buzele mele pecetea înţelepciunii!" (Sirah 22, 30).

Vezi cum amândoi, şi înţeleptul Sirah şi psalmistul, se tem de păcatele limbii, le tânguiesc, dau sfaturi împotriva lor şi se roagă ca limba să fie totdeauna păzită şi privegheată cu îngrijire?

Dar vei întreba tu, pentru ce ne-a dat Dumnezeu acest mădular, dacă el pricinuieşte atâtea nenorociri? Pentru aceea, răspund eu, că ea aduce şi foarte mult folos. Aşa, dacă suntem cu luare-aminte, limba aduce numai folos şi nici o vătămare. Ascultă ce zice înţeleptul Solomon: „În puterea limbii este viaţa si moartea" (Pilde 18, 21). Acelaşi lucru îl arată şi Hristos prin graiurile: „Din cuvintele tale te vei îndrepta, şi din cuvintele tale te vei osândi" (Matei 12, 37). Adică limba se poate întrebuinţa în două feluri şi stă în puterea ta cum să o întrebuinţezi.

De asemenea, şi sabia se poate întrebuinţa în două chipuri. De o întrebuinţezi împotriva vrăjmaşului, ea este pentru tine o unealtă de mântuire; iar dacă tu cu dânsa te răneşti pe tine, pricina rănirii tale nu este firea fierului, ci propria ta voinţă.

Tot aşa trebuie să gândim despre limbă, încă şi ea este o sabie ce se poate întrebuinţa în două chipuri. Ascuţeşte-o deci, pentru ca să pârăşti propriile tale păcate, dar nu o întrebuinţa ca să vatămi pe fratele tău. De aceea, Dumnezeu a îngrădit limba cu un zid îndoit, adică cu dinţii şi cu buzele, pentru ca ea să nu poată cu uşurinţă şi fără băgare de seamă a rosti cuvinte deşarte. Aşadar, ţine-o în frâu. Când ea nu voieşte să asculte, pedepseşte-o cu dinţii. Este mai bine ca ea, acum, când voieşte a păcătui, să sufere o muşcătură dureroasă, decât acolo, în focul cel veşnic, să dorească în zadar o picătură de apă şi să fie lipsită de toată mângâierea.

Iar păcatele care se săvârşesc cu limba sunt de multe feluri. De la ea vin hulirile, batjocorile, vorbele de ruşine, pârele mincinoase, jurămintele şi încălcările de jurământ.

Şi cu atât mai mult este de nevoie să ne înfrânăm limba şi să nu vorbim multe, căci: „Mulţimea cuvintelor nu scuteşte de păcătuire", precum zice Solomon (Pilde 10, 19). Numai când ai să zici ceva folositor, numai atunci deschide buzele tale; iar dacă nu ştii nimic trebuincios şi însemnat, taci! Dar dacă totuşi voieşti să vorbeşti, cântă nişte cântări duhovniceşti.

Îndeobşte să obişnuim limba noastră a vorbi numai lucruri bune, numai a mustra propriile noastre păcate, iar viaţa altor oameni a o lăsa judecăţii Aceluia Care ispiteşte inimile şi rărunchii. Cu chipul acesta vom scăpa de focul iadului.

Precum cei care se ocupă cu greşelile altora lasă nebăgate în seamă propriile lor păcate, aşa, pe de altă parte, cei care se feresc de a ocări pe alţii, se îngrijesc numai de păcatele lor, se judecă numai pe sine, iar nu pe alţii, şi de aceea, în cealaltă lume, vor afla un Judecător blând. Apostolul Pavel zice: „De ne-am fi judecat noi înşine, nu am mai fi judecaţi" (I Corinteni 11, 31).

Deci, pentru ca să scăpăm de îngrozirea ce este în aceste graiuri, să ispitim viaţa noastră cu mare râvnă, să întrebuinţăm limba noastră spre a ne ocărî pe noi înşine şi a ne judeca pe noi înşine, a înfrânge inima noastră şi totdeauna a ne cere socoteală de la noi înşine.

În sfârşit, gândeşte şi la aceasta! Cum poţi să întrebuinţezi tu limba ta la vorbe murdare, când tocmai cu această gură şi pe această limbă primeşti Sfântul Trup al lui Iisus Hristos?

În adevăr, este foarte pierzător lucru a întrebuinţa la vorbe de ocară, la huliri şi nebunii această limbă, care va lua parte la Taina cea mai sfântă, care este oarecum vopsită cu Sângele Mântuitorului, şi, aşa zicând, s-a făcut sabie de aur.

Nu pângări deci cinstea pe care Dumnezeu a dat-o limbii şi nu o întrebuinţa la nici un păcat. Iar împreună cu limba păzeşte totodată şi inima ta curată de toată viclenia şi răutatea împotriva aproapelui tău; şi tot aşa să păzeşti ochii şi urechile. Sau este oare cuviincios, ca pe de o parte să auzi glasul cel ceresc al îngerilor, iar pe de alta, cu aceleaşi urechi, să asculţi cântecele cele necurate? Nu merită, oare, cea mai grea pedeapsă să pângăreşti cu privirea necurată, neînfrânată, ochii cu care te uiţi la Tainele cele mai sfinte?

Tu, iubite, eşti chemat la Cina cea cerească; deci nu intra acolo cu haine necurate, ci îmbracă haine de nuntă! Fie aceasta, prin harul şi mila Domnului şi Mântuitorului nostru, Căruia împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh se cuvine cinstea şi slava, în vecii vecilor. Amin.

Cuvânt la Duminica a VIII-a după Pogorârea Sfântului Duh

din "Predici la duminici şi sărbători"

Cuvânt la Duminica a VIII-a după Pogorârea Sfântului Duh

„Şi luând cele cinci pâini şi cei doi peşti, căutând la cer, a binecuvântat şi, frângând, a dat ucenicilor pâinile, iar ucenicii poporului" (Matei 14, 19)

Despre binefacerea către săraci

Socoteşte milostenia nu ca o cheltuială, ci ca un venit; nu ca o pierdere, ci ca un câştig, căci tu dobândeşti prin ea mai mult decât ai dat. Tu dai pâine şi dobândeşti viața cea veşnică; tu dai haină şi dobândeşti veşmântul nemuririi; tu îngăduieşti locuirea sub acoperământul tău şi dobândeşti împărăția cerului; tu dai cele trecătore şi primeşti în locul lor cele ce trăiesc în veci.

Când este vorba de a avea lucruri trecătoare, pământeşti, cu preț ieftin, atunci noi suntem sârguitori şi râvnitori, dar când noi putem să ne agonisim aşa de uşor cele netrecătoare şi veşnice, întârziem şi ne trândăvim.

Când omul de la țară pune sămânța în pământ, şi prin aceasta pierde la vedere din avutul său, el totuşi nu se întristează şi nu socoteşte aceasta o pierdere, ci folos şi câştig. Dar tu, care trebuie să semeni un ogor mult mai nobil şi mai roditor şi să dai banul tău lui Hristos Însuşi, te împotriveşti, eşti greoi şi te dezvinovăţeşti cu sărăcia ta.

Dă deci săracilor, pentru ca atunci când vreodată tu însuți nu vei putea să vorbeşti pentru tine, mii de buze să vorbească în locul tău şi milostenia să fie mijlocitorul tău; căci milostenia este banul de răscumpărare pentru sufletele noastre. Noi ajutăm pe cel nevoiaş, şi prin aceasta împăcăm pe Cel Preaînalt. De aceea strămoşii noştri au pus pe săraci la uşile bisericilor, pentru ca privirea lor să mişte la compătimire şi pe cei mai nesimțitori şi mai neiubitori.

Căci unde stă un cârd de bătrâni gârboviți, înveliţi în zdrenţe şi cu toate semnele mizeriei, abia în stare a se ridica printr-un toiag, adeseori lipsiți de vederea ochilor, sau în tot trupul schilodiți, cine ar putea fi aşa de învârtoşat, ca piatra şi fierul, încât să poată rămâne nemişcat şi nesimțitor de vârsta acelora, de slăbiciune, de orbire, de sărăcie şi mizerie? De aceea stau ei înaintea uşilor noastre, şi mai mult prin privirea lor, decât prin cuvinte, îndeamnă la binefacere pe cei ce intră.

De aceea, niciodată să nu te duci la rugăciune fără milostenie, şi dacă te vei obişnui cu aceasta, nu te vei mai depărta de acest obicei vrednic de toată lauda, nici de bunăvoie, nici silit. Iată, chiar rugăciunea şi postul ne lipsesc de putere, dacă sunt fără milostenie. Postul nu se ridică la cer, dacă nu are de soră milostenia.

Tot aşa, milosteniile sunt aripile rugăciunii şi dacă nu dai milostenie, rugăciunea ta nu poate zbura la înălțime. Între amândouă trebuie să domnească o strânsă legătură şi unire, precum şi îngerul a zis către Cornelie: „Rugăciunile tale şi milosteniile tale s-au suit, spre pomenire, înaintea lui Dumnezeu" (Fapte 10, 4).

Dar poate tu vei zice: „Cum pot eu să dau milostenie, când însumi sunt sărac?”. În adevăr, tocmai când eşti sărac poţi face aceasta, de multe ori chiar mai bine. Adică, bogatul adeseori este beat şi bolnav, ca de friguri, de mulţimea banilor săi şi are o iubire nesăţioasă către avuţie şi totdeauna voieşte a înmulţi ceea ce are.
Dar cel sărac este slobod de această boală, şi tocmai pentru că el nu o cunoaşte, cu atât mai uşor va împărtăşi dintru ale sale altuia. Milostenia nu se judecă după măsura posibilităţii, ci după voinţa cea bună. De aceea, văduva din Evanghelie, cu cei doi dinari ai săi, a întrecut pe cei bogaţi (Marcu 12, 42); iar altă văduvă, cea din Sarepta, a primit pe omul lui Dumnezeu, Ilie, deşi avea numai o mână de făină într-o oală şi puţin untdelemn într-un ulcior (III Regi 17, 12). Şi niciuna dintre acestea nu au fost oprite de sărăcie de la această faptă bună. Aşadar, nu aduce pricini de prisos şi nefolositoare, căci nu se cer daruri mari, ci numai multă bunăvoinţă.

Milostenia nu se preţuieşte după mărimea darului, ci după socotinţa cea bună a dătătorului. Tu eşti sărac, da; cel mai sărac dintre oameni. Dar nu eşti mai sărac decât văduvele acelea, care atât de mult au întrecut pe cei bogaţi. Poate nu ai tu însuţi cele de trebuinţă, dar nu eşti mai nevoiaş decât pomenita văduvă, care, deşi se afla la marginea sărăciei, aşteptând moartea şi înconjurată de un cârd de copii, totuşi n-a cruţat merinda sa cea mică, şi pentru aceea, în sărăcia ei, a câştigat o bogăţie nemăsurată, a prefăcut acel pumn de făină al său într-un hambar mare, ulcioraşul într-un butoi şi puţinul său într-un izvor îmbelşugat.

Însă cât de mult trebuie să dai? Dă cât poţi da. De ai un ban, cumpără cu dânsul cerul, nu pentru că cerul este aşa de ieftin, ci pentru că Dumnezeu este aşa plin de iubire. Dar dacă tu nu ai măcar un ban, atunci dă un pahar de apă rece, căci „cel ce va adăpa pe unul dintre aceşti mici numai cu un pahar de apă rece, nu-şi va pierde plata sa” (Matei 10, 42).

Adu-ţi aminte numai de răsplătirea cea slăvită şi mare a milosteniei. Solomon zice: „Cel ce miluieşte pe sărac, împrumută pe Dumnezeu” (Pilde 19, 17). Adică, fiindcă cei bogaţi nu împrumută bucuroşi banii fără o îndestulătoare chezăşie şi siguranţă, şi în multe chipuri fiind închişi spre compătimire, umblă numai după câştig, de aceea însuşi Dumnezeu Se dă amanet şi chezaş pentru cei săraci. „Încrede-te în Mine, zice El, împrumută-Mă pe Mine; Eu îţi voi întoarce însutit ceea ce tu dai săracilor”.

Aşadar, eu Te împrumut pe Tine, Doamne, când dau milostenie săracilor. Dar când îmi vei reîntoarce Tu mie aceasta? El va face aceasta atunci „când Fiul Omului va şedea pe tronul slavei Sale… şi va pune oile de-a dreapta Sa, iar caprele de-a stânga… şi va zice celor de-a dreapta Sa: Veniţi, binecuvântaţii Părintelui Meu, moşteniţi împărăţia care este pregătită vouă de la întemeierea lumii. Că am flămânzit, şi Mi-aţi dat de am mâncat; am însetat, şi Mi-aţi dat de am băut; străin am fost şi M-aţi primit; gol am fost, şi M-aţi îmbrăcat; bolnav am fost şi M-aţi cercetat; în temniţă am fost, şi aţi venit la Mine” (Matei 25, 31-36).

Atunci vor zice cei ce au slujit Lui: „Doamne, când Te-am văzut flămând şi Te-am hrănit, sau însetat şi Te-am adăpat? Când Te-am văzut într-o astfel de sărăcie? Când Ţi-am făcut noi Ţie acestea?”. Atunci El va zice: „Întrucât aţi făcut unuia dintre aceşti fraţi ai Mei prea mici, Mie Mi-aţi făcut” (Matei 25, 40). Aşadar, este adevărat ceea ce Domnul zice prin Solomon: „Cine miluieşte pe sărac, împrumută pe Dumnezeu”.

Dar precum a împărțit El darul împărăției cerești celor din dreapta, pentru binefacerea şi iubirea de oameni a lor, aşa a îngrozit pe cei din stânga Sa, cu osânda cea veşnică, pentru învârtoşarea inimii lor. „Duceți-vă de la Mine, blestemaților, întru întunericul cel mai din afară, care este gătit diavolului şi îngerilor lui” (Matei 25, 41). Şi pentru ce, oare? „Pentru că am flămânzit, şi nu Mi-ați dat să mănânc”. Vrea să zică: „Eu pedepsesc nemilostivirea, ca rădăcină a tuturor relelor, şi laud binefacerea, ca rădăcină a tuturor faptelor bune. Pe unii îi îngrozesc cu focul cel veşnic, iar altora le făgăduiesc fericirea cea cerească”.

Într-adevăr, o, Doamne, făgăduințele Tale sunt slăvite; frumoasă este împărăția Ta, pe care noi o aşteptăm, şi grozav este iadul, cu care ne amenințí! împărăția Ta ne ademeneşte, iar iadul ne duce întru frica Ta cea folositoare. De aceea să-L împrumutăm pe Dumnezeu, pentru ca să-L avem datornic, iar nu judecător.

Sau cum, tu ai voi să nu dai nimic Mântuitorului Celui flămând? Tu şi cel sărac mâncați, şi unul şi altul, masa cea sfântă, Trupul Lui cel Sfânt, şi primiți acelaşi pahar. Într-un lucru aşa de mare şi sfânt are săracul aceeaşi parte cu tine, iar dintr-un lucru mic şi neînsemnat tu nu voieşti să-l împărtăşeşti? Pe lângă asta, tu nu-i dai ceva din proprietatea ta; căci deşi ai averea de la părinții sau strămoşii tăi, totuşi, toate acestea sunt ale lui Dumnezeu.

Pentru ce voieşti tu, oare, ca şi acel rob mişel din Evanghelie, a îngropa talantul tău în pământ? Dă-l săracilor, iar acolo este foarte sigur păstrat, căci acum însuşi Domnul te ocroteşte. Pentru că apărătorii cei mai siguri contra tâlharilor nu sunt zidurile, ci săracii. Iar cine voieşte să fie sigur de răsplătirea binefacerii sale, trebuie să creadă că, dând milostenie, mai vârtos primeşte decât dă.

Tocmai aceasta însemnează a socoti banii lucru mic, şi aceasta vrea să zică în adevăr a hrăni pe Hristos, a-I da de mâncat şi de băut, când nu dai milostenia cu mândrie şi cu îngâmfare, ci cu acea smerenie ca şi cum mai vârtos ție însuți, decât altuia, săvârşeşti binefacere. „Pe dătătorul de bunăvoie iubeşte Dumnezeu” (II Corinteni 9, 7).

Dimpotrivă, dacă ai da nenumărate comori cu mândrie şi cu îngâmfare, nu ai avea din ele nici un câştig, ca fariseul acela (Luca 18, 11-12) care zeciuia toată averea sa, şi totuşi s-a întors de la biserică fără folos, căci el era îngâmfat şi gândea lucruri înalte despre sine.

În sfârşit, să ne simțim datori şi sârguitori către milostenie, mai cu seamă iarna şi în sfintele Duminici. Vara, chiar de la anotimp capătă săracii multă înlesnire; ei au trebuință numai de o biată îmbrăcăminte, fiindcă razele soarelui le înlocuiesc veşmintele. Ei pot fi lipsiți de un pat, n-au nevoie de încălțăminte, nici de o hrană mai bună, ci se îndestulează cu izvoarele apelor, cu oarecare legume neînsemnate şi cu puține roade uscate; însuşi anotimpul le găteşte o masă, care pentru nevoia lor este de ajuns.

Pe lângă aceasta, mai au şi un alt ajutor, fiindcă foarte uşor pot găsi de lucru. Căci cei care zidesc case, care pregătesc şi ară ogorul sau se îndeletnicesc cu corăbiitul, au nevoie de slujba lor. Aşadar, vara ei au oarecare uşurare. Dimpotrivă, în timpul iernii trebuie a se lupta în toate părțile, şi cu deosebire sunt în multe feluri strâmtorați şi împresurați. Dinăuntru, foamea roade măruntaiele lor; dinafară, frigul îi înțepeneşte şi-i omoară.

De aceea, ei acum au nevoie de mai multă hrană, de îmbrăcăminte mai groasă. Le trebuie locuinţă, pat, încălţăminte şi multe altele. Dar ce este mai rău, ei nu pot acum găsi nimic de lucru, căci nu îngăduie aceasta anotimpul. Şi fiindcă acum au mai multe nevoi pentru trai, şi nici nu pot să lucreze, acum mai vârtos să le întindem mâini îndurătoare.

Afară de aceasta, Duminica cu deosebire este mai potrivită pentru milostenie. Poate tu vei zice: „Cum se poate recomanda pentru binefacere un timp mai mult decât altul?". Iată cum! În această zi se odihnesc oamenii de toată lucrarea, dar prin odihnă şi duhul se face mai vesel şi mai senin, şi prin aceea mai aplecat spre a da. Şi mai mult încă, pentru acestei zile avem noi înşine a-i mulţumi pentru un bine peste măsură.

În această zi s-a biruit moartea, blestemul s-a ridicat, păcatul s-a stârpit, porţile iadului s-au deschis, diavolul s-a încătuşat, războiul cel îndelungat s-a sfârşit, Dumnezeu iarăşi S-a împăcat cu oamenii, neamul nostru s-a reîntors nu numai la bunăstarea de mai înainte, ci încă la una şi mai înaltă, iar soarele întru această zi a văzut minunea cea mai vrednică de mirare şi de uimire, adică omul s-a făcut nemuritor. De toate acesta să ne aducem aminte, şi atunci Duminica va fi un mijlocitor pentru săracii care strigă către noi.

Adu-ţi aminte, omule, cât de multe şi mari daruri ai dobândit tu astăzi şi din câte rele mari te-ai slobozit. Duminica este ziua naşterii întregului neam omenesc, căci noi eram pierduţi şi astăzi iarăşi ne-am aflat, eram morţi şi iarăşi am înviat, eram vrăjmaşi şi ne-am împăcat.

De aceea, să cinstim această zi într-un chip duhovnicesc, nu prin ospeţe şi băuturi, nu prin beţie şi dans, ci prin aceea ca să sprijinim cu dărnicie pe fraţii noştri cei mai săraci. Fiecare, în această zi, precum a poruncit Pavel corintenilor, să depună ceva din averea sa pentru Domnul (I Corinteni 16, 1-2). Şi faceţi-vă vouă aceasta ca lege şi obicei neschimbat, ca în viitor să nu mai aveţi nevoie de îndemnare la aceasta.

Cuvânt la Duminica a IX-a după Pogorârea Sfântului Duh

din "Predici la duminici şi sărbători"

Cuvânt la Duminica a IX-a după Pogorârea Sfântului Duh

Privirea nenorocirilor celor multe pot întări credinţa noastră în pronia Dumnezeiască

Viaţa noastră pe pământ este plină de tulburări şi traiul nostru plin de frământări şi de nelinişte. Acesta este adevărul, iubiţii mei! Dar totuşi, nu acesta ne face pe noi nenorociţi. Nenorocirea noastră vine mai vârtos de acolo, că aceste nelinişti şi tulburări, care s-ar putea sau micşora sau a le răbda fără supărare, noi nu căutăm să le biruim, ci lăsăm să scadă bărbăţia noastră, şi aşa toată viaţa o petrecem cu o permanentă tristeţe.

Unul se tânguieşte de sărăcie, altul de boală, iar altul de povara grijilor, de gospodăria sa şi de copiii săi, altul că n-are copii. Vezi acum cât de departe merge nebunia?

Noi nu ne tânguim numai pentru un fel de lucruri, ci adeseori tocmai pentru lucruri potrivnice unul altuia. Dacă însă lucrurile în sine ar fi pricina tânguirilor noastre, noi n-am putea să ne plângem asupra celor dimpotrivă.

Dacă sărăcia ar fi în sine un rău mare şi nesuferit, atunci bogatul niciodată n-ar putea să se tânguiască.

Dacă lipsa de copii ar fi în sine un rău, atunci ar trebui să fie totdeauna mulțumiți cei care au copii mulți.

Dacă cârmuirea treburilor publice ale unei cetăți sau ale unui stat, ocuparea locurilor de cinste şi stăpânirea multor supuşi ar fi în sine un bun vrednic de dorit, atunci viața singuratică, care se petrece în toată liniştea, ar trebui înlăturată şi urâtă de toți.

Acum însă, când noi vedem că cei bogați se tânguiesc ca şi cei săraci, ba încă adeseori mai mult decât aceştia, dregătorul cel mai mare întocmai ca şi cel supus, şi tatăl multor copii la fel ca cel fără copii, atunci să socotim că nu lucrurile în sine sunt pricinile tânguirilor omeneşti, ci însuşi oamenii trebuie să fie vinovați, care nu se potrivesc pe sine cu împrejurările şi cu poziția lor şi nu ştiu a scăpa de supărările lor.

Neliniştile şi tulburările vieții nu vin aşadar din schimbarea norocului, ci cauzele acestora zac în noi înşine şi în alcătuirea duhului nostru.

Dacă sufletul nostru este într-o stare bună, atunci să se ridice împotriva noastră mii de furtuni din toate părțile, noi vom fi ca într-un liman liniştit şi sigur.

Şi de altă parte, dacă în sufletul nostru se află răul, atunci de ne-ar merge toate bine, noi totuşi vom fi asemenea celor cu corabia stricată.

Încercarea ne arată aceasta chiar în trupul omenesc. Cine are un trup puternic, voinic, oricât de mult s-ar lupta cu schimbările vremii rele şi cu altele, el totuşi va rămâne nu numai sănătos, ba încă prin deprinderea şi obişnuința cu vremea rea, se va face mai tare şi mai sănătos. Iar dacă cineva are un trup slab, poate fi vremea cea mai frumoasă, el totuşi nu se va afla bine, fiindcă el, din pricina slăbiciunii sale, suferă dureri şi la aerul cel mai curat.

Tot aşa vedem noi şi la mâncăruri. De avem un stomac tare şi puternic, orice am mânca, fie chiar lucruri grele şi greu de mistuit, stomacul cel puternic totuşi le va preface în suc curat şi va birui însuşirea cea rea a mâncării. Iar dacă puterea stomacului este slăbită şi betejită, poți să-i dai bucatele cele mai bune, el le va strica şi va pregăti dintr-însele sucuri nesănătoase; căci starea cea rea a lui strică bunătatea oricărei mâncări.

De aceea, iubiților, când vedem în lume vreo neorânduială, să nu aruncăm vinovăția asupra lui Dumnezeu, căci aceasta ar însemna a nu căuta vindecare pentru rană, ci a face lângă rană încă o rană. Nici să însuşim cârmuirea lumii la duhurile cele rele şi să credem că nu este pronie dumnezeiască, ci întâmplarea sau soarta care ar cârmui totul. Acestea: hula, neorânduiala şi confuzia, nu stau în cursul lucrurilor însuşi, ci în mintea sau duhul cel bolnav.

Dacă sufletul nostru este bolnav, poate să i se înfăţişeze de mii de ori ordinea în lume, până ce el nu va birui dezordinea sau neorânduiala sa proprie, toată acea ordine sau rânduială a lumii nu o va băga în seamă.

Un ochi bolnav, în amiaza mare, va crede că totul este întuneric, va vedea una în loc de alta şi nu va avea nici un folos de la razele soarelui. Dimpotrivă, un ochi sănătos şi tare, chiar şi seara va putea conduce trupul cu siguranță şi fără împiedicare.

Tot aşa se întâmplă cu ochiul sufletului nostru. Dacă el este sănătos, va vedea ordine şi frumuseţe chiar şi acolo unde se pare a fi dezordine şi confuzie.

Iar dacă ochiul sufletului nostru este bolnav, atunci măcar în cer de s-ar uita, el va crede că şi acolo a descoperit multă dezordine şi confuzie. Iar cum că aceasta aşa este, pot să vă aduc pilde doveditoare din timpul cel vechi şi din cel nou.

Cât de mulți suferă sărăcia foarte uşor, şi pe lângă aceasta neîncetat proslăvesc pe Domnul! Dimpotrivă, cât de mulţi sunt care trăiesc în bogăţie şi prisosinţă, şi totuşi nu mulţumesc lui Dumnezeu pentru aceasta, ba încă Il hulesc! Cât de mulți se tânguiesc asupra proniei dumnezeieşti, măcar că ei nu suferă nici o nevoie? Cât de mulți, fără a fi vinovaţi, şi-au petrecut viaţa în temniță, unde, în toată ticăloşia aceea, au fost mai veseli decât alţii care duceau o viață fără frică şi în toată siguranța?

Aşadar, vezi că sufletul omului, iar nu lucrurile cele din afară, este pricina pentru care noi vedem în lume dezordine şi nenorocire, sau fericire şi ordine.

De aceea, dacă ne-am îngriji de binele sufletului nostru, atunci n-am şti nimic despre neorânduială, confuzie şi rău, chiar dacă treburile vieţii noastre s-ar întoarce în sus şi în jos mai cumplit decât un vârtej mare.

Spune-mi, pentru ce a mulţumit Pavel lui Dumnezeu?

El era unul dintre cei ce au vieţuit mai bine şi au petrecut timpul în fapte bune. Nici un om sub soare nu era mai drept decât dânsul, dar, totodată, nici un om n-a avut de suferit şi de răbdat mai multe decât dânsul, însă, măcar că el vedea mulţi păcătoşi vieţuind în bună stare şi în prisosinţă şi îndulcindu-se de toate bunurile, totuşi, el mulţumea Dumnezeului său şi îndemna şi pe alţii a face aceasta. La el uitaţi-vă, iubiţilor!

Când vezi cum păcătosul este fericit, cum se îngâmfă, cum surpă pe potrivnicii săi, cum se răzbună asupra celor ce-i sunt potrivnici şi totuşi rămâne nepedepsit, cum îi curg din toate părţile banii şi avuţia, cum toţi îl cinstesc şi îl măgulesc, pe când la tine toate se întâmplă dimpotrivă, şi supărarea, clevetirea şi răutatea te chinuiesc, totuşi, să nu crezi că pronia nu priveghează asupra ta, ci priveşte la Sfântul Pavel, care se afla într-o asemenea poziţie.

Deşteaptă duhul tău, vino-ţi în fire şi nu cădea în descurajare.

Nu după fericirea sau nenorocirea cea pământească, socoteşte pe prietenul sau pe vrăjmaşul lui Dumnezeu, ci când vezi un om care trăieşte cu înțelepciune, liber de patimi, şi care năzuieşte la cucernicie, pe acela să-l fericeşti şi să-l socoteşti fericit, chiar de ar fi încătuşat cu mii de legături, chiar de ar avea statornicită locuința sa într-o temniță, chiar de ar sluji unor tirani nevrednici, chiar de ar fi apăsat de sărăcie, sau ar munci la ocnă, sau orice ar suferi. El este fericit chiar de i s-ar scoate ochii, şi chiar atunci când ar fi aruncat în foc şi trupul său s-ar omorî cu încetul.

Dacă, dimpotrivă, vezi pe unul ducând o viață luxoasă şi păcătoasă, şi chiar de s-ar îndulci de toată cinstea cea pământească, de ar şedea şi pe un tron împărătesc, împodobit cu coroană şi îmbrăcat în porfiră şi domnind peste toată lumea, totuşi, trebuie să-l tânguieşti şi să-l socoteşti nenorocit pentru păcatele sale.

Un om cu aceste însuşiri este nenorocit, chiar de ar stăpâni toată lumea.

Oare, ce-i foloseşte lui toată avuția şi bogăția sa, dacă el în fapta bună este cel mai sărac decât toți?

Ce-i foloseşte lui a domni peste aşa de mulți, dacă el nu poate domni peste sine şi poftele sale?

Când vedem că trupul unui om nu se află bine, că suferă de friguri, de durere de picioare, ori de amețeală, sau este cuprins de altă boală nevindecată, noi jelim pe acest om şi îl socotim nenorocit, oricât de bogat ar fi. Astfel, cu cât el este mai bogat, cu atât ni se pare mai nenorocit, căci simțul durerii este mai mare atunci când cineva ar trăi în prisosință.

Pe cine sărăcia îl opreşte de la gustarea îndestulărilor, acela în nenorocire are mângâierea trebuitoare; cine, dimpotrivă, ar putea să guste toate îndestulările şi numai boala îl opreşte de la acestea, acela suferă cu atât mai mult durerea. Nu ar fi, oare, cea mai mare nebunie a socoti nenorocit pe cel căzut în vreo boală trupească, chiar când el este bogat, iar pe cel bolnav cu sufletul -pentru că sufletul este cel mai înalt şi mai prețios - a-l socoti fericit pentru bani, sau pentru cinstea cea trecătoare, sau pentru oricare din bunurile pe care el nu poate să le ia cu sine în cealaltă lume şi care adeseori ne părăsesc încă înainte de sfârşitul acestei vieți?

Rogu-vă, trebuie, oare, ca asemenea lucruri să fie pentru voi pricină de nelinişte şi de tulburare?

Pentru nişte lucruri ca acestea unii cutează a se tângui împotriva lui Dumnezeu; pentru nişte lucruri ca acestea, mici, vor unii să tăgăduiască pronia şi cârmuirea dumnezeiască a lumii!

Dacă ei ar şti că în această viață nimic nu este bun afară de fapta bună, nici bogăția, nici banii, nici sănătatea, nici puterea, nici orice altceva, şi nimic în viața aceasta nu este rău cu adevărat, decât numai păcatul şi răutatea; nici sărăcia sau boala, nici ocara sau clevetirea, sau altceva din cele ce obişnuit se numesc nenorocire; dacă ar şti aceasta, niciodată ei n-ar grăi, cum s-a zis mai sus, că nu este pronie; niciodată nu s-ar descuraja, niciodată n-ar ferici pe cel pe care trebuie să-l jelească, şi nici să nu jelească pe cel pe care se cuvine să-l fericească.

Pentru un trup bine hrănit, pentru o mâncare bogată şi pentru mult somn să-l fericeşti pe un om, ar fi ca şi cum ai vorbi despre o făptură fără judecată, căci doar îndestularea dobitocului stă în aceste lucruri. Dar chiar şi pentru multe din dobitoace traiul cel bun şi trândăvia sunt pierzătoare.

Deci, dacă aceste lucruri sunt vătămătoare chiar şi pentru dobitoacele cele fără de minte, a căror îndestulare stă numai în traiul cel bun, trebuie, oare, la oameni, a căror vrednicie constă în noblețea sufletului, să socotim aceste lucruri ca nişte preferințe, şi nu mai vârtos să ne ruşinăm de cer şi de îngeri, care sunt înrudiți cu sufletul nostru? Nu te ruşinezi tu de însuşirea şi de chipul propriului tău trup?

Dumnezeu nu ne-a dat acelaşi chip al trupului ca şi al dobitoacelor celor fără de minte, ci un altfel de trup, care să fie cuviincios a sluji un suflet cuminte şi nemuritor.

Pentru ce a întors Dumnezeu ochii tuturor dobitoacelor spre pământ, iar ochiul tău, omule, l-a înfipt în cap, ca în vârful unei întărituri?

Oare, nu pentru aceea s-a făcut aceasta, căci dobitoacele n-au trebuință să se uite în sus la cer, cu care nu au nici o legătură, iar tu ai primit de la Dumnezeu şi de la fire legea, ca mai întâi de toate să te uiți în sus?

Pentru ce a închipuit Dumnezeu trupul tău drept, pe când al dobitoacelor l-a întors spre pământ? Nu s-a făcut, oare, aceasta iarăşi pe acel temei? Nu prin această alcătuire îți dă ție învățătură că nu trebuie să ai legătură cu pământul şi să nu te lipeşti de cele pământeşti?

Aşadar, să nu fim vânzătorii nobleței noastre, nici să ne pogorâm la nedestoinicia dobitocului, ca să nu zică şi de noi Sfânta Scriptură: „Omul în cinste fiind, n-a priceput” (Psalmul 48, 21).

Căci a pune fericirea in traiul cel bun, în bogăție şi în mărire, îndeobşte în bunrile pământeşti, nu se cuvine oamenilor care îşi cunosc noblețea, ci se potriveşte numai celor care s-au asemănat cu dobitoacele. Dar departe să fie de noi ca în această adunare, în această ceată duhovnicească şi în această privelişte sfântă să fie astfel de oameni!

De aceea, să ascultăm adeseori cuvântul lui Dumnezeu, şi cu acesta, ca şi cu un cuțit, să tăiem patimile cele sălbatice ale sufletului, să fim arbori roditori şi să aducem roade bune, timpurii, care să se păstreze în magazia cea împărătească, iar Domnului, Care cultivă sufletele noastre, să-I aducă cinste, şi nouă viața cea veşnică.

De care, fie ca toți să ne împărtăşim, prin harul şi prin iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh se cuvine cinstea, în vecii vecilor. Amin.

Cuvânt la Duminica a X-a după Pogorârea Sfântului Duh

din “Predici la duminici şi sărbători”

Cuvânt la Duminica a X-a după Pogorârea Sfântului Duh

„De acum nu bea numai apă, ci foloseşte puţin vin pentru stomacul tău şi pentru desele tale slăbiciuni” (I Timotei 5, 23)

Cu aceste puţine şi parcă neînsemnate cuvinte ne vom ocupa astăzi în toată cuvântarea, iar aceasta nu o facem din ambiţie, spre a arăta oarecum darul vorbirii, căci ceea ce noi spunem nu este proprietatea noastră, ci ni s-a dat de harul Sfântului Duh.

Dar noi ştim a cerceta mai de aproape cuvintele biblice aduse, pentru ca pe cei uşori la minte dintre ascultătorii noştri să-i deşteptăm şi să-i convingem cât de nemărginit de mare este comoara Sfintei Scripturi, şi cum cineva nu trebuie să treacă repede peste nici un loc din ea. Dacă acel loc neînsemnat şi uşor de înţeles, care se pare că nu ar cuprinde nimic important şi special, totuşi ne dă prilejul de o mare îmbogăţire şi este izvorul unei înalte înţelepciuni, cu cât mai vârtos vor fi acele locuri ale Scripturii, a căror bogăţie lăuntrică chiar de la început se înfăţişează privirii, care pe cei ce iau aminte îi umplu cu mii de comori.

De aceea, să nu trecem repede peste acele graiuri ale Sfintei Scripturi, care ni se par neînsemnate, căci toate purced de la Duhul Sfânt, iar harul Sfântului Duh niciodată nu este mic şi de nebăgat în seamă, ci totdeauna mare şi slăvit şi vrednic de Dătătorul cel înalt.

Deci, să ascultăm cu luare-aminte neîmprăştiată, căci şi topitorii de metale ridică nu numai lingourile de aur, ci caută cu mare luare-aminte şi bucăţelele cele mai mici. Fiindcă şi noi, acum suntem topitori de metale - adică gura Apostolului este baia noastră cea purtătoare de aur, iar ceea ce noi scoatem din ea nu aruncăm în cuptor, ci o depunem în sufletele noastre, şi aprindem nu o flacără obişnuită, ci focul Sfântului Duh, să alegem cu grijă şi cele mai mici grăuncioare ale metalului apostolic.

Deşi cuvântul acesta din Sfânta Scriptură este scurt, totuşi este de mare însemnătate, pentru că vrednicia mărgăritarelor nu stă în grămada materiei, ci în frumuseţea lor. Tot aşa se întâmplă şi cu citirea Sfintelor Scripturi, învăţătura cea pământească adeseori aduce multe vorbe deşarte, vorbeşte către ascultători foarte multe, iar la urmă îi slobozeşte cu mâinile deşarte, fiindcă ei din toate acele cuvinte nu pot trage vreun folos, nici mare, nici mic.

Dimpotrivă, cu Sfânta Scriptură nu este aşa. Ea, în puţine cuvinte, împărtăşeşte înţelepciunea cea mai înaltă, şi adeseori este de ajuns un singur loc din Biblie spre a avea o merinde pentru toată viaţa. Fiind deci bogăţia Sfintei Scripturi atât de mare, să fim cu luare-aminte, şi ceea ce se va zice să primim cu o minte deşteaptă.

Mai întâi, să luăm seama la fapta cea bună a lui Timotei şi la îngrijirea cea delicată a Apostolului Pavel, căci amândouă sunt însemnate în locul nostru cel din Biblie.

Ce poate fi mai iubitor, decât aceea că Pavel, aflându-se la o aşa de mare depărtare, şi fiind împresurai de aşa de însemnate treburi, se îngrijeşte de sănătatea ucenicului său şi îi scrie cu astfel de grijă pentru vindecarea bolii? Şi, pe de altă parte, ce se poate asemăna cu fapta cea bună a lui Timotei? El aşa de tare nesocotea traiul cel bun, şi aşa de puţin preţuia o masă bună, încât pentru postul lui cel mult căzuse în boală. Căci el nu era bolnăvicios din firea sa, ci numai îşi stricase stomacul prin post şi printr-o totală înfrânare de la vin.

Aceasta ne-o arată Apostolul hotărâtor. El nu zice simplu: „întrebuințează puțin vin”, ci mai întâi: „Nu bea numai apă”. Cuvintele „nu bea numai apă” înseamnă că Timotei până atunci a băut numai apă, şi din cauza aceasta slăbise. Cine nu se va mira de acest aspru chip de viețuire? Iar că Timotei a ajuns la un înalt vârf al virtuții, aceasta arată despre dânsul învățătorul său, Pavel, şi în alt loc, când zice: „Eu am trimis la voi pe Timotei, care este iubitul şi credinciosul meu fiu întru Domnul” (I Corinteni 4, 17).

Când Pavel îl numeşte fiu al său, fiu iubit şi credincios, ajung aceste cuvinte spre a arăta toată destoinicia lui. Judecățile sfinților nu sunt povățuite de favoare, ci sunt libere de orice părtinire. Timotei nu ar fi fost aşa vrednic de mirare ca acum, chiar de ar fi fost cel mai iubit fiu al lui Pavel. Dar el nu era înrudit cu Pavel după trup, din contra, prin înrudirea sa cea duhovnicească cu Apostolul îşi câştigase vrednicia de fiu al lui Pavel, pentru că el se sârguia a întipări întru sine faptele bune ale aceluia întocmai, totdeauna şi în toate privințele.

Deşi încă tânăr, el purta acelaşi jug cu Pavel în loată lumea. Tinerețea sa nu l-a împiedicat la aceasta, căci râvna lui îl făcea a fi părtaş la ostenelile învățătorului său, la întrecere cu dânsul. Martor la aceasta este iarăşi Pavel, când spune: „Nimeni să nu-l dispreţuiască pe Timotei, căci el lucrează lucrul Domnului ca şi mine” (I Corinteni 16, 10-11). Vezi că Pavel îi însuşeşte lui o râvnă deopotrivă de mare cu a sa? Dar ca să nu se pară cuiva că el numai zice acestea, de aceea el cheamă pe cititori a mărturisi faptele cele bune ale lui Timotei prin cuvintele: „Iscusința lui o cunoaşteți, că precum un copil lângă tatăl său, împreună cu mine a slujit Evanghelia” (Filipeni 2, 22). El voieşte să zică: „Voi ați primit dovadă de fapta cea bună a lui, şi sufletul lui este încercat”.

Insă, deşi Timotei ajunsese la o astfel de înălțime a faptei bune, totuşi nu se credea sigur şi stăruia în luptă şi întru frică. De aceea, el mergea mai departe postind cu asprime, şi nu s-a lăsat a cădea în vinovăție, ca mulți alții, care, după ce au postit un timp, de o dată sfârşesc cu totul, şi iarăşi părăsesc cu totul asprimea lor. El însă nu făcea aşa şi nu zicea întru inima sa: „De ce să postesc mai mult? Eu am biruit, poftele le-am învins, trupul mi-am omorât, pe diavol l-am bătut şi m-am făcut înfricoşat puterilor celor rele! De ce aş avea nevoie să mai postesc şi încă mai mult să mă asigur din această parte?”.

Din toate acestea el nimic nu zicea şi nu cugeta, ci pe cât era mai mare plinătatea meritului său, cu atât mai mult se temea şi se cutremura. Şi această înțelepciune a învățat-o de la dascălul său. Încă şi acesta, deşi fusese răpit la al treilea cer şi în rai, unde auzise cuvinte negrăite şi înțelesese cele mai înalte taine, el, care cutreierase toată lumea, ca şi cum ar fi fost înaripat, zice în întâia sa epistolă către corinteni: „îmi chinuiesc trupul ca nu cumva altora propovăduind, eu însumi să mă fac netrebnic” (I Corinteni 9, 27).

Iar dacă Pavel, după aşa de multe şi slăvite fapte mari avea frică, el care putea zice: „Mie lumea s-a răstignit, şi eu lumii” (Galateni 6, 14), cu cât mai vârtos trebuie să ne îngrijim noi? Şi cu atât mai vârtos, cu cât mai mult bine am făcut. Căci tocmai atunci satana se înfurie şi se întărâtă mai mult, când vede că noi țintim a ridica viața noastră la cele mai înalte fapte bune. Când el vede că noi am adunat toate lucrările îmbunătățite şi încărcătura este plină, atunci el mai mult se trudeşte a sfărâma corabia noastră.

Când cade un om de rând şi neînsemnat, aceasta nu aduce întregii obşti vreo pagubă mare, dar dacă cineva a ajuns la vârful faptei bune şi este foarte renumit, un om pe care toți îl cunosc şi îl admiră, dacă un asemenea om se ademeneşte şi cade, căderea lui şi paguba este mare, nu numai pentru că el a căzut aşa de adânc, ci încă şi pentru că mulți dintre cei ce priveau la dânsul, acum se fac uşori la minte.

Precum paguba nu este aşa de mare când se vătăma vreun mădular mai puțin însemnat al trupului, ca atunci când tot trupul se face neputincios, când orbesc ochii sau se vătăma capul, tot aşa se întâmplă şi cu cei care se deosebesc prin virtuțile lor cele mari. Dacă lumina lor se stinge şi ei se pătează, ei pricinuiesc întregului trup o daună mare şi nereparabilă.

Toate acestea le ştia bine Timotei, şi pentru aceea se păzea din toate părțile. El ştia ce lucru primejdios este tinerețea, cât este de nestatornică cu duhul, lesne de amăgit şi uşor căzătoare, şi că are trebuință de un frâu întins. Căci ea se aseamănă unui pojar care cuprinde pe toate cele dimprejurul său şi repede le preface în flacără. De aceea, el se îngrădea din toate părțile pentru a stinge acest foc; se trudea ca să potolească această flacără în tot chipul şi a speriat calul cel sălbatic şi greu de îmblânzit cu astfel de silnicie, până ce a domolit săriturile lui, l-a îmblânzit, şi cu puterea cea mare a mâinilor l-a supus minții celei conducătoare. Cadă trupul în slăbiciune, zicea el, numai sufletul să nu fie bolnav; trupul trebuie domolit, ca să nu împiedice mersul sufletului la cer.

Afară de aceasta, Timotei este de mirare în gradul cel mai înalt şi pentru că, deşi bolnav, nu părăsea lucrul lui Dumnezeu, ci cutreiera toate locurile mai mult decât cei sănătoşi cu trupul. Acum se arăta în Efes, acum în Corint; de multe ori în Macedonia, în Italia; pretutindeni pe uscat, pretutindeni pe mare, împreună cu învățătorul său, şi a luat parte la toate luptele şi primejdiile lui, fără ca boala trupului să poată mărgini înțelepciunea sufletului.

Atât de puternică era râvna lui pentru Dumnezeu!

Precum la cei care au un trup tare şi sănătos, starea lor cea bună nu le aduce nici un câştig, dacă sufletul lor cugetă lucruri de jos şi este trândav şi tâmp, tot asemenea, pe de altă parte, nu păgubesc nimic bolnavii prin suferința lor, dacă sufletul le este nobil, puternic şi înfocat.

Dar poate unii socotesc că citatul nostru cuprinde învoirea de a bea vinul fără de nici o grijă. Nu este aşa! Ci dacă cineva ia bine aminte la graiurile lui Pavel, va vedea că ele cuprind mai vârtos necesitatea trezviei şi a înfrânării. Gândeşte numai că Pavel nu de la început a dat lui Timotei acest sfat, ci tocmai atunci când acesta slăbise, şi atunci nu deplin, ci numai cu o mărginire. El nu i-a zis: „bea vin”, ci „puțin vin”‘, nu pentru că Timotei avea trebuință de această sfătuire şi pază, ci pentru că noi avem trebuință de acestea.

Pe când el cuvintele acestea le spune pentru Timotei, ne pune nouă măsură şi hotar în băutura vinului, şi voieşte ca noi să bem numai atât cât ne este trebuincios, iar nu a cădea în altă boală. Căci băutura cea peste măsură a vinului pricinuieşte amândurora, trupului şi sufletului, multe boli. Umple sufletul cu războiul patimilor şi stârneşte furtuna gândurilor destrămate, dar slăbeşte totodată şi puterea trupului, încât el se face slab şi uşor se strică. Căci precum pământul prin o

prea mare inundare se înmoaie şi se desface, tot aşa băutura cea nemăsurată a vinului moaie, slăbeşte şi istoveşte trupul.

De aceea, să fugim de necumpătare, căci vinul este dat de Dumnezeu nu pentru ca să ne îmbătăm, ci ca să-l întrebuințăm măsurat, ca el să ne veselească şi nu ca să ne pricinuiască dureri şi suferințe.

Psalmistui zice: „Vinul veseleşte inima omului” (Psalmul 103, 16), iar tu îl faci izvor de tânguire, căci sufletul celui beat este învelit în întuneric. Vinul este un mijloc ales de vindecare, când se ține măsura cea cuvenită la băutura lui.

Dar ce este mai necuviincios decât beția? Bețivul este un mort viu, un duh rău de bunăvoia sa, un bolnav care nu se poate dezvinovăți, un căzut care nu merită nici un pogorământ şi o defăimare pentru tot neamul omenesc. Căci bețivul nu este numai netrebnic pentru viața socială, şi nu numai nedestoinic pentru treburile casnice şi cele publice, ci chiar privirea lui este tuturor nesuferită şi el umple de cea mai mare greață pe oricine vine în apropiere de dânsul.

Dar ce este mai cumplit pentru bețivi este că pentru ei cerul este închis, şi ei nu pot ajunge la fericirea cea veşnică, pentru că pe ei, afară de pierderea de pe pământ, îi aşteaptă pedeapsa cea veşnică, cea nesuferită. „Bețivii, zice Apostolul Pavel, nu vor moşteni împărăția lui Dumnezeu” (I Corinteni 6, 10).

De aceea, iubiților, să lepădăm această rea obişnuință şi să ascultăm pe Pavel, când zice: „bea puțin vin”. Adică noi trebuie să întrebuințăm mâncarea şi băutura pe care ni le-a dat Dumnezeu atunci când este trebuință, dar niciodată să nu trecem hotarele şi să cădem în necumpătare, ca să nu pierdem Împărăția cerurilor. Căreia fie ca să ne împărtăşim, prin harul şi prin iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh se cuvine cinstea, puterea şi slava, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Cuvânt la Duminica a XI-a după Pogorârea Sfântului Duh

din “Predici la duminici şi sărbători”

Cuvânt la Duminica a XI-a după Pogorârea Sfântului Duh

“Asemenea este Împărăția lui Dumnezeu omului împărat, care a vrut să se socotească cu slugile sale” (Matei 18, 23)

Despre darea de seamă ce are să ni se ceară şi despre împăcare

Nu trece repede, fără băgare de seamă, peste aceste cuvinte, ci priveşte la judecata ce se înseamnă aici; intră în conştiința ta proprie şi gândeşte ce ai făcut în toată viața ta. Când auzi că Domnul voieşte a se socoti cu slugile Sale, gândeşte că prin acestea se referă la împărați, căpetenii de oşti şi domni, bogați şi săraci, slugi şi stăpâni, în scurt, la toți. Căci noi toți ne vom arăta înaintea scaunului judecății lui Hristos.

De eşti bogat, gândeşte că şi tu odată trebuie să dai socoteală dacă ai cheltuit averea ta pentru desfătări sau pentru cei săraci, pentru linguşitori şi măgulitori sau pentru cei nevoiaşi, pentru dezmierdări sau pentru faptele milosârdiei, pentru lux, mâncare şi îmbuibare sau pentru ajutorul celor strâmtoraţi. Şi nu numai pentru întrebuinţarea avuţiei tale ai să dai seamă, ci şi pentru felul în care ai câştigat-o, de ai adunat-o cu munca cea dreaptă sau prin răpire, prin zgârcenie şi lăcomie de avere, de ai moştenit-o de la tatăl tău sau prin jefuirea sărmanilor şi a văduvelor.

Însă nu numai bogatul are să dea seama despre bogăţia sa, dar şi săracul despre sărăcia sa, de a suferit-o cu răbdare şi cu mulţumire lui Dumnezeu, sau a fost trist şi cârtitor şi a hulit pronia, când a văzut pe altul întru îndestulare şi prisosinţă, iar pe sine întru lipsă şi nevoie.

Pe cei bogaţi îi va întreba Dumnezeu despre milostenia cea dată, iar pe cei săraci despre răbdare, dar nu numai despre răbdare, ci şi despre milostenie, căci sărăcia nu face neputincioasă darea de milostenie. Dovadă la aceasta este văduva cea din Evanghelie, care a pus cei doi bani în cutia jertfelor, şi cu toată micimea darului ei, a covârşit pe toţi cei care aruncaseră acolo mult (Marcu 12, 42-43).

Şi nu numai săracii şi bogaţii, dar încă şi stăpânirile şi judecătorii trebuie să dea seama cu de-amănuntul dacă n-au vătămat dreptatea, dacă vreodată n-au rostit vreo hotărâre după favoare sau din nefavoare, dacă n-au judecat vreodată strâmb, ademeniţi de linguşire, dacă n-au prigonit, din răzbunare, pe cei nevinovaţi.

Şi nu numai stăpânirile lumeşti, ci şi înainte-stătătorii bisericeşti trebuie să dea seama de purtarea dregătoriei lor, şi tocmai ei au să fie supuşi la cea mai ageră şi mai aspră cercetare. Propovăduitorul Evangheliei va fi acolo cercetat cu tot dinadinsul, dacă nu cumva el, din lenevire sau din altă pricină, a scăpat prilejul de a spune şi a propovădui ceea ce era dator, dacă a făcut el însuşi ceea ce propovăduia, dacă a spus el toate lămurit şi n-a trecut nimic din cele ce slujesc spre mântuire.

Iar cel ce a ajuns la dregătoria episcopală, cu cât este mai sus, cu atât mai aspră socoteală trebuie să dea; dacă a ţinut tare şi drept învăţătura cea adevărată, cât şi dacă a sprijinit şi apărat pe cei săraci; dacă a sfinţit el la preoţie numai oameni de treabă, şi despre mii de alte lucruri.

La acestea se referă şi Apostolul Pavel, când scrie către Timotei: „Mâinile degrabă să nu-ţi pui (la hirotonie) pe nimeni, nici te face părtaş la păcate străine ” (I Timotei 5, 22). Încă şi în epistola către evrei vorbeşte despre aceiaşi înainte-stătători şi rosteşte înfricoşate cuvinte: „Ascultaţi pe învăţătorii voştri şi vă supuneţi lor, care priveghează pentru sufletele voastre, ca cei ce vor să dea seamă” (Evrei 13, 17).

Şi nu numai pentru faptele noastre, ci şi pentru vorbele noastre avem să dăm seamă. Când noi încredinţăm bani slugilor noastre, cerem de la ei socoteală amănunţită despre toate; tot aşa şi Dumnezeu, Care ne-a încredinţat cuvântul, va cere de la noi socoteală despre întrebuinţarea lui. Cu asprime se va iscodi şi cerceta, dacă noi n-am risipit cuvântul fără luare-aminte şi fără folos.

Nici întrebuinţarea cea nebunească a banilor, niciodată n-a pricinuit aşa de mare pagubă, ca şi cuvintele cele nefolositoare şi negândite. Dacă banii cheltuiţi fără folos ne-a vătămat adeseori

avuția noastră, cuvintele cele nefolositoare, adeseori au zăpăcit familii întregi şi au răsturnat sufletele în pierzare. Paguba în avuție se poate iarăşi îndrepta, iar cuvântul, odată grăit, rămâne grăit.

Iar că în adevăr noi trebuie să dăm seamă de cuvintele noastre, ascultă pe Hristos, când zice: „ Vă spun vouă că pentru tot cuvântul deşert, pe care-l vor grăi oamenii, vor da seamă în ziua judecății. Că din cuvintele tale te vei îndrepta, şi din cuvintele tale te vei osândi" (Matei 12, 36-37).

Dar nu numai de ceea ce grăim, ci şi de ceea ce auzim vom da seamă. Aşa de pildă, când eu primesc o pâră mincinoasă asupra aproapelui meu, căci se spune: „Să nu asculți vorbe mincinoase" (Ieşirea 23, 1). Deci, dacă şi cei care primesc o vorbă mincinoasă se osândesc, cum se vor putea apăra clevetitorii şi pârâşii cei mincinoşi?

Dar ce zic eu despre cele ce noi vorbim şi auzim, noi avem să dăm seamă şi de cele ce gândim. încă şi Apostolul Pavel arată aceasta, când zice: „Mai înainte de vreme nimic să nu judecați, până ce Domnul va veni, Care va şi lumina cele ascunse ale întunericului şi va arăta sfaturile inimilor" (I Corinteni 4, 5). Aşa, de pildă, când tu vorbeşti cu strâmbătate şi cu inimă rea către fratele tău, cu gura şi cu limba îl lauzi, iar în inima ta eşti plin de ură şi de zavistie către dânsul.

Toate acestea Hristos le va aduce la lumina zilei. Şi pentru a arăta încă mai lămurit că nu numai pentru faptele noastre, dar şi pentru gândurile noastre vom da seama, Domnul Hristos zice: „Tot cel ce caută la femeie spre a o pofti, iată a preacurvit cu dânsa întru inima sa " (Matei 5, 28). Păcatul, deşi nu este vădit în faptă, ci se ascunde în inimă, totuşi, prin aceasta nicidecum nu este fără de vinovăție.

Aşadar, când tu auzi că Domnul voieşte a se socoti cu slugile Sale, nu trece repede peste aceste cuvinte, ci gândeşte că aceasta priveşte toate clasele sociale, toate vârstele, pe toți, bărbați şi femei. Gândeşte ce fel de judecată are să fie aceea şi adu-ți aminte de toate păcatele tale. Căci deşi noi le-am uitat, Dumnezeu nu le va uita, ci va pune înaintea ochilor noştri toate încălcările de lege ale noastre, dacă nu le vom fi stârpit încă aici pe pământ prin pocăință, mărturisire şi prin iertarea supărărilor îndurate de noi.

Însă pentru ce se socoteşte Domnul cu slugile Sale? Nu pentru că El n-ar fi ştiut ceva, căci cum ar fi aceasta cu putință Aceluia Care ştie toate încă înainte de a se fi făcut? Ci pentru ca să te convingă pe tine, sluga Sa, că ceea ce datorezi, cu dreptate datorezi; şi nu numai pentru ca să te convingi de datoria ta, ci şi pentru ca tu să te slobozeşti de ea.

Pentru aceea, şi Proorocul Isaia a trebuit să pună înaintea poporului iudeu păcatele lui. „Vesteşte poporului Meu păcatele sale şi casei lui Iacov fărădelegile sale" (Isaia 58, 1), nu numai pentru ca iudeii să le audă, ci şi pentru ca ei să se facă mai buni.

Când împăratul din Evanghelie a început socoteala, a găsit pe unul care îi datora zece mii de talanți. Tot ce i se încredințase, cheltuise. Cu adevărat, o datorie mare! „Şi el nu avea nimic", zice Sfânta Scriptură, „cu ce să poată plăti". Ce însemna aceasta: „el nu avea nimic"! Aceasta nu înseamnă altceva decât: El era lipsit de fapte bune şi nu se îndeletnicise cu nici un lucru bun, care

să i se fi putut socoti spre iertarea păcatelor. Adică faptele bune, ba încă şi suferinţele şi necazurile, ni se vor socoti spre iertarea păcatelor.

Aceasta învaţă Hristos în pilda pentru săracul Lazăr, unde Avraam zice către omul bogat: „Pentru că Lazăr, în viaţa sa cea pământească, a răbdat atâtea rele, de aceea el acum se mângâie" (Luca 16, 25). Dar mai mult decât necazurile, decât bolile şi suferinţele, ni se vor socoti spre iertarea păcatelor lucrările cele bune, pe care noi le săvârşim de bună voie. Totuşi, acea slugă n-a putut arăta nici o singură faptă bună, ci numai o covârşitoare povară de păcate.
„Fiindcă el nu avea cu ce să plătească, Domnul a poruncit să-l vândă".

Tocmai dintru aceasta trebuie să recunoşti tu iubirea de oameni a Domnului, că pe de o parte, se socoteşte cu robul, iar pe de altă parte, porunceşte să-l vândă; căci amândouă le face ca să-l mântuiască. Din ce cunoaştem aceasta? Din cele de la sfârşit. Dacă Domnul înadins ar fi voit să-l vândă, cine L-ar fi putut opri de la aceasta? Dar pentru ce a poruncit să-l vândă, când El nu voia aceasta cu tot dinadinsul?

Prin acea îngrozire, El a voit să-i sporească frica, şi aceasta voia a i-o spori pentru ca să-l silească pe acela să se roage. Iar la rugăciune voia să-l silească, pentru ca să-l poată ierta. El l-ar fi putut slobozi înainte de rugăciune, dar n-a făcut aceasta, ca să nu-l facă şi mai rău. El putea să-l ierte înainte de a se socoti cu el, dar pentru ca acela să cunoască mărimea nelegiuirii sale şi să fie mai blând şi mai milostiv către aproapele său, de aceea i-a arătat mai întâi mărimea datoriei sale, şi apoi i-a iertat-o.

Toate acestea le-a făcut Dumnezeu pentru ca să înmoaie inima cea vârtoasă a aceluia. Iar dacă prin toate acestea nu se îndreaptă, atunci nu Dumnezeu, ci acela care nu se îndreaptă poartă vinovăţia.

Socotiţi acum în ce chip Domnul tratează pe slugă! „Sluga aceea, zice Sfânta Scriptură, căzând la picioarele domnului său, se ruga zicând: Doamne, mai îngăduie-mi, şi-ţi voi plăti ţie tot". El n-a zis că nu avea cu ce să plătească, căci astfel este obiceiul datornicilor, ca ei, şi când nu pot plăti, totuşi făgăduiesc toate, numai să scape din încurcătură.

Ascultaţi acum voi, cei trândavi la rugăciune, luaţi aminte cât de mare este puterea rugăciunii! Sluga nu putea dovedi nimic bun, dar îndată ce el a alergat la rugăciune, a putut mişca pe domnul la compătimire. Aşadar să nu obosim întru cerere şi rugăciune! Cine era mai prihănit decât această slugă? Şi el totuşi n-a zis întru sine: „Eu nu mai am trecere la domnul meu, sunt plin de ruşine şi nu mă pot apropia de dânsul, nu pot să-l rog". Aşa zic mulţi păcătoşi cuprinşi de o frică ce vine din iad şi duce la iad.

Tu zici că nu ai trecere la Domnul? Tocmai pentru aceea întoarce-te la Dânsul, ca iarăşi să dobândeşti încrederea. Acela pe care tu ai să-L îmblânzeşti nu este un om de care tu te-ai ruşina, ci este Domnul Dumnezeu, Care mai mult decât tine însuţi doreşte iertarea ta. Tu însuţi poate că nu te îngrijeşti aşa de mult pentru mântuirea ta, precum El.

Tu nu ai încredere? Dar tocmai pentru aceea trebuie să ai încredere, căci cel ce vede că nu are nădejde de a se îndrepta pe sine, tocmai acela are mai multă nădejde la harul dumnezeiesc. Pe de

altă parte, de asemenea, este cea mai mare ruşine a voi cineva să se dezvinovăţească pe sine înaintea lui Dumnezeu.

Cine face aceasta este un nelegiuit, chiar de ar fi fost cândva cel mai sfânt. Dimpotrivă, acela se va îndrepta care se socoteşte pe sine cel mai nevrednic. Aceasta o dovedesc fariseul şi vameşul din Evanghelie. Aşadar, să nu ne îndoim din cauza păcatele noastre, nici să fim fără de nădejde, ci să ne apropiem de Dumnezeu întru rugăciune, să cădem înaintea Lui şi să-L rugăm, precum a făcut sluga aceea.

Să vedem acum în ce chip Domnul a iertat slugii datoria. „Şi milostivindu-se domnul slugii aceleia, l-a slobozit şi i-a iertat şi datoria”. Aşadar, nu te ruşina a ruga pe Domnul, ci ruşinează-te mai vârtos numai de păcatele tale; nu te îndoi şi nu părăsi rugăciunea, ci apropie-te de Domnul chiar când eşti păcătos, ca să-L împaci şi să-I dai putinţa de a-Şi arăta milostivirea Sa prin iertarea păcatelor tale. Dacă te temi a te apropia de Dânsul, împiedici bunătatea Lui de a se arăta şi opreşti bogăţia harului Său.

De aceea, să fim neobosiţi întru rugăciune. De am fi noi căzuţi în prăpastia cea mai adâncă a păcatelor, rugăciunea poate în curând iarăşi a ne scoate. Nimeni n-a păcătuit aşa de mult ca sluga aceea; ea a săvârşit tot felul de păcate. Aceasta înseamnă cei zece mii de talanţi, şi el era cu totul deşert de lucrurile cele bune, pentru că el nu avea nimic cu ce să plătească. Şi totuşi, puterea rugăciunii a putut să-l mântuiască. Aşadar, atât de mult a putut rugăciunea, încât a putut izbăvi de pedeapsă şi de osândă chiar pe acela, care cu zeci de mii de fapte a supărat pe Domnul.

Totuşi, rugăciunea singură nu face totul, ci ea are ajutor harul lui Dumnezeu, care har, propriu-zis, face totul şi dă şi rugăciunii puterea sa. Aceasta se arată în cuvintele: „Şi milostivindu-se domnul slugii aceleia, l-a slobozit şi i-a iertat şi datoria”. Dintru aceasta trebuie să recunoşti că şi înainte, şi după rugăciunea slugii, milostivirea Domnului a făcut totul.

Dar tot binele ce făcuse sluga prin rugăciunea sa, l-a pierdut prin învârtoşirea sa către tovarăşul său. Ducându-se, a aflat pe unul dintre cei ce slujeau cu el şi care îi datora o sută de dinari; şi cum l-a prins, l-a apucat de grumaz şi i-a zis: „Plăteşte-mi ce-mi eşti dator”. Ce putea să fie mai neruşinat decât purtarea aceasta?

Cuvântul iertării sale răsuna încă în urechile lui, şi totuşi, el aşa de mult uitase bunătatea Domnului! Vezi cât este de bine a-şi aduce aminte cineva totdeauna de păcatele sale? Dacă acest slujitor şi-ar fi amintit propriile sale păcate, el nu ar fi fost aşa de rău şi neomenos. De acea zic eu adeseori, şi nu voi înceta a zice, că foarte folositor şi de trebuinţă este ca totdeauna să ne aducem aminte de toate păcatele noastre. Nimic nu poate face pe suflet aşa de înţelept, blând şi liniştit, ca permanenta amintire a păcatelor sale.

De aceea, Apostolul Pavel aşa de adeseori îşi amintea păcatele sale, nu numai cele de după botez, dar încă şi cele pe care le săvârşise înaintea botezului, deşi acestea din urmă toate se stârpiseră prin botez.

Iar dacă Pavel îşi aducea aminte încă şi de păcatele săvârşite înainte de botez, cu cât mai vârtos datorăm noi să ne amintim încălcările de lege săvârşite după botez? Printr-o astfel de amintire,

noi nu numai stingem păcatele, ci prin aceasta ne facem încă mai iubitori către alții şi slujim Domnului cu mai multă bunăvoință, căci pomenind pururea greşelile noastre, totdeauna ne aducem aminte de îndurarea Lui.

Nu aşa a făcut sluga din Evanghelie, ci uitând mărimea propriei lui datorii, s-a învârtoşat către tovarăşul său, şi iarăşi a pierdut tot ce dobândise prin îndurarea cea dumnezeiască. „Şi apucându-l, îl sugruma zicând: Plăteşte-mi ce-mi eşti dator". El nu zice: „plăteşte-mi o sută de dinari", căci el se ruşina, fiindcă acea datorie era atât de mică, ci zicea numai: „Plăteşte-mi ce-mi eşti dator". Iar acela a căzut la picioarele lui şi îl ruga, zicând: „Mai îngăduieşte-mă şi îți voi plăti".

Prin aceste cuvinte, sluga cea dintâi dobândise iertare de la domnul, şi pentru aceea se cuvenea ca ele să fie folositoare şi tovarăşului. Dar crudul acela nici prin aceste cuvinte nu s-a domolit şi nici nu a gândit că tocmai prin acele cuvinte se mântuise şi el. Dacă el ar fi iertat pe tovarăşul său înainte ca domnul să-i ierte datoria lui şi să-i arate aşa de mare har, aceasta ar fi fost o faptă mărinimoasă.

Dar acum, după ce lui i s-a iertat o aşa de mare datorie şi i s-a dat un har atât de mare, acum el era oarecum îndatorat a fi cu pogorământ către tovarăşul său. Insă el n-a făcut aşa, nici nu şi-a adus aminte ce deosebire mare era între iertarea de care el se împărtăşise şi între ceea ce trebuia să facă el tovarăşului său.

Datoria aceea se suia la zece mii de talanți, aceasta numai la o sută de dinari. Acela făcuse încălcare de lege împotriva domnului său, acesta era dator numai tovarăşului său. După ce el însuşi căpătase o binefacere, deşi domnul nu aflase întru el nimic bun, ar fi trebuit ca şi el să fie compătimitor. Dar la toate acestea el nu gândea, ci orbit de mânie, a apucat pe tovarăşul său şi l-a aruncat în temniță.

Văzând aceasta, celelalte slugi s-au întristat, cum spune Sfânta Scriptură, şi l-au pârât domnului. Și auzind domnul acestea, l-a chemat la sine, l-a înfățișat iarăşi înaintea judecății şi a zis: „Slugă vicleană, eu ți-am iertat toată datoria". Când sluga era datoare (chiar cu zece mii de talanți), domnul nu i-a vorbit nici un cuvânt de ocară, dar după ce acela a fost nemilostiv către tovarăşul său, domnul s-a mâniat, pentru ca noi să vedem că Dumnezeu mai uşor ne iartă păcatele noastre cele împotriva Lui, decât cele împotriva fraților noştri. „Şi domnul l-a dat pe el muncitorilor, până ce va plăti toată datoria lui".

Deci, care păcat poate să fie mai mare decât nemilostivirea şi neîmpăcarea către frați, de vreme ce Dumnezeu pentru acest păcat îşi retrage binefacerile Sale? Dar este scris: „Darurile lui Dumnezeu şi chemarea Lui nu se pot lua înapoi" (Romani 11, 29). Pentru ce oare, numai de această dată, darul harului şi iertarea cea dată iarăşi se retrag? Pentru neîmpăcare.

De aceea, nu greşeşte cel ce va socoti că greşeala aceasta este cea mai rea din toate. Chiar de s-ar ierta toate celelalte păcate, păcatul acesta nu se va ierta; ba şi cele mai dinainte iertate, din pricina acestuia, iarăşi se vor imputa din nou.

Neîmpăcarea este aşadar un rău îndoit. întâi, ea însăşi nu se iartă; al doilea, şi datoriile cele vechi, care fuseseră iertate, prin neîmpăcare iarăşi se înnoiesc. Aşa s-a întâmplat şi cu sluga din

Evanghelie. Căci Dumnezeu nimic nu urăşte şi nimic nu urgiseşte aşa de tare ca pe omul neîmpăcat. Acestea ne-a arătat El aici, dar şi în rugăciunea pe care El însuşi ne-a învățat-o: „Şi ne iartă nouă greşelile noastre, precum şi noi iertăm greşiților noştri" (Matei 6, 12).

Ştiind toate acestea şi scriind în inima noastră pilda biblică, la fiecare amintire de răul ce am suferit de la alții, totdeauna să ne aducem aminte de cele cu care noi înşine am mâniat pe Domnul. Frica pentru propriile noastre păcate uşor va domoli mânia noastră pentru greşelile altora. Iar dacă totuşi voim să gândim Ia greşeli, să gândim la ale noastre proprii.

Dacă gândim la păcatele noastre, atunci nu ne vom aminti greşelile altora. Dacă, dimpotrivă, noi uităm păcatele noastre proprii, cu atât mai lesne cădem în osândirea altora. Dacă sluga aceea n-ar fi uitat datoria sa de zece mii de talanți, nu şi-ar mai fi adus aminte de cei o sută de dinari. însă fiindcă el a uitat datoria aceea, a apucat pe tovarăşul său; şi fiindcă el a cerut înapoi datoria cea mică, s-a încărcat iarăşi cu povara celor zece mii de talanți.

De aceea eu zic, cu îndrăzneală, că neîmpăcarea este păcatul cel mai mare. Nu, nu eu zic aceasta, ci o zice însuşi Hristos prin pilda aceasta. De aceea, înainte de toate, să gândim a ne curați de mânie şi a ierta vrăjmaşilor noştri, ştiind că nici rugăciunea, nici milostenia, nici postul, nici împărtăşirea cu Sfintele Taine, nici altceva nu ne va putea mântui în ziua aceea, dacă noi nu ne-am împăcat.

Iar dacă ne-am împăcat, atunci păcatele noastre pot fi iertate, căci Hristos zice: „De veți ierta oamenilor greşelile lor, Tatăl vostru Cel din cer va ierta şi vouă greşelile voastre; iar dacă nu veți ierta altora, nici Tatăl vostru nu vă va ierta vouă" (Matei 6, 14-15).

Aşadar, pentru ca noi aici să petrecem o viață paşnică şi lină, iar după moarte să dobândim iertarea şi lăsarea păcatelor noastre, trebuie să ne sârguim a ne împăca cu toți vrăjmaşii pe care îi avem. Atunci iarăşi vom împăca cu noi şi pe Domnul, chiar de am fi săvârşit împotriva Lui zeci de mii de păcate, şi vom fi părtaşi fericirii celei viitoare. Pe care, fie să o dobândim noi toți, prin harul şi prin iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia se cuvine cinstea şi puterea, în vecii vecilor. Amin.

Cuvânt la Duminica a XIV-a după Pogorârea Sfântului Duh

din "Predici la duminici şi sărbători"

Cuvânt la Duminica a XIV-a după Pogorârea Sfântului Duh
„ Iar ei, nebăgând de seamă, s-au dus: unul la holda sa, altul la negustoria sa" (Matei 22, 5)

Numai nebunul preferă bunurile pământeşti celor duhovniceşti

Fierbințeala este mare şi arşița verii foarte grea, dar râvna voastră, prin aceasta, nu a slăbit, şi dorința voastră de a asculta cuvântul lui Dumnezeu nu s-a înăbuşit. Aşa fac toți râvnitorii şi adevărații cinstitori ai învățăturii cereşti. Din dragoste către cuvântul lui Dumnezeu, ei suferă toate cu înlesnire, numai ca să-şi poată împăca această poftă nobilă şi duhovnicească; şi nici

frigul, nici fierbințeala, nici mulțimea treburilor, sau grămada grijilor, nici orice altceva nu poate să-i abată de la această râvnă.

Şi cu dreptate, căci această privelişte, această Casă a lui Dumnezeu este mai slăvită şi mai vrednică de cinste decât palatul unui împărat. Darurile şi vredniciile pe care le capătă cineva într-un palat împărătesc, oricum ar fi ele, se sfârşesc cu viața cea de acum, şi pe lângă aceasta, ele sunt pline de nelinişte şi de griji.

Dar aici, în biserică, este cu totul altfel. Darurile care se dobândesc aici sunt cele mai sigure şi scutite de toată grija; vredniciile şi harurile ce se împart aici nu se sfârşesc, nu se nimicesc nici de moarte, ci prin ea mai mult se întăresc şi se statornicesc.

Nu-mi vorbi de un domn care şade în trăsura sa cea pompoasă, care are o înfățişare aleasă şi este înconjurat de o suită mare; eu nu cred că aceasta face pe cineva cu adevărat om însemnat. Ci adevărata însemnătate şi mărime vine de la însuşirea sufletului, adică atunci când cineva stăpâneşte patimile sale, înfrânează poftele sale cele rele, biruieşte lăcomia averii, învinge pofta trupului, se ține slobod de pizmă, nu se ține de pofta cinstei deşarte, nu se înfiorează şi nu se cutremură de sărăcie, nu deznădăjduieşte la schimbarea poporului, şi altele ca acestea. Un asemenea om poate cu adevărat a se numi stăpân şi domn, căci adevărata domnie stă întru învingerea tuturor acestor lucruri.

Cine, din contra, măcar că domneşte asupra oamenilor, dar este rob al patimilor sale, pe un asemenea om eu l-aş putea numi cel mai mare şi mai neliber rob din lume.

Precum doctorii numesc bolnav de friguri pe un om în al cărui trup s-au aprins frigurile, chiar dacă ele nu s-au arătat în trup din exterior, şi cei neiscusiți nu bagă în seamă această boală, tot aşa şi eu, cu dreptate numesc rob pe cel al cărui suflet este căzut în robia păcatului şi este prins de patimi. Deşi el, în afară se arată a fi un domn, înlăuntrul lui vuieşte prihana, şi patima domneşte asupra lui ca un tiran.

Dimpotrivă, numele de liber, de stăpân şi de domnitor le merită cu adevărat cei care au scăpat din tirania păcatului, în care nu domnesc patimile cele rele şi nu se înspăimântă de ceea ce în viața aceasta se socotesc nenorociri. Aşadar, acesta este adevăratul liber, împărat şi domnitor, chiar de ar fi înfăşurat cu zdrențe sau ar zăcea în temniță şi în legături.

Astfel de vrednicie nu se vinde cu bani şi nimeni nu este zavistuit pentru ea; ea nu cunoaşte limba clevetitorilor, nu vede ochiul pizmaşilor, meşteşugurile pânditorilor nu o vatămă; ea mai vârtos rămâne îngrijită şi nevătămată în azilul cel sigur al înțelepciunii şi nu suferă vreo vătămare, nici de la nenorocirile vieții, nici chiar de la moarte.

Aceasta o dovedesc Sfinții Mucenici. Deşi trupurile lor se sfărâmă în pulbere şi în cenuşă, cinstea şi mărirea lor trăieşte pururea. Încă izgonesc demonii, alungă bolile, fac cucernice cetăți întregi, şi prin aceasta aduc în Casa lui Dumnezeu popoare întregi. Atât de mare este puterea vredniciei şi a măririi lor, că ei domnesc şi după moarte, ca şi în timpul vieții.

Nimeni nu este silit să vină aici, ci fiecare se arată aici din libera sa hotărâre şi din propriul său îndemn; şi această dorinţă nu se răceşte nici prin lungimea timpului.

Vedeţi acum că eu cu dreptate am numit acest sfânt loc mai slăvit şi mai vrednic de cinste decât un palat împărătesc? Cinstea pe care o capătă cineva în palate se aseamănă frunzelor veştejite şi umbrelor trecătoare, iar darurile şi bunurile care se împart în Biserică se aseamănă în tărie cu diamantele, ba încă sunt mai trainice decât acestea, căci ele sunt cu totul netrecătoare, nepieritoare, nesupuse la nici o schimbare. Cine le are nu se teme de nimic şi nu se îngrijeşte de vreo ceartă, de pizmă, de sfadă, de urmăriri şi de clevetiri.

Bunurile pământeşti se adună laolaltă numai pentru sine şi cu pizmă asupra altora; la cele duhovniceşti se întâmplă dimpotrivă, căci cu cât cineva mai mult le împarte, bogăţia lor cu atât mai mult se măreşte; însăşi propovăduirea mea vă poate sluji ca dovadă la aceasta.

Când eu împrăştii cuvintele mele între toţi, ca sămânţa pe un ogor deşert, eu însumi câştig prin aceasta, şi totodată vă fac şi pe voi mai bogaţi. Prin aceasta nu mă fac mai sărac, ci mă fac mai bogat, ceea ce la comorile pământeşti este cu neputinţă. La acestea se întâmplă dimpotrivă, căci cine ar voi să împartă comoara sa pământească, printr-o asemenea împărţeală ar micşora avuţia sa şi neapărat că s-ar face mai sărac.

Deci, fiindcă bunurile duhovniceşti sunt atât de slăvite şi aşa de uşor se dobândesc, căci ele se dau în dar tuturor celor ce le doresc, de aceea să iubim aceste bunuri şi să nu mai alergăm după bunurile cele părute, ca după o umbră; să nu căutăm prăpăstii şi stânci. Dar pentru ca dragostea către aceste bunuri duhovniceşti să se mărească întru noi, Dumnezeu aşa a tocmit, că cel ce posedă bunuri vremelnice, de cele mai de multe ori trebuie să le piardă înainte de moartea sa.

Să spunem aceasta mai lămurit: De multe ori, noi pierdem bunurile pământeşti nu tocmai atunci când murim, ci ele se veştejesc şi trec încă trăind noi, pentru ca trecerea lor să vindece de o astfel de turbare pe nebunii iubitori de aceste bunuri şi să le arate că aceste bunuri sunt mai trecătoare decât umbra. Aşa pofta de dânsele trebuie să se stingă.

Bogăţia, de pildă, părăseşte pe stăpânul său nu numai la moarte, ci adeseori chiar încă trăind el. Tinereţea fuge de la noi nu atunci când murim, ci pe când noi încă răsuflăm; ea se depărtează cu anii bărbăţiei şi face loc zbârciturilor bătrâneţii. încă şi frumuseţea şi chipul cel bun al femeii se sfârşesc încă trăind ea, şi de multe ori se prefac chiar în urâciune.

La fel de trecătoare sunt cinstea şi puterea. Dregătoriile şi vredniciile trec repede, încă mai repede decât omul care le posedă. Şi precum cineva poate vedea în toate zilele trupuri omeneşti murind, tot aşa în toate zilele poate vedea şi sfârşitul bunurilor fericirii pământeşti.

Dar aceasta se face pentru ca noi să socotim cele de acum trecătoare şi mici şi să ne lipim de cele viitoare; să nădăjduim îndulcirea de ele, iar cât timp umblăm pe pământ, cu dorul nostru să fim în cer.

Dumnezeu a pregătit două lumi: cea de acum şi cea viitoare; cea văzută şi cea nevăzută; o lume care cade sub simţiri, şi alta duhovnicească; o lume în care cineva gustă repaosul trupesc, şi alta

în care gustă repaosul duhovnicesc; o lume a încercării, şi alta a credinţei; o lume care stă sub pipăirea noastră, şi alta pe care noi o nădăjduim.

O lume trebuie să fie stadiul de alergare, alta răsplătirea; uneia i-a împărţit Dumnezeu luptele, ostenelile şi sarcinile, alteia, dimpotrivă, cununile de biruinţă, răsplata şi plata. O lume seamănă cu marea, alta cu limanul; una durează scurt, alta este netrecătoare şi niciodată nu îmbătrâneşte.

Dar fiindcă mulţi oameni preferă bunurile văzute celor duhovniceşti, de aceea Dumnezeu a făcut bunurile materiale, cele de faţă, să fie trecătoare şi nesigure, pentru ca prin aceasta să abată inimile de la ele şi cu tărie să le îndrepte spre dragostea bunurilor viitoare.

Totuşi, fiindcă bunurile viitoare nu se pot vedea, ci numai se cred şi se nădăjduiesc, apoi iată ce a făcut Dumnezeu şi cum ne-a uşurat năzuinţa la ele. El a făcut aceasta pe două căi: întâi, prin pilda lui Hristos, iar al doilea, prin aceea că a pus în vedere răsplătirile şi cununile biruinţei.

Pe calea cea dintâi, Hristos însuşi a mers înaintea noastră prin pilda Sa şi Însuşi a împlinit ceea ce ne-a poruncit nouă să facem, pentru ca să putem fi părtaşi viitoarei împărăţii. El ne-a arătat cu fapta că această poruncă se poate împlini. Precum cel ce trebuie să meargă pe o cale grea, face aceasta cu mai mare voioşie şi are mai mult curaj când vede pe un altul mergând înaintea sa, tot aşa se întâmplă şi cu poruncile dumnezeieşti. Oricine le urmează mai uşor, când vede pe alţii că mai înainte le împlinesc.

Deci, pentru ca oamenii mai uşor să urmeze calea către cer, Hristos a luat trup omenesc şi fire omenească, El însuşi a umblat pe calea aceasta şi însuşi a împlinit aceste porunci. De pildă porunca: „Dacă cineva te loveşte peste obrazul cel drept, întoarce lui şi pe celălalt” (Matei 5, 39), El însuşi a împlinit-o, când L-a pălmuit peste obraz sluga arhiereului. El nu S-a răzbunat asupra lui, ci i-a arătat atâta blândeţe, încât i-a zis: „De am grăit rău, dovedeşte că este rău; iar de am grăit bine, de ce Mă baţi?” (Ioan 18, 23).

Vezi blândeţea cea vrednică de mirare? Vezi smerenia cea uimitoare? El a fost lovit, şi încă de o slugă, de un năimit, şi El răspunde cu o astfel de îngăduinţă! De asemenea, a grăit odinioară Tatăl Său către iudei: „Poporul Meu! Ce am făcut ţie, şi cu ce te-am împovărat? Spune-Mi!” (Miheia 6, 3). Precum Fiul a zis slugii: „Dovedeşte că este rău”, aşa a zis Tatăl: „Spune-Mi!”. Şi precum Fiul a zis: „Pentru ce mă baţi”, aşa a grăit Tatăl: „Cu ce te-am supărat şi te-am împovărat?”.

Altădată, Hristos învăţa sărăcia, şi vezi cum El o recomandă cu fapta şi cu pilda Sa, fiindcă a zis: „Vulpile au viziuni şi păsările cerului cuiburi; iar Fiul Omului nu are unde să-Şiplece capul” (Luca 9, 58). Vezi tu, oare, aici cea mai mare sărăcie? El nu are masă, nu are lumină, nu are casă, nu are scaun, nimic din toate acestea.

El învaţă, iarăşi, că clevetirile trebuiesc suferite cu răbdare, şi tot asemenea a arătat aceasta prin fapte. Când clevetitorii ziceau de Dânsul că are întru Sine demon şi îl porecleau samarinean (Ioan 8, 48), El, totuşi, deşi putea a-i nimici şi a pedepsi răutatea lor, n-a făcut aceasta, ci mai vârtos le-a arătat binefaceri şi a alungat de la dânşii duhurile rele.

El a zis oarecând: „Rugați-vă pentru cei ce vă prigonesc” (Matei 5, 44) şi a împlinit aceasta El însuşi, când a fost răstignit pe cruce. Adică, după ce ei L-au răstignit şi L-au pironit, El a zis: „Iartă-le lor, că nu ştiu ce fac” (Luca 23, 34). Aceasta, El nu o zicea ca şi cum n-ar fi avut putere El însuşi a ierta, ci pentru ca să ne învețe că trebuie să ne rugăm pentru vrăjmaşi. Adică, pentru ca nu numai cu cuvintele, ci şi cu fapta să ne învețe aceasta, de aceea a adăugat El această rugăciune.

De asemenea, El a spălat picioarele ucenicilor Săi, nu pentru că El ar fi fost mai prejos decât dânşii, ci numai pentru ca să fie pildă. S-a pogorât la atâta smerenie acest Dumnezeu şi Domn, şi totodată a zis: „Învățați-vă de la Mine, că sunt blând şi smerit cu inima” (Matei 11, 29).

Al doilea, socotesc că Domnul a făgăduit credincioşilor răsplătiri şi le-a pus în vedere cununi de biruință. Când El, de pildă, zice: „Rugați-vă pentru cei ce vă supără şi vă prigonesc” (Matei 5, 44), îndată adaugă şi făgăduința răsplătirii, prin cuvintele: „Ca să fiți fii Tatălui vostru Celui din ceruri” (Matei 5, 45).

Iarăşi zice El: „Fericiți veți fi când vă vor ocărî şi vă vor prigoni şi vor zice tot cuvântul rău împotriva voastră, mințind pentru Mine. Bucurați-vă şi vă veseliți, că plata voastră multă este în ceruri” (Matei 5, 11-12).

Vezi că aceste cuvinte cuprind o poruncă, dar totodată şi făgăduința unei răsplătiri? Tot El zice: „De voieşti să fii desăvârşit, mergi, vinde-ți averile tale, şi le dă săracilor, şi vei avea comoară în cer” (Matei 19, 21). Vezi că iarăşi sunt împreună porunca şi făgăduința răsplătirii? Pe una a poruncit-o, iar pe alta a pregătit-o celor care vor împlini poruncile Lui.

Şi iarăşi a zis: „*Toți care au lăsat casă, sau frați, sau surori, sau tată, sau mamă, sau femeie, sau feciori, sau holde, pentru numele Meu, însutit va lua înapoi, şi viața veşnică va moşteni*” (Matei 19, 29). Vezi aici iarăşi răsplătirea cea făgăduită şi cununa biruinței?

Dar învață acum, cum El ne-a convins că răsplătirile făgăduite cu adevărat vor şi urma. El, de pildă, a făgăduit învierea trupului şi nemurirea; El a spus că noi împreună cu Dânsul vom fi luați la cer. Cum că aceasta va urma, ne-a arătat cu fapta. Cum şi în ce chip? Prin aceea că El însuşi, după moarte, a înviat. De aceea a petrecut cu ucenicii încă patruzeci de zile, pentru ca să le arate în ce fel vor fi trupurile noastre după înviere.

El a zis prin Pavel: „Noi vom fi răpiți în nori, spre întâmpinarea lui Hristos” (I Tesaloniceni 4, 17), şi a arătat aceasta cu fapta. Adică, după învierea Sa, când voia să Se înalțe la cer, S-a înălțat de la ochii ucenicilor Săi, şi un nor L-a luat de la privirea lor (Fapte 1, 9). Aşadar, ei au văzut cum El însuşi S-a înălțat la cer.

Deci, aşa va fi şi cu trupurile noastre cele înviate, fiindcă noi avem aceeaşi fire omenească cu Hristos. Aceasta o arată Pavel şi mai lămurit în cuvintele: „El va schimba trupul smereniei noastre, ca să se facă în chipul trupului slavei Lui” (Filipeni 3, 21). Iar dacă trupul nostru va fi asemenea Trupului proslăvit al lui Hristos, va fi asemenea celui luat la cer şi înălțat pe nori. Aşadar, toate acestea trebuie să le aştepți la învierea ta.

Şi fiindcă învăţătura despre împărăţia cerului a fost ascunsă îndelung ucenicilor Săi, de aceea S-a suit cu dânşii pe un munte şi S-a proslăvit înaintea ochilor lor. Prin aceasta, le-a arătat în ce fel va fi slava cea viitoare şi le-a arătat, în icoană, chipul cel viitor al trupului nostru.

Acum, iubiţilor, ştiind noi toate acestea, fiind încredinţaţi atât prin cuvintele Domnului, cât şi prin faptele Lui, să petrecem în aşa chip, ca noi, odată răpiţi în nori, veşnic să ne unim cu Dânsul; prin harul Lui să dobândim mântuirea şi să ne îndulcim de bucuriile cele viitoare. Iar acestora să fim noi toţi părtaşi prin Iisus Hristos Domnul nostru, Căruia împreună cu Tatăl şi cu Duhul Sfânt se cuvine cinstea şi închinăciunea, acum şi în vecii vecilor. Amin.

Cuvânt la Duminica a XV-a după Pogorârea Sfântului Duh

din "Predici la duminici şi sărbători"

Cuvânt la Duminica a XV-a după Pogorârea Sfântului Duh

„ Să iubeşti pe aproapele tău, ca însuţi pe tine" (Mat 22, 38)

Pavel, ca model al adevăratei iubiri către aproapele

Sfântul Pavel, care, - deşi om, - s-a răpit pana la al treilea cer şi a întrecut pe îngeri şi pe Arhangheli, ne îndeamnă întru-un loc, ca să urmăm lui şi cu dânsul lui Hristos, zicând: „Următori fiţi mie, precum şi eu lui Hristos (I Cor. 11, 1). În alt loc dimpotrivă el tace despre persoana sa şi deodată ne duce la Dumnezeu, când zice: „fiţi următori lui Dumnezeu, ca nişte fii iubiţi" (Efes. 5, 1).

Iar prin acesta el arată, că noi cu nimic nu putem mai mult să fim următori lui Dumnezeu, decât atunci când întru toate ne sârguim a ajuta la binele aproapelui, şi de aceea adaugă: „umblaţi întru dragoste" (Efes. 5, 2)

Îndată ce a zis: „fiţi următori lui Dumnezeu", a adăugat: „umblaţi întru dragoste", ca să ne dea a înţelege, că această faptă bună, mai mult decât toate ne face asemenea lui Dumnezeu.

Alte fapte bune mai mici se văd numai la oameni, de pildă lupta cu poftele, războiul împotriva îmbuibării, împotriva lăcomiei de avere şi împotriva mâniei; dragostea însă o avem noi de comun cu Dumnezeu. De aceea a zis Hristos: „rugati-vă pentru cei ce vă supără şi vă prigonesc, ca să fiţi fiii Tatălui vostru, care este în cer" (Mat. 5. 44-45).

Fiind deci că Pavel ştia, că dragostea este cea mai mare dintre faptele cele bune, de aceea el se sârguia cu toată râvna pentru dobândirea ei.

Nimeni n-a iubit pe vrăjmaşii săi ca dânsul, nimeni n-a arătat atâtea binefaceri prigonitorilor săi, nimeni n-a suferit atât de mult pentru atacatorii săi. Adică el privea nu la ceea ce suferea, ci la comunitatea firii între el şi aceia, şi cu cât ei mai mult se înfuriau, cu atâta el mai mult

compătimea nebunia lor, şi purtarea lui semăna cu a unui părinte iubitor către fiul său, care se afla în tulburarea frigurilor.

Cu cât mai mult bolnavul face zgomot şi ocărăşte şi loveşte, cu atâta Tatăl îl jeleşte şi tânguieşste. Deci cu cât mai mult îl necăjeau cei cuprinşi de duhurile cele rele, cu atâta el mai mult cunoştea, că ei sunt bolnavi, şi se îngrijea de ei cu atâta mai duios.

Ascultă numai, cu câtă blândeţe şi compătimire vorbeşte el despre dânşii, care de cinci ori l-au biciut, care l-au împroşcat cu pietre şi încătuşat, care însetau de sângele lui şi în toate zilele doreau sa-l sfâşie. El zicea aşa: „mărturisesc, că au râvnă pentru Dumnezeu, dar sunt fără cunoştinţă" (Rom. 10, 2). Şi în alt loc i-a smerit pe acei ce voiau a se ridica peste dânsul zicând: „nu te înălţa cu mintea, ci te teme; că de n-a părtinit Dumnezeu ramurilor celor fireşti, nu cumva şi ţie să nu-ţi părtinească" (Rom. 11, 20-21).

El ştia bine, că Dumnezeu dăduse hotărârea Sa asupra vrăjmaşilor Săi, dar totuşi voia să facă pentru dânşii ceea ce sta în puterea sa. De aceea el pururea plângea pentru dânşii, avea compătimire pentru ei, nu suferea, ca cineva să se înalţe peste dânşii, când era cu putinţă, căuta să descopere măcar o umbră de desvinovăţire pentru dânşii. Şi fiindcă pentru îndărătnicirea şi împietrirea inimii lor, el nu putea să-i câştige pentru credinţă, pururea se ruga pentru ei şi zicea: „Fraţilor, bunăvoinţa inimii mele, şi rugăciunea către Dumnezeu, pentru Israil este spre mântuire" (Rom. 10, 1). Aşa, el se sileşte a le face încă nădejde bună, când zice: „Darurile şi chemarea lui Dumnezeu nu se pot lua înapoi" (Rom. 11, 29). El zice aceasta pentru ca ei să nu se desnădăjduiască cu totul şi să piară.

Aşa lucrează prietenul cel plin de iubire şi îngrijorat, care tot este aprins de râvna pentru dânşii. Mişcat de acest simţ zice el încă: „Veni-va din Sion izbăvitorul, şi va întoarce necurăţiile de la Iacov" (Rom. 11, 26).

Adică era pentru dânsul un cumplit chin şi o muncă roditoare, ca să vadă el, că vrăjmaşii săi se duc în pieire. De aceea căuta vreo micşorare la această durere, uneori zicând: „va veni izbăvitorul", iar alteori grăind: „aceştia acum n-au crezut, dar prin harul căruia voi v-aţi făcut părtaşi, şi ei vor ajunge la har" (Rom. 11, 31). Tot aşa făcea odinioară Ieremia, care de asemenea din toate puterile voia să găsească o desvinovăţire pentru păcate, uneori zicând: „Deşi faptele cele rele mărturisesc împotriva noastră, o Doamne, ajută-ne pentru numele Tău (Ierem. 14, 7); altă dată, zicând: „fapta omului nu stă în puterea sa, şi nu este în puterea omului, ca să umble şi să-şi îndrepte paşii săi" (Ierem. 10, 23). Şi iarăşi un alt prooroc zice: „adă-ţi aminte, că noi suntem pulbere" (Ps. 102, 14).

Acesta este adică obiceiul acelora, care la noi mijlocesc pentru cei vinovaţi, ca ei, chiar când nu le este cu putinţă nici o dezvinovăţire temeinică, totuşi născocesc vreo umbră de apărare, care măcar, că nu totdeauna suferă o pătrunzătoare cercetare, dar totuşi celui îngrijit pentru cel vinovat îi dă cel puţin o mângâiere.

Deci astfel de dezvinovăţiri să nu le cercetăm cu prea mare pătrundere, ci să le socotim ca nişte semne ale sufletului celui necăjit, care ar zice ceva spre priinţa păcătosilor! În acelaşi chip trebuie să judecăm noi şi despre cuvintele cele mai sus aduse ale lui Pavel.

Dar oare Pavel numai către Iudei, conaționalii săi, era aşa plin de iubire, sau şi către cei străini? El întru adevăr era cel mai bogat în dragoste, atât către patrioți, cât şi către străini. Ascultă numai, cum grăieşte către Timotei: „Slugii Domnului nu i se cade să se sfădească, ci blând să fie către toți, învățător, suferitor, cu blândețe certând pe cei ce stau împotrivă; poate cândva le va da lor Dumnezeu pocăință, spre cunoştința adevărului, şi vor scăpa din cursele diavolului, care i-a prins spre a lui voie" (II Tim. 2, 24-26).

Iar de voieşti să vezi, cum vorbeşte Pavel cu cei păcătoşi, ia aminte, cum scrie el către Corinteni: „Mă tem, nu cumva, daca voi veni, să vă aflu pe voi, precum nu voiesc" (II Cor. 12, 20).

Şi ceva mai târziu zicea: „iarăsi ma tem, nu cumva, daca voi veni, să mă smereasca Dumnezeul meu la voi, şi voi plânge pe mulți, care au greşit mai înainte, şi nu s-au pocăit de necurăția, şi curvia şi spurcăciunea, care au făcut" (II Cor. 12, 21).

Iar către Galateni scrie: „Fii mei, pe care iarăşi cu durere vă nasc, până ce se va închipui Hristos întru voi" (Gal. 4, 19). Ascultă-l acum şi despre amestecatorul de sânge de la Corint, cum el este supărat mai mult decât acela, şi apelează la Corinteni pentru dânsul: „rogu-vă să întăriți spre acela dragostea" (II Cor. 2, 8). Şi când a fost silit să-l depărteze de la trupul bisericii, a făcut aceasta cu multe suspinuri şi lacrimi. El zicea aşa: „Că din multă scârbă şi necaz al inimii am scris vouă cu multe lacrimi; nu ca să vă întristați, ci ca să cunoaşteți dragostea, pe care o am mai mult spre voi" (II Cor. 2, 4).

Şi în alt loc zice el: „Şi m-am făcut iudeilor, ca un iudeu, ca pe iudei să-i dobândesc. Celor de sub lege, ca un supus legii, ca pe cei de sub lege să-i dobândesc. M-am făcut celor neputincioşi, ca un neputincios, ca pe cei neputincioşi să-i dobândesc. Tuturor toate m-am făcut, ca oricum pe unii să mântuiesc". (I Cor. 9, 20-22).

Şi iarăşi în alt loc scrie el: „noi învățăm pe tot omul întru toată înțelepciunea, ca să punem de față pe tot omul desăvârşit întru Hristos Iisus" (Colos. 1, 28).

Cunoşti tu acum sufletul lui, care covârşeşte toate cele pământeşti? El voia a desăvârşi pe tot omul întru Hristos, şi el a şi făcut aceasta, pe cât a fost în puterea lui. El era aşa de îngrijat, şi cu aşa râvnă alerga în toate părțile, ca şi cum toate popoarele ar fi fost copii lui, şi îşi da toată osteneala a-i aduce la împărăția cerului, vindeca, sfătuia, făgăduia, plângea, se ruga, speria duhurile cele rele, şi pe toți vrăjmaşii mântuirii sufleteşti ai oamenilor, prin venirea sa de față, prin epistolii, prin cuvinte, prin fapte, sprijinea pe cei ce cădeau, parte prin el, parte prin ucenicii săi, întărea pe cei ce stăteau, ridica pe cei surpați, mângâia pe cei zdrobiți, întărea pe cei uşori la minte, înspăimânta pe vrajmaşi cu glasul cel puternic şi căuta la potrivnici cu o privire amenințătoare. El se asemăna unui comandant de oaste, şi unui doctor ales, purta însuşi armele, sprijinea pe ai săi, sta cu dânsii şi era în oaste totul întru toate.

Şi nu numai în cele duhovniceşti, dar încă şi în lucrurile cele pământeşti a arătat el totdeauna o mare îngrijire şi o neobişnuită râvnă. Ascultă numai, cum scrie şi zice el către un popor mare pentru o singuratică femeie: „Şi laud vouă pe Fivi sora noastră, care este slujitoarea Bisericii din Chenhrea, ca să o primiți pe ea întru Domnul, după cum se cuvine sfinților, şi să-i fiți ajutători ei întru tot lucrul, orice ar pofti de la voi" (Rom. 16, 1-2). Asemenea vorbeşte el într-altă Epistolă:

„Ştiţi casa lui Ştefana, care spre slujba sfinţilor s-a randuit pe sine. Să cunoaşteţi dar pe unii ca aceştia şi să-i aveţi întru cinste” (I Cor. 16-18). Adică dragostea sfinţilor este astfel formată, ca ea sa dea ajutor şi în lucrurile cele vremelnice.

Aşa proorocul Elisei, pe femeia, care l-a primit, a răsplătit-o nu numai cu lucruri duhovniceşti, ci şi cu binefaceri trupeşti (IV Regi. 4, 13, s.urm). Şi trebuie cineva să se minuneze, că Pavel de multe ori în epistolele sale, când recomanda pe cineva, nu socoate mai prejos de vrednicia sa a se îngriji chiar şi de călătorie şi de cheltuiala confraţilor săi, şi aceasta a grăit-o chiar în epistolă. Adică în epistola sa către Tit, el zice: „Pe Zenas ştiitorul legii şi pe Apolos de grabă să-i trimiţi mai înainte; (îngrijeşte) ca nimica lor să nu le lipsească” (Tit. 3, 13).

Iar dacă Pavel pentru oamenii cei împreună cu dânsul recomandă atâta îngrijire, cu mult mai vârtos el ar fi făcut toate, când i-ar fi văzut în primejdie. Vezi numai, cât de îngrijit este el în epistola către Filimon pentru Onisim, şi cu ce dibăcie şi râvnă scrie pentru dânsul! Iar daca el a putut să scrie o epistolă întreagă pentru un rob, şi pe lângă aceea pentru un rob fugar şi mai înainte necredincios; socoteşte, ce ar fi trebuit el să simtă pentru un om din cei împreună cu dansul!

Numai un lucru socotea el mai jos de vrednicia sa, adică, a pregeta întru ceea ce putea sluji spre binele altora. De aceea el totul punea în mişcare, şi nu pregeta a întrebuinţa toate pentru mântuirea altora, cuvinte, bani şi propria sa viaţă. Când el de mii de ori se expunea la moarte pentru alţii, cu cât mai vârtos n-ar fi întrebuinţat el pentru dânşii bani şi avuţie, dacă le-ar fi avut? Ce zic eu: dacă le-ar fi avut? Eu pot să arăt, că el nu cruţa bani şi avere, deşi nu poseda nimic. Nu gândi, că cuvintele mele ar fi o zgârcitura, ci ascultă, ce zice el însuşi: ” Dar eu prea cu dulceaţă voi cheltui, şi mă voi cheltui şi pe mine pentru sufletele voastre” (II Cor. 12, 12-15). Şi vorbind cu Efesenii el zice: „Singuri voi ştiţi, că trebuinţelor mele şi ale acelora ce erau cu mine, au slujit mâinile mele acestea” (Fapt. Ap. 20, 34).

El era înalt şi sta la vârful faptei celei bune; dar el cu deosebire prin văpaia dragostei către aproapele său a covârşit căldura oricărui foc. Precum fierul, când se pune în foc, cu totul se înfochează, aşa era Pavel aprins de dragoste, însuşi cu totul era dragoste.

Şi fiindcă el era părinte al întregii lumi, de aceea urma el tuturor părinţilor, ba încă îi întrecea cu îngrijirea pentru nevoile duhovniceşti şi trupeşti ale fiilor săi, şi a jertfit avere şi bunuri, trupul şi viaţa şi totul pentru iubiţii săi. Pentru aceea a numit el dragostea suma de căpetenie a legii, legătură a desăvârşirii, mamă a tot binelui, începutul şi sfârşitul tuturor faptelor celor bune. El zice anume: „sfârşitul poruncii este dragostea din inimă curată, şi din ştiinţă bună” (I Tim. 1, 5), şi în alt loc: “Porunca: să nu curveşti, să nu ucizi, şi oricare altă poruncă, întru acest cuvant se cuprinde: să iubeşti pe aproapele tău ca însuţi pe tine” (Rom. 13, 9).

Ştiind deci, că dragostea este începutul şi sfârşitul tuturor faptelor celor bune, să urmăm şi noi întru acesta sfântului Pavel, căci tocmai prin dragoste s-a făcut el aşa de mare şi înalt!

Nu-mi vorbi de morţii, pe care el i-a înviat, nici de leproşii, pe care i-a curăţit. Astfel de fapte Dumnezeu nu cere de la tine. Dar sârguieşte-te a-ţi câştiga astfel de dragoste ca Pavel, şi vei dobândi cununa cea cerească.

Cine spune aceasta?

Tocmai acela însuşi, care a posedat dragostea în o aşa de înaltă treaptă, şi care a preferat-o minunilor şi semnelor şi altor mii de fapte bune. Căci fiindcă el însuşi o săvârşea cu atâta râvnă, de aceea şi cunoştea aşa de bine puterea ei. Prin ea s-a făcut el însuşi aşa de slăvit, şi nimic nu i-a dat lui o aşa înaltă vrednicie, decât tocmai puterea dragostei. De aceea zicea el: „să râvniți darurile cele mai bune, şi încă mai înaltă cale vă arăt vouă” (I Cor. 12, 31). El prin aceasta gândeşte la dragostea, pe care o numeşte calea mai bună şi mai aleasă. Să umblăm deci şi noi pururea pe această cale, pentru ca şi noi odinioară să vedem pe Pavel, ba chiar pe Domnul şi Dascălul lui Pavel, şi să dobândim cununile cele netrecătoare prin harul şi prin iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, căruia se cuvine slava şi cinstea în vecii vecilor! Amin.

Cuvânt la Duminica a XVI-a după Pogorârea Sfântului Duh

din "Predici la duminici şi sărbători"

Cuvânt la Duminica a XVI-a după Pogorârea Sfântului Duh

„ Se cuvenea deci ca tu să pui banii mei la zarafi, şi eu, venind, aş fi luat ce este al meu cu dobânda" (Matei 25, 27)

Creştinul este asemenea unui schimbător de bani

Aşa a grăit domnul către sluga sa cea leneşă şi aşa va grăi Hristos, Domnul nostru, fiecăruia dintre noi, când va veni la judecată şi va cere banii Săi cu dobândă.

O, cât de mare şi nespusă este dragostea Domnului! El opreşte pe oameni să ia dobândă, iar El Însuşi cere dobândă. Dar pentru ce? Pentru că dobânda omenească este vrednică de osândit şi de defăimat, iar cea dumnezeiască este vrednică de laudă şi de toată aprobarea. Dobânda aceea, înțeleg cea de bani, vătăma atât pe cel ce o dă, cât şi pe cel ce o primeşte. Pe cel ce o ia îl duce în iad, iar pe cel ce o dă îl face mai sărac decât înainte.

Ce poate să fie mai groaznic, decât atunci când cineva trage câştig din lipsa aproapelui său, iar nenorocirea aproapelui său o stoarce în folosul său? Sau când unul, sub masca bunătății, întrebuințează învârtoşarea inimii, şi pe cel ce are trebuință de ajutor, căruia se pare că-i întinde mâna, îl împinge desăvârşit în prăpastie?

Ce faci, o, omule? Nu pentru aceasta a venii săracul înaintea uşii tale, ca să-i mai înmulțeşti sărăcia, ci pentru ca tu să-l scapi de dânsa. Iar tu faci întocmai ca otrăvitorii. Aceştia amestecă otrava cu mâncarea cea obişnuită, şi fac aşa ca să nu se observe înşelăciunea lor.

Tot aşa, cei ce acoperă sub masca bunătății pierzătoarea lor camătă, ştiu să ascundă paguba şi vătămarea cea mare de către cei care s-au hotărât a bea această pierză toare otravă.

Pentru aceasta, mai ales de camătă, poate zice cineva cu toată dreptatea ceea ce Solomon a zis despre păcat îndeobşte. Dar ce zice Solomon despre păcat? „ Un timp îndelungat el este dulce pentru gâtlejul tău, dar după aceea îl vei afla mai amar decât fierea şi mai tăios decât o sabie cu două tăişuri” (Pilde 5, 3-4). Această încercare o fac toți cei ce iau bani cu camătă. La început, când primesc banii, ei simt oarecare uşurare; dar numai pentru un timp scurt. Iar după ce dobânzile cresc şi povara datoriei covârşeşte puterile, ceea ce mai înainte era dulce gâtlejului lor, se arată acum mai amară decât fierea şi mai tăioasă decât sabia cea cu două tăişuri, pentru că ei, adeseori, se văd nevoiți a înstrăina întreaga moştenire părintească.

Cu toate acestea, să trecem acum, în vorba noastră, de la cele simțite la cele duhovniceşti. „Se cuvenea ție, zice Domnul, să fi dat argintul Meu schimbătorilor”.

Prin schimbători El vă înțelege pe voi, cei care auziți aceste cuvinte, însă pentru ce Dumnezeu v-a numit schimbători? Pentru ca să vă învețe că tot ce auziți trebuie să cercetați cu aceeaşi îngrijire, precum cei care primesc monede şi pe care le ispitesc şi le cercetează, precum schimbătorii de bani aruncă o monedă falsă şi care nu are tiparul cel adevărat, iar pe cele bune şi adevărate le primesc, şi aşa deosebesc pe cele mincinoase de cele adevărate, aşa trebuie să faci şi tu!

Să nu socoteşti adevărate toate câte auzi, mai vârtos să înlături de la tine cele false şi neadevărate, iar pe cele adevărate si care îți ajută la mântuire să le întipăreşti în duhul tău. La aceasta ai şi cumpănă şi cântar, negreşit nu din fier sau aramă, ci din cele care se cuprind în obiceiurile cele curate şi în credința cea adevărată, şi cu acestea trebuie să cercetezi tot cuvântul ce-l auzi.

De aceea se zice: „Fiți schimbători buni”, nu ca şi cum ar trebui să şedeți în târg şi să numărați banii, ci pentru ca voi să cercetați cu tot dinadinsul fiecare cuvânt şi fiecare învățătură. De aceea scrie Apostolul Pavel: „Toate să le încercați şi ce este bun să țineți” (I Tesaloniceni 5, 21).

Dar Hristos ne-a numit schimbători nu numai pentru că noi trebuie să cercetăm toate vorbele, ci încă şi cu privire la transmiterea celor ce ni s-au încredințat.

Precum schimbătorii pierd tot câştigul, dacă închid în casă banii pe care i-au primit şi nu-i dau altora, tot aşa se întâmplă şi cu cei ce aud cuvântul cel dumnezeiesc.

Dacă tu, învățătura ce ai primit-o aici (în biserică) o păstrezi pentru tine şi nu o împărtăşeşti altora, atunci agoniseala ta va rămâne fără folos.

La casele de schimb, în toate zilele şi de-a pururi, vedem oameni intrând şi ieşind. Tot aşa trebuie să fie şi în privința învățăturii. La schimbători, noi vedem cum unii depun la ei banii lor, iar alții îndată îi împrumută de la ei, şi aşa este toată ziua. De aceea schimbătorii câştigă aşa de mult, deşi banii nu sunt ai lor proprii, iar ei aşa de mare folos câştigă din banii străini, pentru că ştiu a-i întrebuința cum se cuvine.

Tot aşa trebuie să faci şi tu. Învățăturile pe care le primeşti nu sunt proprietatea ta, ci ele sunt ale Sfântului Duh. Dar dacă tu faci dintr-însele o întrebuințare dreaptă, vei trage din aceasta un folos duhovnicesc foarte mare. De aceea v-a numit Dumnezeu schimbători.

Însă pentru ce Dumnezeu a numit bani cuvintele pe care noi le ascultăm? Banii au chipul împăratului; şi dacă nu au acest chip, nu sunt adevărați, ci sunt falşi. Tot aşa trebuie ca fiecare învățătură, pe care noi se cuvine să o credem, să poarte întru sine chipul lui Iisus Hristos.

Şi mai departe: întrebuințarea banilor alcătuieşte tot traiul nostru; banii sunt temelia tuturor tocmelilor noastre, şi de trebuie să cumpărăm sau să vindem ceva, totdeauna banul joacă un rol.

Tot aşa se întâmplă cu cuvântul şi cu învățătura.

Aceşti bani duhovniceşti sunt stratul şi rădăcina tuturor tratatelor duhovniceşti. Dacă noi, de exemplu, voim să cumpărăm ceva de la Dumnezeu, trebuie mai întâi să plătim cu cuvântul rugăciunii, spre a dobândi ceea ce dorim.

Când vedem un frate uşor la minte şi leneş, care merge spre pieire, noi putem iarăşi să câştigăm mântuirea sufletului său şi să cumpărăm izbăvirea lui, când aplicăm la aceasta cuvântul învățăturii şi plătim cu el.

De aceea, toate cele bune pe care le auzim, trebuie să le păzim cu toată sârguința şi să le păstrăm, pentru ca iarăşi să le putem împărtăşi altora, încă şi despre dobânda acestor bani trebuie să dăm socoteală.

Aşadar, să fim cu luare aminte când primim o monedă adevărată a învățăturii, ca iarăşi să putem depune banii noştri la alții. Căci fiecare, numai dacă voieşte, poate să fie învățătorul altuia.

Tu nu poți să schimbi în bine o cetate întreagă. Fie! Dar tu poți sfătui la bine pe nevasta ta.

Tu nu poți să vorbeşti către toată adunarea, ca un preot. Fie! Dar tu poți să aduci pe fiul tău la o cale mai bună.

Tu nu poți învăța tot poporul. Fie! Dar tu poți face mai bune slugile tale.

Pentru puterile tale, aceştia nu sunt prea mulți şcolari, şi o astfel de învățătură nu întrece măsura cunoştințelor tale; ba tocmai tu poți aduce pe aceşti oameni la rânduială mult mai uşor decât preotul şi decât propovăduitorul. Acesta vine la voi numai o dată sau de două ori pe săptămână, iar tu ai pe aceşti şcolari în toate zilele cu tine; poți da învățături bune femeii tale, copiilor tăi, slugilor tale, atât seara, cât şi la masă, ba încă şi toată ziua.

Dar încă şi din alt motiv îți este ție mai uşor a-i mântui. Propovăduitorul, vorbind către o mare mulțime, nu ştie de ce boală suferă fiecare; de aceea, el trebuie în fiecare predică să aducă tot felul de doctorii. Voi, însă, nu aveți trebuință de aceasta; mai vârtos puteți cu o mică lucrare să produceți o mare îmbunătățire, căci voi cunoaşteți deplin greşelile acelora care sunt cu voi în casă, şi de aceea puteți întrebuința împotriva lor mijloacele cele mai potrivite.

Aşadar, iubiților, să nu amânăm grija pentru casnicii noştri, căci cea mai mare pedeapsă şi o nespusă muncă aşteaptă pe cei care se lenevesc pentru casnicii lor.

Apostolul Pavel zice lămurit: „Dacă cineva nu poartă grijă de ai săi, şi mai vârtos de casnicii săi, de credință s-a lepădat şi este mai rău decât cel necredincios" (I Timotei 5, 8).

Vezi, cât de ager atinge Pavel pe cei care nu se îngrijesc de casnicii lor? „Căci cine nu îngrijeşte de ai săi, cum va îngriji de cei străini?" (I Timotei 3, 5).

Eu ştiu că de multe ori v-am dat acest sfat, dar niciodată nu voi înceta, căci numai aşa voi fi slobod de toată răspunderea. Pentru aceea, adeseori, vă îndemn să vă îngrijiți de mântuirea sufletească a celor de aproape ai voştri, pentru ca cele ce eu vă zic să pătrundă, în sfârşit, în adâncul sufletelor voastre.

Precum răsadurile, ale căror rădăcini se întind adânc în pământ, nu se pot birui de nici un vânt, aşa şi acele învățături despre fapta cea bună, care se prind adânc în sufletul nostru, nu se pot smulge uşor de îndeletnicirile şi împrăştierile vieții.

Spune-mi, iubitule: Să presupunem că tu vezi pe fiul tău aproape mort de foame. L-ai putea trece cu vederea sau, mai vârtos, nu i-ai face şi nu i-ai răbda toate, ca să-l scapi a muri de foame?

Deci, dacă tu nu treci cu vederea pe cel ce se chinuieşte de foamea trupească, cum ai putea să rămâi liniştit când fiul tău este amenințat să piară de foamea învățăturii celei dumnezeieşti? Meriți tu, oare, numele de tată?

Această foame duhovnicească este mai primejdioasă decât cea trupească, căci moartea cu care ea se sfârşeşte este mai groaznică. De aceea, tu trebuie cu mult mai mult să gândeşti la liniştirea acestei foame.

Apostolul zice: „Creşteți pe fiii voştri întru învățătura şi certarea Domnului" (Efeseni 6, 4).

Aceasta este cea mai frumoasă îngrijire a unui părinte; acestea sunt cele mai nobile osteneli pentru copiii săi. Din aceasta cunosc eu înrudirea firii, când părinții au cea mai mare grijă tocmai pentru binele duhovnicesc al copiilor lor.

Cuvânt la Duminica a XVIII-a după Pogorârea Sfântului Duh

din "Predici la duminici şi sărbători"

Cuvânt la Duminica a XVIII-a după Pogorârea Sfântului Duh

„De acum înainte vei fi pescar de oameni" (Luca 5, 10).

Comportarea creştinului către greşelile aproapelui

Vă laud, prietenii mei, că nu încuviințați uşurimea minții şi lenevirea altora, şi prihăniți aceste rele purtări, şi mă minunez de această râvnă a voastră; însă doresc ca ea să fie amestecată şi măsurată cu blândețe şi cu iubirea aproapelui.

O râvnă fără băgare de seamă şi fără de blândețe nu este râvnă, ci urgie, şi sfătuirea fără iubirea aproapelui este o nepriință şi amărăciune.

De aceea vă rog, să nu judecați cu asprime greşelile celor de aproape ai voştri!

Precum cel ce fără compătimire se atinge de rănile fraților săi, şi el de asemenea nu va afla iertare greşelilor sale la alții; tot aşa pe de altă parte cel ce judecă cu milă greşelile aproapelui, cand el insusi va cadea vreodata, va afla multe mâini, care iarăşi îl vor ridica.

Zic aceasta nu cu scopul, de a întări în lenevirea lor pe cei uşori de minte şi nepăsători, mai vârtos voiesc eu a spori încă râvna voastră pentru mântuirea sufletească a aproapelui, dar voiesc totodată a o face mai nobilă şi mai plină de dragoste.

Pavel ne-a poruncit: „mustră, ceartă, îndeamnă” (II Tim. 4. 2), şi cineva nu trebuie, ca de-a pururea să întrebuințeze numai unul din aceste mijloace, ci trebuie a amesteca şi a schimba aceste mijloace de îndreptare, pentru ca ele să aducă un folos cu atât mai mare.

Dacă noi pururea numai ne-am prici şi ne-am certa, nu am dobândi alta, decât am face pe oameni să nu se mai ruşineze; iar dacă noi numai am îndemna, i-am face numai mai uşori de minte, încă şi doctorii nu totdeauna taie şi ard, ei adeseori numai cât leagă rănile, şi nu totdeauna întrebuințează doctorii iuți şi amare, ci adeseori încă şi de cele line.

Pe unele le întrebuințează ei, spre a curăți rănile de puroi şi de putreziciune, iar pe altele, spre a alina şi ostoi durerile. De aceea zice Pavel într-alt loc: „fraților, de va cădea vreun om în vreo greşală, voi cei duhovniceşti îndreptați pe unul ca acela cu duhul blândeților, păzindu-te pe tine, ca să nu cazi şi tu în ispită” (Gal. 6, 1).

Aceasta este îndemnare slăvită, un sfat însemnat, o dovadă de cea mai mare îngrijire a Apsotolului pentru noi şi o mărturie a inimii lui celei părinteşti. Acestea, frații mei, sunt nişte cuvinte vrednice de limba Sfântului Pavel!

Mai întâi se sileşte el a dobândi bunăvoința celui ce-l ascultă, sau îl citeşte, prin aceea că îl numeşte frate. Aceasta este tot atâta, ca şi când ar zice: tu te-ai născut din acelaşi trup de mamă şi într-aceeaşi dureri, te-ai crescut cu aceeaşi hrană, ai acelaşi tată şi aceeaşi naştere duhovnicească, ca şi aproapele tău cel căzut în păcat.

Arată-i acum înrudirea ta cu dânsul prin felul şi chipul, cu care certi greşelile lui.

Apostolul zice: „De va cădea vreun om în vreo greşeală”, el nu zice tocmai: „dacă ar păcătui vreun om”, şi prin acesta dă a înțelege o greşeală, care cu totul este vrednică de iertare.

Cuvintele: „de ar cădea” înseamnă totuna ca şi cum ar fi zis: „dacă cineva, împins de ispită, s-ar fi abătut”; ele nu arată pe un om, care păcătuieşte întradins, ci pe unul, care deşi este plecat a face fapte bune, totuşi viclenia satanei l-a făcut să şchiopăteze.

Un asemenea om nu merită vreo mustrare amară, ci mai vârtos iertare. Apostolul zice: „de ar cădea vreun om”. Prin aceasta el iarăşi aduce un temei pentru iertare, adică slăbiciunea şi stricăciunea firii omeneşti, pe care el o înseamnă prin cuvântul „om”, în acelaşi chip se silea marele Iov a dobândi de la Dumnezeu iertare, când zicea: „Ce este omul, că-l socoteşti pe dânsul, şi însemnezi păcatele lui?” (Iov. VII. 17).

Deci, când trebuie să sfătuim şi să certăm pe unul dintre frații noştri, să facem tocmai aşa, cum zice Apostolul, totdeauna să zicem: „Şi el este un om”, să ne aducem aminte de stricăciunea firii sale prin aceasta să domolim mânia şi să deşteptăm compătimirea. Pentru ca să facem noi aceasta, de aceea Apostolul Pavel în locul acela şi-a adus aminte de firea omenească şi de şubrezenia ei şi a zis: „de ar cădea vreun om în vreo greşală”.

El adaugă: „voi cei duhovniceşti”. Pe cel ce păcătuieşte, el îl numeşte om, pe cel ce face cele bune, îl numeşte - duhovnicesc: fiu al Duhului; acolo a pus el numele firii, aici numele faptei celei bune. El voieşte să zică: dacă tu cu adevărat eşti fiu al Duhului (om duhovnicesc), dovedeşte mie fapta cea bună a ta, nu prin îngrijirea numai de mântuirea ta, ci si pentru a fratelui tău, şi prin ajutorul, de care împărtăşeşti pe cei căzuti .

Căci omul cel plin de duhul cel creştinesc este dator a nu trece cu vederea pe aproapele său, care este mădular cu dânsul al unui trup.

„Îndreptati pe unul ca acela cu duhul blândeților”, zice Apostolul mai departe, adică, faceți, ca el să nu fie silnicit de satan, să nu fie biruit în războiul cu dânsul, nici să fie învins în lupta împotriva aceluia.

Iarăşi zice Apostolul: „Păzindu-te pe tine însuți, ca să nu cazi şi tu în ispită”. Aceasta este cea mai pătrunzătoare sfătuire, cu care el a putut să-ți vorbească.

De ai fi vârtos ca piatra, auzind aceste vorbe, ele ar trebui să te îngrozească, şi să te îmboldească, a veni într-ajutorul fratelui tău celui căzut. Voieşti să te milostiveşti asupra lui, ca un frate? Nu voieşti să-l ierți, căci el este om, si pentru aceea este supus beteşugului? Nu voieşti, ca fiu al duhului, să-i întinzi mâna? O, atunci, priveşte asupra ta însuți, şi atunci nu mai ai trebuință de nimeni, ca să-ți zică, o ajută pe cel călduț, căci tu ai întru tine însuți îndemnul la aceasta. Pentru ce aceasta, şi cum? „Păzeşte-te pe tine însuți zice Apostolul, ca să nu cazi şi tu în ispită”.

Ca să nu te tulbure, el nu zice, că şi tu însuți eşti un păcătos, ci zice: „ca să nu cazi şi tu în ispită”. Aceasta vrea să zică: „gândeşte-te şi tu însuți poate vei cădea în păcat, poate nu vei cădea; dar fiindcă nimic nu este sigur, ce are să fie în viitor , de aceea adună-ti o comoară, prin compătimirea către aroapela tău, pentru ca, când tu însuti te vei împiedica, sa dobandesti iertare îndestulătoare”.

El zice: „ca sa nu cazi şi tu in ispită”, ia aminte cu dinadinsul la însemnarea acestui cuvânt, căci prin el Apostolul ne arată, că avem un ispititor vrăjmaş. Ispititorul nu are un timp bine hotărât, când are să năvălească asupra noastră şi adeseori ne prinde fără de veste, pe când noi dormităm, şi suntem uşori la minte.

Cu atât mai mult merită iertare, cel ce a fost apucat fără de veste şi în acest chip prins de ispititor. Aceasta n-a fost vreo luptă vădită, n-a fost vreun timp hotărât spre întâlnire, ci el peste aşteptare a fost năpădit şi de acea biruit. Către un asemenea noi trebuie să ne purtăm aşa cum fac corăbierii.

Chiar când corabia lor are un vânt foarte priincios, şi ei sunt întru toată siguranța, dar în oarecare depărtare alții suferă sfărâmare de corabie, ei totuşi nu socotesc folosul lor propriu, şi nu lasă pe aceia în nenorocirea lor; mai vârtos ei opresc corabia lor, aruncă ancora, strâng ventrele, aruncă afară odgoane şi scânduri, pentru ca cei cu corabia sfărâmată să se apuce de dânsele şi să poată scăpa.

Urmează deci şi tu, omule, acestor corăbieri, căci şi tu navighezi pe o mare întinsă şi nemăsurată, pe marea acestei vieți, o mare plină de fiare grozave, plină de piscuri prăpăstioase şi de stânci, plină de furtuni şi de vijelii, şi foarte mulți suferă sfărâmare de corabie pe această mare. Deci când tu vezi, că un corăbier pe marea acestei vieți prin pânditurile diavolului este în primejdie, a pierde bogăția mântuirii sale cele sufletești, că el se şi luptă acum cu valurile şi în tot minutul este amenințat a se cufunda, opreşte corabia ta în loc, lasă orice alte treburi ale tale, îngrijeşte-te de mântuirea lui. Căci, când cineva este amenințat a se cufunda, atunci nu poate fi codire, sau întârziere.

Aşadar, grăbeşte, cât poți mai repede, ca să-l scoți din valuri, fă tot ce stă în puterile tale pentru ca să-l mântuieşti din prăpastia pierderii. De te-ar chema aiurea mii de treburi, gândeşte-te, nimic nu este mai neapărat si mai însemnat, decât mântuirea celui ce se află în primejdie, şi de vei întârzia numai un moment, îl vei trăda furtunii celei furioase.

De aceea în nişte asemenea întâmplări noi trebuie să fim grabnici, rapizi şi râvnitori. Ascultă numai, cât de plin era de îngrijire însuşi Sfântul Apostol Pavel, când a văzut pe un om aproape de a se prăpădi, şi cum îndeamnă şi pe alții ia mântuirea lui: „Dați-i dovadă de dragostea voastră, ca nu cumva de un necaz prea mare să se piardă unui ca acela” (II Cor. 2, 7-8).

Prin aceste cuvinte el ne îndeamnă, a întinde îndată mâna de ajutor celui nenorocit, pentru ca nu cumva, pe când noi întârziem si ne codim, el să se cufunde si să se înghită de valuri.

Să ne îngrijim deci de mântuirea sufletească a fraților noştri; căci aceasta este una din cele mai de căpetenie datorii ale noastre, si dintru aceea se va cunoaşte, că noi suntem creştini, când noi ne îngrijim nu numai pentru noi, ci ne ocupăm a îmbunătăți şi a mântui încă şi pe aproapele nostru, care este mădular al aceluiaşi trup.

Aceasta este cea mai mare dovadă, ce o putem da despre credința noastră; căci „întru aceasta” zice Hristos, „vă vor cunoaşte oamenii, ca sunteți ucenici ai mei, de veți avea dragoste între voi” (Ioan, XIII. 35).

Iar dragostea cea adevărată se arată nu numai prin aceea, că cineva dă unui om mâncare şi băutură, vorbeşte cu el şi-i arată prietenie, ci prin aceea o pune în vileag, când cineva se îngrijeşte de adevărata norocire şi de mântuirea sufletească a aproapelui, când iarăşi ridică pe cel căzut, când întinde mâna de ajutor celui răsturnat la pământ, care nu se poate îngriji de mântuirea sa, când cineva preferă binele aproapelui folosului său propriu. Aşa lucrează dragostea cea adevărată; căci „dragostea nu caută ale sale" (I. Cor. XIII. 5).

Aceste cuvinte ale mele voi nu trebuie să le ascultați numai pentru voi, ci încă şi pentru alții, adică pentru aceia, pe care îi aveți spre creştere şi spre priveghere.

Biserica se aseamănă cu un trup alcătuit din multe mădulare, şi acest trup se ține prin unirea mădularelor, şi prin ajutorul ce-l dă un mădular altuia.

Dacă un mădular ar voi a se sprijini numai pe sine, iar nu şi pe celelalte, prin aceasta ar pieri trupul întreg şi împreună cu dânsul si singuraticul acela mădular pismătăreț.

Dacă de pildă stomacul ar ține pentru sine toate bucatele, atunci el ar ucide pe celălalt trup prin slăbiciune, iar pe sine prin îmbuibare. De acea el ține pe seama sa numai cât îi trebuie lui, şi pe celelalte sucuri hrănitoare le împărtăşeşte celorlalte mădulare, aşa se ține el pe sine şi întreg trupul întru sănătate.

Tot aşa va fi şi la tine. Dacă tu, deşi ai auzit aceste sfaturi si învățături ale mele, dar nu le vei comunica şi altora, mai ales acelora, pentru a căror mântuire sufletească ai să îngrijeşti, atunci tu vatămi pe aceia şi pe sineți, fiindcă trândăvia ta este foarte vrednică de pedeapsă. Iar dacă tu comunici altora din hrana cea duhovnicească, pe care ai primit-o aici, foloseşti si lor şi ție însuți.

Să încheiem astăzi, cu aceasta, şi să mulțumim Domnului pentru învățătura, ce el ne-a dat. Căruia se cuvine cinstea în vecii vecilor! Amin.

Cuvânt la Duminica a XIX-a după Pogorârea Sfântului Duh

din "Predici la duminici şi sărbători"

Cuvânt la Duminica a XIX-a după Pogorârea Sfântului Duh

„Căci chiar dacă aş vrea să mă laud, nu voi fi fără de minte căci voi spune adevărul, dar mă feresc de aceasta, ca să nu mă socotească nimeni mai presus decât ceea ce vede sau aude de la mine" (II Cor. 12, 6-7).

Despre şi împotriva laudei de sine

„De ați avea puțină răbdare cu neînțelepciunea mea"! (II Cor. XI, 1).Ce vrea să zică Apostolul Pavel cu cuvintele acestea? In timpul acela erau în Corint mulți apostoli mincinoşi, care amăgiau pe credincioşi şi micşorau pe Pavel, împuținau slava lui, îl atacau cu derâdere, şi îl declarau de un guraliv.

Deci împotriva lor se luptă el cu putere în multe locuri ale Epistolei sale, aşa de pildă când zice: „noi nu suntem ca cei mulți, care strică cuvântul lui Dumnezeu" (II Cor. II, 17), şi iarăşi: „nu am fost nimănui dintre voi spre greutate" (II Cor. XI, 9). Şi după ce a declarat, că şi pe viitor va păzi acesta, a adăugat: „Este adevărul lui Hristos întru mine, că lauda aceasta nu se va îngrădi mie în laturile Ahaei (II Cor. XI, 10). Dând temeiul la aceasta, arată apoi acele huliri cu cuvintele: „Ceea ce am făcut până acum, voi face şi mai departe, ca să tai pricina celor ce poftesc pricină" (II Cor. XI, 12). Fiindcă aceşti apostoli mincinoşi născoceau nenumărate clevetiri împotriva lui, vătămau pe ucenicii lui şi îi ademeneau la nerespect către apostol, de aceea în sfârşit el s-a văzut nevoit, a se lăuda pe sine însuşi şi a vorbi de oarecare însuşiri covârşitoare ale sale; căci nu era înțelept, de a tăcea mai îndelung despre acestea.

Deci fiindcă el trebuia să povestescă luptele sale, şi să vorbească despre descoperirile ce primise, şi de ostenelile ce suferiseră, a voit totodată să arate, că el face aceasta cu neplăcere şi silit, de aceea el şi numeşte aceasta ceva neînțelept şi zice: „De ați avea puțină răbdare cu neînțelepciunea mea"! El cu aceasta voieşte să zică: Eu am de gând să fac ceva neînțelept, adică să mă laud pe mine însumi; însă nu eu sunt de vină la aceasta, ci aceia, care m-au silit la aceasta. De aceea vă rog, pe mine să mă îngăduiți, iar vinovăția să o prescrieți acelora.

Pavel a făcut întru aceasta, ca toți Sfinții. Când ei făceau ceva nedrept, ei înşişi spuneau aceasta la toți, se tânguiau în toate zilele şi mărturiseau înaintea tuturor oamenilor. Iar când făceau ceva nobil şi mare, tăinuiau aceasta, şi înşişi o uitau, încă şi Pavel, fără ca să-l silească cineva „a vorbit public despre păcatele sale şi le-a făcut cunoscute. Aşa de pildă când zicea: „Hristos Iisus a venit în lume, ca să mântuiască pe cei păcătoşi, dintre care cel dintâi sunt eu" (I Tim. 1, 15).

De asemenea când scrie: „mulțumesc celui ce m-a întărit pe mine, lui Hristos, Iisus Domnului nostru, căci credincios m-a socotit, punându-mă întru slujbă, pe mine cel ce eram mai înainte hulitor şi gonitor, şi ocărâtor". (I Tim. 1, 12, 13). Şi iarăşi: „mai pe urmă decât toți, ca unul născut fără de vreme, s-a arătat şi mie, că eu sunt mai micul apostolilor, care nu sunt vrednic a mă chema Apostol, pentru că am prigonit Biserica lui Dumnezeu" (I Cor. XV, 8, 9). Şi iarăşi: „mie celui mai mic, decât toți credincioşii, mi s-a dat harul acesta" (Efes. III, 8).

Vezi, cum el se numeşte cel mai mic nu numai dintre apostoli, ci şi dintre toți credincioşii, şi declară, că nu este vrednic de mântuirea, ce a dobândit? Măcar că Hristos zisese despre dânsul: „vas al alegerii îmi este mie acesta, ca să poarte numele meu înaintea neamurilor şi a împăraților" (Fapt. IX, 15), totuşi el nu s-a îngâmfat de această laudă, şi măcar că el ar fi putut să aibă o mare bizuire, totuşi el de-a pururea se numea pe sine un biet păcătos şi cel mai mare dintre păcătoşi, care numai pentru aceea a dobândit îndurare, pentru ca şi cel mai mare călcător de lege să nu se desnădăjduiască de mântuirea sa (I Tim. l, 16), privind la dânsul, adică la apostolul şi la harul, de care el s-a împărtăşit.

Aşadar Pavel, fără ca să fie împins de vreo nevoie, în toate Epistolele sale a vădit păcatele sale. El le-a scris şi le-a descoperit nu numai contemporanilor săi, ci si tuturor generațiilor celor viitoare. Dimpotrivă, însuşirile lui cele covârşitoare, şi cele ce îi aduceau laudă, le aminteşte el numai cu greu şi cu neplăcere, chiar şi când nevoia îl împingea la aceasta.

Aceasta se vede de acolo, că o astfel de amintire el adesea o numeşte nebunie şi neînțelepciune; se vede încă şi de acolo, că despre descoperirea cea slăvită, care i s-a împărtăşit, el a tăcut aşa de îndelungat. Căci nu abia de doi, de trei, sau chiar de zece ani, ci cu mult mai înainte primise el acea descoperire. De aceea arată el chiar timpul prin cuvintele: „Ştiu pe un om, care înainte cu paisprezece ani s-a răpit până la treilea cer" (II Cor. XII, 2). Iar timpul îl arăta, pentru ca tu să vezi, că el nici acum n-ar fi vorbit despre aceasta, dacă n-ar fi fost silit la aceasta de o nevoie foarte mare.

Căci dacă el ar fi avut plăcerea a se lăuda pe sine, el ar fi povestit îndată, sau cel puțin după doi, trei ani acea înaltă cinste, de care s-a împărtăşit, însă el a tăcut în curgere de patrusprezece ani, şi atunci nu a spus despre dânsa nimănui, decât numai Corintenilor.

Şi când? Tocmai când a văzut, că s-au sculat Apostoli mincinoşi; si prin aceea a arătat, că el nici acum n-ar fi vorbit despre aceasta, dacă n-ar fi văzut izbucnind între ucenicii lui o amăgire aşa de mare. Noi însă nu facem aşa, ci cu totul dimpotrivă. Despre păcatele noastre noi nu vorbim niciodată, şi când alții vorbesc despre ele noi ne supărăm, ne mâniem, socotim aceasta ca ceva neruşinat, ocăram şi hulim pentru aceasta; dimpotrivă, când am făcut un bine cât de mic, necontenit îl arătăm, mulțumim celor ce vorbesc de el, şi îl declarăm prieteni ai noştri, măcar că Hristos ne-a poruncit dimpotrivă, adică, ca noi să uităm faptele noastre cele bune, iar păcatele noastre să le amintim cu sârguință. Aceasta ne-a însemnat el în cuvintele, ce a zis către ucenicii săi: „Când ați făcut toate, ziceți: slugi netrebnice suntem" (Luca XVII, 10).

Tot aceasta ne-a învățat el şi în pilda despre vameş şi fariseu, în care el ne-a înfățişat pe vameş ca model. Pe cât pe acesta l-a îndreptat pomenirea păcatelor, pe atâta pe celălalt l-a pierdut pomenirea însuşirilor sale celor covârşitoare. Aceeaşi îndemnare a făcut Dumnezeu încă în Testamentul vechi iudeilor cu cuvintele: „eu şterg fărădelegile tale şi păcatele tale nu le voi mai pomeni; iar tu adă-ți aminte însuți de dânsele" (Is. XLIII, 25).

Precum Pavel, aşa făcea şi proorocul Samuil. El a fost mult timp judecător peste poporul iudeu, a purtat dregătoria sa spre plăcerea lui Dumnezeu, şi totuşi el niciodinioară n-a vorbit însuşi despre sine lucruri mari, deşi el ar fi putut aduce multe lucruri slăvite, precum creşterea sa din tinerețe, petrecerea sa în templu, darul proorociei, care i se dăduse lui încă din leagăn, apoi războaiele ce a purtat, biruințele ce a câştigat, şi chiar nu prin puterea armelor, ci prin harul lui Dumnezeu, însă despre toate acestea el n-a pomenit până acum cât de puțin.

Dar când a depus înalta sa dregătorie, şi a înmânat altuia domnia, atunci a găsit de trebuință a vorbi despre lauda sa, şi a făcut aceasta şi acum cu mare cumpătare.

El a adunat tot poporul, şi a vorbit în prezența lui Saul aşa: „iată am ascultat cuvântul vostru, şi v-am pus vouă împărat. latã eu am umblat înaintea voastră din tinerețile mele până în ziua aceasta. latã eu, mărturisiți de mine înaintea Domnului şi înaintea unsului lui: de am luat boul cuiva, sau asinul cuiva, sau de am nedreptățit pe cineva dintre voi, sau de am asuprit pe cineva, sau de am luat mită de la cineva şi cu aceea am lăsat să mi se orbească ochii; mărturisiți asupra mea, şi voi întoarce vouă" (I Împăr. XII. 1-3).

Poate că vei întreba: ce oare a silit pe Samuil a-şi face singur această laudă? El avea multe şi însemnate pricini. Fiindcă el acum introducea pe Saul la domnie, prin această laudă de sine a voit să-l învețe, cum trebuie să ocârmuiască şi să se îngrijească de supuşi şi tocmai pentru aceea a chemat pe supuşi, ca martori ai purtării sale cele cinstite. Şi a făcut aceasta nu în timpul, când el însuşi domnia, ca să nu poată zice cineva, că oamenii de frică au tăcut înaintea lui şi au mărturisit mincinos. Mai vârtos el atunci a cerut cercetare a purtării sale, când a depus dregătoria sa cea mare şi a predat domnia altuia, când prin urmare pârâşii nu aveau de ce se mai teme.

Dacă ar fi fost el altfel, s-ar fi răzbunat pe ludei pentru supărarea, ce i s-a întâmplat. El atunci nici n-ar fi dorit să aibă un urmaş tocmai bun
şi blând, parte spre a-şi răzbuna prin aceasta, parte pentru ca cu atât mai mult el însuşi în viitor să fie lăudat.

Vedeți deci, cum sfinții niciodinioară nu se lăudau pe sine, decât numai când erau siliți la aceasta?

Aşa făcea şi apostolul Pavel, şi fiindcă el ştia bine, că orice laudă de sine este ceva potrivnic şi nu se ascultă cu plăcere, de aceea el a zis: „de ați avea puțin răbdare cu neînțelepciunea mea”!

El cere numai puțină răbdare, căci chiar când este nevoit, el nu voieşte a se întinde cu de-amănuntul în povestirea însuşirilor sale cele covârşitoare, ci numai în scurt a le atinge, şi numai pe atâta a vorbi despre dânsele, pe cât era de nevoie şi mântuitor pentru Corinteni. Precum este un semn de cea mai mare neînțelepțire, a vorbi fără trebuință despre însuşirile sale cele covârşitoare, tot aşa pe de altă parte a tăcea despre dânsele, în ştiute cazuri ar fi o trădare a adevărului.

Dar chiar şi în cazul de nevoie Pavel face aceasta cu neplăcere, şi o numeşte neînțelepțire, pentru ca tu să înveți a cunoaşte marea sa înțelepciune, dibăcie şi prevedere. Şi de aceea eu laud şi admir pe Apostol, şi îl numesc foarte înțelept, căci el orice laudă de sine o declară neînțelepție.

Iar dacă Pavel lăuda de sine chiar când este trebuincioasă, a numit-o neînțelepciune, apoi ce iertare vor merita, şi cum se vor putea îndrepta aceia, care fără nici o trebuință vorbesc despre sine cu multă laudă şi voiesc şi pe alții a-i sili la aceasta?

Ştiind noi acestea, iubiților, nu numai să lăudăm purtarea apostolului, ci încă să o şi urmăm, să dăm uitării însuşirile noastre cele covârşitoare şi faptele noastre cele îmbunătățite, dimpotrivă foarte adeseori să gândim la păcatele noastre, spre a ne deprinde la smerenie, şi pentru ca odinioară să dobândim plata chemării noastre pentru cer, de care fie ca să ne împărtăşim prin harul şi iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos. Căruia împreună cu Tatăl şi cu Duhul Sfânt se cuvine slava şi cinstea, acum şi în vecii vecilor! Amin.

Cuvânt la Duminica a XX-a după Pogorârea Sfântului Duh

din “Predici la duminici şi sărbători”

Cuvânt la Duminica a XX-a după Pogorârea Sfântului Duh

„ Puțin şi nu mă veți vedea, şi iarăşi puțin şi mă veți vedea. Că eu merg la Tatăl meu" (Ioan XVI, 16).

Creştinul nu este fără mângâiere la moartea celor de aproape ai săi

Fiți cu luare aminte, fraților, pentru ca vorba mea cea potrivită cu acest timp şi, de folos, să nu treacă fără urme! Când cineva suferă de o boală mai grea, atunci mai mult are trebuință de doctorie, şi când ochiul suferă o durere mare, atunci i se aplică unsori de ochi.

Iar dacă cineva în acest moment este sănătos, totuşi să voiască a asculta, căci este de folos pentru viitor a cunoaşte doctoria cea vindecătoare. Dimpotrivă acela, al cărui ochi sufletesc este bolnav şi suferă durere prin jălania (despre moartea unui prieten ş.a.), acela, zic, trebuie să fie cu atâta mai luător aminte, a deschide ochiul său la unsoarea cea vindecătoare a cuvântului celui Dumnezeiesc.

Cine nu face aceasta, durerile lui pururea se vor mări, şi la el se împlineşte cuvântul Sfintei Scripturi: „că întristarea lumii moarte lucrează" (II Cor. VII, 10). Sfântul Apostol Pavel, acest Dascăl al credincioşilor, acest Doctor ales, ne învață, că sunt două feluri de întristare.

Una este bună, alta rea, una folositoare, alta nefolositoare, una aduce mântuire, alta pieire. El zice anume: „întristarea, care este după Dumnezeu, pocăință spre mântuire fără părere de rău" (II Cor. VII, 10). Aceasta este întristarea cea bună. După aceea adaugă el: „întristarea lumii moarte aduce".

Să socotim acum, fraților, dacă întristarea, ce arătăm noi pentru moartea celor de aproape ai noştri, este folositoare sau nefolositoare, mântuitoare sau vătămătoare. lată trupul unui prieten zace acum fără suflare; zace acolo un om, fără a mai fi om, sunt numai mădularele fără duh. Îl strigă, şi el nu răspunde, i se vorbeşte, şi el nu aude; zace acolo o figură palidă cu chipul schimbat, este chiar icoana morții.

Vă amintiți bucuriile, ce vă făcea odinioară răposatu, gândiți la foloasele, ce el v-a adus sau încă vă aducea, amintiți relațiile voastre cele prieteneşti, vă aduceți aminte de graiurile cele plăcute, ce aveați cu dânsul, şi doriți să se întoarcă petrecerea cea de mulți ani, ce ai avut cu cel răposat. Toate acestea stârnesc lacrimile voastre, vă pricinuiesc tânguiri şi cufundă tot sufletul vostru întru o adâncă întristare.

La toate aceste puternice arme ale durerilor, ca cea dintâi apărare, punem noi, graiurile acestea: tot ce se naşte în lumea aceasta, trebuie să moară. Aceasta este legea lui Dumnezeu, şi hotărârea Sa neschimbată, pe care El a dat-o după păcatul cel dintâi asupra strămoşului neamului omenesc, prin cuvintele: „Pământ eşti, şi în pământ te vei întoarce" (Fac. III, 19).

Ce este dar de mirare, când un om, care cu această condiție s-a născut, face împlinirea legii şi hotărârii dumnezeieşti? Ce este de mirare, când un născut din părinți muritori, merge pe calea firii sale, de la care nu se poate abate? Ceea ce este vechi nu este ceva neobişnuit; ceea ce se face în toate zilele, nu este ceva neauzit; ceea ce se întâmplă cu toți, nu este o raritate.

Dacă moşii şi strămoşii tăi au mers pe această cale a morţii, dacă încă de la Adam toţi patriarhii şi proorocii au trebuit să se despartă de lumea aceasta, să înălţăm sufletul nostru dintru adâncul întristării. Acest om şi-a plătit datoria sa şi cum poate cineva să fie trist, când plăteşte datoria, ce avea?

Dar aceasta este o datorie, care nu se poate stinge cu bani, şi de care nu ne poate slobozi nici fapta bună, nici înţelepciunea, şi nici puterea, o datorie, pe care şi împăraţii trebuie să o plătească. Fiindcă hotărârea şi legea lui Dumnezeu sunt neschimbate, întristarea noastră este zadarnică, zadarnică şi întrebarea: pentru ce a murit acest frate? Dimpotrivă, dacă noi socotim condiţia cea obştească pentru tot ce vieţuieşte pe pământ, atunci ochiul nostru cel duhovnicesc, prin aplicarea acestei dintâi doctorii, va simţi uşurinţă.

Dar tu poate că zici: eu ştiu, că moartea este soarta tuturor; eu ştiu, că cine moare, îşi plăteşte datoria; dar eu îmi aduc aminte de bucuria, ce-mi făcea răposatul, de legătura noastră cea prietenească, de petrecerea noastră cea înviorătoare, şi de aici purced lacrimile mele.

Vezi, tu eşti interesat, socoteşti numai folosul tău propriu, dar trebuie să gândeşti şi la folosul răposatului, şi poate că pentru dânsul moartea era tocmai de folos, precum este scris: „răpitu-sa, ca să nu schimbe răutatea inima lui. Sufletul lui era plăcut lui Dumnezeu, pentru aceea s-a grăbit a-l scoate din lumea aceasta păcătoasă”, (Înţel. IV, 11). Ce trebuie să zic eu despre aceea, că temeiul întristării se pune în lipsirea pe viitor de petrecerea cea obişnuită? Incă şi timpul vindecă mult întru aceasta, dar cu cât mai vârtos, pot ajuta mintea şi înţelepciunea? Aici mai ales aduceţi-vă aminte de cuvântul Apostolului: „întristarea lumii lucrează moarte” (II Cor. VII, 10). Însă pentru ce lucrează ea moarte? Pentru că o astfel de întristare peste măsură duce sau la îndoială, sau chiar la hulirea lui Dumnezeu.

Dar poate îmi va zice cineva cum poţi tu să opreşti de a jeli morţii, când aceasta au făcut-o încă şi Patriarhii, şi acel mare slujitor al lui Dumnezeu, Moise, şi mulţi prooroci, şi înainte de toţi Iov cel drept, care pentru moartea fiilor săi şi-a rupt haina sa? Dar eu te întreb, când tu îţi măriţi fata ta după un mire, cu care ea se duce într-o ţară depărtată; când ei acolo îi merge bine; tu nu socoteşti ducerea aceea ca ceva rău, şi îngrozitor, ci ştirea despre traiul ei cel bun depărtează supărarea pentru lipsa ei.

Nu ar fi oare nebunie în cazul de faţă a te jăli şi a te tângui, când nu un om, ci Însuşi Domnul a luat pe fiica ta, sau pe fiul tău la sine întru un loc străin? Dar zici tu: cum se poate, ca să nu mă întristez, când eu sunt om? Eu nu cer aceasta de la tine, ci opreşte covârşirea întristării. Că noi ne întristăm, aceasta are temeiul său, în firea omenească, dar că facem aceasta peste măsură, pricina este în nebunia noastră, în lipsa de cugetare, şi în moliciune.

Jeleşte şi plângi, dar nu cârti, nu fii posomorât şi oţărât. Mai vârtos laudă pe cel ce l-a luat, cu aceasta tu cinsteşti pe însuşi răposatul, şi îi trimiţi după dânsul acest monument de cinste. Căci, dacă cârteşti, jigneşti pe cel mort, mânii pe Dumnezeu, şi te vatămi pe tine însuţi.

Iar dimpotrivă, dacă mulţumeşti lui Dumnezeu, atunci cinsteşti pe cel mort, lauzi şi slăveşti pe cel ce l-a luat, şi foloseşti ţie însuţi. Plângi, cum a plâns pe Lazăr Hristos Domnul tău, care prin

aceea ne-a însemnat măsura, scopul şi marginile întristări, pe care cineva nu trebuie să le păşească.

Mai dintâi tu aminteşti de patriarhi si de prooroci, dar adu-ți aminte, că tu la aceasta ai mai puțin drept decât dânşii. Ei cu dreptate se tânguiau, căci Hristos nu venise încă din cer, El, care prin învierea Sa a secat izvorul lacrimilor pentru cei morți.

Ei se tânguiau cu dreptate, căci atunci nu se ridicase încă osânda morții deasupra omenirii. Ei se văietau cu dreptate, căci învierea morților încă nu se vestise. Toți sfinții din Vechiul Testament nădăjduiau întru venirea Domnului, dar de aceea ei tânguiau pe morți, căci ei nu puteau vedea pe acela, întru care au nădăjduit.

Însă, de când cuvântul trup s-a făcut, şi a locuit între noi, de când noul Adam a ridicat hotărârea cea rostită asupra lui Adam cel dintâi, a nimicit moartea noastră prin moartea Sa şi a înviat a treia zi din morți, de atunci moartea nu mai este înfricoşată credincioşilor, şi ei nu se mai tem de apusul soarelui vieții lor, căci răsăritul lor se arată iarăşi întru înălțime, Insuşi Domnul, care nu poate minți, zice: „Eu sunt învierea şi viața; cel ce crede în mine, de va şi muri, viu va fi. Şi tot cel ce este viu şi crede întru mine, nu va muri în veac" (Ioan XI, 25).

Acest glas al lui Dumnezeu, iubiților, este lămurit; cine crede în Hristos şi păzeşte poruncile lui, va trăi, deşi a murit. Aceste cuvinte încă şi Sf.Apostol Pavel le-a luat întru sine, le-a ținut tare cu toată puterea credinței şi aşa a învățat: „despre cei ce au adormit nu voim să fiți în neştiință, ca să nu vă întristați ca ceilalți care nu au nădejde" (I Tes. IV, 12). El numeşte adormiți pe cei răposați, pentru ca prin acest grai să însemne siguranța învierii.

De fapt moartea nu este altceva, decât un somn lung. Să nu-mi zici mie, că cel mort nu poate nici auzi, nici vorbi, nici vedea, nici simți, căci toate acestea şi cel ce doarme nu le face. Ba încă eu trebuie să vă spun ceva lămurit: la cel ce doarme, doarme întrucâtva sufletul, dar la cel mort nu este aşa, căci aici sufletul priveghează. Dar zici tu, cel mort putrezeşte şi se trece, şi se preface în pulbere şi cenuşă. Ce se dovedeşte cu aceasta, iubiților? Nimic alta cu toate acestea, decât că tocmai pentru aceasta cineva trebuie să se bucure de moarte. Când cineva voieşte a reînnoi o casă povârnită şi veche, înainte de toate scoate pe locuitori din ea, o surpă apoi, şi zideşte în locul ei una mai frumoasă.

Aceia, care trebuie să iasă din ea, nu se întristează pentru aceasta, ci mai vârtos se bucură; căci ei nu se uită la sfărâmarea casei, ce o au înaintea lor, ci gândesc la zidirea cea nouă, pe care încă nu o văd. Aşa face si Dumnezeu; el desface trupul nostru, si porunceşte sufletului, ce locuieşte întrânsul, să iasă afară, ca dintr-o casă, pentru ca pe aceasta să o zidească iarăşi mai măreață, si apoi să-l introducă iarăşi în ea cu o mai mare slavă. De aceea noi să nu ne uităm la sfărâmarea cea de acum, ci la slăvită restabilire în viitor.

Voi mai aduce încă o altă asemănare, închipuiți-vă, că cineva are o icoană de metal, care s-a ros de rugină şi de timp şi în multe locuri s-a vătămat, aşa stricată o aruncă în topitorie, spre a o topi cu totul, şi prin aceasta o face din nou mai frumoasă. Deci precum desfacerea icoanei în cuptor nu este nimicirea, ci mai vârtos înnoirea ei; aşa şi moartea trupului nostru nu este o nimicire, ci o înnoire.

De acea, când vezi trupul nostru topindu-se şi trecând ca metalul în cuptor, nu te opri la această privire, ci aşteaptă înnoirea. Dar încă nu este de ajuns această asemănare. Topitorul de metal, care topeşte în cuptor un trup de aramă, nu scoate în locul lui unul de aur şi viu, ci iarăşi unul tot de aramă. La Dumnezeu însă aceasta este altminterea; căci El nimiceşte un trup trecător din pământ, şi-ți dă în locul lui un trup nemuritor, mai slăvit, ca şi de aur. Se pune în mormânt un trup muritor şi trecător şi se scoate altul nemuritor şi netrecător.

Aşadar uitați-vă nu la acela, ai cărui ochi sunt închişi şi care zace fără grai, ci la acela, care iarăşi va învia şi va dobândi o slavă negrăită, înaltă şi vrednică de mirare, întoarce gândurile tale de la privirea cea de față ia nădejdea viitorului.

Când Apostolul Pavel, în cuvintele aduse mai sus, zice: „nu voi să nu ştiți fraților de cei ce au adormit" adaugă îndată: „ca să nu vă întristați ca şi ceilalți ce n-au nădejde", întristează-te, zice el, însă nu ca un necredincios, care nu ştie nimic despre înviere şi se îndoieşte de viața cea viitoare.

Aşa, noi ne ruşinăm, când nu arareori vedem la creştini cele mai -puternice izbucniri de o întristare fără de minte.

Ce vor zice necredincioşii, văzând aceasta? Ei vor zice: Aceştia oare sunt aceia, care ştiu a vorbi aşa de frumos despre înviere?

Cu adevărat, purtarea lor nu se potriveşte cu vorbele lor. Prin cuvinte ei grăiesc cu multă înțelepciune despre înviere, iar prin faptă ei se arată ca şi cum nu ar crede întru aceea. De ar fi convinşi, că este o înviere, ei nu s-ar purta astfel.

Dacă ar crede, că starea morților este mai bună, ei nu s-ar boci. Acestea şi încă şi mai multe zic cei necredincioşi, când observă la creştini o întristare peste măsură pentru cei morți.

Pentru aceea să ne măsurăm întru aceasta şi să nu ruşinăm credința creştinească despre înviere.

Moartea este repaosul şi slobozirea de trudele şi de grijile vieții. Aşadar când vezi pe unul dintre ai tăi, despărțindu-se de aici, nu trebuie să cârteşti, ci să-ți frângi inima, să te întorci înlăuntrul tău, să cercetezi conştiința ta, şi să gândeşti, că şi pe tine în curând te aşteaptă aceeaşi soartă.

Fii mai înțelept, şi la moartea altuia învață-te a tremura pentru tine însuți, depărtează toată uşurătatea minții, cercetează faptele tale, îndreaptă toate păcatele tale, şi schimbă purtarea ta spre mai bine.

Gândeşte mai departe, la cine s-a dus răposatul, şi vei afla mângâiere! El s-a dus acolo, unde se află Petru şi Pavel şi toată ceata Sfinților.

Gândeşte, cum el va învia, cu ce strălucire şi cu ce slavă! Gândeşte, că tu cu întristarea şi cu bocetul tău nu vei putea schimba ceea ce s-a făcut, ci numai a-ți vătăma ție însuți. Gândeşte, cui te vei asemăna tu prin această întristare peste măsură, şi fugi de acea asemănare, căci tu vei fi asemenea cu cei necredincioşi, care nu au nădejde, precum a zis Pavel.

Dimpotrivă creştinul fiindcă crede în înviere, ştie, că nu trebuie a jeli şi a se tângui pentru cei ce au murit întru fapte bune, ci pentru acei ce vieţuiesc întru păcate. Dacă cel lipsit de minte merită lacrimile noastre, cu cât mai vârtos cel lipsit de dreptate şi de nădejdea la Dumnezeu? Pentru aceştia, iubiţilor, să ne întristăm, şi o astfel de mâhnire este folositoare; căci mulţi păcătoşi s-au îndreptat prin lacrimile- celor de aproape ai lor.

Dimpotrivă, tânguirea pentru cei morţi este nefolositoare. De aceea noi să nu stricăm orânduiala, ci numai pentru păcate să ne mâhnim; iar toate celelalte să le purtăm cu tărie de suflet, fie sărăcie, sau boală, sau moarte timpurie, sau pagubă, sau pâră, sau orice altă patimă omenească ne-ar lovi; căci, când noi suntem privighetori, toate aceste patimi ne aduc pe atâta mai multe cununi de biruinţă.

Însă vorba mea se potriveşte şi la aceia, care în timpul de faţă nu suferă şi nu jelesc vreo rudă; ci pentru atunci când vor veni asupra lor suferinţe, să-şi aducă aminte de cele ce s-au zis şi prin aceea să poată dobândi mângâiere îndeajuns.

Ostaşii în mijlocul păcii gândesc la război şi se pregătesc pentru dânsul, pentru ca atunci când acela va izbucni, să fie înarmaţi şi să poată arăta, iscusinţele ce ei au câştigat în timpul păcii. Tot aşa şi noi să gătim în timpul păcii arme şi doctorii, pentru ca, când vreo dată ne vor împresura patimile cele fără de minte, sau întristarea, sau durerea, sau altceva, noi, fiind bine înarmaţi şi apăraţi, să putem respinge din toate părţile năvălirile răutăţii.

Aşa vom putea noi săvârşi cu suflet vesel viaţa aceasta de faţă şi ne vom face părtaşi împărăţiei celei cereşti, prin Iisus Hristos, căruia se cuvine cinstea şi puterea împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh, în vecii vecilor! Amin.

Cuvânt la Duminica a XXI-a după Pogorârea Sfântului Duh

din "Predici la duminici şi sărbători"

Cuvânt la Duminica a XXI-a după Pogorârea Sfântului Duh

„Faceţi-vă prieteni cu bogăţia nedreaptă" (Luca 16, 9)

Bogăţia nu face norocit, nici sărăcia nenorocit

Dacă vrea să zică cineva adevărul, nu acela este bogat, care posedă multă avuţie, ci acela, care nu are nevoie de multe.

Şi de asemenea, nu acela este sărac, care posedă puţin, ci acela care pofteşte multe. Deci dacă vezi pe unul, care încă multe doreşte, să-l socoti cu siguranţă de prea sărac, chiar de ar stăpâni cât de multe avuţii, şi iarăşi când vei vedea pe unul, care numai de puţin are trebuinţă, trebuie să-l socoti de cel mai bogat, chiar de nu ar stăpâni nimic; căci bogăţia si sărăcia trebuie a se judeca după plecările sufletului omului, nu după măsura averii.

De pildă noi n-am socoti sănătos pe un om, care de-a pururea suferă de sete, chiar de ar locui el lângă râuri şi izvoare, căci ce-i foloseşte lui atâta mulțime de apă, dacă setea lui rămâne nealinată şi nepotolibilă?

Tot aşa să socotim si în privința celor bogați. Despre aceia, care totdeauna doresc şi însetează de bunurile cele străine, noi nu putem crede că ei sunt norociți şi trăiesc întru prisosință, căci cine nu poate stăpâni propriile sale pofte, cum ar putea el vreodată să aibă prisosință, chiar şi pe toate de le-ar stăpâni?

Dimpotrivă trebuie a socoti prea bogați pe aceia, care sunt îndestulați cu proprietatea lor, împăcați cu poziția lor, nu se uită cu poftă la averea cea străină, chiar de ar fi cei mai săraci.

Căci cel ce nu pofteşte nimic din cele străine, ci este îndestulat cu ceea ce însuşi are, acela este cel mai bogat dintre toți.

La aceasta se adaugă, că norocirea cea pământească a bogatului, pentru durata sa cea scurtă nu stă nici întru o legătură cu fericirea, sau cu osândirea cea veşnică. Cât de îndelungat socoteşti tu, că se îndulceşte un bogat, de bogăția sa? O sută de ani, sau două sute, sau trei sute, ba dacă vrei şi o mie de ani, deşi Scriptura zice: „numărul anilor noştri este şaptezeci” (Ps. LXXXIX, 10).

Totuşi să ne închipuim, că bogatul ar trăi o mie de ani. Dar ce sunt aceşti ani față de viața cea veşnică a drepților în cealaltă lume? Spune-mi dacă cineva întru o sută de ani a fost nenorocit, şi a trăit în prisosință numai o singură dată, şi aceasta în vis, iar întreaga sută de ani a suferit chin şi muncă, ai putea tu oare să asemeni acea singură noapte de vis cu cei o sută de ani nenorociți? Negreşit nu.

Tot aşa trebuie să judeci şi despre viața cea viitoare. Ba încă mai mult. Ceea ce este o mică picătură către marea lumii cea nemăsurată şi nemărginită, aceea sunt cei o mie de ani față de slava şi fericirea cea viitoare. Şi ce se poate zice mai mult, decât că ea nu are sfârşit, nici hotare? Şi pe cât de mare este deosebirea între o norocire numai visată şi între una adevărată, pe atât de mare este deosebirea între nenorocirea cea de acum şi între cea viitoare.

Cât de puțin face sărăcia pe cineva întru adevăr nenorocit, noi vedem la Lazăr cel sărac. Odinioară, el zăcea ticăloşit înaintea porții bogatului, acum noi îl vedem în sânul lui Avraam. Odinioară îl lingeau câinii, acum el este însoțit de îngeri. Odinioară el era sărac, acum trăieşte întru slavă. Odinioară el era istovit de foame, acum el are toate cu prisosință. Odinioară trebuia el să se lupte, acum poartă cununa biruinței. Ați privit trudele şi patimile sale, vedeți acum, voi bogaților şi săracilor, răsplătirea sa.

Vedeți bogaților, pentru ca să nu socotiți, că bogăția voastră este ceva mare fără de fapte bune şi voi - săracilor, trebuie să vedeți, pentru ca să nu gândiți, că sărăcia voastră este ceva rău cu adevărat. Şi pentru unii şi pentru alții Lazăr este dascăl. Căci dacă el întru sărăcia sa nu cârtea şi nu se posomora, ce dezvinovățire pot găsi aceia, care cu toată bogăția lor sunt cârtitori şi posomorâți? Dacă el, aflându-se în foame şi în aşa de multă ticăloşie, proslăvea pe Dumnezeu, cum se vor dezvinovăți aceia, care, fiind în trai bun, nu săvârşesc această faptă bună? Şi pe de altă parte, cum se vor putea dezvinovăți aceia, care cârtesc şi se supără pentru sărăcia lor, când

acesta trăind în casa unui bogat şi fiind deapururea cuprins totodată de foame, de sărăcie, părăsire şi boală, de nimeni socotit şi lipsit chiar de mângâierea, de a vedea o altă asemenea ticăloşie, totuşi arăta o aşa de multă tărie de înțelepciune?

Să învățăm de la dânsul, nici pe bogați a-i ferici, nici pe săraci a-i socoti nenorociți. Spre a avea o dovadă vederată despre graiurile că nici bogăția nu face norocire, nici sărăcia nenorocire, să mai privim încă la soarta cea de pe urmă a săracului Lazăr şi a îmbuibatului cel bogat.

„A murit şi bogatul, şi s-a îngropat" (Luc. XVI, 22), pe când sufletul lui încă mai dinainte era îngropat în carne, şi înfăşurat de trup, ca de un giulgiu. Căci, el ferecat de beție, de lăcomia mâncării si de îmbuibare, ca de un lanț, îşi netrebnicise si omorâse sufletul.

Pe lângă cuvintele: „el a fost îngropat" nu trece repede, iubite, ci gândeşte aici la mesele cele acoperite cu argint, la paturile cele mărețe, la covoarele cele prețioase, la podoabe şi la toate desfătările casei, la unsori şi mirodenii, la mulțimea vinului, la felurimea mâncărurilor, la bucatele cele delicate şi gustoase, la bucătari, la linguşitori, la tovarăşi, la slugi, şi la toată pompa, care acum s-a stins şi s-a nimicit.

Toate acum sunt pulbere şi cenuşă, jale şi bocet, şi nimeni nu poate ajuta, nimeni nu poate întoarce sufletul, ce a fugit.

Acum puterea aurului şi a bogăției s-a prefăcut în ruşine. Din mijlocul unei aşa de mari slugării el s-a scos gol şi singuratic, fără a putea lua cu dânsul ceva din prisosul său. El fu scos singuratic şi fără ajutor. Nici o slugă, nici un ajutător nu era acolo, ca să-l scape de la pedeapsă, ci a fost părăsit de toți şi răpit spre a suferi pedepsele cele nesuportabile.

Aşa, cu adevărat, „tot trupul este ca iarba, şi toată slava omului ca floarea ierbii. Uscatu-s-a iarba şi floarea s-a vestejit, iar cuvântul Domnului rămâne în veci" (Isa. IV. 6-8).

Moartea a venit şi a stins toată slava, iar pe dânsul l-a luat, ca pe un prins şi l-a târât, cu căutătura smerită, plin de ruşine, si de spaimă, plin de tremur şi de frică, ca pe un om, care numai în somn s-ar fi îndulcit de atâta desfătare, iar acum la deşteptare se vede grozav amăgit. Şi acum bogatul trebuia să roage pe cel sărac, şi se uita cu jind la masa aceluia, care înainte atât de mult suferise de foame, şi era lăsat în voia câinilor.

Toate s-au schimbat, şi acum s-a văzut, cine într-adevăr este bogat şi cine sărac, că Lazăr este cel mai bogat, iar acela dimpotrivă cel mai sărac dintre toți săracii, căci precum la teatru, unii joacă roluri de împărați, de comedianți, de înțelepți, de cuvântători ş.a. fără ca ei înşişi să fie ceva din acestea, aşa în viața aceasta de acum, bogăția şi sărăcia sunt numai nişte roluri, nişte măşti.

Când tu şezi la teatru, şi vezi pe un actor în rolul unui împărat, nu-l socoteşti pentru aceasta norocit, nu crezi, că el într-adevăr este împărat, şi nu doreşti să fii asemenea lui; căci tu ştii, că el este cu totul un om obişnuit. Pentru rolul său şi pentru hainele sale nu-l socoteşti norocit, şi nu închei, de pe aceea la starea lui, ci îl prețuiesti numai după însuşirea sa cea dinainte, cea adevărată.

Deci, când vezi în lume, ca într-un teatru, înfăţişându-se mulţi în rolul bogăţiei, să nu crezi, că ei în adevăr sunt bogaţi, ci că ei nu mai joacă un astfel de rol, precum cel ce înfăţişează în teatru pe un rege, sau pe un comediant, adeseori este un biet om cu totul de rând, aşa şi cel ce se înfăţişează pe teatrul lumii ca bogat adeseori este cel mai sărac dintre toţi.

Căci când i-ai ridica masca, i-ai cerceta conştiinţa si i-ai ispiti sufletul, ai afla mare sărăcie de fapte bune, şi ai descoperi în el pe omul cel mai rău şi mai mic.

Precum la teatru noaptea, după ce privitorii s-au depărtat, toţi actorii leapădă vălurile cele mincinoase şi împăraţii şi comedianţii cei păruţi iarăşi se arată în chipul lor cel adevărat; tocmai aşa se întâmplă, când vine moartea, scena s-a sfârşit, şi toţi au lepădat măştile bogăţiei şi sărăciei.

Atunci toţi se judecă numai după faptele lor, şi atunci se arată, cine în adevăr a fost bogat ori sărac, ales ori înjosit. Adeseori unul, care aici se părea a fi bogat, se găseşte cel mai sărac decât toţi, precum bogatul cel îmbuibat din Evanghelie.

După ce l-a cuprins noaptea, adică moartea, şi el a părăsit această viaţă, ca pe un teatru, şi a lepădat masca, s-a arătat el acum cel mai sărac, care nu avea nici măcar o picătură de apă, ci pentru ea trebuia să se roage, şi totuşi n-a căpătat-o.

Dar care sărăcie poate să covăsească pe aceasta! Dimpotrivă Lazăr, pe care el îl vede în sânul lui Avraam, ne dă dovadă, că desigur păcatului îi este hotărâtă pedeapsa lui, şi că cinstea si cununa este partea acelora, care au patimit pentru fapta cea bună.

Cuvânt la Duminica a XXII-a după Pogorârea Sfântului Duh

din "Predici la duminici şi sărbători"

Cuvânt la Duminica a XXII-a după Pogorârea Sfântului Duh

„Era un om oarecare bogat, şi se îmbrăca în porfiră şi în vison, veselindu-se în toate zilele luminat. Şi era un sărac oarecare, anume Lazăr, care zăcea înaintea uşilor lui plin de bube. Şi poftea să se sature din fărâmiţările care cădeau din masa bogatului; şi câinii venind, lingeau bubele lui" (Luca 16, 19-21)

Prin această pildă, Hristos voieşte să ne înveţe următoarele: Era un om bogat, zice El, care trăia în multe desfrânări, şi totuşi nu suferise nici o nenorocire, ci, dimpotrivă, îi curgeau toate bunurile ca un râu. Că pe el nu l-a ajuns nici o întâmplare rea, neaşteptată, că n-a avut nici o pricină de descurajare şi nici o neîndemânare în viaţă, aceasta arată Domnul prin cuvintele: „veselindu-se în toate zilele luminat". Iar că el trăia în păcate, se vede din sfârşitul ce l-a ajuns, şi încă mai dinainte, din dispreţul său către săraci. Căci el n-a fost fără milă numai către cel ce zăcea înaintea uşii lui, ci către toţi.

Dacă el nu s-a milostivit asupra unui om, care de-a pururea zăcea înaintea porţii lui şi înaintea ochilor lui, pe care în fiecare zi trebuia să-l vadă nu numai o dată, sau de două ori, dacă el, zic, nu se milostivea asupra acestui om care suspina sub o patimă aşa de grea şi într-o sărăcie aşa de

mare, care întreaga sa viață a târât-o într-o ticăloşie aşa de mare şi într-o durere aşa de amarnică, cum se va fi milostivit el asupra altuia?

Dacă el a trecut în prima zi pe lângă Lazăr, totuşi, ar fi trebuit a doua zi să simtă compătimire; şi dacă şi de această dată iarăşi a trecut cu vederea, ar fi trebuit ca măcar a treia zi, sau a patra zi, ori în zilele următoare să se fi mişcat, dacă n-ar fi fost mai cumplit decât o fiară sălbatică, însă el nu simțea nimic din toate acestea, ci era mai crud şi mai neînduplecat decât judecătorul acela din Evanghelie, care nici de Dumnezeu, nici de oameni nu se temea (Luca 18, 4).

Pe acesta, oricât de cumplit şi sălbatic era, totuşi l-a îndemnat spre milă plângerea cea stăruitoare a văduvei, şi rugămintea ei l-a mişcat spre ascultare; la îmbuibatul cel bogat, şi acestea au rămas zadarnice. Şi totuşi, rugămintea lui Lazăr era mai lesne de împlinit. Văduva căuta ajutor contra vrăjmaşului ei, dar acesta voia numai ca cineva să-i potolească foamea şi să nu fie nebăgat în seamă. Aceea era împovărătoare prin strigătele ei; acesta, dimpotrivă, se arăta înaintea bogatului totdeauna în tăcere, şi o astfel de liniştire trebuia să mişte o inimă oricât de împietrită.

Când cineva ne necăjeşte, adeseori, noi ne supărăm, dar când vedem că cei nevoiaşi se arată înaintea noastră într-o adâncă tăcere, nu zic nici o vorbă, şi deşi nu sunt ascultați, totuşi nu se supără, ci pururea ni se arată tăcând, atunci noi, chiar de am fi mai nesimțitori decât pietrele, totuşi suntem mişcați de covârşirea unei astfel de răbdări.

Pe lângă acestea, însăşi fața lui Lazăr, cea istovită de foame şi de boala cea îndelungată, trebuia să deştepte compătimirea. Dar toate acestea împreună n-au putut să înmoaie pe acel neomenos.

Cea dintâi patimă a lui era nesimțirea şi o lipsă de dragoste, care nu are pereche. Căci nu este totuna dacă cineva, fiind lipsit, nu ajută pe alt lipsit, sau dacă cineva, trăind în toată desfătarea, fără grijă, lasă pe alții să se istovească de foame. Şi iarăşi, nu este totuna a vedea un sărac o dată sau de două ori şi a trece pe lângă dânsul, sau a-l vedea în toate zilele, şi prin necontenita vedere a ticăloşiei lui a nu te mişca spre compătimire şi milă. Şi iarăşi, nu este totuna dacă un om care este în nenorocire, în supărare şi în necaz nu ajută pe aproapele său, iar altul, îndulcindu-se de un trai bun şi de o continuă fericire, îşi închide inima şi nici măcar în bucuria sa nu se face iubitor de oameni, ci nesocoteşte pe alții care sunt chinuiți de foame.

Încă să mai ştiți şi asta: Cineva, deşi a fost oarecând aspru, când îi mergea bine se făcea mai blând şi mai prietenos, însă îmbuibatul acela, prin fericirea sa, tot nu s-a făcut mai blând, ci a rămas fiară sălbatică, ba încă a covârşit sălbăticia şi răutatea oricărei fiare.

Dar pe când înrăutățitul şi nemilostivul se îndulcea de toată îndestularea, dreptul şi îmbunătățitul se afla în cea mai mare ticăloşie. Faptul că Lazăr era drept, îl arată şi sfârşitul său, dar şi înainte de sfârşit - răbdarea sa în nenorocire. Nu vi se pare, oare, că vedeți toate acestea înaintea ochilor voştri? Corabia bogatului era plină de mărfuri şi plutea cu vânt bun. Dar nu vă mirați, ea mergea spre sfărâmare, căci încărcătura nu se făcuse înțelepţeşte.

Să mai numesc încă şi altă meteahnă a bogatului? Îmbuibarea cea de toate zilele. Şi aceasta este o meteahnă grozavă, nu numai în timpul de față, când noi suntem obligați de înțelepciunea creştinească, ci încă din timpurile cele vechi, înainte de arătarea Domnului.

Proorocul Amos zice: „ Vai celor ce dorm pe paturi de fildeş şi se dezmiardă în aşternuturile lor" (Amos 6, 4). Poate veți zice că numai a dormi pe un pat împodobit şi luxos nu este o moliciune de neiertat!

Celelalte păcate, totuşi, au ca urmare a lor oarecare îndulcire, de pildă beția, îmbuibarea şi lăcomia după averi, dar dormitul pe paturi de fildeş ce îndestulare aduce? Se face, oare, prin aceasta somnul mai plăcut şi mai dulce? Dimpotrivă, acest lux, dacă vom gândi drept, ne este chiar împovărător. Adică, dacă vei gândi că, pe când tu dormi într-un pat luxos, un frate nu are nici măcar o bucățică de pâine să mănânce în tihnă şi poate că tremură şi înțepeneşte de frig pe gerul cel mai aspru, în mijlocul nopții, într-un culcuş vârtos acoperit cu paie, oare conştiința nu te va mustra şi nu te va dojeni pentru această nepotrivire?

Voieşti să vezi un pat cu adevărat luxos, patul primului şi celui mai slăvit rege a cărui laudă răsună în toată lumea până astăzi? Să-ți arăt patul lui David. Dar cum era împodobit acela? Nu cu aur şi cu argint era împodobit, ci cu lacrimile pocăinței, precum el însuşi spune, când zice: „ Spăla-voi în fiecare noapte patul meu, cu lacrimile mele aşternutul meu voi uda" (Psalmul 6, 6). El era presărat cu lacrimi, ca şi cu nişte mărgăritare. Socoteşte sufletul lui cel iubitor de Dumnezeu! Fiindcă ziua el avea atât de multe griji ale domniei, pentru căpetenii, pentru supuşi, pentru război şi pace, pentru treburile statului şi cele casnice, pentru relațiile cu cei de aproape şi cu cei de departe, de aceea el, timpul întru care alții se dau somnului, îl întrebuința la mărturisirea păcatelor sale, la rugăciune şi lacrimi. Când toți se odihneau şi dormeau, el singur petrecea cu Dumnezeul său şi îi spunea păcatele sale cu durere şi cu lacrimi.

Un astfel de pat trebuie să-ți găteşti ție, căci cel împodobit cu aur şi cu argint ințeţeşte numai zavistia oamenilor şi mânia lui Dumnezeu; iar astfel de lacrimi, ca ale lui David, sting focul iadului.

Nimic nu este mai vătămător decât desfătarea. Ascultă ce zice Moise despre dânsa: „Îngrăşatu-s-a iubitul, lățitu-s-a şi s-a întărit, şi acum loveşte cu piciorul ca un cal" (Deuteronomul 32, 15). El nu zice că iubitul s-a depărtat, ci că a lovit cu piciorul, spre a arăta semeția şi împotrivirea lui. Şi în alt loc zice: „Când mănânci şi te saturi, nu uita pe Domnul Dumnezeul tău" (Deuteronomul 11, 15-16). Adică desfătarea face pe om uitător.

De aceea, iubitule, când şezi la masă, adu-ți aminte că după mâncare trebuie să mulțumeşti lui Dumnezeu, şi pentru aceasta satură-te cu cumpătare, ca să fii în stare a pleca genunchii şi a striga către Dumnezeu. Nu vedeți cum dobitoacele care poartă poveri, îndată ce ies de la iesle, unde şi-au luat ospățul, numaidecât apucă drumul şi fac slujba lor? Dar tu, oare, după ospăț trebuie să fii nedestoinic de lucru? Dar atunci tu ai fi mai disprețuit decât dobitocul care poartă sarcinile. Pentru ce? Pentru că trebuie să fim mult mai treji decât dobitoacele, pentru că timpul de după masă este un timp de rugăciune. După cină trebuie să ne întoarcem nu la pat, ci la rugăciune.

Dar să ne întoarcem iarăşi la îmbuibatul cel bogat şi la Lazăr cel sărac. Bogatul trăia în păcat şi în desfătare în toate zilele şi se îmbrăca luxos, dar prin aceasta şi-a gătit o pedeapsă încă şi mai mare, un foc încă şi mai aprins, o judecată neîmblânzită şi o răzbunare neîmpăcată. Iar săracul zăcea înaintea porții lui, fără a se necăji şi supăra şi fără a huli. El nu zicea în sine, ca mulți alții: „Ce este aceasta? Acest om păcătos, cumplit şi nemilostiv are toate cu prisosință, este crutat de

necazul şi de nenorocirea care ajung pe tot omul şi gustă o plăcere cu totul netulburată. Eu nu am nici măcar hrana trebuincioasă, pe când la el, care întrebuinţează averea sa pentru linguşitori şi pentru măgulitori şi pentru vin, toate curg ca un pârâu. Eu zac aici istovit de foame, spre batjocura şi râsul celor ce mă văd. Este, oare, pronie? Domneşte dreptatea în lucrurile omeneşti?”. El nu zicea, nici nu cugeta nimic din toate acestea. De unde vedem noi aceasta? Dintru aceea că l-au înconjurat îngerii şi l-au dus în sânul lui Avraam. Iar dacă el ar fi hulit, nu ar fi fost părtaşul unei astfel de cinste.

De obicei, se vorbeşte numai despre sărăcia lui Lazăr, eu însă voi arăta că el a suferit nouă feluri de pătimiri, nu spre pedeapsa sa, ci spre proslăvirea sa, căreia, în adevăr, s-a şi făcut părtaş.

Înainte de toate, sărăcia este ceva aspru, precum ştiu toţi cei ce o cunosc din cercare. Nici un cuvânt nu poate rosti ticăloşia ce o suferă cei săraci, care nu au înţelepciunea creştinească. Dar Lazăr nu era apăsat numai de sărăcie, ci încă cuprins şi de boală, şi încă de o boală neobişnuit de mare. Vezi cum Sfânta Scriptură arată că amândouă suferinţele ajunseseră treapta cea mai înaltă? Că sărăcia întrecea pe toate celelalte sărăcii se arată prin cuvintele, că el nu numai o dată ar fi dorit să mănânce fărâmăturile ce cădeau de la masa bogatului, ci de multe ori. Iar că şi boala ajunsese la el cea mai înaltă treaptă se vede din cuvintele „că şi câinii lingeau rănile lui”.

Deci, dacă fiecare din aceste două rele este nesuferită şi grozavă, cum cineva, nefiind de oţel sau de fier, poate să le sufere pe amândouă întrunite? Sunt mulţi bolnavi, dar ei, totuşi, au hrana trebuincioasă; alţii, deşi sunt foarte săraci, dar totuşi se bucură de o bună sănătate. Una slujeşte spre uşurarea celeilalte.

Dar poţi tu să-mi numeşti pe cineva care a fost aşa de sărac şi aşa de bolnav ca Lazăr şi, pe lângă acestea, încă tot aşa de părăsit? Un altul, care nu are nimic şi nu capătă nimic de la casnicii săi, totuşi, când el zace în uliţă, poate afla compătimire de la cei ce îl văd. La Lazăr, însă, amândouă aceste suferinţe erau încă mai aspre, căci el se vedea părăsit de toţi, şi însăşi această părăsire a fost mai amarnică, prin aceea că el zăcea la poarta unui om bogat.

Dacă el ar fi zăcut într-un loc singuratic, şi suferinţele lui ar fi rămas nebăgate în seamă, aceasta nu l-ar fi durut aşa tare. Depărtarea de oameni l-ar fi învăţat răbdarea. Dar zăcând în apropiere de aşa mulţi beţivi şi îmbuibaţi, şi neavând de la nimeni nici cel mai mic ajutor, simţirea durerilor şi mâhnirea trebuiau să se aprindă mai tare şi mai mult. Căci aşa suntem noi: lipsa celor ce ar putea să ne ajute nu ne îngrozeşte aşa tare, ca atunci când ei, fiind de faţă, nu vor să ne întindă mâna. Şi această durere a pătimit-o Lazăr. Nu era nimeni care să-l mângâie cu cuvântul, nimeni cu fapta, nici un prieten, nici o rudă, nimeni dintre cei ce-l vedeau, căci toată casa bogatului era necucernică şi pierdută.

Durerea lui se mărea încă prin aceea că el vedea înaintea ochilor săi pe alţii fericiţi. Şi aceasta nu pentru că el ar fi fost pizmaş şi răutăcios, ci pentru că firea omenească aşa aduce cu sine, că noi, la fericirea altora, mai tare simţim propria noastră nenorocire.

La bogatul acela mai era încă o împrejurare, care pe Lazăr trebuia să-l atingă mai simţitor, căci nu numai când el asemăna fericirea aceluia cu nenorocirea sa, trebuia mai tare să o simtă pe a sa, dar şi mai mult când gândea că acel cumplit şi nemilostiv era fericit întru toate, pe când el, cu

toate faptele sale cele bune, cu toată dreptatea sa, trebuia să sufere atât de multe rele. încă şi aceasta deştepta într-însul o tulburare nemângâiată.

Dacă bogatul ar fi fost un om cucernic, drept, destoinic şi îmbunătățit, Lazăr nu s-ar fi tulburat atât; dar fiindcă acela trăia întru păcat şi se suise la cea mai înaltă treaptă a necucerniciei, arăta atâta lipsă de iubire, era neruşinat şi fără milă ca o piatră, şi, cu toate acestea se îndulcea de o astfel de fericire, gândeşte cât de fireşte este, ca sufletul săracului trebuia să se fi acoperit de valuri noi! Închipuieşte-ți, ce trebuie să fi fost în sufletul lui Lazăr, când el vedea pe linguşitori, pe măgulitori şi pe slugi suindu-se şi coborându-se, intrând şi ieşind, alergând, strigând, bând, dănțuind şi întru toate desfătându-se!

Se părea că tocmai de aceea venise Lazăr înaintea porții bogatului, pentru ca să fie martor al plăcerii şi fericirii altora; se părea că el anume pentru aceea trebuia să trăiască mult, pentru a putea simți nenorocirea sa întru toată mărimea ei, şi era ca şi cum ar fi suferit sfărâmarea corăbiei chiar la liman, şi ca şi cum ar fi trebuit să se chinuiască de cea mai cumplită sete la marginea unui izvor.

Vă voi numi şi un alt rău de care suferea Lazăr. El nu vedea vreun al doilea Lazăr. Adică, de am fi noi apăsați de mii. de rele, totuşi, privind la Lazăr, putem afla oarecare mângâiere şi odihnă. Căci a vedea un tovarăş la nenorocire, aduce multă odihnă celui ce suferă. Dar Lazăr nu vedea pe nimeni care să pătimească asemenea cu dânsul; ba încă el nu putea măcar să audă povestind, că cineva, chiar în timpurile cele vechi, ar fi răbdat aşa de mult ca dânsul. Iar aceasta este îndeajuns spre a posomori şi întrista sufletul său.

Se mai adaugă la aceasta al optulea rău, şi anume că oamenii cei fără minte atacau numele lui cel bun. Mulți sunt obişnuiți, când văd pe cineva în nevoie şi în boală şi în cea mai mare ticăloşie, că nu mai au despre acesta o părere bună, şi socotesc suferința lui, ca o urmare a răutății lui. Dacă acest om, zic ei, ar fi fost plăcut lui Dumnezeu, El nu l-ar fi lăsat să se istovească în nevoie şi în ticăloşie.

Aşa s-a întâmplat cu Iov şi cu Pavel. Către Iov ziceau prieteni săi: „Dacă tu ai fi făcut bine, nu ai suferi această nenorocire; dar acum tu eşti pedepsit pentru păcatele şi încălcările de lege ale tale". Şi aceasta mai mult decât toate îl dureau pe dreptul Iov (Iov, cap. 4). Încă şi asupra lui Pavel gândeau cu răutate barbarii, când au văzut vipera atârnată de brațul lui şi îl socoteau ca cel mai mare nelegiuit, precum se vede din cuvintele lor: „Desigur că ucigaş este omul acesta, pe care dreptatea nu l-a lăsat să trăiască, deşi a scăpat din mare" (Fapte 28, 4).

De aceea, noi trebuie să judecăm cuminte şi să nu zicem: „Dacă Dumnezeu l-ar fi iubit pe acesta, nu l-ar fi lăsat întru sărăcie". Dimpotrivă, tocmai acesta este un semn al dragostei lui Dumnezeu către dânsul, „ Căci pe care Dumnezeu iubeşte, pe acela îl ceartă, şi bate pe tot fiul pe care-l primeşte" (Evrei 12, 6). Şi în alt loc se zice: „Fiule, când voieşti să slujeşti lui Dumnezeu, găteşte sufletul tău spre ispite, pleacă inima ta şi fii statornic" (Sirah2, 1).

Spune-mi, când tu vezi pe un căpitan de tâlhari dând târcoale drumurilor, pândind pe călători, răpind tot ce găseşte, ducând în peşterile sale şi aur şi argint, închizând acolo turme întregi, şi prin jafurile sale posedând multe veşminte şi slugi, spune-mi, îl vei socoti, oare, ca pe un om

fericit pentru bogăția lui, sau mai vârtos îl vei socoti nenorocit pentru viitoarea pedeapsă? El încă nu este prins, nu este dat pe mâna judecătorului, nici nu este aruncat în temniță, nu este încă pârât, nici osândit; dimpotrivă, el încă trăiește întru desfătare, îmbuibare şi prisosință. Totuşi, noi nu îl fericim pentru îndestularea lui cea de față, ci îl socotim nenorocit pentru viitor şi pentru cele ce-l aşteaptă.

Deci, la fel trebuie să zicem noi şi despre bogații cei răpitori şi nedrepți, căci ei sunt furi care pândesc drumurile, jefuiesc pe trecători şi ascund avutul altora în cămările lor ca în nişte peşteri subpământene.

Aşadar, să nu-i socotim fericiți pentru starea lor cea de față, ci foarte nenorociți pentru viitor, pentru acea judecată înfricoşată, pentru acea dare de seamă neînlăturată, pentru întunericul cel mai dinafară care are să-i cuprindă. Pe lângă aceasta, furii adeseori scapă din mâinile oamenilor, dar din fața lui Dumnezeu aceasta nu se poate întâmpla; nimeni nu se poate feri de hotărârea judecății Sale, ci toți cei ce trăiesc în lăcomia de avere şi în pofta răpirii se vor osândi de Dânsul la acea pedeapsă veşnică, ca şi bogatul din Evanghelie.

Dar chiar şi în această lume, păcătoşii nu sunt fericiți, căci ei, şi aici sunt pedepsiți, înainte de a fi traşi la pedeapsa cea de dincolo. Nu-mi zice mie: „Acela ține o masă costisitoare, poartă haine de mătase, are un cârd de slugi şi fiecare trebuie să-i dea loc de cinste”. Mai vârtos descoperă tu conştiința lui şi vei afla în ea un mare freamăt de păcate, o necontenită frică, furtună şi groază, vei vedea cum mintea, ca într-o sală de judecată, se suie pe scaunul cel împărătesc al conştiinței, stă acolo ca un judecător, cheamă gândurile, ca pe nişte călăi, spre a pedepsi sufletul pentru păcatele sale, şi strigă cu glas înfricoşat, măcar că nimeni nu bagă de seamă, nici nu înseamnă toate acestea, decât numai Dumnezeu şi păcătosul.

Preacurvarul, de pildă, fie el de o mie de ori bogat şi nepârât de nimeni, totuşi nu încetează a se pârî lăuntric el însuşi pe sine. Plăcerea durează numai un timp scurt, iar durerea rămâne, împreună cu frica şi tremurul, bănuiala şi supărarea. El tremură de toată umbra, chiar de slugile sale, de cei care ştiu sau nu păcatele sale, de femeia pe care el a necinstit-o şi de bărbatul pe care el l-a batjocorit. Poate să se ducă unde voieşte, el pururea poartă cu sine conştiința sa, ca pe un pârâş amarnic, se osândeşte pe sine însuşi şi nici un moment nu poate afla odihnă. Ori în pat, ori la masă, la târg, în casă, ziua şi noaptea şi chiar în visuri, păcatele sale îi fâlfâie pe dinaintea ochilor. El trăieşte pe pământ ca şi Cain, tânguindu-se şi tremurând; şi fără ca cineva să vadă, el poartă în inima sa un foc arzător. Tot aşa se întâmplă cu hrăpăreții şi cu cămătarii, tot aşa cu bețivii şi, în scurt, cu toți cei ce viețuiesc în păcate.

Acum, iubiților, să ținem minte toate cele zise până acum şi să nu fericim pe cei bogați, ci pe cei cu fapte bune; să nu socotim nenorociți pe cei săraci, ci pe cei păcătoşi; să nu ne uităm la cele de față, ci la cele viitoare; să nu ne oprim la haina cea dinafară, ci la conştiință, şi năzuind la bucuria ce iese din dreptate şi din fapta cea bună, să urmăm lui Lazăr, oricum am fi noi, săraci sau bogați. Căci nu una sau două, ci multe încercări ale faptei bune a suferit el, anume: sărăcia, boala, părăsirea; şi apoi, el toate acestea le-a suferit fără să fi fost mângâiat de cineva, înaintea unei case care ar fi putut nimici cu totul ticăloşia lui. Pe lângă acestea, se adaugă şi faptul că, pe cel ce nu avea milă de dânsul, îl vedea trăind în toată desfătarea, şi nu numai în desfătare, ci şi în păcate şi

fără grijă. El nu se putea mângâia nici cu un alt Lazăr, şi, pe lângă acestea, pentru nenorocirea lui avea şi în popor nume rău.

Însă toate acestea el le-a răbdat nu două sau trei zile, ci întreaga sa viață; totdeauna a trebuit să se vadă pe sine în ticăloşie, iar pe bogat în fericire.

Deci, cum ne vom dezvinovăți noi, când el atât de multe rele, deodată, le-a purtat cu aşa mare tărie, iar noi nu voim a răbda nici măcar jumătate dintr-însele? Tu nu poți să-mi arăți pe nimeni, nici să numeşti pe cineva care să fi răbdat aşa de multe şi aşa de mari pătimiri. De aceea l-a pus şi Hristos ca model, pentru ca noi înşine, când cădem în vreo nenorocire, să vedem în el o nenorocire încă mai mare, şi să putem trage bărbăție şi mângâiere din înțelepciunea şi răbdarea lui. Pentru toți pătimitorii din toată lumea el este ca un dascăl, şi îi întrece pe toți cu mărimea suferinței.

Pentru aceea, mulțumind lui Dumnezeu Cel plin de dragoste, să ne folosim din povestirea biblică. Acasă, în târg şi pretutindeni, ea trebuie să fie în pomenirea noastră, şi înțelegerea ei cea bogată să o primim cu râvnă înlăuntrul nostru, pentru ca noi, atât curgerea vieții de față să o petrecem fără întristare, cât şi bunurilor viitoare să .ne putem face părtaşi. Iar acestea, fie ca Dumnezeu să ni le dea, după harul şi milosârdia Sa, prin Domnul nostru Iisus Hristos, Căruia împreună cu Tatăl şi cu Duhul Sfânt, se cuvine slava, cinstea şi închinăciunea, acum şi în vecii vecilor. Amin.

Cuvânt la Duminica a XXV-a după Pogorârea Sfântului Duh

din "Predici la duminici şi sărbători"

Cuvânt la Duminica a XXV-a după Pogorârea Sfântului Duh

„Şi, apropiindu-se, a legat rănile lui, turnând pe ele untdelemn şi vin" (Luca 10, 34)

Adevăratul samarinean este cel care se îngrijeşte şi de sufletul cel bolnav al aproapelui

Model de purtare de grijă pentru mântuirea sufletească a altora ne dă nouă Însuşi Dumnezeu. Mai întâi S-a îngrijit pentru Adam, înainte de căderea lui în păcat, spre a-l feri de aceasta. De aceea, a zis către dânsul: „Din toți pomii din rai poți să mănânci, iar din pomul cunoştinței binelui şi răului să nu mănânci, căci, în ziua în care vei mânca din el, vei muri negreşit!" (Facerea 2, 16-17).

Iată că atât prin uşurința legii, cât şi prin mulțimea pomilor învoiți şi prin asprimea pedepsei celei amenințătoare, Dumnezeu S-a îngrijit de mântuirea sufletească a lui Adam şi voia a-l opri de la păcat. Aşadar, în tot chipul a căutat Dumnezeu să întărească pe Adam împotriva păcatului, însă cu toată această îngrijire, cu toată această îndemnare şi sfătuire, cu toată bunătatea lui Dumnezeu, Adam totuşi a căzut şi nu a păzit porunca. Totuşi, Dumnezeu n-a zis: „Ce să mai fac Eu şi ce ar folosi aici? El a mâncat, a căzut în păcat, a călcat porunca, a crezut diavolului, a disprețuit rânduiala Mea. pentru care acum a căzut în nenorocire, în moarte şi întru osândă, ce să mai vorbesc cu dânsul de acum?".

Nu a grăit Dumnezeu aşa, ci S-a apropiat iarăşi de Adam îndată după căderea sa în păcat, l-a mângâiat şi a întrebuințat alt mijloc pentru mântuirea lui, adică osteneala, sudoarea şi suferințele, şi nu a încetat a face totul până ce iarăşi a restaurat firea cea căzută, a slobozit-o de la moarte, iarăşi a dus-o la cer şi iarăşi i-a dat bunuri încă şi mai mari decât cele pierdute.

Din acestea vedem îndeajuns că noi, pe frații cei căzuți, nu trebuie să-i părăsim, nici să-i nesocotim, ci încă înainte de căderea lor să-i sprijinim împotriva păcatului, iar după căderea lor în păcat să arătăm o grijă mare pentru dânşii.

Că aşa fac şi doctorii. Oamenilor sănătoşi ei le dau povățuire cum să-şi păzească sănătatea şi să poată înlătura bolile. Iar dacă cineva nu a păzit povețele lor şi a căzut în boală, ei totuşi nu lasă un asemenea om fără ajutor, ci, mai ales atunci îi arată cea mai mare îngrijire, pentru ca pe cel bolnav iarăşi să-l slobozească din boală.

Aşa a făcut şi Apostolul Pavel. După ce amestecătorul de sânge din Corint săvârşise un păcat aşa de greu, care nu se obişnuia nici la păgâni, totuşi nu l-a neglijat, ci mai vârtos l-a însănătoşit, deşi acela era îndărătnic şi nu voia să asculte, nici nu a primit mijlocul de mântuire. Şi l-a făcut atât de sănătos, încât iarăşi a putut fi unit cu trupul Bisericii. Când acela a păcătuit, Sfântul Apostol n-a zis întru sine: „Ce să mai fac eu de acum? Ce poate folosi aici? El a ajuns de neîndreptat, a săvârşit o încălcare de lege şi nu voieşte să se lase de necurăția sa. Iar pe lângă acestea, el este îngâmfat şi mândru şi prin aceasta face rana sa netămăduită, de aceea îl vom lăsa în voia lui şi-l vom părăsi”.

Nu, el n-a zis nimic din toate acestea, ci tocmai acum a arătat cea mai mare grijă pentru acela, când l-a văzut pe marginea răutății, şi n-a încetat de a-l înspăimânta şi a-l pedepsi, şi el însuşi şi prin alții. El a făcut şi a căutat toate până ce l-a adus la cunoaşterea păcatului său şi la simțirea nelegiuirii sale şi, în fine, l-a curățit de toată pata.

Deci, aşa trebuie să faci şi tu. Urmează acelui samaritean din Evanghelie (Luca, cap. 10), care a arătat atâta grijă pentru cel rănit. Levitul trecuse pe lângă dânsul, asemenea şi fariseul, şi niciunul dintre cei doi nu s-a plecat la cel ce zăcea, ci l-au lăsat să zacă fără compătimire şi au trecut mai departe.

Iar un samaritean, care de altminteri nu avea nici o legătură cu cel nenorocit, n-a trecut pe lângă dânsul, ci s-a oprit, a simțit compătimire şi a turnat untdelemn şi vin pe rănile lui. Apoi l-a pus pe dobitocul său, l-a dus la o casă de oaspeți şi a dat şi a făgăduit bani, ca să nu fie lipsit de grijă.

El n-a zis întru sine: „Ce treabă am eu cu omul acesta, eu sunt samaritean şi nu am nimic comun cu dânsul. Pe lângă aceasta, cetatea este încă departe şi el nu este în stare de a merge acolo; de voi rămâne cu dânsul, aş putea şi eu cădea între tâlhari, ba încă aş putea fi socotit făptaş al nelegiuirii săvârşite aici”. Căci unii, în călătoriile lor, văd adeseori un rănit care se luptă cu moartea, şi nu se apropie de el, nu pentru că n-ar avea milă de el, sau că n-ar voi să cheltuiască cu dânsul, ci de frica de a nu fi traşi înaintea judecății, şi a fi ei înşişi bănuiți că ar fi ucigaşi. Totuşi, samariteanul cel milostiv nu s-a temut de toate acestea, ci fără multă gândire l-a pus pe dobitocul său, l-a dus la casa de oaspeți şi nu s-a speriat nici de primejdie, nici de cheltuială, nici de nimic altceva.

Deci, dacă samariteanul a fost atât de plin de dragoste şi atât de compătimitor către un om necunoscut, cum ne vom putea noi îndreptăți când nu ajutăm pe frații noştri în vreo nenorocire încă mai mare?

Căci cei căzuți în păcate sunt mai nenorociți decât acela; căci păcatele şi prihănile sunt mai cumplite decât toți tâlharii; ele schingiuiesc pe cei căzuți în ele mai cumplit decât aceia. Ele răpesc nu numai hainele şi rănesc nu numai trupul, ci şi sufletul, şi după ce le-au pricinuit mii de răni, îi lasă să zacă în prăpastia necucerniciei şi se duc de acolo.

La o astfel de nenorocire să nu rămânem cu sânge rece, să nu trecem fără compătimire pe lângă o privelişte atât de vrednică de tânguire. Şi chiar de ar face alții aceasta, tu să nu o faci.

Să nu zici întru tine: „Eu sunt mirean, am muiere şi copii, aceasta se cuvine preoților!”. Iată, samariteanul nu grăia astfel, ci a apucat pe cel nenorocit ca pe un câştig mare.

Deci, când vezi pe cineva care are trebuință nu de vindecarea trupului, ci a sufletului, să nu zici: „Pentru ce nu-l vindecă acesta sau acela”, ci slobozeşte-l tu din boala sa şi nu întreba pentru ce alții pregetă.

Când vezi o bucată de aur jos, negreşit nu întrebi mult de ce n-a ridicat-o acesta sau acela, ci te sârguieşti a întrece pe toți ceilalți şi a o ridica. Tot aşa trebuie să cugeti şi cu privire la fratele tău cel căzut; trebuie să crezi că în îngrijirea de dânsul ai găsit o comoară.

Când torni în rănile sufletului său untdelemnul învățăturii creştineşti, când îl legi cu blândețe şi-l vindeci cu răbdare, prin aceasta ai dobândit comoara cea mai mare, şi această singură faptă va stinge întru tine multe pete ale păcatului.
Când vezi pe cale un sărac, un nevoiaş, nu trece uşor pe lângă dânsul fără a-i da milostenie! Aceasta este frumos şi bine. Dar şi când vezi un frate pe calea păcatului, nu trece pe lângă dânsul, ci printr-un cuvânt prietenesc, ca printr-un frâu, opreşte-l de la calea sa cea rea şi adu-l iarăşi la Biserica lui Hristos. O astfel de milostenie este mai bună decât alta şi are mai mare preț decât mii de talanți de aur.

Ce zic eu: decât mii de talanți? Nu!

Milostenia aceasta are mai mare preț decât toată lumea cea văzută, căci omul este mai prețios decât lumea.

Pentru dânsul s-au făcut chiar cerul şi marea, soarele şi stelele.

Gândeşte deci la înălțimea vredniciei aceluia pe care tu poți să-l mântuieşti, şi nu vei pregeta a te îngriji de dânsul, adică de sufletul lui cel nemuritor. Cine dă unui păcătos milioane, nu i-a dat aşa de mult ca cel ce mântuieşte sufletul lui, căci îl abate de la calea lui cea rea şi-l întoarce la fericirea cea dumnezeiască.

Cine dă săracului pune capăt foamei.

Cine îndreaptă pe păcătos pune capăt necuceniciei. Unul mângâie sărăcia, celălalt opreşte prihana. Unul slobozeşte trupul de la răutate, celălalt răpeşte sufletul de la iad.

Vedeți, eu v-am arătat cum puteți să câştigați o comoară; să nu pierdeți deci acest câştig. De aceasta nu vă puteți apăra nici prin sărăcie, nici prin propriile nevoi, căci aici n-aveți altă cheltuială de făcut decât aceea a cuvântului şi a vorbei.

Însă cu totul împotriva acestei milostenii duhovniceşti este obiceiul cel rău, nu numai de a învinovăți păcatele altora, ba încă a le şi dezvălui şi a le face cunoscute, fără a le îndrepta.

Nu trebuie să limbuțim asupra slăbiciunilor celor bolnavi, ci să le tămăduim.

Acest obicei rău, iubiților, noi trebuie să-l dezrădăcinăm, căci el pricinuieşte multe rele.

Descoperirea greşelilor altora face pe aceştia adeseori cu totul fără curaj spre îndreptare, pe când descoperirea însuşirilor celor bune ale lor ridică sufletul lor şi întăreşte duhul lor. Pentru aceasta, să răspândim ştiri care aduc obştei noastre cinste, iar nu de acelea care aduc ruşine fraților noştri.

De auzim ceva bun, să facem aceasta cunoscută tuturor; însă de aflăm ceva rău şi păcătos, să încuiem aceasta în noi şi să tindem ca să se dea uitării.

Aşadar, nu faceți cunoscute păcatele oamenilor, cei asemenea nouă, şi nu pregetați a vă îngriji de mântuirea lor, ci faceți şi încercați toate, ca pe cei bolnavi la suflet iarăşi să-i aduceți la noi, pentru ca noi, atât în viața aceasta vremelnică, cât şi în veşnicie, să ne facem părtaşi răsplătirii celei mari, prin harul şi iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh se cuvine slava, acum şi în vecii vecilor. Amin.

Cuvânt la Duminica a XXVI-a după Pogorârea Sfântului Duh

din "Predici la duminici şi sărbători"

Cuvânt la Duminica a XXVI-a după Pogorârea Sfântului Duh

„Nu vă îmbătați de vin, întru care este desfrânarea " (Efeseni 5, 18)

Despre două feluri de beții: a vinului şi a viciului

Să îndreptăm astăzi limba noastră împotriva beției şi să răsturnăm la pământ acest fel de viețuire ruşinoasă şi fără de rânduială! Voim a pârî pe cei ce s-au dedat ei, nu pentru a-i arunca în ruşine, ci pentru a-i slobozi din ruşine; nu pentru a le face jigniri, ci pentru a-i îndrepta; nu pentru a-i da defăimării obşteşti, ci pentru a-i apăra de defăimarea cea înfricoşată şi a-i scăpa din mâinile satanei. Căci cine trăieşte în beție, desfătare şi necumpătare a căzut sub tirania satanei. Fie ca sfătuirile noastre să poată aduce oarecare folos!

Noi numim destrămați pe acei tineri care îndată ce au primit moştenirea părintească o cheltuiesc fără a gândi cui şi când trebuie să dea; care risipesc haine, aur şi argint cu desfrânatele şi cu

tovarăşii cei răi. Tot aşa se întâmplă şi cu beţia. Ea se năpusteşte asupra judecăţii beţivului ca asupra unui tânăr destrămat, face mintea lui roabă şi îl sileşte a cheltui toate comorile duhului fără prevedere şi fără chibzuire.

Beţivul nu ştie ce şi când trebuie să vorbească şi când să tacă, ci gura lui stă deschisă pururea şi buzele sale n-au nici uşă, nici zăvor. Beţivul nu ştie a-şi economisi cuvintele sale, nici a stăpâni comoara duhului său; el nu ştie a păstra pe unele, nici a cheltui pe altele, ci el cheltuieşte şi le risipeşte pe toate. Beţia este o smintire de bună voie, o trădare a propriilor sale gânduri, o boală vrednică de râs, o patimă care se ia în râs, un satan pe care cineva şi-l alege lui însuşi. Patima aceasta este mai rea decât nebunia.

Voieşti să vezi cum beţivul este mai ticălos decât un îndrăcit? Pentru un îndrăcit oricine are compătimire, dar pe cel beţiv noi îl urâm; pe acela îl jelim, iar pe acesta suntem supăraţi şi mânioşi. De ce aceasta? Boala unuia este o nenorocire, iar a celuilalt este o uşurătate de minte, supusă pedepsei.

Beţivul are de suferit aceleaşi patimi ca şi cel îndrăcit. El, de asemenea, se clatină în toate părţile, tot aşa este smintit, tot aşa cade la pământ, tot aşa zgâieşte ochii, tot aşa bate cu picioarele după ce a căzut, şi tot aşa spumegă cu gura.

Un beţiv este prietenilor săi spre îngreţoşare, vrăjmaşilor săi spre râs, slugilor sale spre dispreţ, muierii sale spre ponos, tuturor nesuferit şi mai dispreţuit decât dobitocul cel fără de minte, pentru că un dobitoc bea numai atât cât are sete şi pofta sa se alină odată cu trebuinţa sa; însă acesta, cu necumpătarea sa, trece peste pofta cea firească şi este mai fără de judecată decât făpturile cele fără de minte.

Şi ce este mai rău: o desfrânare însoţită de aşa multe rele şi de o aşa de mare vătămare nu se mai socoteşte păcat, ba încă la mesele bogaţilor se fac chiar şi rămăşaguri cu această ruşine şi se întrec unul cu altul, care mai mult se va necinsti, care mai mult îşi va îmbolnăvi nervii, care mai mult îşi va slăbi puterile, care mai mult va putea ataca pe Domnul Dumnezeu. Acesta este un rămăşag şi o întrecere chiar din iad.

Un beţiv este mai ticălos decât un mort. Mortul zace fără simţire şi nu poate să facă nici bine, nici rău; beţivul, însă, este în stare să facă rău. El şi-a îngropat sufletul ca într-un mormânt şi se zbuciumă cu un trup mort. Vezi tu, oare, că cel beţiv este mai ticălos decât îndrăcitul şi mai fără simţire decât mortul?

Dar vrei tu să auzi ceva mai trist decât toate? Beţivul nu poate intra în împărăţia cerului. Cine spune aceasta? Sfântul Pavel, când zice: „Nu vă înşelaţi: nici desfrânaţii, nici închinătorii la idoli, nici preacurvarii, nici malahienii, nici sodomiţii, nici furii, nici lacomii de avere, nici beţivii, nici ocărătorii, nici răpitorii, nu vor moşteni împărăţia lui Dumnezeu” (I Corinteni 6, 9-10). Auzit-ai în ce ceată pune Apostolul pe beţiv? El îl pune la un loc cu desfrânaţii, cu închinătorii la idoli, cu preacurvarii, cu hulitorii şi cu răpitorii.

Aşadar, beţia, iubiţilor, este o boală foarte primejdioasă şi grea, şi de aceea eu nădăjduiesc că sufletul vostru se va slobozi de această boală şi voi veţi ţine minte cuvintele Apostolului: „Nu vă

îmbătați de vin, întru care este desfrânarea”. Vinul umple sufletul cu războiul patimilor şi cu furtuna gândurilor destrămate şi totodată nimiceşte puterile trupului.

Insă nu vinul învinovățim noi, ci reaua lui întrebuințare, căci nu întrebuințarea lui cea bună, ci nemăsurarea pricinuieşte beția, care este rădăcina tuturor relelor.

Vinul provine de la Dumnezeu, beția de la diavol. Vinul ni s-a dat pentru vindecarea slăbiciunilor trupului, iar nu pentru stricarea puterilor sufletului; pentru nimicirea bolii trupului, iar nu pentru şubrezirea sănătății duhului.

De aceea nu întrebuința rău darul lui Dumnezeu şi nu da motiv de păcat oamenilor nebuni şi fără de minte.

Însă este şi o beție fără de vin, căci cineva se poate îmbăta de mânie, de o dorință fără de rânduială, de zgârcenie şi de lăcomie, de deşertăciune şi de mii de alte patimi. Adică, beția nu este altceva decât o pierdere temporară a dreptei cugetări, tulburare şi răpire a judecății cele sănătoase. Pentru aceea, cu dreptate se poate numai beat, nu numi cel ce toarnă în sine vin mult, ci şi cel ce hrăneşte înlăuntrul său vreo patimă nesilnică.

De pildă, cel ce este aprins de poftă către o femeie străină şi umblă după fetele cele stricate, acela este beat. Precum cel îmbătat de mult vin aruncă vorbe necuviincioase şi nu mai poate să vadă drept, aşa şi cel îmbătat de patimile cele necurate, nu poate scoate nici un cuvânt sănătos, ci numai vorbe de ruşine, pierzătoare şi necuviincioase; el nu mai vede drept şi este orb în toate lucrurile.

Pretutindeni vede femeia pe care pofteşte a o necinsti, şi oriunde s-ar afla, în societate sau la ospăț, şi de ar vorbi cu dânsul mii, el nu-i aude, căci gândirea lui este ațintită la acea femeie, şi el îşi imaginează păcatul. Toate îi stârnesc presupunerea şi frica, şi este ca o fiară prinsă în cursă, plin de o pătimaşă nelinişte.

Tot aşa, şi mâniosul este un bețiv. Şi lui i se umflă fața şi glasul îi este nesilnic; ochii lui sângerează, judecata i se întunecă, pătrunderea se împilează, limba îi tremură, ochii i se învârtesc, urechile nu aud bine, căci mânia îi apasă creierii mai cumplit decât beția şi ridică în sufletul lui o furtună şi o vijelie care nu voiesc a se domoli.

Însă dacă desfrânatul şi mâniosul sunt nişte bețivi, apoi cu atât mai vârtos bețivul este smintitul cel fără Dumnezeu, care huleşte pe Dumnezeu, disprețuieşte legea lui Dumnezeu, care niciodată nu voieşte să se îndrepte şi este mai ticălos decât un destrămat şi decât un ieşit din minți, când nu simte boala sa. Căci tocmai aşa se întâmplă la beție, că omul nu mai bagă în seamă purtarea sa cea ruşinoasă.

Noi am amintit mai sus cuvintele Apostolului Pavel către efeseni: „Nu vă îmbătați de vin, întru care este desfrânare”, dar el mai adaugă: „ci vă umpleți de Duhul Sfânt” (Efeseni 5, 18). Aceasta este o beție nobilă, slăvită!

Umple sufletul tău de Duhul Sfânt, ca să nu te umpli de beție. Amanetează duhul tău şi gândurile tale mai dinainte Duhului Sfânt, pentru ca acea prihană ruşinoasă să nu găsească la tine loc. De aceea, Apostolul n-a zis: „să fiți părtaşi Duhului Sfânt", ci „să vă umpleți de Duhul Sfânt", adică umple duhul tău ca pe un pahar, cu Duhul Sfânt, cu psalmi, cu cântece şi cântări duhovniceşti, pentru ca acolo diavolul să nu se mai poată îndulci cu nimic.

Cu această beție, iubiților, să ne îmbătăm, iar de la cealaltă să ne înfrânăm, fiindcă duce omenirea la ruşine.

Cuvânt la Duminica a XXVII-a după Pogorârea Sfântului Duh

din "Predici la duminici şi sărbători"

Cuvânt la Duminica a XXVII-a după Pogorârea Sfântului Duh

„S-au ruşinat toți cei ce erau împotriva Lui" (Luca 13, 17)

Ne este de folos să fim dojeniți

Cine laudă toate fără deosebire, atât faptele noastre cele vrednice de ocară, cât şi pe cele vrednice de laudă, acela nu ne este prieten, ci un amăgitor sau batjocoritor.

Când cineva laudă ceea ce este lăudabil, dar, pe de altă parte, ocărăşte greşelile şi păcatele, acesta este prietenul cel adevărat. Şi ca să vedeți că cel care în toate ne laudă şi în toate ne proslăvesc nu ne este prieten, ci un amăgitor, ascultați ce grăieşte Dumnezeu prin Proorocul Isaia: „Poporul meu, cei ce vă fericesc vă înşeală pe voi şi cărarea picioarelor voastre o strică" (Isaia 3, 12).

Pe un vrăjmaş nu-l putem suferi, chiar când ne laudă, iar pe un prieten îl îmbrățişăm, chiar şi când ne dojeneşte. Acela ne este potrivnic chiar şi când ne sărută, iar acesta ne este plăcut chiar şi când ne răneşte. Sărutarea vrăjmaşului este foarte bănuitoare, iar rana ce ne face un prieten purcede de la grija lui pentru noi. Pentru aceea, înțeleptul Solomon zice: „Mai bune sunt rănile prietenului, decât sărutările cele fățarnice ale vrăjmaşului" (Pilde 27, 6).

„Cum zici tu?". Aşa, rănile sunt mai bune, ca semne ale prieteniei, căci el nu se uită la ceea ce se face, ci la inima şi gândurile oamenilor de la care vine rănirea sau sărutarea.

De pildă, Iuda a sărutat pe Domnul, dar sărutarea lui era plină de trădare, gura sa plină de otravă, limba sa plină de răutate.

Dimpotrivă, Pavel a rănit pe amestecătorul de sânge din Corint, dar tocmai prin aceea l-a mântuit. Tu întrebi: „Cum l-a rănit?". Prin aceea că l-a predat satanei şi l-a izgonit de la Biserică. El scrie aşa: „Să dați pe unul ca acela satanii spre chinuirea trupului". Pentru ce? Pentru „ca sufletul să se mântuiască în ziua Domnului" (I Corinteni 5, 5).

Văzut-ai acum rănile cele ce mântuiesc şi sărutarea cea plină de trădare? Tu recunoşti acum că, într-ade-văr, rănile ce le pricinuieşte prietenul sunt mai bune decât sărutarea cea făţarnică a vrăjmaşului.

Aceasta însă se întâmplă nu numai la oameni, ci şi în privinţa lui Dumnezeu şi a satanei. Acela este prietenul nostru, acesta potrivnicul nostru; Acela mântuitorul şi îngrijitorul nostru, acesta amăgitorul şi duşmanul nostru. Dar tocmai satana a sărutat odinioară pe om, şi Dumnezeu l-a rănit. Te întrebi cum satana l-a sărutat şi cum Dumnezeu l-a rănit? Satana a zis: „Veţi fi ca Dumnezeu” (Facerea 3, 5). Aceasta este o sărutare. Iar Dumnezeu a zis: „Pământ eşti şi în pământ te vei întoarce” (Facerea 3, 19). Aceasta este o rană. Deci, cine ne-a folosit mai mult: cel ce a zis: „Veţi fi ca Dumnezeu”, sau Cel ce a zis: „Pământ eşti şi în pământ te vei întoarce”! Acesta din urmă ne-a ameninţat cu moartea; acela, satana, ne-a făgăduit nemurirea. Dar tocmai el, care ne-a făgăduit nemurirea, ne-a scos din rai. Dimpotrivă, Cel ce ne-a ameninţat cu moartea ne-a deschis cerul.

Vedeţi că lovirile prietenului sunt mai bune decât sărutările vrăjmaşului? De aceea trebuie să mulţumim prietenilor care ne dojenesc. Aibă ei drept sau nu aibă, ei totdeauna fac aceasta pentru ca să ne îmbunătăţească, nu ca să ne vatăme.

Vrăjmaşii, dimpotrivă, chiar şi când cu dreptate ne ocărăsc, fac aceasta nu spre a ne face mai buni, ci spre a ne defăima. Mai departe, când prietenii ne laudă, ei prin aceasta voiesc a spori râvna noastră; iar vrăjmaşii ne laudă cu scopul ca mai lesne să ne ducă la cădere, însă ori de la cine ar veni ocara, ea este pururea de mare folos, dacă cineva poate să o sufere şi nu se întărâtă prin ea.

Inţeleptul Solomon, zice: „Cel ce urăşte certarea este fără de minte” (Pilde 12, 1). El nu zice: „Cine nu poate suferi certarea aceasta sau cealaltă”, ci zice: „Cel ce urăşte certarea”. Când prietenul tău te ceartă cu dreptate, îndreaptă-ţi greşeala ta. Iar dacă el te-a certat fără temei, laudă buna lui cuviinţă, aprobă scopul lui şi mulţumeşte prieteniei lui, căci certarea lui a purces numai din dragostea lui cea mare către tine.

Aşadar, să nu ne scârbim când cineva ne ceartă.

Căci ar fi de cel mai mare folos pentru viaţa noastră, dacă noi, pe de o parte, pururea am certa cu sinceritate greşelile celor de aproape ai noştri, iar pe de altă parte, dacă şi noi am asculta cu bucurie certarea ce se atinge de noi. Ceea ce este doctoria pentru răni, aceea este certarea pentru greşelile noastre. Precum este fără de minte cel ce leapădă doctoria, aşa este fără de minte şi cel care nu voieşte să primească nici o certare.

Dar mulţi, când suferă certare, se întărâtă, căci gândesc şi zic întru sine: „Eu sunt atât de chibzuit şi priceput; trebuie eu să sufăr nişte astfel de imputări de la acest om?”. Ei nu gândesc că tocmai cu aceste cuvinte dau mărturie de cea mai mare lipsă de minte. Sfânta Scriptură zice: „Dacă vezi un om care se crede înţelept în ochii lui, să nădăjduieşti mai mult de la un nebun decât de la el” (Pilde 26, 12).

Tocmai de aceea zice încă şi Sfântul Apostol Pavel: „Nu vă socotiți voi înşivă înțelepți” (Romani 12, 16). Oricât de înțelept ai fi, oricât de mare pricepere ai avea, totuşi eşti om şi ai trebuință de un sfat bun. Numai Unul Dumnezeu nu are trebuință de sfat, şi numai despre Dânsul zice Apostolul: „Cine a cunoscut gândul Domnului sau cine a fost sfetnicul Lui?” (Romani 11, 34).

Noi, oamenii, însă, de am fi de o mie de ori mai înțelepți, totuşi, încă de o mie de ori am merita certare, căci stricăciunea firii noastre pururea se arată, înțeleptul Sirah zice: „Nu poate desăvârşirea să fie întru oameni”. Pentru ce? „Pentru că nu este nemuritor fiul omului”. „Ce este mai luminos decât soarele”, zice el mai departe, „Şi totuşi el se întunecă” (Sirah 17, 25-26). Precum şi această strălucită lumină şi razele cele luminoase uneori se întunecă, aşa şi priceperea noastră, chiar când se pare a scânteia în toată strălucirea sa cea de amiază, se întunecă prin neajungere.

Adeseori se întâmplă că un înțelept nu vede ceea ce trebuia să vadă, ci, dimpotrivă, un altul, care stă mult mai jos, mai repede observă unele lucruri. Şi aceasta se întâmplă pentru ca cel înțelept să nu se mândrească, iar cel mai neînsemnat să nu se creadă nenorocit.

Aşadar, este o mare faptă bună, un mare bine, când cineva poate suferi certarea, precum, pe de altă parte, este un folos slăvit, a putea certa cineva pe frații săi într-un chip drept şi plin de dragoste, căci aceasta este una dintre cele mai însemnate datorii pe care le avem către aproapele nostru.

Vrei să ştii că, oricât de înțelept şi priceput, şi oricât de îmbunătățit ai fi tu, totuşi, de-a pururea ai trebuință de un sfetnic şi de un prieten care să te îndrepte şi să te dojenească? Atunci ascultă o istorie din Vechiul Testament.

Nimeni nu se putea asemăna cu Moise. El era, zice Sfânta Scriptură, „om blând foarte, mai mult decât toți oamenii cei ce sunt pe pământ” (Numerii 12, 3), era prieten al lui Dumnezeu, era foarte procopsit în ştiințele lumeşti şi, pe lângă aceasta, plin de înțelepciunea cea duhovnicească, ba încă, precum se zice în Faptele Apostolilor, el era „învățat întru toată înțelepciunea egiptenilor” (Fapte 7, 22).

Vezi cât era el de înțelept întru toate lucrurile? Şi istoria apostolilor zice despre dânsul mai departe: „Şi era puternic în cuvinte şi în fapte” (Fapte 7, 22). Mai ascultă încă şi o altă mărturie despre aceasta. Sfânta Scriptură zice despre Moise: „Şi mai mult nu s-a sculat prooroc în Israil ca Moise, cu care să fi vorbit Dumnezeu față către față” (Deuteronomul 34, 10).

Ce dovadă mai mare poți să doreşti tu despre însemnătatea lui?

El era, aşadar, bine învățat, atât întru înțelepciunea egiptenilor, cât şi întru înțelepciunea poporului lui Dumnezeu; era puternic în cuvânt şi în faptă şi domnea peste făptură, căci el era prieten al Stăpânului tuturor făpturilor. El a scos din Egipt un popor aşa de mare, a despărțit marea şi iarăşi a împreunat-o. Atunci s-a văzut o minune neauzită. Atunci pentru întâia dată a văzut soarele că marea nu se trecea cu corabia, ci cu picioarele uscate. Nu corăbii şi vâsle se vedeau acum în mare, ci cai şi trăsuri.

Şi cu toate acestea, înţeleptul acesta, Moise, cel puternic în cuvânt şi în faptă, acest prieten al lui Dumnezeu, acest domnitor al firii, acest mare făcător de minuni nu observă un lucru, pe care însă foarte mulţi oameni îl văd. Socrul său, un om străin şi foarte mic în asemănare cu dânsul, a văzut aceasta, şi i-a întors luarea aminte la ceea ce el scăpase din vedere. Ce era oare aceasta?

Luaţi aminte ca să cunoaşteţi ca fiecare om are trebuinţă de sfat, chiar de ar fi aşa de însemnat ca Moise, şi că adeseori ceea ce nu văd oamenii cei mari şi vrednici de mirare, de multe ori văd cei neînsemnaţi şi mici.

După ce Moise ieşise din Egipt şi se oprise în pustie, îl împresurau cei şase sute de mii de oameni, şi Moise singur trebuia să pună la cale toate jeluirile şi certurile ce se iscau între dânşii. Aceasta văzând-o socrul său Ietro, şi măcar că el altmintrelea era un om neiscusit, neştiutor de legi şi de tocmelile statului, totuşi a băgat de seamă că aici Moise face o greşeală, şi a îndreptat pe Moise cel atât de dibaci şi înţelept, pe prietenul lui Dumnezeu. El a zis către dânsul: „Pentru ce şezi tu singur, si tot poporul stă înaintea ta de dimineaţă până seara?… Nu faci bine lucrul acesta. Căci te vei prăpădi si tu si poporul acesta, care este cu tine. Greu este ţie lucrul acestea, nu-l vei putea face tu singur” (Ieşirea 18, 14, 17- 18). El a însoţit sfatul său de o dojana.

Moise însă nu s-a supărat de aceasta, ci acest bărbat înţelept şi dibaci, acest prieten al lui Dumnezeu, acest domnitor peste miriade, a primit povaţa prieteneşte. Nici mulţimea minunilor ce săvârşise el, nici mărimea puterii sale nu l-au îngâmfat; el nu s-a ruşinat că a primit povaţa în faţa a tot poporul. Mai vârtos gândea el că de ar fi făcut încă pe atâtea minuni, totuşi, el pururea poartă în sine firea omenească cea stricăcioasă, căreia atât de multe lucruri îi rămân necunoscute. De aceea a primit el aşa de bine sfatul şi dojana lui Ietro.
Dimpotrivă, mulţi voiesc a se lipsi de folosul ce le-ar aduce un sfat bun, numai ca să nu pară că ei ar avea trebuinţă de sfatul cuiva. Ei voiesc mai bucuroşi a rămâne întru neştiinţă, decât a învăţa ceva de la alţii, şi nu socotesc că nu învăţarea de la alţii, ci neştiinţa este ruşine.

De asemenea, nu trebuie să ne ruşinăm când suntem dojeniţi, ci numai atunci să ne ruşinăm când nu părăsim greşelile noastre. Un om mare şi înţelept poate totuşi să greşească într-un punct, în care nimereşte altul mai mic. Moise ştia aceasta, şi de aceea a primit el cu atâta bunăvoinţă sfaturile.

Acest sfat se cuprindea în aceea că Ietro a zis: „Alege-ţi bărbaţi puternici şi îi pune mai mari peste mie, şi mai mari peste sută, şi mai mari peste cincizeci, şi mai mari peste zece, şi să judece poporul în tot ceasul; iar lucrul cel mare să-l aducă la tine, iar judeţele cele mici să le judece ei” (Ieşirea 18, 21-22).

Moise a ascultat acest sfat fără a se ruşina şi a roşi, nu l-a jignit, că supuşii lui erau martori la dojana ce primise, şi n-a zis întru sine: „Supuşii mei mă vor nesocoti, văzând că eu, povăţuitorul lor, trebuie să învăţ de la altul ce este de făcut”.

Mai vârtos el a ascultat acest sfat şi l-a împlinit, şi pentru aceea nu s-a ruşinat nici de contemporanii săi, nici de urmaşi. Ba încă el însuşi, ca şi cum ar fi fost aceasta pentru dânsul o mare cinste, prin cărţile sale şi prin însemnările sale scripturistice a făcut cunoscut tuturor

oamenilor din toate timpurile, până la venirea lui Hristos în ziua cea de pe urmă, adică la toată lumea, că el nu a văzut drept şi a învăţat de la socrul său ce trebuie să facă.

Noi, dimpotrivă, ne supărăm şi ne tulburăm când cineva ne ceartă şi numai în faţa unui singur om, şi ni se pare că ne-ar fi luat viaţa. Dar Moise nu făcea aşa. Măcar că mii şi iarăşi mii au auzit şi au văzut cum el fusese certat, totuşi el nu s-a ruşinat, ba încă nu s-a ruşinat nici de miliarde care au trăit după aceea, şi vor trăi până la sfârşitul lumii, ci propovăduieşte la toţi în fiecare zi greşeala sa, prin Sfânta Scriptură.

Dar pentru ce, oare, ne-a însemnat el aceasta prin scrisoare? Pentru ca să ne înveţe că niciodată nu trebuie să gândim despre noi înşine lucruri mari, chiar de am fi mai înţelepţi decât toţi, şi că nu trebuie să dispreţuim sfatul vreunuia din cei de aproape ai noştri, fie acela mai de jos decât toţi.

Dacă cineva îţi dă un sfat bun, primeşte-l, chiar de ţi l-ar fi dat sluga ta.

Dacă cineva îţi dă un sfat rău, nu-l urma, fie acest sfetnic cel mai însemnat om din lume. Căci nu trebuie a căuta la rangul sfetnicului, ci la firea şi însuşirea sfatului.

Aşadar, Moise a însemnat acea întâmplare pentru ca să ne înveţe că nimeni nu trebuie să se ruşineze de dojana, chiar dacă toată lumea ar fi de faţă la ea.

Într-adevăr, nu este puţină laudă, nu este o slavă mică şi nu este un slab semn de înţelepciune, când cineva poate suferi certarea cu mărime de suflet. Moise fie deci modelul nostru, căruia să-i râvnim întru aceasta. Amin.

Cuvânt la Duminica a XXVIII-a după Pogorârea Sfântului Duh

din "Predici la duminici şi sărbători"

Cuvânt la Duminica a XXVIII-a după Pogorârea Sfântului Duh

„ Săracii şi betegii şi şchiopii şi orbii adu-i aici" (Luca 14, 21)

La fapta bună nu se caută rangul, starea şi neamul

Oare cântarea cea sfântă, pe care noi o cântăm, nu a întrunit laolaltă toate deosebitele noastre glasuri într-un cântec armonios?

Noi toţi, tineri şi bătrâni, săraci şi bogaţi, femei şi bărbaţi, robi şi stăpâni, noi toţi împreună intonăm o cântare.

Aşadar când noi ne-am adunat aici în casa Domnului, spre închinarea şi proslăvirea lui Dumnezeu, nu se mai face deosebire între rob şi stăpân, între bogat şi sărac, între stăpânitor şi supus, ci toată nepotrivirea vieţii cele obişnuite se alungă dintr-un loc sfânt, toţi împreună facem o singură ceată, toate glasurile gustă o singură slobozenie şi pământul aici urmează cerului.

Aşa de mare este înălţimea Bisericii!

Nu se poate zice, că aici deşi stăpânul cântă cu o mare voioişie, robul însă trebuie să fie mut, că deşi bogatul mişcă buzele sale, săracul este osândit la tăcere.

Încă şi aceea nu este aici, că numai bărbatul să cânte lui Dumnezeu laude şi să-L proslăvească, iar femeia să stea mută şi fără glas.

Mai vârtos toţi aici se îndulcesc de aceieaşi cinste, toţi aduc aceeaşi jertfă şi acelaşi dar. Acesta nu are mai mult drept, decât acela, şi unul nu are nici o întâietate înaintea altuia, ci toţi se îndulcesc de o cinste şi au numai un glas. Numai un singur glas se înalţă de la toate limbile către Ziditorul lumii. Deosebire nu se face aici dintre aceea că unul este rob, altul slobod, unul slugă, altul stăpân, unul bogat, altul sărac, si de este cineva bărbat sau femeie, ci deosebirea zace în simtământ, de este cineva râvnitor sau uşuratic, păcătos sau cu fapte bune.

Cu privire la aceasta pot eu adeseori a numi sărac pe cel bogat, şi bogat pe cel sărac; ba încă în privinţa aceasta pot eu pe mulţi bărbaţi a-i numi muieri, si pe multe muieri - bărbaţi, pe mulţi înţelepţi a-i numi fără de minte, şi pe mulţi fără de minte în înţelepţi.

Dar tu mă întrebi, cum se face aceasta? Cum se face din bărbat femeie, şi din femeie bărbat? eu răspund: nu prin prefacerea firii, ci prin schimbarea chipului lucrării şi prin simţământ.

Când de pildă eu văd un bărbat, care se înfăşoară în aur, întrebuinţează tot felul de mijloace împodobitoare, îşi tocmeşte părul cu grjă şi cu meşteşug, miroase a unsori, poartă haine muiereşti, are mers muieresc şi trăieşte muiereşte, cum aş putea eu să numesc bărbat pe un asemenea, care însuşi a părăsit nobleţea neamului său, şi îndeosebşte se arată muieratic? Ba , încă apostolul Pavel, nici pe femeia, care face astfel de nebunii, nu voieşte a o număra între cei vii, când zice: „Femeia, care petrece în desfătare, de vie este moartă” (l Tim.V.6).Deci cum s-ar putea număra între bărbaţi, bărbatul, care face lucruri, pentru care chiar femeia se numeşte de către apostol moartă de vie?

De este cineva bărbat sau nu, aceasta se judecă nu dupa imbracamintea cea barbateasca, nici dupa toana, cu care el in casa sa este de temut si amenința, ci trebuie sa cunoşti aceasta din intelepciunea şi din fapta cea bună a duhului său.

Numai atunci el este cu adevărat bărbat, când îşi domoleşte patimile, îşi stăpâneşte neputinţele duhului, când el în casa sa, ţine domnia, şi nu se zbuciumă de gândurile cele nebuneşti.

Iar dacă el se dă la beţie şi la îmbuibare, dacă petrece zilele sale în ospeţe şi în benchetuieli, dacă el, fiind mai moale decât ceara, primeşte toate întipăriturile prihanei, cum aş putea eu pe un asemenea să-l numesc bărbat, pe acela ce este prins, neslobod, rob, care singur pe sine se leapădă, pe acel ce este robul patimilor, un molişat şi un diezmerdat fără de putere, şi care nici cât de puţin nu este în stare a ţine război în contra ispitei?

Căci noi, precum zice Apostolul, nu avem a ne lupta numai cu oamenii, şi nu numai „cu carnea şi cu sângele, ci încă şi împotriva duhurilor celor rele” (Efes. VI, 12). Şi tocmai în războiul acesta trebuie să se arate, cine în adevăr este bărbat.

Cine, în loc de curajul bărbătesc, vădeşte numai îngrijire de podoabă, şi voieşte numai a se împodobi, iar nu a se arăta curajos, cum va fi un asemenea în stare să se țină în lupta mai sus pomenită?

Sau cum ar putea el să se numească bărbat, când este mai femeiatic, decât o femeie?

Pe de altă parte, însă eu numesc pe femeie bărbată, ba încă trebuie să mărturisesc, ca ea este mai puternica decat un bărbat, când ea apucă armele cele duhovnicesti, îmbracă platoşa dreptății, pune coiful mantuirii, se acopera cu pavăza credintei, se încinge cu brâul adevarului , apuca sabia duhului, si asa cu arme stralucite sta in randuiala de bătălie.

Prin simțul ei cel înalt, ridicându-se până la cer, năvăleşte asupra şirurilor de bătălie ale duhurilor celor rele si pune capăt tiraniei Satanei, omorând patimile şi poftele şi aşa răstoarnă încă mai mulți vrăjmaşi, decât obişnuiesc a cădea în bătăliile cele obişnuite.

Ea ucide nu oameni, ci gândurile cele nebuneşti, cele păcătoase. In lucrurile cele vremelnice şi trupeşti bărbatul şi muierea se deosebesc. Femeii i se cuvine ghergheful, fusul, coşnița şi căutarea gospodăriei casei. Ea trebuie să rămână în casă şi să crească copiii săi.

Dimpotrivă, partea bărbatului sunt camerele judecății, adunările de sfat, treburile lumeşti, războiul si bătălia ş.a.

Insă în luptele cucerniciei barbatul si femeia au un singur loc de luptă si un singur fel de luptă. Incă şi femeile trebuie să se înarmeze la această luptă, si nu se scot din această ceată.

Incă si ele se luptă, se incununeaza si ca învingătoare se proslăvesc. Incă şi vitejia lor îsi agoniseşte răsplătiri, premii si cununi, încă şi semnele învingerii lor sunt pompoase, încă si biruințele lor sunt multe şi numeroase.

Dar pentru ca să nu credeți, că toate acestea sunt numai nişte cuvinte deşarte, pentru ca mai vârtos să cunoaşteți lămurit, cum multe femei sunt mai tari şi mai curajoase decât bărbații, vreau să vă arăt o femeie, care, deşi după firea ei era numai femeie, dar prin mărimea faptei cele bune a ei şi prin statornicie ajungea până la cer; eu înțeleg pe mama Macaveilor, care a dobândit şapte cununi de biruință. Pune în fața ei pe luptătorii cei mai curajoaşi, cei mai puternici, cei mai bătăuşi si mai bărbătoşi, si vei vedea, că această femeie este pe atât mai înaltă decât dânşii, pe cât bolta cerului este mai înaltă decât pământul, însuşi un erou a căzut la cea dintâi lovire mortală şi a murit, iar ea a stat tare, ca un munte de metal, şi la moartea fiecăruia dintre fiii ei sufletul ei capătă o rană mai adâncă, decât s-ar fi putut înfige în trupul vreunui luptător.

Căci ea era mamă, şi totodată văduvă, şi slăbită de o adâncă bătrânețe. Voi, care sunteți părinți şi mame, care ați născut sau ați crescut copii, voi ştiți, cât de mare a trebuit să fie durerea acestei

mame, şi cum că nici o săgeată şi nici o sabie nu putea să înfigă o rană aşa de adâncă, precum a simțit ea la privirea fiecăruia dintre fiii săi cei omorâți!

Socoteşte acum, ce vrea să zică, a vedea o mamă pe fiecare dintre fiii săi, făcut pradă jumătate săbiei, jumătate focului, a privi îndelungatul curs al suferințelor lor!

Socoteşte numai, cum ea însaşi toate le-a văzut si le-a auzit, cum se ridica înaintea ei aburul din trupurile cele aprinse ale fiilor ei, cum a văzut ea pe fiecare dintre fiii săi omorât în mii de chinuri!

Insă ea sta tare ca o stâncă neclintită, pe care nu o pot urni valurile cele izbitoare. Aşa. Valurile o izbesc aşa, încât se prefac în spumă, căci ea era ca oțelul şi fierul, sau mai bine, eu nu găsesc cuvânt, cu care se pot rosti statornicia acestei femei.

O astfel de femeie nu trebuie oare a se numi bărbat? Sau nu trebuie mai vârtos să zicem, că ea a covârşit pe toți bărbații cu puterea şi cu înălțimea simțământului?

Cine va grăi împotrivă la aceasta? Negreşit nimeni. Ascultă acum, ce femei însemnate erau pe timpul Apostolilor. In epistola sa către Romani, Apostolul Pavel zice: „Vă recomand pe Fiva, sora noastră, care a fost ajutătoare multora, si mie însumi". (Rom.XVI.1,2).Ce zici tu, o Pavele, o femeie ți-a dat ție ajutor? Aşa, răspunde el, căci ea nu era o femeie de rând, ci a ajuns la o mare înălțime a faptei celei bune, si era împodobită cu frica lui Dumnezeu. Insă cum şi cu ce chip a dat ea ajutor iui Pavel? De ce ajutor oare avea trebuință el, care cutreiera toată lumea ca propovăduitor al Evangheliei, care călca firea cu picioarele sale, alunga duhurile cele rele, tămăduia bolile, cu glasul său şi cu umbra sa făcea pe diavol să tremure, şi se cinstea de către credincioşi ca un înger? De ce ajutor avea trebuință acest cetățean al raiului, care s-a răpit la al treilea cer, s-a învrednicit de taine negrăite, şi care a lucrat mai mult decât toți ceilalți apostoli?

El, acest vas ales al Domnului, acest apostol al popoarelor, care a străbătut țări si mări, şi pretutindeni a pus semnele de biruință ale vitejiei sale, care pururea se lupta cu foamea şi cu setea, cu goliciunea si cu frigul, care murise lumii si se făcuse cetățean al cerului, acest înfocat iubitor de Hristos, care covârşea focul cu fierbințeala, fierul cu vârtoşimea şi diamantul cu tăria, el nu se ruşina a spune despre ol femeie: „că ajutătoare a fost multora, şi mie însumi". Şi el nu numai zice acesta, o şi scrie, pentru ca toate neamurile următoare să o ştie. Vedeți, ea era o femeie, dar sexul ei n-a fost pentru dânsa o piedică spre a ajunge la fapta bună cea înaltă şi la slava cea mare a bunătății. Insă întru ce a dat ea ajutor Apostolului? După cât se pare, ea l-a scăpat dintr-o primejdie, sau l-a îngrijit în închisoare, în lanțuri l-a mângâiat, şi i-a dat cele trebuincioase ale vieții, sau a descoperit pânditurile vrăjmaşilor lui şi pe sine însăşi s-a expus la primejdie de moarte, pentru a scăpa pe acest bărbat sfânt şi a-l scoate din necazurile sale.

In aceeaşi epistolă către Romani laudă Pavel încă pe Priscila şi pe Akila (Rom. XVI, 3). Cine erau aceşti oameni? Ei erau țesători de corturi şi trăiau într-o casă de lucru. Dar nici manufactura lor, nici sărăcia lor nu erau pentru Apostol respingătoare, el i-a ales pe dânşii mai mult decât pe toți alții din întreaga cetate Corint, ca să aibă locuința sa la dânşii (Fapt. XVIII, 2,3). Insă pentru ce şi de ce? Nu pentru că casa lor avea statuie frumoasă, cămări prețioase, podele împodobite cu lux, sau acoperăminte înfrumusețate cu aur, şi încă nu pentru mulțimea slujitorilor şi

slujitoarelor; ci pentru că în casa acestor oameni se găsea fapta cea bună şi cucernicia, pentru că amândoi purtau o meserie cinstită, împodobeau casa lor cu cucernicia, pe nimeni nu înşelau nici nu amăgeau, ci cu lucrul mâinilor îşi agoniseau întreținerea cea neapărată. De aceea a socotit Pavel casa aceasta cu deosebire cuviincioasă, a fi gazda sa. „Ei pentru sufletul meu, zice el, grumajii lor, şi-au supus” (Rom. XVI, 4).

Vezi tu, că nici lucrarea cu mâinile, nici sărăcia, nici starea şi sexul nu poate să fie o piedică pe calea faptei celei bune?

Vezi tu aici o pereche ospitalieră, care dă Apostolului nu numai masa ei, ci şi propria sa viață? Negreşit ei nu au fost într-adevăr schingiuiți, însă au cutezat şi au făcut totul, au fost mucenici în viață, si încă au fost de multe ori mucenici, fiindcă totdeauna erau gata, a-şi jertfi viața pentru Pavel.

Apostolul nu zice: „Ei au cheltuit, bani pentru mine si mi-au deschis casa lor”, ci pomeneşte ceea ce era mai mare, adică primejdia morții, şi zice: „ei şi-au supus grumazii lor pentru sufletul meu”.

Să audă aceasta bogații din zilele noastre, care abia voiesc a da un ban confraților celor credincioşi ai lor. Aceia au oferit sângele lor şi au riscat viața lor, ca să scape pe Apostol şi să-i slujească, însă aceştia de acum adeseori nu voiesc să ajute pe cei nevoiaşi nici cu cea mai mică parte din averea lor. Priscila şi Akila au jertfit averea, trupul si viața.

Vezi tu ce tărie poate avea o femeie, şi vezi, cât de înalt şi mare poate să fie un bărbat, măcar că trăieşte din lucrul mâinilor si în sărăcie?

Să râvnim şi noi acestora, ca să fim asemenea lor. Să socotim de mic preț cele de față şi pământeşti, şi pe toate să le dăm la o parte, când Dumnezeu aşa voieşte, ca să ne putem face părtaşi bunurilor celor viitoare şi veşnice, pe care ni le va da harul si iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, prin care şi cu care Tatălui, împreună cu Sfântul Duh se cuvine cinstea, acum şi în vecii vecilor! Amin.

Cuvânt la Duminica a XXIX-a după Pogorârea Sfântului Duh

din “Predici la duminici şi sărbători”

Cuvânt la Duminica a XXIX-a după Pogorârea Sfântului Duh

„ Milă îmi este de popor” (Marcu 8, 2)
Despre binefacerea către cei săraci

A nu da săracilor din averea ta, este a prăda. Poate că vă mirați de acest cuvânt, dar nu vă îndoiți, căci tot ce avem noi, nu este proprietatea noastră, ci a Domnului Dumnezeu, ori în ce chip am primit-o. Dacă noi ajutăm cu ea pe cei nevoiaşi, vom dobândi prin aceasta mare binecuvântare; si de aceea ți-a dat ție Dumnezeu o avere mai mare, nu ca să o cheltuieşti la necurăție, la beție, la îmbuibare, la haine scumpe si la alte molesiri, ci ca să împărți la cei lipsiți.

Precum un administrator de bani împărăteşti, se pedepseşte şi se depărtează, dacă el nu dă acelor trimişi la dânsul, si încă întrebuinţează o parte din ei pentru desfătarea sa; aşa şi bogatul este numai un administrator al comorii celei hotărâte pentru săraci, pe care el trebuie să o împartă soţilor săi celor lipsiţi.

Dacă el întrebuinţează pentru sine mai mult decât este de trebuinţă, El va trebui să dea în cealaltă lume cea mai aspră socoteală. Căci bogăţiile lui nu sunt ale sale, ci ale soţilor săi. De aceea să cruţăm aceste bunuri, ca străine, pentru ca tocmai prin aceasta ele să fie ale noastre!

Dar cum putem noi să le cruţăm ca pe o avere străină? Când noi nu le întrebuinţăm la lucruri de prisos, şi nu numai pentru noi înşine, ci împărţim din ele şi prin mâinile celor săraci. Dacă tu eşti avut, însă cheltuieşti mai mult decât neapărat, vei da seama despre comorile, ce ţi s-au încredinţat. Una ca aceasta se întâmplă şi în palatele Domnitorilor. Mulţi dintre dânşii a încredinţat vistieriile şi veniturile lor la nişte anumiţi dregători şi administratori, dar precum aceştia păzesc cele încredinţate lor şi nu le întrebuinţează rău, ci împart acelora, cărora Domnul porunceşte să le dea, si la timpul, când el porunceşte; aşa fa şi tu. Căci tu ai primit mai mult decât alţii, nu pentru ca să întrebuinţezi numai pentru tine, ci pentru ca să economiseşti şi pentru binele altora.

Deci dupa ce am văzut, că cel ce nu dă săracilor săvârşeşte un jaf asupra lor, şi le opreşte ceea ce Dumnezeu a hotărât pentru dânşii, sa socotim, ca nimeni să nu fie neîmpărtăşit din binefacerile noastre.

Pentru ce oare, socotiţi voi, că Lazăr, precum spune Sf Scriptură, fu aşezat tocmai în sânul lui Avraam, şi nu în al altui drept? Pentru aceea, că Avraam era aşa de ospitalier, încât el însuşi invita pe străini şi-i aducea în casa sa.

Bogatul cel îmbuibat în toate zilele trecea pe lângă Lazăr cel sărac, si nu se îngrijea de dânsul. Nu aşa făcea patriarhul, ci tocmai dimpotrivă. El şedea înainte uşii şi primea deopotrivă pe toţi trecătorii. Precum pescarul, care aruncă mreaja în mare, de regulă, scoate numai peşte, insă uneori incă şi aur şi mărgăritare, aşa şi Avraam. El voia să prindă oameni, şi odată a prins încă şi îngeri, şi încă fără a-i cunoaşte.

Incă şi Pavel vorbeşte de aceasta, plin de mirare, şi dă sfatul asta: „iubirea de străini să nu o uitaţi, că prin aceasta oarecare neştiind au primit oaspeţi pe îngeri” (Evr. XIII, 2). El zice foarte frumos: „fără ştirea lor;” căci dacă Avraam ar fi cunoscut pe îngeri, şi de aceea i-ar fi primit cu o atât de multă bunăvoinţă, el n-ar fi făcut vreun lucru mare.

Când tu primeşti cu ştiinţă pe un domn însemnat, nu ai făcut nimic deosebit, căci însemnătatea oaspetelui adeseori sileşte si pe cei neospitalieri a fi politicosi şi darnici.

Dimpotrivă, este ceva foarte mare, cand noi primim cu multa bunavointa pe oamenii nebagati in seamă si neinsemnati.

De aceea Hristos lăudând pe aceia, care fac aşa, a rostit aceste cuvinte: „întrucât aţi făcut unuia dintre aceştia prea mici, mie ati făcut” (Mat. XXV, 40).

Şi iarăşi: „nu este voia Tatălui vostru, ca să piară unul dintre aceşti mici” (Mat. XVIII, 14).

Şi iarăşi: „Oricine va sminti pe unul dintre aceşti mici, mai de folos i-ar fi lui, ca să spânzure o piatră de moară la grumazul lui, şi să se înnece in adâncul mării” (Mat. XVIII, 6).

Şi pretutindeni mult vorbeşte Domnul despre cei mici şi neînsemnaţi.

Avraam conformându-se cu aceasta, nu întreabă pe trecători, cine şi de unde sunt, precum noi acum adeseori obişnuim a face, ci primea la sine simplu pe toți trecători.

Adică cel ce voieşte a face o faptă a iubirii de oameni, nu trebuie sa ceară socoteala celui nevoiaş despre întreaga sa viață, ci numai să ajute sărăciei lui şi să împace trebuința lui.

Săracul are un singur mijlocitor, şi aceasta este sărăcia şi trebuința lui de ajutor; şi de aceea tu nu trebuie să-i întrebi despre nimic mai departe.

Şi chiar de ar fi el păcătosul cel mai mare, dar suferă lipsa de hrană cea neapărată, noi totuşi trebuie să potolim foamea lui.

Asa ne-a poruncit si Hristos să facem, când zice: „Să fiți asemenea Tatălui vostru celui din cer, care răsare soarele său peste cei răi si peste cei bunj, şi plouă peste cei drepți si peste cei nedrepți” (Mat. V, 45).

Cel milostiv este un liman pentru cei ce suferă nevoi; dar limanul primeşte fără deosebire pe toți aceia, ale căror corăbii s-au sfărâmat şi îi scapă din primejdie.

Fie aceia drepți sau nedrepți, sau orice alta, îndată ce ei sunt în primejdie, limanul îi primeşte în sânul său cel mântuitor.

Deci când tu vezi pe pământ pe un om, care din pricina sărăciei a ajuns în soarta celui cu corabia sfărâmată, atunci nu te face judecătorul lui, şi nu cere la dânsul socoteală, ci mântuieşte-l de nenorocirea lui.

De ce vrei tu să-ți faci o îndeletnicire netrebuitoare? Dumnezeu Insuşi a ridicat de la tine această grijă si trudă prisoselnică.

Cât de spornici la întrebări, şi cât de aspri ar fi mulți oameni, dacă Dumnezeu, ar fi poruncit, ca noi să cercetăm cu deamănuntul viața fiecăruia dintre cei nevoiaşi, şi mai întâi să ne informăm despre istoria nenorocirii lui, si să cunoaştem cu deamănuntul toate faptele lui, şi abia atunci să ne milostivim asupra lui?

Acum noi însă suntem scutiți de toată această greutate. Pentru ce voieşti să-ți faci o osteneală de prisos? Altceva este judecătorul, altceva milostivul.

Cuvântul milostivire arată în sine, că noi trebuie să fim binefăcatori si catre aceia care nu merită.

La aceasta ne îndeamnă şi Pavel, când zice: „să facem bine către toți şi mai vârtos către cei de o credință cu noi”(Gal. VI, 10).

De mare însemnătate sunt încă si următoarele: Dacă noi cu atâta amănunțime si cu atâta îngrijire vom cerceta nevrednicia celor săraci, atunci si cei vrednici nu se vor apropia de noi; când dimpotrivă noi dăm şi celor nevrednici, atunci cu atâta mai sigur vor primi de la noi şi cei vrednici, şi între dânşii mulți sunt aşa de vrednici de milă, încât meritul lor va ține cumpăna dreaptă cu nevrednicia celorlalți.

Aşa era şi la fericitul Avraam. El nu făcea nici o cercetare supărăcioasă celor ce avea nevoie de ajutor, şi de aceea a găzduit oarecând pe îngeri. Să urmăm şi noi lui, precum şi urmaşului său lui Iov. Incă şi acesta râvnea strămoşului său în binefacere şi în mărimea de suflet, şi pentru aceea zicea: „Uşa mea la tot cel ce venea se deschidea” (Iov. XXXI, 32); aşa dar nu se deschidea unuia, iar altuia se închidea, ci tuturor sta deschisă fără deosebire.

Să facem şi noi aşa, iubiților, rogu-vă, şi să nu mai întrebăm pe cei ce au trebuință de ajutor, de sunt ei cu totul nevoiaşi; căci pentru ca să fie cineva vrednic de milostenie, nu are trebuință de altă, decât ca să fie sărac, şi dacă cel ce caută ajutor este sărac, noi nu avem trebuință a mai cerceta altceva.

Noi dăm milostenie sărăciei omului, nu năravurilor sale, ne e milă de dânsul nu pentru preferința lui, ci pentru nenorocirea lui, pentru ca şi noi oarecând să dobândim multă milostivire de la Dumnezeu, deşi suntem nevrednici, a fi părtaşi harului Său. Iar dacă noi cercetăm şi ispitim, cu atâta istețime nevrednicia celor deopotrivă cu noi, slugi, apoi şi Dumnezeu va face aceasta cu noi, - şi atunci vai nouă! „Căci precum voi judecați, aşa vă veți judeca” (Mat. 7, 2).

Cuvânt la Duminica a XXXI-a după Pogorârea Sfântului Duh

din “Predici la duminici şi sărbători”

Cuvânt la Duminica a XXXI-a după Pogorârea Sfântului Duh

„Iar el cu mult mai vârtos striga:
Iisuse, fiul lui David, miluieşte-mă”.
(Luc. XVIII, 39)

Răbdarea în suferințe

Cât de multe neplăceri nu întâmpinăm noi în toate zilele, şi ce suflet tare se cere, spre a nu fi cineva supărat şi nerăbdător, ci a proslăvi, a lăuda şi a cinsti pe cel ce îngăduie a veni asupra noastră astfel de ispite?

Cât de multe nenorociri şi buimăceli neaşteptate nu dau peste noi? Şi totuşi cineva trebuie să înăbuşească gândurile cele rele, şi să nu învoiască limbii a grăi lucruri păcătoase, încă şi fericitul Iov a răbdat mii de patimi, şi totuşi n-a încetat de a proslăvi pe Domnul.

Între noi însă sunt oameni, care când li se va întâmpla ceva rău, când sunt jigniți de cineva, sau cad în boală, fie aceasta durere de picioare, ori de cap, sau oricare alta, îndată izbucnesc din ei hulele. Ei suferă chinul bolii, dar folosul, ce ar putea ei să tragă dintru aceasta pentru mântuirea lor sufletească, şi-l răpesc ei înşişi. Ce faci o omule? huleşti tu pe Dumnezeu binefăcătorul tău, mântuitorul tău, apărătorul şi îngrijitorul tău? Nu bagi de seamă oare, că alergi la prăpastie, şi te asvârli însuți pe tine în fundul cel mai adânc? Oare prin hulire faci tu suferința ta mai lesnicioasă? Nu! tu o sporeşti prin nerăbdarea ta şi prin păcatul tău, şi-ți faci chinul mai straşnic.

Dar poate tu nu poți tăcea de durere. Iată eu nu-ți poruncesc să fii cu totul mut. Însă în loc de a huli pe Dumnezeu, tu trebuie să-L proslăveşti, în loc de a cârti asupra Lui, tu trebuie să-L cinsteşti şi să-L lauzi. Mărturiseşte Domnului păcatele tale, strigă tare întru lauda lui Dumnezeu, prin aceasta îți vei uşura suferințele tale, apropiindu-se Dumnezeu iarăşi de tine prin harul său cel bogat întru ajutor. Dimpotrivă, dacă tu huleşti pe Dumnezeu, alungi de la tine ajutorul Lui.

Gândeşte încă, că cu cât mai mare este suferința, cu atât mai slăvită este şi cununa răsplătirii; cu cât mai mult aurul arde în cuptor, cu atâta se face mai curat; cu cât mai îndelugat şi mai departe pluteşte neguțătorul cu corabia pe mare, cu atâta mai multe mărfuri adună.

Şi tu ai acum cea mai grea luptă cu boala şi cu sărăcia. Socoteşte însă, că prin aceasta Lazăr a dobândit mântuirea. Fiindcă el cu atâta răbdare a suferit sărăcia, boala şi părăsirea, de aceea fu luat în sânul lui Avraam.

Aşa, răbdarea în suferință este o faptă bună atât de mare, încât ea chiar şi pe cei mai mari păcătoşi îi slobozeşte de datoria lor cea grea; iar când ea se află la un om mai dinainte drept, ea îi dă cea mai mare siguranță despre fericirea cea cerească.

Pentru cei drepți răbdarea în suferință este o cunună strălucită, care luceşte mai luminat decât soarele; iar celui păcătos ea ii este de ajuns pentru iertarea călcărilor de lege ale sale.

Însă, zici tu, adeseori din obişnuință, limba mea, fără ca eu să voiesc aceasta, se porneşte spre astfel de cuvinte de supărare şi de ocară, însă, când ea vrea să fie atât de rea pornită, mai bine muşc-o cu dinții tăi proprii, ca să-o doară bine, înainte încă de a fi azvârlit ea cuvintele cele de hulă, căci este mai bine ca să curgă acum din ea o picătură de sânge, decât ca ea odinioară să dorească în zadar o picătură de apă, ca bogatul cel îmbuibat. Este mai bine pentru dânsa a suferi o durere vremelnică, degrabă-trecătoare, decât a pătimi acel chin necontenit, veşnic, ca limba bogatului celui din Evanghelie, care chinuindu-se de foc nu putea dobândi cea mai mică astâmpărare.

Dumnezeu ți-a poruncit ție să iubeşti încă şi pe vrăjmaşii tăi, dar tu batjocoreşti Insuşi pe Dumnezeu, care te iubeşte. El ți-a poruncit ție, ca să vorbeşti bine încă şi de prigonitorii tăi şi să binecuvântezi pe cei ce te clevetesc. Tu însă vorbeşti rău despre Insuşi Dumnezeu, binefăcătorul şi ajutătorul tău cel mai mare, fără ca să fi luat de la Dânsul altceva, decât haruri.

Nu putea El oare, zici tu, să depărteze de la mine această ispită, această suferință? Negreşit, dar a îngăduit aceasta, pentru ca tu să fii mai ispitit. Insă iată, zici tu, eu sunt doborât şi pierit. Dar aceasta o face nu firea ispitei, ci propria ta slăbiciune şi lenevie. Căci răspunde mie, ce este mai

uşor a grăi, un cuvânt de hulă sau de laudă? Cea dintâi nu-ți atrage oare ție dezgustul şi supărarea tuturor celor ce o aud, şi aceasta oare nu măreşte mai mult chinul tău? Cealaltă laudă nu-ți aduce ție oare mii de cununi ale înțelepciunii, admirarea tuturor, şi o mare răsplătire de la Dumnezeu? Pentru ce deci pregeți tu tocmai aceea ce este de folos, aceea ce este binefăcător şi plăcut, şi umbli după ceea ce vătăma, necăjeşte şi chinuieşte?

Mai departe, dacă apăsarea ispitei şi sărăcia ar fi o adevărată pricină de necaz împotriva lui Dumnezeu şi de huliri, atunci ar trebui ca toți săracii să hulească pe Dumnezeu. Intru adevăr, însă mulți tocmai dintre cei mai nevoiaşi decât toți necontenit aduc lui Dumnezeu laudă şi proslăvire, pe când alții, care petrec în bogăție şi prisosință, neîncetat Il hulesc. Aşadar aceasta provine nu atât din însăşi firea lucrului, pe cât din propria noastră voie, de la o hotărâre luată mai dinainte.

Uitați-vă la Lazăr cel sărac. Chiar cea mai mare sărăcie n-a putut aduce vreo vătămare sufletului său, n-a putut să-l împingă la cârtire asupra lui Dumnezeu. Ce zic eu, sărăcia? Nici chiar de s-ar aduna toate relele putincioase, n-ar putea zgudui sufletul unui om iubitor de Dumnezeu şi înțelept, nici a-l abate de la fapta cea bună. Martor la aceasta este Lazăr, pe când pe de altă parte îmbuibatului celui moleşit şi dezmierdat nu i-a putut ajuta nici bogăția sa, nici sănătatea, nici bunul trai cel de-a pururi, nici orice alta.

De aceea, iubiților, nu mai ziceți, că sărăcia, boala şi primejdia ne silesc a cârti împotriva lui Dumnezeu şi a-L huli! Nu sărăcia, ci nebunia; nu boala, ci obrăznicia, nu primejdia, ci lipsa de frica lui Dumnezeu ne îndeamă la hulirile cele fără de judecată, ca şi la toate răutățile.

Deci când tu, o omule, cazi în vreo boală, sau în orice ticăloşie, adu-ti aminte de Iov, de carnea lui cea schingiuită, şi de Sfântul său trup cel plin de răni. Dar poate vei zice tu, Iov avea o mângâiere îndeajuns în conştiință, că Dumnezeu Insuşi a pus asupra lui aceste suferințe, însă într-adevăr, tocmai aceasta trebuia să-l mâhnească mai mult, că Dumnezeu cel drept, pe care el în tot chipul Il cinstea, se părea că se luptă contra lui.

Dacă suferința ta nu provine de la Dumnezeu, ci de la oameni, iar tu proslăveşti pe Dumnezeu şi nu-L huleşti, căci El, deşi ar fi putut a te scăpa de ispitire, totuşi a îngăduit-o pentru încercarea ta; iată tu atunci vei dobândi de la Dânsul aceeaşi răsplătire ca şi aceia, cărora Insuşi Dumnezeu le-a trimis suferința lor. Ca şi aceia, care pătimesc pentru Dumnezeu, vei fi şi tu încununat, căci tu ai suferit cu răbdare nenorocirea, pricinuită ție de oameni, si ai proslăvit pe Dumnezeu, care ar fi putut să te scape de dânsa, dar n-a vrut.

Priveşte numai la sărăcia şi la boala lui Iov, şi amândouă pe treapta cea mai înaltă, cu toată dreptatea lui! Trebuie oare să-ți mai arăt lupta cea tot atât de mare, pe care el trebuia să o poarte cu simțurile cele fireşti ale unui tată? Aşa, cea mai mare luptă de felul aceasta a venit asupra acelui nobil bărbat. El a pierdut zece fii, zece deodată, zece în floarea vârstei lor, zece împodobiți cu toate bunătățile şi încă printr-o moarte silnică şi ticăloasă. Ei au fost ucişi de casa ce s-a surpat. Cine poate zice, că ar fi fost ajuns de o asemenea mare nenorocire? Nimeni, desigur nimeni! Deci când tu pierzi un fiu, sau o fiică, aleargă la Iov cel răbdător, şi te vei întoarce mângâiat.

Dar peste dânsul n-a venit numai această supărare, ci s-a adăugat încă căderea şi trădarea prietenilor săi, dojenile, ocările, batjocura şi derâderea. Şi cât de nesuferit este de a fi luat în râs de către toţi? Insăşi nenorocirea nu poate să pricinuiască atât de mare durere, pe cât aceia, care ne fac dojeni pentru dânsa. Iov însă nu numai că nu avea nici un mângâietor în nenorocire, ci mai vârtos pe lângă aceea era năpădit cu ocări din multe părţi. El însuşi se tânguieşte de aceasta şi zice: „voi vă ridicaţi asupra mea”, şi îi numeşte nemilostivi în cuvintele; „cei de aproape ai mei s-au lepădat de mine şi casnicii mei au vorbit împotriva mea; alţii m-au batjocorit, şi eu m-am făcut de râsul tuturor” (Iov. XIX, 14, urm 30, 9). Numai a auzi de o asemenea ticălosie, este nesuferit, tac despre aceea, când cineva trebuie cu fapta să o sufere.

Cea mai mare sărăcie, boala cea nesuferită, cea nouă si neauzită, pierderea unor atât de mulţi şi atât de aleşi copii, şi în astfel de chip, batjocura şi derâderea şi ocara oamenilor, câte răutăţi! Unii îl batjocoreau, alţii îi făceau dojeni, iarăşi alţii îl dispreţuiau, nu numai prietenii, ci şi slugile sale. Ba încă nu numai îl ocărau şi strigau la el, ci îl şi blestemau, şi aceasta nu numai în curgerea de două, sau de trei, sau de zece zile, ci în curs de multe luni, nici noaptea el nu avea odihnă, ci răutatea zilei se mai mărea prin visurile cele grozave ale nopţii. Ascultă-l pe el însuşi când zice: „pentru ce mă îngrozeşti în visurile mele şi mă înfricoşezi în vedenii”? (Iov. 1, 14).

Care om ar fi putut să fie aşa de oţel şi de fier, încât să poată suferi atât de multe patimi? Dacă fiecare din aceste patimi, luată singură este nesuferită, apoi gândeşte, ce zgomot trebuie să fi ridicat ele toate la un loc în sufletul lui şi totuşi el a suferit toate acestea, şi în toată nenorocirea sa el n-a rostit o singură cârtire păcătoasă împotriva lui Dumnezeu. De aceea la dânsul să căutăm noi, când suntem în vreo nenorocire, şi patimile lui trebuie să fie un mijloc de vindecare împotriva alor noastre!

Când noi vedem, că unul a răbdat toate bătăile pământului la un loc, să ne purtăm bărbăteşte împotriva unei părţi dintru acelea, care ne-a ajuns pe noi. Să căutăm scăparea noastră la istoria patimilor sale, ca la o mamă plină de dragoste, care apără şi ocroteşte pe fiii săi cei înspăimântaţi, şi de ne-ar lovi chiar cea mai mare nenorocire, vom găsi la Iov mângâiere îndeajuns! Dar dacă tu zici: „Acesta a fost Iov, şi de aceea a putut să fie atât de răbdător, eu însă nu mă pot asemăna cu dânsul”, şi altele, apoi prin aceasta tu numai îţi vei atrage o mai mare răspundere. Căci tu trebuie să fii încă mai răbdător, decât dânsul.

Pentru ce aceasta? Pentru că el a trăit înainte de timpul harului, când viaţa nu era aşa de regulată, harul Sfântului Duh nu se revărsase încă asupra oamenilor, când încă era foarte greu de a birui păcatul, când domnea încă blestemul si moartea avea încă grozăvia sa. Acum însă pentru noi lupta s-a făcut mai uşoară, de când venirea lui Hristos a ridicat toate aceste piedici ale răbdării. De aceea, de când Dumnezeu ne-a dat atât de multe haruri nu mai avem nici o dezvinovăţire, când noi nu ne asemănăm lui Iov întru răbdare.

Pe lângă aceea mai gândiţi, că nu atunci este timpul de tânguire şi de întristare, când ne-a lovit o nenorocire, ci atunci, când noi am săvârşit vreun păcat. Noi însă inversăm rânduiala. Când noi săvârşim mii de păcate, aceasta puţin ne îngrijeşte, iar când vine asupră-ne numai o mică nenorocire, îndată pierdem bărbăţia, ne descurajăm şi am fi bucuroşi să ne descotorosim de viaţă.

Dar aud pe unii zicând: De ce oare să fie în lume nenorocirea şi ostenelile? Eu zic, că de acea viaţa aceasta de acum este plină de trudă şi de greutate, pentru că şi oamenii cei mai grosolan formaţi, care cu totul se dedau la cele vremelnice, să se obosească, să se sature de cele lumeşti şi pământeşti, să fugă de dezmierdări, să se lepede de dragostea lor către cele vremelnice, să-şi aţintească dragostea către cer şi să se pregătească pentru ziua judecății. Căci mulți slujesc cărnii, şi încătuşaţi fiind de tirania celor vremelnice zac ca fiarele în viziunile lor şi se simt tihniți în ele, de aceea prin nenorocire Dumnezeu voieşte a smulge de la dânşii această plăcere, şi pentru aceasta le-a trimis multă trudă, întristare, grijă, lupte şi primejdii, o întreagă oaste de patimi trupeşti, şi multe alte nevoi, pe care nu le putem toate număra, pentru ca ei, înspăimântându-se de acest nor de rele, să năzuiască a ajunge la limanul cel lin, şi să tindă a dobândi pacea cea veşnică, unde nu este binele amestecat cu răul, ci se află numai binele singur.

Să cumpănim toate acestea şi să purtăm suferințele noastre cu tărie de suflet şi cu mulțumire lui Dumnezeu, pentru ca şi noi asemenea lui Iov să dobândim cununa cea de biruință a răbdării, prin harul şi prin iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, căruia cu Tatăl şi cu Duhul Sfânt se cuvine slava, acum şi în vecii vecilor!

Cuvânt la Duminica dinaintea Înălțării Sfintei Cruci

din "Predici la duminici şi sărbători"

Cuvânt la Duminica dinaintea Înălțării Sfintei Cruci

„Dumnezeu a trimis pe Fiul Său, ca să se mântuiască prin El lumea" (Ioan 3, 17)

Propovăduirea învățăturii dumnezeieşti este adevărata doctorie a sufletului

Vă laud, iubiților, pentru râvna cu care ați venit aici în casa Părintelui vostru ceresc, căci această râvnă mă face să nădăjduiesc că voi sunteți doritori de vindecarea sufletelor voastre.

Într-adevăr, Biserica este un aşezământ vrednic de mirare şi iscusit pentru vindecarea celor bolnavi; un aşezământ de vindecare nu pentru trupuri, ci pentru suflete. Ea este un aşezământ de vindecare pentru duh, şi nu rănile trupului, ci păcatele inimii se tămăduiesc aici. Iar doctoria pentru aceste păcate şi răni este învățătura cea dumnezeiască.

Această doctorie este alcătuită nu din plantele pământului, ci din cuvintele cerului; nu mâinile doctorilor le-au pregătit, ci limbile Proorocilor, Evangheliştilor şi Apostolilor. De aceea, doctoria aceasta este trainică, nu-şi pierde puterea prin lungimea timpului şi nu se biruieşte de nici o boală, oricât de puternică ar fi ea.

Leacurile doctorilor pământeşti, dimpotrivă, suferă de amândouă aceste cusururi. Cât timp ele sunt proaspete, atât durează tăria lor; iar după trecerea unui timp mai îndelungat, ele îşi pierd puterea şi slăbesc, ca nişte trupuri rămase fără viață. Adeseori, ele şi pentru aceea sunt nelucrătoare, căci boala este prea tare. Afară de asta, ele sunt doctorii omeneşti. Dimpotrivă, doctoria cea dumnezeiască nu este astfel întocmită, ci poate să fi trecut oricât de mult timp, ea totdeauna păstrează propria sa putere şi tărie.

Din timpurile lui Moise, căci atunci s-a început însemnarea învățăturii celei dumnezeiești în Sfânta Scriptură, doctoria aceasta a însănătoşit nenumărați oameni, şi încă şi acum, după mai mult de trei mii de ani, puterea ei vindecătoare nu a pierit, încă nu a fost pentru dânsa nici o boală prea puternică. Şi pentru această doctorie nu aveți trebuință a cheltui bani, ci oricine o doreşte sincer şi o caută serios, poate să o ia întreagă.

De aceea, pot dobândi această doctorie săracii, ca şi bogații; căci numai unde se cere a se cheltui bani, bogatul are precădere înaintea celui sărac, şi acesta din urmă, adeseori, trebuie a se lipsi de o doctorie, neajungându-i banii, dar aici, trebuie numai să creadă în ea şi să arate râvnă pentru dânsa. Şi cine înfățişează amândouă aceste lucruri are cel mai mare folos de la această doctorie, care se primeşte numai cu astfel de preț şi cu astfel de plată.

Săracul şi bogatul pot, aşadar, să tragă din această doctorie acelaşi folos; ba încă, adeseori, săracul trage cel mai mare folos. Cum aceasta, şi pentru ce? Pentru că bogatul este încurcat şi împleticit în multe griji, adeseori este mândru şi îngâmfat, adeseori trăieşte în lenevire şi uşurătate a minții şi nu primeşte nici cu grijă, nici cu râvnă acea doctorie care este ascultarea cuvântului dumnezeiesc.

Dimpotrivă, săracul este slobod de îmbuibare, de desfătare şi de uşurința minții, îşi întrebuințează tot timpul său la lucrarea cu mâinile şi la îndeletniciri neprihănite; prin aceasta, sufletul lui dobândeşte multă înțelepciune, se face mai băgător de seamă şi mai tare, şi cu mai mare râvnă asculta cuvântul lui Dumnezeu. Aşadar, fiindcă săracul dă un preț mai mare pentru această doctorie, de aceea şi trage din ea un folos mai mare.

Eu zic acestea nu pentru a face imputare bogaților îndeobște, nici pentru a grămădi laudă sărăciei în sine. Căci nu bogăția este un rău, ci reaua întrebuințare a ei este de la cel rău. De asemenea, şi sărăcia nu este singură în sine ceva bun, ci întrebuințarea cea dreaptă a sărăciei. Bogatul acela, care se arată în istoria lui Lazăr, nu a fost pedepsit pentru că era bogat, ci pentru că a fost crud şi nemilostiv; şi Lazăr cel sărac, din sânul lui Avraam, nu a fost lăudat pentru că era sărac, ci pentru că a răbdat sărăcia sa cu un duh mulțumitor.

Sunt lucruri - luați aminte bine la ceea ce zic, căci aceasta vă va da multă lumină, va depărta socotințele cele mincinoase şi, îndeobşte, vă va învăța să dați o hotărâre dreaptă -, sunt aşadar, zic eu, lucruri, care sunt bune după firea lor, şi iarăşi altele, care sunt dimpotrivă. Mai sunt încă lucruri, care în sine nu sunt nici bune, nici rele, ci țin un loc de mijloc.

De pildă, cucernicia este în sine ceva bun, necucernicia este chiar în sine ceva rău; fapta bună este un bine, răutatea este un rău. însă bogăția şi sărăcia nu sunt în sine nici bine, nici rău, ci se fac una sau alta, după cum este întocmită voia acelor oameni care sunt părtaşi de ele. întrebuințezi bogăția ta la fapte de binefacere, atunci ea îți va fi motiv de multe bunătăți; iar dacă o întrebuințezi la silnicii, la câştig nedrept, la răutate împotriva altora, atunci tu întorci întrebuințarea ei împotriva celei dinainte, adică la rău. însă nu bogăția este vinovată aici, ci cel care o întrebuințează rău, spre nedreptăți.

Tot aşa se întâmplă şi cu sărăcia. Când tu o porți cu răbdare de suflet şi, pe lângă aceasta, mulțumeşti Domnului, atunci ea îți va fi motiv şi prilej pentru cununile cele cereşti.

Dacă, dimpotrivă, pentru sărăcia ta huleşti pe Plăsmuitorul tău şi te tânguieşti asupra proniei dumnezeieşti, atunci ea te duce la rău. însă precum mai înainte, nu bogăția era vinovată pentru nedreptate, aşa şi aici, nu putem învinovăți sărăcia pentru hulirea lui Dumnezeu, ci ea cade asupra celui care n-a voit să sufere sărăcia cuminte.

Lauda şi ocara stau aici cu totul în mâna voinței şi alegerii noastre. Bogăția este un bine, însă nu în sine, ci în mâna celui drept. Pe de altă parte, sărăcia este ceva rău, însă nu după firea ei, ci prin gura celui necucernic, pentru că el, supărat pe ea, învinovățeşte şi huleşte pe Făcătorul său.

Aşadar, nici bogăția să nu o învinovățim, nici sărăcia de-a dreptul să nu o prihănim, ci pe cei care fac o rea întrebuințare din una sau din alta; căci bogăția şi sărăcia, singure, sunt lucruri de mijloc.

Dar să ne întoarcem de unde am pornit, că atât bogatul cât şi săracul, în acelaşi chip, pot dobândi doctoria care se capătă în Biserică, ba încă adeseori, cel sărac este mai cu râvnă şi mai sârguincios în întrebuințarea acestui mijloc de vindecare. Dar această doctorie nu are unică întrebuințare.

Pentru că ea vindecă sufletele, nu se pierde prin lungimea timpului, nu este prea slabă pentru nici o boală, se dă în dar şi stă la îndemână, atât săracului cât şi bogatului. însă ea are mai departe şi o altă însuşire slăvită, nu mai mică decât cele până acum numite. Şi care este aceasta? Aceea că noi nu declarăm ce fel de bolnavi aleargă aici spre însănătoşire.

Cei care se duc în aşezămintele de vindecare lumeşti nu pot ascunde rănile şi vătămările lumeşti, ba încă doctorul nu poate să le dea nici o doctorie, dacă ei n-au descoperit mai întâi rana; aici însă nu este aşa. Noi vedem aici nenumărate persoane împrejurul nostru şi le vindecăm pe toate îndeobşte. Noi nu scoatem pe păcătos la iveală şi nu declarăm păcatele lui, ci propovăduim tuturor învățătura cea dumnezeiască şi lăsăm conştiinței ascultătorilor ca fiecare să-şi aleagă doctoria care se potriveşte la rana lui, adică cuvântul de învățătură prin care prihana se osândeşte, fapta bună se laudă, îmbuibarea se mustră, cumpătarea şi înfrânarea nu se osândesc, mândria se ruşinează, smerenia se slăveşte. Acest cuvânt izvorăşte din gura predicatorului ca o doctorie, alcătuită din tot felul de părți, iar datoria ascultătorilor este să-şi aleagă fiecare pentru sine tocmai ceea ce i se potriveşte şi îi este de folos.

Cuvântul învățăturii iese la iveală cu îndrăzneală, dar prinzându-se de conştiința fiecăruia îndeosebi; puterea sa vindecătoare lucrează în ascuns, şi adeseori sănătatea se restatorniceşte înainte de a fi fost cunoscută boala.

Când eu, de pildă, într-o predică am proslăvit puterea rugăciunii şi am dojenit pe cei leneşi la rugăciune, nu am numit în public pe nici unul dintre dânşii. Deci, celor cărora eu le-am dat mărturie că ei sunt sârguitori în rugăciune, aceia s-au făcut încă mai sârguitori decât înainte; iar cei pe care conştiința lor i-a dojenit pentru lenevire, şi-au însuşit critica mea, au părăsit răceala lor şi nebăgarea în seamă a rugăciunii.

Eu, însă, nu pot să numesc nici pe unii nici pe alții, şi tocmai această necunoştință şi neştiință este la amândouă părțile potrivită. Voiți să ştiți pentru ce? Să vă spun. Cel ce a auzit lauda rugăciunii şi are cunoştința râvnei sale întru aceasta, dacă ar fi avut mulți martori ai laudei sale,

lesne ar fi căzut în semeţie şi în mândrie, dar fiindcă el şi-a însuşit această laudă numai în ascuns, el s-a asigurat împotriva a toată îngâmfarea.

Dimpotrivă, cel ce se cunoaşte vinovat în lenevirea sa, auzind tânguirea mea, mai lesne se va îmbunătăţi prin această dojana care i s-a făcut în ascuns, fără de martori. Aceasta este pentru dânsul de un mare folos. Adică, fiindcă judecata mulţimii are mare putere asupra noastră, de aceea noi, păcătoşii, tindem a ne îndrepta câtă vreme noi credem că greşelile noastre sunt încă necunoscute; iar după ce ele s-au făcut cunoscute la arătare, noi atunci ne facem fără ruşine şi leneşi.

Precum rănile cele dezgolite, fiind expuse pururea la asprimea aerului, se înrăutăţesc, tot aşa se întâmplă cu sufletul cel păcătos; el se face mai neruşinat, când dojenirea încălcărilor de lege ale lui se face înaintea multor martori. Ca să nu se întâmple una ca aceasta, de aceea propovăduirea cuvântului lui Dumnezeu a vindecat întru ascuns bolile voastre.

Şi ca să cunoaşteţi că acest chip de vindecare ascuns aduce roade bogate, ascultaţi ce zice Hristos: „De va greşi ţie fratele tău, mergi şi îl mustră pe dânsul”, nu zice: „între tine şi între cetate”, şi, cu atât mai puţin: „între tine şi între popor”, ci: „între tine şi între el singur” (Matei 18, 15). Pâra, zice El, trebuie să se facă fără martori, pentru ca mai uşor să poată veni îndreptarea.

Aşadar, este de lăudat când o astfel de sfătuire sau dojana nu se face cunoscută. Este destul când conştiinţa omului mărturiseşte împotriva lui; este îndeajuns acest judecător nemituit. Nu poţi tu să pedepseşti pe păcătos mai aspru decât propria lui conştiinţă; pârâşul acesta este cel mai amarnic, şi nimeni nu cunoaşte încălcările de lege ale omului mai bine decât conştiinţa sa.

De aceea, nu mai înmulţi rănile lui cu altele noi, prin descoperirea păcatelor sale, ci sfătuieşte-l fără martori. Aşa a făcut şi Sfântul Pavel, când el zicea către corinteni: „Acestea, fraţilor, le-am zis ca despre mine şi despre Apollo, dar ele sunt pentru voi” (I Corinteni 4, 6).

Deci, el n-a numit pe cei păcătoşi dintre corinteni, ci i-a ascuns sub numele său şi al lui Apollo, şi prin aceasta le-a dat prilejul a se smulge de la nelegiuirile lor. In alt loc, el zice: „Nu cumva dacă voi veni iarăşi, să mă smerească Dumnezeul meu la voi şi să plâng pe mulţi care au greşit mai înainte şi nu s-au pocăit de necurăţia şi de desfrânarea şi de necumpătarea pe care le-au făcut” (II Corinteni 12, 21).

Vezi cum el numeşte pe păcătoşi numai îndeobşte şi nu-i însemnă mai de aproape, pentru ca nu cumva, prin pâra făţişă, să facă sufletele lor mai neruşinate? în acelaşi chip procedează şi predicatorul, cu multă băgare de seamă la mustrările şi pedepsirile sale, şi de aceea vă sfătuiesc şi eu să fiţi totdeauna cu luare aminte la propovăduirea cuvântului dumnezeiesc şi să lucraţi cu toată râvna la îndreptarea voastră. Amin.

Cuvânt la 26 octombrie

din “Predici la duminici şi sărbători”

Cuvânt la 26 octombrie, ziua Sfântului Marelui Mucenic Dimitrie

„Şi venind ucenicii Lui L-au deşteptat pe El,
zicând: Doamne mântuieşte-ne, că pierim”
(Mat. 8, 23)

Nenorocirea ne duce la Dumnezeu

Merită să ne dăm osteneala, ca totdeauna tare şi neclintit să ținem minte şi niciodată să nu uităm, că Dumnezeu este bun şi plin de dragoste, nu numai când ne face bine, ci şi când ne pedepseşte.

Cu adevărat, pedepsele şi certările sale se numără între cele mai mari binefaceri, şi sunt dovadă de pronia lui cea îndurătoare. De aceea, când tu vezi, că s-au ivit foame şi molimă, secetă, sau vărsare de apă, sau vreme rea, sau altceva de felul acesta cercetează pe neamul omenesc, nu te supăra, nu cârti, ci închină-te pricinuitorului acestora, şi admiră-L pentru purtarea de grijă a Lui. El este, care trimite toate acestea şi pedepseşte trupul, pentru ca să se îndrepte şi să se mântuiască sufletul.

Cum, Dumnezeu trimite astfel de nenorociri? Poate că zici tu. Aşa, Dumnezeu le trimite, eu aş putea vesti aceasta înaintea a toată lumea: Dumnezeu le trimite. Când eu zic aceasta, am în partea mea pe proorocul Amos, care strigă şi zice: „Nu este nici un rău în lume, pe care să nu-l fi trimis Domnul” (Amos. III, 6).

Cuvântul rău, este însă un cuvânt cu două înțelesuri, căci este un rău, care este adevăratul rău, adică păcatul, de pildă desfrânarea, curvia, lăcomia averii şi sute de alte păcate, care cu dreptate merită cele mai mari certări şi pedepse. Sunt însă şi rele, care propriu zis, nu sunt rele, şi numai se numesc aşa, precum: foamea, molima, moartea, boala ş.a. Acestea în fapt nu sunt vreun rău, ele numai se numesc aşa.

Eu nu zic aceasta în zadar; căci dacă ele ar fi adevărate rele, nu ar putea să fie pentru noi pricină de un bine aşa de mult, prin aceea de pildă că ele smeresc mândria noastră, alungă uşurătatea minții şi ne fac mai râvnitori şi mai băgători de seamă.

Psalmistul zice cu privire la Iudei: „Când Dumnezeu îi ucidea pe dânşii, atunci Il căuta pe El, se întorcea şi mâneca la Dânsul” (Ps. LXXVII, 38). Aşadar el vorbeşte despre un rău, care făcea pe ludei mai cuminți, mai buni şi mai râvnitori, îi întoarce la fapta cea bună; însă el nu grăieşte despre acel fel de rele, care merită defăimare şi pedeapsă.

Acest din urmă fel de rele, adică păcatele, nu vin de la Dumnezeu, ci este faptă a însăşi voii noastre cele răzvrătite; însă celălalt soi de rele, despre care vorbeşte proorocul Amos, tocmai este destinat, spre a ridica acele rele şi a le depărta. Aşadar proorocul Amos prin cuvântul rău înțelege propriu zis necazurile şi nenorocirile, care se numesc rele nu după firea lor, ci numai după socotința oamenilor.

Fiindcă noi suntem obişnuiți a numi rău nu numai furtul, curvia ş.a. ci încă şi întâmplările nenorocite, de aceea şi proorocul întrebuințează acest chip de grăire, când zice: „nu este nici un

rău în cetate, pe care să nu-l fi trimis Domnul". Incă mai înainte zisese Domnul aceeaşi prin proorocul Isaia cu cuvintele: „Eu sunt Domnul Dumnezeu cel ce face pace şi zidesc rele" (Is. XLV, 7). Iarăşi prin cuvântul rele, se înțeleg necazurile şi nenorocirile. Asemenea înțelege şi Hristos, când zice ucenicilor săi: „ajunge zilei răutatea ei" (Mat. VI, 34), adică: necazul său.

Aşadar, este clar, că în toate aceste locuri prin zicerea rău, răutate, se înțeleg pedepsele şi certurile, şi că acestea ni le trimite Dumnezeu, tocmai prin aceasta arătându-ne purtarea sa de grijă pentru noi. Incă şi doctorul merită laudă nu numai atunci, când duce pe bolnav în grădini desfătate şi în livezi, în băi şi la apă proaspătă, sau la mese scumpe, ci încă şi atunci, când el lasă pe bolnav să sufere foame şi sete, il închide în pat sau în odaie, ba încă îi răpeşte chiar lumina soarelui, astupând şi întunecând ferestrele; de asemenea, când îl taie şi-l arde, şi îi dă doctorii amare.

Ori şi câte altele de felul acesta ar face el, totuşi pururi rămâne doctor vindecător. Deci nu este oare cea mai mare nebunie, pe acest doctor, după ce a născocit atât de multe rele, totuşi a-l lăuda; pe Dumnezeu dimpotrivă a-L huli şi a tăgădui ocârmuirea lumii prin El, când aduce asupra noastră asemenea chinuri! Şi cu toate acestea El este adevăratul doctor pentru trup şi pentru suflet.

Pentru aceea, când El vede, că noi din pricina unei prea mari norociri ne-am făcut semeți, şi ne-am cuprins de frigurile păcatului, ne scapă iarăşi de această boală prin lipsă, prin foame, prin moarte şi prin alte întâmplări nenorocite, ca prin nişte doctorii.

Dar zici tu: lipsa şi foamea urmăresc numai pe cei săraci, nu si pe păcătoşii cei bogați. Bine; dar Dumnezeu nu pedepseşte numai prin foame, ci încă şi prin mii de alte lucruri. Dumnezeu adeseori a îndreptat pe cei săraci prin foame, iar pe cei bogați şi înstăriți prin primejdii, prin boli şi prin moarte neaşteptată. Dumnezeu ştie felurite mijloace şi căi, spre a ne întoarce.

Tu poți să vezi din istoria strămoaşei noastre Eva, cât de bună a fost pentru dânsa izgonirea din rai, aşadar o foarte mare nenorocire pentru ea. Socoteşte numai, cum era Eva înainte, şi cum s-a făcut după aceea, înainte ea a crezut diavolului, amăgitorului şi duhului celui rău mai mult decît poruncilor celor dumnezeieşti, şi numai singură privirea pomului a ademenit-o să calce legea cea dumnezeiească. Dar uită-te numai cu cât s-a făcut ea mai bună şi mai cuminte după izgonirea din rai? Când a născut ea un fiu zicea acum: „dobândit-am om prin Dumnezeu" (Fac. IV, 1). Tocmai ea, care înainte dispreţuise pe Dumnezeu, năzuieşte acum la Dumnezeu, şi pentru naşterea ei mulțumeşte nu firii, ci lui Dumnezeu, Domnului firii, pe care acum îl cunoaşte şi-l proslăveşte.

Tocmai ea, care înainte înşelase pe bărbatul său, mai târziu, când a născut pe al treilea copil, i-a dat un nume, care de-a pururea trebuia să amintească copilului, că el a fost dăruit de Dumnezeu. Adică ea a zis la a treia naştere a lui Set: „mi-a ridicat mie Dumnezeu altă sământă, în locul lui Abel, pe care l-a omorât Cain". (Fac. IV, 25). Despre Set vrea să zică: ridicat.

Ea adeseori îşi aducea aminte de acea nenorocire, însă totuşi nu era supărată, ci mulțumeşte lui Dumnezeu pentru darul lui cel nou, numeşte pe fiul său cu numele darului, şi aşa chiar din numele lui îi dă un permanent învățământ.

Aşadar Dumnezeu trimiţând Evei o nenorocire, i-a gătit o norocire mult mai mare. El a izgonit-o din rai, însă prin această izgonire ea fu adusă la cunoştinţa de Dumnezeu, şi prin urmare a aflat mai mult decât a pierdut. Dumnezeu face aceasta cu noi, ca părintele cel bun cu fiul său. Intâi acesta lasă pe fiul său să locuiască în casa sa şi a se îndulci de toate bunurile cele părinteşti. Dacă însă fiul prin aceste bunuri se înrăutăţeşte, îl îndepărtează de la masa sa şi-l alungă de la ochii săi şi din casa sa, pentru ca el fiind întru nenorocire şi întru ruşine, iarăşi să se îndrepte şi să se facă vrednic de a se întoarce în casa Tatălui său şi a dobândi moştenirea cea părintească.

Tocmai aşa a făcut Dumnezeu. El a dat omului raiul. Când acesta s-a arătat nevrednic, l-a izgonit de acolo, pentru ca el prin petrecerea afară şi prin pedeapsă să se îndrepte şi să se facă vrednic, de a fi primit a doua oară în rai, însă în raiul cel ceresc. Vezi acum, că Dumnezeu a fost cu bunătate către oameni şi întru aceea, că i-a izgonit din rai; căci dacă n-ar fi făcut el aceasta, ei nu s-ar fi îndreptat şi nu s-ar fi făcut vrednici de rai.

Dumnezeu face cu noi, ca vierii cu butucii de vie. Ei nu numai acoperă rădăcina, nu numai o apără de spini, ci o şi taie, şi leapădă din ea mulţi curpeni. De aceea ei poartă nu numai sapa, ci şi cosorul. Insă pentru aceasta lor nu le face nimeni vreo imputare, ci mai vârtos îi laudă, când văd, că ei taie multe nefolositoare şi vătămătoare, pentru ca cele rămase cu atât mai bine să izbutească. Deci n-ar trebui oare să fie nebunia cea mai mare, ca să laude pe un tată, pe un doctor, pe un vier în chipul arătat, şi a nu ocărî nici pe tatăl, care alungă din casă pe fiul cel fără de socoteală, nici pe doctorul, care dă bolnavului doctorii amare, nici pe vierul care taie viţele; iar asupra lui Dumnezeu, dimpotrivă, a se tângui şi a tăbărî asupra lui cu mii de ocări, când El voieşte a ne deştepta din ameţeala şi din căpierea păcătoşiei? Nu este oare aceasta cea mai mare smintire, şi ce iertare vom merita noi, când pe Domnul cel atât de bun, îndurat şi atât de îngrijorător pentru noi, care este mai înţelept decât orice doctor, mai plin de iubire decât oricare tată, şi care întrebuinţează mai multă sârguinţă si îngrijire pentru sufletele noastre, decât poate întrebuinţa un lucrător de pământ pentru ţarina sa - ce iertare zic, vom merita noi, când ocăram şi prihănim pe un asemenea Domn, pe Dumnezeu în loc să ne închinăm Lui.

Departe să fie aceasta de noi; mai vârtos, când Dumnezeu după înţelepciunea sa retrage darurile şi bunurile, care ni le împrumutase până acum, sau trimite asupra noastră vreo nouă întâmplare rea, să strigăm cu Iov: „Domnul a dat, Domnul a luat; fie numele Domnului binecuvântat”! (Iov. 1, 21). Amin.

Cuvânt la 8 Noiembrie

din “Predici la duminici şi sărbători”

Cuvânt la 8 Noiembrie, în ziua Sfinţilor Arhangheli Mihail şi Gavriil

Pentru ce păcătoşii sunt amestecaţi la un loc cu drepţii

Când Dumnezeu lasă să trăiască cel rău şi cel bun unul lângă altul, n-a dat pământ deosebit şi patrie deosebită nici păcătoşilor, nici drepţilor, ci mai vârtos i-a amestecat unii cu alţii, cu aceasta a făcut El ceva de mare folos.

Prin această amestecare cei cucernici mai mult se vor proslăvi, căci ei locuind în mijlocul celor ce-i împiedică de la fapta cea bună şi-i ademenesc la rău, totuşi năzuiesc la dreptate. „Trebuie să fie eresuri între noi, zice Apostolul, ca cei lămuriți să se facă arătați între voi” (I Cor 11, 19). Aşadar Dumnezeu de aceia n-a stârpit pe cei răi din lume, pentru ca cei drepți să lucească mai mult. Vezi tu ce folos?

Însă acest folos nu vine de la cei rai, ci de la vitejia celor buni. De aceia noi admirăm pe Noe nu numai că a fost drept şi desăvârşit, ci mai mult pentru că el a păstrat fapta cea bună a sa într-o vreme atat de pierdută şi necucernică, intr-o vreme in care nimenea nu-i da lui pildă de faptă bună, ci mai mult, toți îl indemnau la necucernicie. El a mers tocmai pe calea opusă şi asemenea unui călător curajos, care vedea că toată mulțimea merge pe o cale, el totuşi alege şi se îndreaptă pe alta singuratică. Pentru aceia zice despre dânsul Sfânta Scriptură nu doar că: „Noe era un om drept şi desăvârşit” ci adaugă „în timpurile sale” (Fac. VI, 9), care erau atât de răzvrătite şi stricate, şi în care nu aflai faptă bună nicăieri.

Aşadar cei cucernici trag de la cei păcătoşi folosul pomenit, şi asemenea copacilor care fiind clătiți de vânturi puternice, se fac mai tari.

Dar şi păcătoşii au folos pentru ei, din amestecarea cu cei cucernici. Ei trebuie să se teamă, să se ruşineze, să se roşeasca de dânşii, şi chiar dacă nu ănceteaza de a mai face păcatul, totusi ei îl fac mai mult în ascuns. Este şi aceasta un merit mare când un păcătos pierde curajul de a mai face păcatul la vederea tuturor. Purtarea celor cucernici este pentru cel păcătos un prielnic pârâş al răutății sale. „Chiar vederea lui ne cade greu”, zic cei păcătoşi despre cel drept (Înțelep. II, 15). Este un început bun de îndreptare chiar şi acesta, că păcătosul nu se simte bine la vederea celui drept. Conştiința păcătosului se înfiorează şi se trezeşte la vederea celui cucernic, şi aceasta îl împiedică foarte mult a mai face păcatul.

Vezi ce folos au cei cucernici de la cei păcătoşi, şi păcătoşii de la cei cucernici? De aceia nu a separat Dumnezeu unii de altii, ci i-a lăsat amestecați.

Această amestecare mai are şi alt folos. Păcătoşii aruncă cu mare uşurință vinovăția răutății lor asupra lui Dumnezeu şi zic: noi nu putem fi altfel, firea omenească este prea slabă. Deci pentru a le arăa ca nu este aş, Dumnezeu lasăpe cei cucernici a locui la un lc cu cei păcătoşi, pune sluga către slugă, pentru ca cei cucernici să judece pe cei păcătoşi, şi ca păcătoşii să nu mai aibă nici un pretext de a învinovăți pe Dumnezeu. Aşadar când un om trăieşte în necurăție şi voieşte a se dezvinovăți cu slăbiciunea firii omeneşti, aratăi um om care trăieşte în curăție, de este vreun răpitor şi lacom şi asupreşte pe alții arată-i pe unul darnic care face multă milostenie. De este unul plin de ură şi pizmă aratăi pe altul care este slobod de această patimă. De se lasă unul stăpânit de mânie, arată-i un vecin care ştie a se stăpâni pe sine. Nu este destul ca unor astfel de oameni să le aducă cineva pilde din istoria trecutului ci trebuie să le arate fapte din timpul de față, şi prin darul lui Dumnezeu, şi în vremea zilelor noastre sunt multe exemple de cucernicie. Deci cine nu voieşte să creadă că Iov a fost atât de răbdător precum zice Sfânta Scriptură, aratăi un comtemporan, care-i asemenea cu Iov în fapta bună şi zii: tu eşti o slugă ca şi acesta, eşti un om ca şi dânsul, locuieşte pe acelaşi pământ şi sub acelaşi cer şi gustă asemenea hrană ca şi dânsul, pentru ce tu trăieşti în pîcat, iar acela intru dreptate?

Vezi, această dovedire este una din cauzele pentru care Dumnezeu lasă pe păcătoşi şi pe cei drepţi de a trăi unii lângă alţii.

În sfârşit Dumnezeu nu a despărţit pe cei cucernici şi pe cei păcătoşi unii de alţii, pentru că cei dintâi să atragă pe cei din urmă şi să-i întoarcă la fapta cea bună.

Ascultă numai ce a zis Hristos către ucenicii Săi: „Asemenea este Împărăţia cerurilor aluatului pe care luându-l, o femeie l-a amestecat cu trei măsuri de făină până a dospit toată” (Mat. 13, 33). Deci cei cucernici au în lume puterea aluatului, aşa că ei pot să-i îndrepte pe cei păcătoşi şi să-i facă asemenea lor. Să nu zici că cei cucernici sunt puţini că şi aluatul era puţin. Aceasta nu a fost nici o piedică şi mai mult aluatul cel puţin ce a pătruns toată frământătura şi prin propria lui puterea a făcut-o asemenea lui, adică acru. Aşa şi puterea celor cucernici nu se reazimă pe mărimea numărului lor ci tăria vine chiar de la Duhul Sfânt.

Apostolii au fost doisprezece. Vezi cât de puţin aluat? Şi toată lumea era în necredinţă. Vezi ce grămadă mare şi totuşi cei doisprezece Apostolii au întors toată lumea.

Aşadar, Dumnezeu a îngaduit pe cei cucernici şi pe cei păcătoşi unii lângă alţii, pentru ca ei, precum din fire sunt asemenea unii cu alţii, să fie asemenea unii cu alţii în fapta cea bună. Aceasta ne ajută şi foloseşte la mântuirea noastră. Amin.

Cuvânt la Naşterea Domnului

din “Predici la duminici şi sărbători”

Cuvânt la Naşterea Domnului (25 decembrie)

Ceea ce patriarhii cu mare dor au aşteptat, proorocii au prezis, drepţii au dorit să vadă, s-a împlinit în ziua de astăzi: Dumnezeu S-a arătat în trup pe pământ şi a locuit între oameni. De aceea, să ne bucurăm şi să ne veselim, iubiţilor!

Dacă Ioan, încă în pântecele mamei sale fiind, când a venit Maria la Elisabeta, a săltat de bucurie, cu cât mai mult noi, astăzi, văzând nu pe Maria, ci pe Insuşi Mântuitorul nostru, trebuie să săltăm cu bucurie şi să prăznuim, să ne minunăm şi să ne uimim de Taina cea mare a întrupării lui Hristos, care covârşeşte toată priceperea omenească.

Socoteşte numai ce minune ar fi când dintr-o dată soarele s-ar pogorî din cer şi s-ar mişca pe pământ şi de aici şi-ar împrăştia razele sale. Deci, dacă aceasta s-ar întâmpla măcar numai cu o stea a pământului, ar trebui să pună în cea mai mare uimire pe toţi cei ce ar vedea. Gândeşte şi cumpăneşte apoi cât de minunat este a vedea pe Soarele dreptăţii cum răspândeşte razele Sale din Trupul Său şi luminează sufletele noastre. De mult doream eu să privesc aceasta zi şi într-o adunare aşa de mare.

Eu doream ca în această sărbătoare să văd biserica plină de fraţi, precum este, şi dorinţa mea s-a îndeplinit. Nu sunt nici zece ani de când această zi s-a făcut cunoscută, şi iată că ea străluceşte prin râvna noastră, ca şi când ni s-ar fi predat din veac şi de mulţi ani, aşa că poate să o numească

cineva cu dreptate sărbătoare nouă şi veche. Nouă, pentru că ea de curând ni s-a făcut cunoscută; veche, pentru că ea îndată s-a făcut asemenea cu sărbătorile cele mai vechi şi, aşa zicând, a ajuns aceeaşi măsură a vechimii cu acestea.

Precum plantele cele nobile, când se pun în pământ, îndată şi repede cresc la înălțime, la fel această sărbătoare, care la apuseni era demult cunoscută, iar la noi, abia acum, de câțiva ani s-a adus, aşa de repede a crescut şi aşa de multe roade a adus, precum şi voi vedeți, că biserica este plină de mulțimea credincioşilor.

Această râvnă a voastră este vrednică de răsplată, şi aceasta să o aşteptați de la Cel ce S-a născut astăzi, de la Hristos. El vă va răsplăti deplin, căci dragostea către această zi este cel mai mare semn de dragoste către Cel ce S-a născut astăzi.

Deci, ca un părinte al vostru întru slujire, voi încerca a vorbi spre folosul vostru, pe cât îmi stă în puterile mele şi cât darul lui Dumnezeu îmi va da.

Deci, ce doriți voi să auziți întru această zi? Ce altceva decât să vorbim despre această zi. Eu ştiu că mulți, încă şi acum, nu sunt lămuriți întru sine despre această sărbătoare. Unii sunt pentru, alții împotrivă, şi în toate locurile se vorbeşte despre ea. Unii aduc împotriva ei că este nouă şi abia de curând sărbătorită, alții întăresc că este străveche, căci încă şi proorocii au prevestit Naşterea lui Hristos, şi că ea este cunoscută şi stimată din timpurile cele vechi de către toți apusenii, de la Tracia până la Cadix.

Ei bine, despre această zi vom vorbi noi! Căci această zi, măcar că nu se ştie prea multe despre dânsa, se află la noi în aşa de mare cinste. Este lucru dovedit că ea, când va fi mai mult cunoscută, se va bucura de o râvnă mult mai mare. O pătrundere mai mare ce veți dobândi despre ea, prin vorba mea, va mări şi mai mult dragostea voastră către această sărbătoare.

Eu am trei dovezi din care noi cunoaştem că acesta este timpul în care S-a născut Domnul nostru Iisus Hristos, Cuvântul lui Dumnezeu.

Cea dintâi din aceste trei dovezi este repejunea cu care această sărbătoare s-a făcut cunoscută pretutindeni şi a ajuns la aşa înălțime şi înflorire. Pe ceea ce Gamaliil a zis în privința propovăduirii Evangheliei: „De este lucrul acesta de la oameni se va risipi, iar de este de la Dumnezeu, nu veți putea să-l risipiți” (Fapte 5, 38-39), tocmai pe aceasta mă bizuiesc eu când vă vorbesc despre sărbătoarea de astăzi. Fiindcă Cuvântul lui Dumnezeu, Care S-a născut în această zi, este din Dumnezeu, de aceea această sărbătoare nu numai că nu a încetat, ci din an în an s-a făcut mai mare şi mai slăvită. De asemenea, şi acea propovăduire a Evangheliei despre care grăieşte Gamaliil, în puțini ani s-a răspândit în toată lumea, măcar că peste tot era condusă de făcătorii de corturi, de pescari şi de oameni neînvățați. Micimea slujitorilor nu vătăma cu nimic, căci puterea Acelui care Se propovăduia biruia toate mai dinainte, depărta toate piedicile şi descoperea propria putere.

Iar dacă cineva nu este lămurit de cele zise de mine, eu pot să aduc o a doua dovadă. Care? Ea se află în spusele Evangheliei: „în zilele acelea a ieşit poruncă de la Cezarul August să se înscrie toată lumea. Această înscriere s-a făcut întâi pe când Quirinius cârmuia Siria. Şi se duceau toți să

se înscrie, fiecare în cetatea sa. Şi s-a suit şiIosif din Galileea, din cetatea Nazaret, în Iudeea, în cetatea lui David care se numeşte Betleem, pentru că el era din casa şi din neamul lui David, ca să se înscrie împreună cu Maria, cea logodită cu el, care era însărcinată. Dar pe când erau ei acolo, s-au împlinit zilele ca ea să nască, şi a născut pe Fiul Său, Cel Unul-Născut şi L-a înfăşat şi L-a culcat în iesle, căci nu mai era loc de găzduire pentru ei" (Luca 2, 1-7).

De aici se vede că El S-a născut în timpul celui dintâi recensământ. Deci, cel ce ar putea vedea actele cele vechi ce se află la Roma, va afla exact timpul acestui recensământ. Dar tu zici: „Ce ne trebuie nouă acestea, noi nu am fost la Roma şi nici nu ne vom duce", însă ascultă şi crede că noi am aflat ziua de la cei care cunosc bine aceste lucruri şi care locuiesc în cetatea aceea. Cei ce locuiesc acolo, încă de mult prăznuiesc această zi, şi, potrivit cu o veche tradiție, acum ne-au împărtăşit şi nouă despre aceasta. Evanghelistul nu ne-a însemnat numai îndeobşte, ci ne face cunoscut şi ne arată lămurit şi ziua întrupării lui Hristos. Cezarul August n-a dat acea poruncă din propria inițiativă, ci pentru că sufletul lui a fost mişcat de Dumnezeu, pentru ca el, fără să vrea, să slujească venirii pe lume a Celui Unuia-Născut.

Dar va zice cineva: „Ce, a fost naşterea lui Hristos la porunca Cezarului?". Nu puțin, iubitule, ci foarte mult, şi acea poruncă era dintre lucrurile cele mai neapărate pentru săvârşirea scopurilor lui Dumnezeu. Cum aşa? Galileea este o provincie din Palestina, şi Nazaretul este o cetate din Galileea. Şi mai departe încă, şi Iudeea este o provincie din Palestina, numită aşa după locuitorii ei cei din seminția lui Iuda, iar Betleemul era o cetate din Iudeea. Deci, toți proorocii au propovăduit că Hristos va veni din Betleem, nu din Nazaret, căci este scris: „Şi tu Betleeme, deşi eşti mai mic între miile lui Iuda, din tine va ieşi stăpânitor peste Israel" (Miheia 5, 1).

Şi când odinioară iudeii au fost întrebați de Irod unde Se va naşte Hristos, i-au adus această mărturie (Matei 2, 6). De aceea, şi Natanael, când i-a zis Filip; „Aflat-am pe Iisus cel din Nazaret", a răspuns: „Din Nazaret poate fi ceva bun?" (Ioan 1, 45). Şi Hristos a zis despre el: „Iată cu adevărat israelit în care nu este vicleşug". Dar pentru ce l-a lăudat pe el? Pentru că el, prin vorba lui Filip, nu s-a lăsat ademenit îndată, ci ştia bine şi întocmai că Hristos nu Se va naşte nici în Nazaret, nici în Galileea, ci în Iudeea şi în Betleem, cum s-a şi întâmplat. Deci, fiindcă Filip nu ştia aceasta, Natanael, cel cunoscător de lege, a dat răspunsul cel potrivit cu proorociile cele vechi; ştiind bine că Hristos nu vine din Nazaret, pentru aceea a zis Hristos: „Iată cu adevărat israelit în care nu este vicleşug".

Din acelaşi motiv (ca Natanael către Filip), ziceau unii dintre iudei către Nicodim: „ Cercetează şi vezi că din Galileea nu s-a ridicat prooroc" (Ioan 7, 52), şi iarăşi: „Oare, nu din Betleem, cetatea lui David, va să vină Hristos?" (Ioan 7, 42). Este clar că El de acolo are să vină, nu din Galileea.

Deci, Iosif şi cu Maria, născuți în Betleem, părăsiseră cetatea aceasta şi se aşezaseră în Nazaret, precum adeseori se întâmplă că oamenii lasă cetatea părintească şi îşi mută locuința în altă parte, însă Hristos trebuia să Se nască în Betleem, de aceea a ieşit porunca Cezarului, silindu-i, contra voii lor, să se ducă în Betleem, căci aşa a rânduit Dumnezeu. Căci legea care poruncea ca fiecare să se înscrie în patria lui i-a silit să se ridice de acolo, adică din Nazaret, şi să se ducă în Betleem pentru a se înscrie. Aceasta însemnând Evanghelistul, zice: „Şi s-a suit Iosif din Galileea, din cetatea Nazaret, în Iudeea, în cetatea lui David, care se numeşte Betleem, pentru că el era din

casa şi din neamul lui David, ca să se înscrie cu Maria cea logodită cu el, care era însărcinată. Dar pe când erau ei acolo, s-au împlinit zilele ca ea să nască, şi a născut pe Fiul Său, Cel Unul-Născut" (Luca 2, 4-7).

Vedeți, iubiților, rânduiala lui Dumnezeu, care pentru scopurile Sale se foloseşte atât de cei credincioşi, cât şi de cei necredincioşi, pentru ca cei ce sunt străini de adevărata cinstire a lui Dumnezeu să învețe a cunoaşte puterea şi virtutea Lui!

Steaua a adus pe magii de la răsărit; porunca Cezarului a adus pe Maria în cetatea ei părintească, care s-a numit de prooroci ca loc de naştere a lui Hristos. Din aceasta, noi vedem că şi Fecioara se trăgea din neamul lui David, căci dacă ea era din Betleem, era dovedit că şi ea era din casa şi familia lui David.

Dar pentru ca să pot face încă mai lămurită dovada că ziua de astăzi este cu adevărat ziua Naşterii lui Hristos, vă rog să luați aminte, căci voiesc a readuce în memoria voastră lucruri ce s-au petrecut de demult şi legi vechi, pentru a face dovada a tot ce spun.

Când Dumnezeu a slobozit pe poporul evreu din robia egiptenilor şi din tirania cea barbară şi a văzut că între dânşii se află încă multe rămăşițe ale nedumeririi, şi că ei erau împătimiți către cele pământeşti şi admirau mărimea şi frumusețea templelor, le-a poruncit să zidească un templu, care nu numai prin scumpetea materialului şi nu numai prin mulțimea meşteşugului, ci şi prin forma zidirii să întreacă toate templele de pe pământ. Precum un părinte duios, care mai târziu iarăşi primeşte la sine pe fiul său, cel ce se răzvrătise cu oamenii cei răi şi trăise întru toată dezmierdarea, şi îl pune să trăiască într-o prisosință mare şi cuviincioasă, pentru ca nu cumva acela, din cauza vreunei lipse, să dorească viața cea veche, aşa Dumnezeu, văzând împătimirea iudeilor pentru cele pământeşti, le-a dat tocmai pentru aceasta o prisosință, pentru ca ei să nu mai poftească Egiptul şi toate ale lui. Şi El le-a zidit un templu, al cărui plan a cuprins toată lumea, atât cea materială, cât şi cea duhovnicească.

Precum în lume este cerul şi pământul, şi în mijlocul amândurora este tăria, aşa a trebuit să se zidească şi templul. De aceea, El a despărțit templul în două, şi între amândouă părțile a aşezat catapeteasma. Partea cea dinaintea catapetesmei era deschisă tuturor, iar partea cea dinlăuntru, cea din spatele catapetesmei, nu era permisă nimănui, nici măcar nu putea fi văzută, decât numai de preotul cel mare. Şi să ştii că eu nu spun de la mine aceasta, ci cum că templul, cu adevărat s-a zidit după planul lumii, poți auzi de la Pavel, când el zice cu privire la înălțarea la cer a lui Hristos: „Căci Hristos n-a intrat într-o Sfântă a Sfintelor făcută de mâini - închipuirea celei adevărate" (Evrei 9, 24). El zice cu aceasta că Sfânta Sfintelor, aici pe pământ, este icoană a Sanctuarului adevărat. Iar cum catapeteasma de la Sfânta Sfintelor despărțea Sfintele de cele dinafară, precum cerul desparte ceea ce este deasupra lui de toate cele ce sunt la noi, a arătat-o Apostolul când a numit cerul catapeteasmă. Căci vorbind despre nădejde, el zice: „Pe care o avem ca o ancoră a sufletului, neclintită şi tare, intrând dincolo de catapeteasmă, unde Iisus a intrat pentru noi ca înaintemergător, fiind făcut Arhiereu în veac, după rânduiala lui Melchisedec" (Evrei 6, 19-20). Vezi cum numea el cerul catapeteasmă? Afară, înaintea catapetesmei, era sfeşnicul, şi masa şi altarul cel de aramă pentru jertfe şi arderi de tot, iar înăuntru, după catapeteasmă, era sicriul, acoperit peste tot cu aur, şi într-însul tablele Legii, şi

năstrapa cea de aur, şi toiagul lui Aaron ce odrăslise, şi altarul cel de aur, care servea numai la tămâierea jertfelor.

Dar şi despre aceasta vreau să aduc o mărturie a lui Pavel, care zice că în cortul cel dintâi intrau totdeauna preoții, săvârşind slujbele dumnezeieşti (Evrei 9, 6). Prin acesta din urmă, el înțelege partea cea din afară a cortului unde putea să intre toată lumea şi unde era sfeşnicul şi masa punerii înainte a pâinilor, iar după a doua catapeteasmă era aşezată aşa numita Sfânta Sfintelor cu altarul cel de aur şi sicriul cel aurit peste tot, iar într-însul năstrapa cea de aur cu mana, şi toiagul lui Aaron ce odrăslise, şi tablele Legii. Deasupra sicriului erau heruvimii slavei care umbreau acoperământul sicriului.

Şi toate acestea, fiind aşa aşezate în cortul cel dintâi, aici intrau preoții când aduceau jertfele, iar în a doua despărțitură, o dată pe an, intra singur Arhiereul, şi nu fără de sânge, pe care îl aducea pentru sine însuşi şi pentru păcatele poporului (Evrei 9, 1-7). Vezi că numai Arhiereul intra aici şi numai o dată în an?

Dar veți zice: „Ce legătură au toate acestea cu ziua de astăzi?”. Aşteptați puțin şi vă veți lămuri. Noi urmărim izvorul până la obârşia sa şi vrem să ajungem până la adânc, pentru ca toate să ni se lămurească cu uşurință. Totuşi, ca vorbirea noastră să nu fie prea lungă şi puțin lămuritoare prin lungimea ei, vă voi spune acum pricina pentru care am spus toate acestea. Aşadar, pentru ce? Când Ioan avea în pântecele Elisabetei şase luni, ea a primit pe Maria. Dacă noi vom afla care este acea lună a sasea, atunci vom şti şi când a zămislit Maria, şi ştiind aceasta, vom şti şi când ea a născut socotind cele nouă luni.

Dar de unde putem afla care era a şasea lună a sarcinii Elisabetei? De acolo, că ştim în care lună ea a zămislit, şi aceasta o aflăm când vom cunoaşte timpul întru care bărbatul ei (Zaharia) a primit vestea cea bună. Şi de unde putem cunoaşte aceasta? Din Sfânta Scriptură, fiindcă Evanghelia ne istoriseşte că Zaharia era tocmai în Sfânta Sfintelor, când îngerul i-a adus vestea şi l-a înştiințat despre naşterea lui Ioan. Deci, fiindcă Scriptura arată lămurit că singur Arhiereul, şi numai o dată pe an, intra în Sfânta Sfintelor şi în care lună a anului, apoi de aici se cunoaşte timpul în care Zaharia a primit vestea cea bună, şi din aceasta cunoaştem şi timpul când Elisabeta a zămislit.

Cum că el numai o dată pe an intra în Sfânta Sfintelor ne-a spus-o Pavel mai sus, şi Moisi ne spune aceasta când zice: „Şi a zis Domnul către Moisi: «Grăieşte către Aaron, fratele tău, să nu intre în toată vremea în Sfânta Sfintelor, care este înlăuntrul catapetesmei înaintea curățitorului celui de pe chivotul legii, ca să nu moară»” (Levitic 16, 2). De aici se vede că el nu în tot timpul intra în Sfânta Sfintelor, şi pe când era el acolo, nimeni nu putea să intre în cort, ci toți trebuiau să stea afară înainte de catapeteasmă. Țineți bine minte acestea, că mai rămâne a arăta în ce timp Arhiereul intra în Sfânta Sfintelor. Iarăşi, în aceeaşi carte a Sfintei Scripturi, se zice: „«In luna a şaptea, în ziua a zecea a lunii, să postiți şi nici un lucru să nu faceți, nici băştinaşul, nici străinul care este între voi, căci în ziua aceasta vi se face curățire, ca să fiți curați de toate păcatele voastre, înaintea Domnului, şi curați veți fi. Aceasta e cea mai mare zi de odihnă pentru voi şi să smeriți sufletele voastre prin post. Aceasta este lege veşnică. De curățit însă să vă curețe preotul care este uns ca să slujească în locul tatălui său. Să se îmbrace el cu veşmintele cele de in şi cu veşmintele sfinte; şi va curați Sfânta Sfintelor, cortul adunării, va curați jertfelnicul şi pe preoți şi

va curaţi şi toată obştea poporului… o dată în an să curăţiţi pe fiii lui Israel de păcatele lor». Şi Aaron a făcut aşa cum poruncise Domnul lui Moisi" (Levitic 16, 29-34). Aici este vorba despre sărbătoarea Corturilor, când, o dată pe an, Arhiereul intra în Sfânta Sfintelor.

Deci, dacă o dată pe an, la sărbătoarea Corturilor, intra Arhiereul în Sfânta Sfintelor, să arătăm acum, că atunci s-a arătat îngerul lui Zaharia, tocmai când el era în Sfânta Sfintelor, căci s-a arătat numai lui, pe când el tămâia. Arhiereul nu intra niciodată singur în templu, decât în această zi.

Să ascultăm acum cuvintele Evanghelistului: „Era în zilele lui Irod, regele Iudeii, un preot cu numele Zaharia…, iar femeia lui era din fiicele lui Aaron şi se numea Elisabeta… Şi pe când Zaharia slujea înaintea lui Dumnezeu, în rândul săptămânii sale, a ieşit la sorţi, după obiceiul preoţiei, să tămâieze intrând în templul Domnului" (Luca 1, 5-9).

Aduceţi-vă aminte, iubiţilor, de locul acela care zice: „Nici un om nu va fi în cortul mărturiei când va merge el să se roage în Sfânta Sfintelor până când va ieşi el afară" (Leviticul 16, 17).

„Şi i s-a arătat îngerul Domnului, stând de-a dreapta altarului tămâierii" (Luca l, 11). Nu zice „jertfelnicului", ci „altarului tămâierii", căci jertfelnicul era altarul cel din afară, iar altarul tămâierii, cel dinăuntru. Deci, pentru că îngerul a fost văzut numai de el, şi că tot poporul îl aştepta afară, ne încredinţează că el intrase în Sfânta Sfintelor. „Şi s-a spăimântat Zaharia şi frică a căzut peste el. Iar îngerul a zis către el: Nu te teme, Zaharia, că s-a auzit rugăciunea ta şi Elisabeta, femeia ta, va naşte fiu şi se va chema numele lui Ioan… şi poporul aştepta afară pe Zaharia şi se mira că întârzie în templu. Şi ieşind, nu putea să vorbească… şi el le făcea semne" (Luca 1, 12-13, 21-22).

Vezi că el fusese înăuntru, după catapeteasmă? Acolo a primit vestea. Aceasta era în timpul sărbătorii Corturilor şi a postului, şi aceasta din urmă se înţelege prin cuvintele: „Să smeriţi sufletele voastre". Iar această sărbătoare se făcea la iudei către sfârşitul lunii septembrie. Aşadar, atunci a zămislit Elisabeta.

Acum este timpul să arătăm că în a şasea lună de când Elisabeta purta în pântece pe Ioan, Maria a primit vestirea cea de bucurie şi a zămislit şi ea. Adică, acum a venit la ea Gavriil şi i-a zis: „Nu te teme Maria că ai aflat har de la Dumnezeu, şi iată că vei zămisli în pântece şi vei naşte fiu şi se va chema numele lui Iisus" (Luca 1, 30-31). Când ea s-a spăimântat şi a întrebat „Cum este aceasta cu putinţă?", îngerul i-a răspuns şi a zis: „Duhul Sfânt Se va pogorî peste tine şi puterea Celui Preaînalt te va umbri; pentru aceea şi Sfântul care Se va naşte din tine, Fiul lui Dumnezeu se va chema. Şi iată Elisabeta, rudenia ta, a zămislit fiu la bătrâneţea ei şi aceasta este a şasea lună pentru ea, cea numită stearpă. Că la Dumnezeu nimic nu este cu neputinţă" (Luca 1, 34-37).

Deci, dacă Elisabeta a zămislit în luna septembrie, Maria a zămislit mai târziu, în luna a şasea, în martie, şi dacă, mai departe, vom adăuga cele nouă luni până la Naşterea lui Hristos, ajungem în luna decembrie, în care şi prăznuim această zi.

Am arătat mai înainte tot ce era de zis despre această zi. Numai una voiesc să mai adaug, şi apoi voi încheia. Să ne bucurăm de bucuria căreia ne-am făcut părtaşi prin Naşterea lui Hristos, şi pe

Dumnezeu, Cel ce S-a făcut om, să-L proslăvim pentru această întrupare a Sa, şi după puterile noastre să-I aducem cinste şi mulţumire, însă lui Dumnezeu nu-I este plăcută altă mulţumire, decât aceea ca noi să ne mântuim sufletele noastre şi să ne silim a face fapte bune.

Aşadar, să nu fim nemulţumitori către Binefăcătorul nostru. După puterile noastre, toţi să-I aducem de toate: credinţă, nădejde, dragoste, înfrânare, milostenie, iubirea aproapelui. Dar mai ales, când vă apropiaţi de această înfricoşată şi Sfântă Masă, de Sfintele Taine, faceţi aceasta cu frică şi cu cutremur, cu conştiinţa curată, cu post şi cu rugăciune. Socoteşte, o, omule, ce jertfă ai să primeşti, de ce Masă te apropii! Gândeşte că tu, cel ce eşti praf şi cenuşă, ai să primeşti Trupul şi Sângele lui Hristos! Când un împărat vă cheamă la masa sa, voi staţi acolo cu respect şi luaţi cu înfrânare din bucatele puse pe masă. Aici, însă, Dumnezeu vă invită la masa Sa şi v-a dat pe propriul Său Fiu; şi îngerii stau împrejur cu frică şi cu cutremur, şi heruvimii îşi acoperă feţele, şi serafimii strigă cuprinşi de spaimă: „Sfânt, Sfânt, Sfânt, este Domnul”. Ceea ce ni se dă la această Masă este vindecarea rănilor sufletului nostru, o visterie neîmpuţinată, care ne agoniseşte împărăţia cerurilor.

Aşadar, să ne apropiem plini de o spaimă sfântă, şi plini de mulţumire să cădem mărturisind păcatele noastre, plângând de întristare pentru relele ce am făcut, întinzând mâinile la rugăciune către Dumnezeu. Astfel curăţindu-ne, să ne apropiem cu toată linişte şi rânduiala către împăratul cerului. Ca o sărutare duhovnicească să primim Jertfa cea curată şi sfântă, să ne aţintim ochii noştri cu râvnă spre dânsa şi să ne înflăcărăm inimile noastre, ca să nu ne adunăm aici spre osândire, ci spre înfrânarea sufletului, spre dragoste, spre fapta bună, spre împăcarea cu Dumnezeu, spre o pace adâncă, spre câştigarea nenumăratelor bunătăţi, pentru ca noi înşine să ne sfinţim şi să zidim pe aproapele nostru.

O, iubiţilor, viaţa noastră este scurtă; să fim treji şi să veghem! Să ne pregătim bine, să arătăm râvnă către toţi şi să fim băgători de seamă întru toate.

Desigur, este cea mai mare dispreţuire pentru Dumnezeu când cineva se apropie aici fiind întinat de păcat. Ascultă ce zice despre aceasta Apostolul: „De va pângări cineva casa lui Dumnezeu, îl va strica Dumnezeu pe el” (I Corinteni 3, 17). Noi nu vrem ca în loc să-L împăcăm pe Dumnezeu, să-L întărâtăm împotriva noastră; mai vârtos să ne apropiem cu toată grija, toată curăţia şi liniştea sufletului, cu rugăciune şi cu inimă înfrântă, ca prin aceasta să dobândim bunăvoinţa Domnului nostru Iisus Hristos şi să ne facem părtaşi bunătăţilor făgăduite, prin darul şi prin iubirea de oameni ale Aceluiaşi Domn Iisus Hristos, Căruia împreună cu Tatăl şi cu Sfânt Duh se cuvine cinstea, în vecii vecilor. Amin

Cuvânt la 25 Decembrie

din “Predici la duminici şi sarbatori”

Cuvânt la 25 Decembrie, ziua naşterii Domnului nostru Iisus Hristos

„ Dacă s-a născut Iisus în Betleemul Iudeei,
în zilele lui Irod împărat, iată Magii de la Răsărit

au venit în Ierusalim, zicând: Unde este împăratul Iudeilor cel ce s-a născut? (Mat. 2, 1-2).

Trebuie multă osârdie şi rugăciune, spre a putea înțelege după cuviință această Evanghelie. Cum au putut oare Magii (înțelepții de la Răsărit) să afle de la stea, că Hristos este împăratul Iudeilor? Căci el nu era împăratul vreunei împărății pământeşti, precum El a zis către Pilat: „împărăția mea nu este din lumea aceasta" (Ioan. XVIII, 36).

Şi El nu avea nimic pe lângă Sine, care să arate o împărăție, nici un lancier şi scutier, nici cal şi asini, sau altceva de asemenea; mai vârtos El ducea o viață nevoiaşă si săracă şi avea pe lângă sine doisprezece oameni mici. Şi dacă acei înțelepți ştiau, că El este împărat, pentru ce au venit la Dânsul?

Ce i-a hotărât la aceasta, şi ce bunătăți puteau ei nădăjdui de la cinstirea unui împărat atât de depărtat de patria lor? Chiar dacă El vreodinioară s-ar fi făcut împăratul lor, totuşi ei n-ar fi avut temei să urmeze aşa. Dacă El s-ar fi născut într-un palat împărătesc şi în ființa de față a împăratului, tatăl său, ar putea cineva zice, că ei au cinstit pe fiul cel nou-născut, pentru ca să îndatorească pe tatăl şi prin aceea să-şi câştige o mare favoare la dânsul. Dar acum, când ei nu aşteptau, ca El să fie împărat al lor, ci al unui popor străin şi depărtat, şi acum când el încă era copil, - pentru ce au întreprins ei o aşa de mare călătorie, şi ii aduc daruri, mai ales când toate acestea trebuiau să le facă cu primjedie?

Căci Irod s-a înspăimântat, când a auzit aceasta, şi tot poporul s-a înspăimântat, auzind de la dânşii acestea. Tu zici, că ei tocmai n-au prevăzut, că acesta este mai primejdios. Insă acesta nu este drept. Căci ei chiar de ar fi fost foarte neştiutori, totuşi ar fi ştiut, că cine se duce într-un sat, unde domneşte un împărat, si acolo vorbeşte astfel, şi propovăduieşte pe un alt împărat, decât pe acel ce o cârmuieşte, se expune la mii de primejdii de moarte.

Si pentru ce cinstesc ei pe un prunc încă în faşă? Dacă ei ar fi făcut aceasta unui vârstnic, ar putea cineva zice, că s-au expus primejdiei întru nădejdea ajutorului lui, măcar că ar fi cea mai mare nebunie, ca un persan, un străin, care nu are nimic comun cu poporul iudeu, să-şi lase patria, țara sa şi rudeniile şi să voiască a se supune unei împărății străine.

Dacă acestea sunt destule nebunii, apoi cea următoare este şi mai mare. Care? Aceea că ei, după ce au făcut o călătorie aşa de mare, s-au înfățişat stima lor şi au adus totul în nelinişte, aşa de repede s-au întors iarăşi la urma lor. Ce semne au văzut ei îndeobşte despre vrednicia împărătească?

O colibă şi o peşteră şi un copil în faşă şi o mamă săracă. Şi cui au adus ei daruri, şi pentru ce? Era oare vreo lege sau obicei, de a cinsti aşa pe principii nou-născuți îndeobşte. Sau ei cutreierau toată lumea, spre a cinsti înainte de suirea pe tron pe toți aceia, despre care ei ştiau, că din starea de jos au să se înalțe pe tron? Aceasta nu o va adeveri nimeni. Şi pentru ce au adus ei cinstirea lor. Dacă pentru timpul de față, atunci ce puteau ei aştepta de la un prunc şi de la o mamă săracă? Era deci cu privire la viitor, apoi de unde ştiau ei, că copilul acel cinstit de dânşii încă în faşă, îşi va aduce aminte de cele de demult întâmplate? Iar dacă mama trebuia să aducă aminte de acestea, atunci ei mai degrabă trebuiau să se aştepte la pedeapsă, decât la cinste, căci ei au

aruncat pruncul într-o primejdie atâta de mare. Căci Irod înspăimântat de dânşii a căutat pruncul şi a uneltit asupra vieții lui.

Cine face undeva cunoscut despre un om particular, că odinioară va fi împărat, acela nu face altceva, decât a trăda la moarte pe acel om şi scoală asupra-i mii de lupte. Vezi, cât de multe necuviințe se ivesc, când purtarea acelor oameni din Răsărit se judecă după chipul omenesc cel obişnuit, încă s-ar putea aduce la acesta mai multe şi mai vederate. Dar pentru ca să nu încurcăm lucrul, grămădind gândire peste gândire, să păşim acum la dezlegarea întrebării puse şi să începem cu steaua.

Căci dacă noi vom şti, ce stea era aceasta, şi de ce fel, şi de era ea una din cele multe, sau una cu totul deosebită de celelalte, şi de era ca o adevărată stea, sau numai se părea ochilor a fi stea; atunci noi uşor vom pricepe şi toate celelalte, însă de unde vom afla noi acestea?

Din Sf. Scriptură. Cum - că aceasta nu era o stea dintre cele multe, ba mai vârtos, cum ni se pare, nici nu era o stea proprie, ci era o putere nevăzută, care numai luase o formă de stea, aceasta o cunoaştem înainte de toate din cursul său. Căci într-adevăr nu este nici o stea, care să aibă astfel de drum. Soarele, luna şi toate stelele îndeobşte merg de la răsărit la apus, iar aceasta mergea de la miază-noapte spice miază-zi, căci aşa este pusa Palestina în privire către Persia.

A doua dovadă este luată de la timp, căci ea nu s-a arătat noaptea, ci in mijlocul zilei, pe când lucea soarele. Ea nu putea să fie o stea, ba încă nici luna, care covârşeşte pe toate stelele.

Când vin razele soarelui, ea îndată se face nevăzută, însă acea stea prin,, covârsirea strălucirii sale, biruia chiar razele soarelui şi era mai strălucita decât el.

Al treilea aceasta se vede din năpraznica ei ivire şi ascundere. Ea s-a arătat şi i-a dus pe cale până la Palestina; iar când au ajuns ei la Ierusalim, ea s-a ascuns. Când ei, după despărțirea lor de Irod, voiau, iarăşi să meargă mai departe, ea li s-a arătat din nou, şi aceasta nu era mişcarea unei stele, ci a unei puteri foarte mari.

Ba încă ea nu avea un curs propriu, ci unde trebuiau să meargă ei, acolo mergea şi ea; toate întocmindu-le după trebuință, ca acel stâlp de nor, care le poruncea taberei Israiltenilor acum a se opri, acum a merge mai departe (Eşir. XIII, 21).

Al patrulea, răspuns dorit se va vedea lămurit din felul şi chipul, cum ea s-a arătat; căci ea nu a rămas sus în cer, spre a arăta locul, - şi ei aşa nici n-ar fi putut cunoaşte locul, - ci s-a pogorat jos, spre a face aceasta.

Voi ştiți că o stea nu poate să arate un loc aşa de mic, precum este o colibă, ba încă o colibă ce era trebuitoare pentru trupul unui aşa de mic prunc. Aceeaşi este şi cu luna, care totuşi era mai aproape de noi, decât stelele. Deci spune mie, ar fi putut steaua să arate un loc atât de strâmt al unei peştere şi colibe, dacă ea nu s-ar fi pogorât din înălțimea sa, şi nu s-ar fi pus tocmai deasupra corpului pruncului.

Aceasta arată şi Evanghelistul, când zice: „Iată steaua mergea înaintea lor, până a venit şi a stat deasupra, unde era pruncul” (Mat. II, 9). Vezi, cât de multe dovezi vorbesc despre aceea, că această stea nu era dintre cele obişnuite?

Dar pentru ce s-a arătat ea? Spre a mustra tâmpirea iudeilor, si a lua nebunilor orice pricinuire spre dezvinovățirea lor. Adică fiindcă cel ce s-a pogorât pe pământ avea să desființeze întocmirile cele vechi şi să cheme toată lumea la cinstirea sa, şi trebuia să fie cinstit pretutindeni pe pământ şi pe mare, de aceea el îndată de la început deschide păgânilor uşa, pentru ca prin cei străini să lucreze asupra poporului său.

De vreme ce ei când auzeau pe prooroci necontenit vorbindu-le de venirea lui Iisus, nu le da multă ascultare, de aceea el a iconomisit, ca să vină străinii dintr-o țară depărtată, ca să caute pe împăratul iudeilor, pentru ca aceştia mai întâi din gura perşilor să afle ceea ce nu voise a cunoaşte de la prooroci, şi pentru ca ei, când din nou se vor împotrivi, să le lipsească orice fel de dezvinovățire.

Căci ce trebuiau să zică acum aceia, care după atâtea proorocii n-au cunoscut pe Domnul, când au văzut că Magii L-au cunoscut şi L-au cinstit după arătarea unei singure stele?

Ceea ce a făcut el în privire către Niniviteni, când le-a trimis pe Iona, a făcut el şi cu Magii: i-a deşteptat prin stea spre ruşinarea iudeilor.

De aceea şi zice el: „Ninivitenii se vor scula şi vor osândi (pe iudei), şi împărăteasa austrului se va scula şi va osândi pe neamul acesta” (Mat. XII, 41 urm.), căci aceia, Ninivitenii, au crezut pentru mai puțin, iar aceştia, iudeii, n-au crezut nici pentru lucruri mai mari.

Insă pentru ce a adus el pe Magi tocmai prin o astfel de arătare? Pentru ce nu le-a trimis el prooroci? Magii n-ar fi ascultat de prooroci iudei. Pentru ce nu le-a trimis un glas de sus? Ei n-ar fi ascultat de acesta. Dar nu putea să le trimită un înger? Poate că ei şi pe acela l-ar fi trecut cu vederea.

De aceea Dumnezeu a lăsat toate acestea la o parte şi i-a chemat prin ceva potrivit cu dânşii (Magii erau cu deosebire pricepuți în ştiința stelelor), făcându-le pogorământ, şi le-a arătat o stea mare şi neobişnuită, spre a-i aduce în uimire prin mărimea şi frumusețea acestei arătări, şi prin felul şi chipul cursului ei.

Urmând aceasta Pavel a luat prilej de la altarul cel de la Atena, spre a vorbi către păgâni şi a adus mărturia vechilor poeți.

Dimpotrivă către iudei el a vorbit despre tăierea-împrejur, şi la cei ce trăiau sub lege a început învățătura sa pornind de la jertfe.

Fiindcă fiecăruia este iubit ceea ce se potriveşte cu dânsul, de aceea şi Dumnezeu se dirijează după aceasta şi după aceasta se dirijează şi oamenii, pe care El i-a trimis pentru mântuirea lumii.

Magii îndată au urmat stelei, iudeii dimpotrivă niciodată n-au crezut propovăduirile proorocilor.

Dar pentru ce Evanghelistul ne dă încă şi timpul şi locul naşterii lui Iisus, zicând: „în Betleem şi în zilele lui Irod împăratul”? Pentru ce însemnă el chiar şi vrednicia acestuia? Acesta din urmă, pentru că a mai fost un Irod, care a ucis pe Sfântul Ioan Botezătorul; însă acesta a fost tetrarch, iar nu împărat. Iar locul şi timpul ni-l dă, pentru ca să ne aducă aminte de proorocirile cele vechi. Una dintre acelea este a lui Micheea, şi zice: „Şi tu Betleeme pământul Iudei nicidecum nu eşti mai mic între Domnii Iudei” (Mich. V, 2). Alta este de la Iacov, care arată timpul, când zice: „Nu va lipsi domnul din Iuda şi povățuitor din coapsele lui, până va veni cel ce s-a gătit, şi acela este aşteptarea neamurilor” (Fac. XLIX, 10).

Insă noi trebuie să cercetăm încă, de unde Magii au venit la socotința, că steaua însemna naşterea lui Mesia, şi ce i-a îndemnat la aceasta?

Aceasta nu mi se pare mie a fi un lucru numai al stelei, ci trebuie să fi fost şi al lui Dumnezeu, care mişca sufletul lor, precum a făcut şi cu Kyr, când a lucrat, ca acela să slobozească pe iudei din robia Babilonului (Kyr regele perşilor a surpat împărăția Babilonului, a unit-o cu a perşilor, şi a eliberat pe iudei, care erau în robia babilonică.).

Insă Dumnezeu a făptuit aceasta nu aşa, ca să ridice voia cea slobodă, încă şi când El a chemat pe Pavel prin un glas de sus, a vederat pe cât harul său, pe atâta şi ascultarea lui Pavel. Dar pentru ce n-a dat el această descoperire tuturor Magilor? Pentru că nu toți ar fi crezut; iar aceştia erau mai gata decât alții. Mii de cetăți au pierit, şi numai la Niniviteni s-a trimis proorocul. Şi erau pe cruce doi tâlhari, dar numai unul s-a mântuit.

Socoteşte mai departe fapta bună a acestor magi, nu că au venit, ci că ei au fost sinceri. Ei cu toată sinceritatea numesc lui Irod pe călăuzul ce îi conducea (steaua), şi lungimea căii lor. Ei arată o mare sinceritate. „Noi am venit, zic ei, ca să ne închinăm Lui”, şi nu s-au temut de mânia poporului şi de tirania regelui. De aceea eu cred, că ei erau dascălii poporului lor. Dacă ei nu s-au oprit pe sine de la această propovăduire în Ierusalim, cu cât mai mult curaj vor fi vorbit ei despre aceasta în patria lor.

Irod s-a înspăimântat şi tot Ierusalimul cu dânsul. Irod - fireşte, pentru că era rege, şi se temea pentru sine şi pentru familia sa, dar de ce locuitorii din Ierusalim, cărora încă de demult se proorocise despre dânsul, ca despre mântuitorul şi slobozitorul?

Aşadar pentru ce s-au înfricoşat, ei? Pentru că ei şi acum tot aşa gândeau, ca şi altă dată, când batjocoreau pe Dumnezeu bine-făcătorul, şi măcar că gustase o slobozenie slăvită, doreau cărnurile Egiptului, în spaima lor ei nu vor nici măcar să vadă ceea ce s-a întâmplat, ei nu însoțesc pe Magi, nu-şi dau nici o osteneală.

Ei sunt pe o mare treaptă potrivnici şi totodată trândavi. Pe când ei trebuia să salte de bucurie, că împăratul s-a născut la dânşii, şi el a adus acolo pe perşi, şi că ei vor supune loruşi toate neamurile, când se va începe domnia împăratului celui nou, - nici prin aceasta nu s-au făcut mai buni, măcar că nu de mult se slobozise din robia perşilor.

Ei ar fi trebuit să gândească, dacă perşii de pe acum se tem de împăratul nostru, cu cât mai vârtos se vor teme, când el va veni în vârstă, şi viitorul nostru este mai strălucit, decât al tuturor

celorlalte popoare. Ei însă nu gândeau nimic din toate acestea, aşa de mare era răutatea şi dormitarea lor.

Aceste două pricini trebuie noi cu îngrijire să le depărtăm din sufletul nostru, şi cel ce vrea să se lupte împotriva lor, trebuie să fie mai iute decât focul. De aceea zice Hristos: „foc am venit să arunc pe pământ, şi ce altă vreau, decât ca să se aprindă?” (Luc. XII, 49).

De aceea şi Sf. Duh s-a arătat în chip de foc.

Noi însă suntem mai reci, decât cenuşa, şi mai ologi decât mortul.

Ganditi însă la cei dintâi credincioşi, care au defăimat banii si averea si toate grijile cele vremelnice şi cu totul s-au afurisit lui Dumnezeu.

Acesta este felul focului celui duhovnicesc, el nu sufera nici un dor de cele pământesti, ci aprinde în noi o dragoste cu totul alta.

Cel ce este plin de aceasta, chiar de ar trebui sa se lepede de averea sa, de traiul cel bun si de slavă, ba chiar de s-ar cere a-si da si viata , toate acestea le va face cu o vointa gata. Căci când intra intr-un suflet căldura acestui foc, el alunga de acolo toata ologia, si face pe acela, pe care il umple, mai usor decat pana, si el va pretui putin toate cele pamantesti.

Dimpotrivă el va petrece într-o zdrobire permanentă; va vărsa râuri de lacrimi, şi din ele va scoate o mare bucurie. Căci nimica nu ne uneşte aşa de strâns cu Dumnezeu, ca astfel de lacrimi. De aceea zice Hristos: „fericiți cei ce plâng”. (Mat. V, 9).

Iudeii ar fi trebuit să meargă înaintea tuturor altora întru cinstirea nou-născutului împărat, dar ei au defăimat harul făcut lor, şi pentru aceea s-au întâmplat cele dimpotrivă.

Magii ar fi trebuit să vină nu mai înainte decât iudeii, cei atât de depărtați, nu mai întâi decât locuitorii cei din apropierea Betleemului, cei ce până acum nu auzise nimic despre acest lucru trebuiau să vină nu mai înainte, decât cei crescuți între prooroci.

Dar fiindcă aceştia din urmă n-au cunoscut norocirea lor, de aceea perşii au întrecut pe locuitorii Ierusalimului.

Pe când iudeii dormeau, Magii au trecut înainte.

Aşadar lor să le urmăm noi.
Să ne depărtăm de păgânătate, pentru ca să vedem pe Hristos, precum şi ei s-au depărtat de patria lor cea păgânească, spre a-L vedea pe El.

Să părăsim lucrurile cele pământeşti, ca şi Magii, care, după ce au părăsit Persia, au văzut pe soarele dreptății.
Aşadar lasă toate şi aleargă la Betleem.

De eşti păstor si te vei duce acolo, vei vedea pruncul în colibă.
De eşti împărat, şi nu te duci acolo, şi porfira nu-ți va folosi nimic.
De eşti înțelept, şi aceasta nu te poate împiedica, de a te duce acolo şi a te închina fiului lui Dumnezeu; căci aceasta foarte bine se potriveşte cu înțelepciunea, însă păzeşte-te, ca să nu zici ca Irod numai la arătare: „Şi eu voiesc să merg să mă închin lui”, iar cu fapta să voiască a-l omorî.

Lui se asemănă toți cei ce primesc Sfintele Taine cu nevrednicie, căci ei, zice Apostolul: „păcătuiesc în trupul şi în sângele Domnului” (I Cor. XI, 27). Ei au într-nşii un tiran, care se împotriveşte mesei lui Hristos, şi este mai cumplit, decât Irod, adică Mamona.
Iar noi, când avem aur, să-l jertfim lui Hristos.

Dacă acei varvari (străini) au adus lui daruri spre cinste, apoi cine esti tu daca niciodata nu ajuți pe un nevoias?

Dacă aceia au făcut o cale atât de departata, spre a vedea pe nou-nascutul, apoi ce dezvinovățire poți tu aduce, tu, care niciodată nu poți merge câțiva paşi, spre a cerceta pe un bolnav?
Aceia au dus aur, si tu nu dai nici măcar pâine.
Aceia s-au bucurat când au văzut steaua, iar tu vezi pe Insusi Hrostos în persoana saracului si a golului, şi nu te misti.

Care dintre noi, cei ce am primit de la Hristos mii de binefaceri, a făcut de voia sa un asemenea drum, ca acei varvari, sau mai drept, ca acei prea înțelepți între cei înțelepți? Ce zic eu, un drum aşa de mare?

Multora li se pare prea departe a pune câțiva paşi până la Biserică, spre a vedea pe Domnul în peştera cea duhovnicească; dar lor nu le lipseşte puterea de a merge, când este vorba despre afaceri lumeşti, sau despre teatru, despre parăzi si despre petreceri. Nu merită oare acesta pedeapsă şi dojană?

Cuvânt la 26 Decembrie

din “Predici la duminici si sarbatori”

Cuvânt la 26 Decembrie, a doua zi de Crăciun

„ Iar după ce s-a săvârşit Irod, iată îngerul Domnului în vis
se arată lui Iosif în Egipt, zicând: sculându-te ia pruncul
şi pe muma lui, şi mergi în pământul lui Israil, că au murit
cei ce căutau să ia sufletul pruncului” . (Mat. II. 19, 20).

Dumnezeu este ajutătorul nostru întru nevoi

Când tu, frate, eşti lovit de vreo nenorocire, care te pune în necaz, nu căuta scăpare la oameni, nu te rezema pe ajutorul muritorilor, ci trecând pe lângă toți alții, aleargă la adevăratul doctor al sufletului tău.

Numai El singur poate vindeca sufletul nostru, el, „care l-a făcut” (Ps. XXXII, 15), şi numai El, care cunoaşte faptele noastre, poate pătrunde şi în conştiința noastră, a atinge inima noastră şi a deştepta duhul nostru.

Iar dacă El nu ne mângâie, atunci orice ar face oamenii pentru acesta, este de prisos şi zadarnic. Din contra, când Dumnezeu ne deşteaptă şi ne mângâie, necăjească-ne oamenii şi de o mie de ori, ei nu pot nimic; căci când El întăreşte inima noastră, nimeni nu este în stare a o clăti.

Zicând aceasta, iubiților, totdeauna să năzuim la Dumnezeu, la El, care are bună-voință şi putere, a sfârşi necazul nostru. Când noi voim să rugăm pe un om pentru ceva ne adresăm mai întâi către servitorii si favoriții lui şi să facem un înconjur lung. La Dumnezeu însă toate acestea nu sunt de trebuință; pe El putem nemijlocit a-L chema, şi El aude rugămintea noastră, fără pierdere de timp şi fără cheltuială. Este de ajuns, ca numai să strigăm către Dânsul întru inimile noastre şi să-L rugăm cu lacrimi, si atunci tu poți a te adresa de-a dreptul la El şi a te apropia de Dânsul.

Când noi rugăm pentru ceva pe un om, adeseori avem teamă, ca nu cumva să audă despre aceasta vreun potrivnic al nostru, sau altul să grăiască rău despre lucru, şi aşa să vatăme lucrul nostru cel drept.

La Dumnezeu n-avem să ne temem de toate acestea. Căci El zice: Când voieşti să mă chemi, vino singur, adică, strigă întru inima ta, fără ca să ai trebuință a mişca buzele. „Intră, zice El, în cămara ta, încuie uşa şi roagă-te Tatălui, care este întru ascuns; şi Tatăl, care vede întru ascuns, va da ție ca arătare” (Mat. VI, 6).

Vezi, ce cinste mare îți arată Dumnezeu! Când strigi către Mine, zice El, nu trebuie să te vadă nimeni; iar când Eu te cinstesc trebuie să fie martoră toată lumea, cât de bine îți merge ție. Aşadar să ascultăm regulele Sale, şi să nu ne rugăm, spre a fi văzuți.

Dar la rugăciune noi nu trebuie să dăm reguli lui Dumnezeu, cum El trebuie să ne ajute.

Dacă noi chiar şi avocaților şi judecătorilor pământeşti, numai le povestim afacerile noastre, dar nu le prescriem chipul, cum trebuie să ne apere, ci trebuie să lăsăm aceasta lor, apoi cu cât mai vârtos trebuie să facem noi aceasta cu Dumnezeu?

Dacă te-ai jeluit Lui pentru afacerea ta şi i-ai spus suferința ta, nu-I prescrie Lui, cum trebuie să te ajute, El ştie mai bine, ce-ți este ție de folos.

Unui doctor nu-i ordonă bolnavii, ce doctorii să întrebuințeze el, ci se dedau în cura lui, ori cât de neplăcută li s-ar părea ea lor. Tocmai aşa şi cei ce se află pe corabie, nu prescriu căpitanului, cum trebuie să țină cârma şi să conducă corabia, ci rămân la locurile lor, şi se lasă la dibăcia lui, nu numai când vântul este favorabil, ci şi în primejdia cea mai mare.

Numai lui Dumnezeu, care totuşi mai bine ştie, ce este bine şi folositor pentru noi, numai Lui nu voiesc a se încredința oamenii cei nepricepuți, ci Ii prescriu, ce trebuie El să le dea.

Şi la aceasta de multe ori ei cer lucruri vătămătoare, ca, cum le-ar fi de folos. Ei se aseamănă cu un bolnav, care ar cere de la doctorul său nu doctorii, care să nimicească boala, ci de acelea, care ar mai spori şi întări pricina bolii, însă doctorul nu se povăţuieşte de astfel de cereri ale bolnavului, ci urmează regulile ştiinţei sale, şi chiar când bolnavul ar vărsa lacrimi pentru aceea; şi aceea că doctorul nu bagă în seamă pe bolnavul cel nebunatic, noi nu o numim cruzime, ci bunătate. Iar dacă el ar urma bolnavului, şi i-ar da ceea ce îi este lui plăcut, atunci în adevăr el ar lucra către dânsul duşmăneşte. Dimpotrivă, împotrivindu-i-se, şi combătând pofta sa, în faptă el arată către dânsul compătimire şi bunăvoinţă. Tocmai aşa face şi doctorul sufletelor noastre, El nu dă celor ce se roagă, ceea ce nu le-ar aduce decât vătămare. De aceea părinţii cei foarte buni, când copiii lor cei mici cer cuţit şi cărbuni aprinşi, nu le dau nici într-un chip, că ei ştiu, că aceasta numai spre vătămare ar putea fi copiilor.

Mulţi oameni sunt aşa de tare sminţiţi, că ei cer de la Dumnezeu nu numai lucruri lumeşti şi pământeşti, precum frumuseţea trupului, bogăţie şi putere ş.a. ba încă de-a dreptul se roagă în contra vrăjmaşilor lor, şi cer de la Dumnezeu, ca să-i pedepsească şi să-i nenorocească. Tocmai de la Dumnezeu, care doresc ei să le fie lor milostiv, ei cer, ca El să fie grozav şi duşman către alţii.

Fiind deci aceste cereri atât de necuviincioase, toate acestea la rugăciune trebuie a se lăsa la o parte şi numai a striga cu vameşul: „Dumnezeule, milostiv fie mie păcătosului”! (Luc. XVIII, 13). Dumnezeu ştie, cum trebuie El să te ajute. „Căutaţi, zice Domnul, mai întâi împărăţia lui Dumnezeu, şi toate celelalte se vor adăuga vouă” (Mat. VI, 33).

Deci, iubiţilor, să ne înţelepţim prin înfrângere şi prin smerenie, şi ca vameşul să batem piepturile noastre, atunci vom dobândi aceea, pentru care ne rugăm.

Dimpotrivă, dacă noi mergem la rugăciune plini de mânie şi de ură către aproapele nostru, atunci suntem în ochii lui Dumnezeu urâciune şi groază.

De aceea să frângem sufletul nostru, să smerim inima noastră, şi să ne rugăm pentru vrăjmaşii noştri, ca pentru noi înşine.

Voieşti tu adică să câştigi pe judecătorul cel veşnic, ca să te ajute şi să te sprijine, apoi niciodată să nu strigi către Dânsul împotriva vrăjmaşilor tăi.

Căci acesta este întâiul fel şi chip al acestui judecător, că El foarte cu drag ascultă rugămintea acelora, care se roagă şi pentru vrăjmaşii lor, nu ţin minte jignirile lor, şi nu se întărâtă asupra potrivnicilor lor. Şi cu cât mai mult fac ei aceasta, cu atât mai mult îi răzbună Dumnezeu pe vrăjmaşii lor, cu atât mai mult îi pedepseşte, dacă ei nu se pocăiesc.

Poate să zică cineva împotriva rugăciunii.

Oare nu poate Dumnezeu să ne arate nici un bine, înainte de a ne fi rugat lui pentru aceasta. Nu ar putea El să ne dea o viaţă fără durere, fără griji şi necazuri? Aşa, însă El nu face nici una nici alta, şi tocmai din iubire către noi. Dar pentru ce îngăduieşte El, ca noi să fim cercetaţi de necazuri, şi pentru ce nu se grăbeşte El cu ajutorul său?

Pentru ce se întâmplă aceasta?

Pentru ca noi totdeauna să năzuim la Dânsul, la El să cerem ajutor, la El să ne adresăm, şi pururea să-L chemăm spre mântuire întru nevoile noastre.

De aceea lasă El să vină asupra noastră durerile trupului, nerodirea, scumpetea şi tot felul de nevoi, pentru ca prin aceste necazuri mai strâns să ne legăm cu Dânsul, şi aşa prin nenorocirea cea vremelnică să ajungem la fericirea cea veşnică. Pentru aceea şi pentru aceste necazuri trebuie să mulțumim lui Dumnezeu, care în felurite chipuri vindecă şi mântuieşte sufletele noastre.

Dumnezeu însă este un părinte bun, şi cu bucurie ne mântuieşte, de aceea noi neîncetat să năzuim la Dânsul, în orice nevoie la El să căutăm mângâiere, în orice necaz, la El să căutăm mântuire şi compătimire, în orice ispită şi primejdie, la El să cerem ajutor.

Oricât de mare ar fi necazul, oricât de mare nevoia, El le poate abate si depărta. Ba încă mai mult, El ne va da bunătățile Sale, încă şi toată siguranța şi tăria, cinstea cea adevărată, sănătatea trupului şi a sufletului, nădejdea cea îmbucurătoare şi harul, de a nu păcătui uşor.

Aşadar să nu cârtim şi să nu ne jelim asupra Domnului, ca sluga cea nemulțumitoare, când ne trimite vreo supărare; ci mai vârtos să-I mulțumim pentru toate, şi singur numai păcatul să-l socotim de adevărată nenorocire. Atunci nu ne va putea vătăma nici boala, nici sărăcia, nici ocara, nici nerodirea, nici oricare alta aşa numită nenorocire.

Iar dacă noi ne-am adresat către Dumnezeu în vreo nevoie şi El ne-a mântuit, apoi să nu uităm iarăşi ajutorul şi harul Lui. Cum că noi, pe cât durează nevoia şi necazul, suntem smeriți şi înfrânți, şi arătăm multă evlavie, nu este de mirare. Căci aceasta este firea dumnezeieştilor încercări, că ele înmoaie şi pe inimele cele mai împietrite şi le silesc la astfel de lucruri, însă un suflet evlavios, care de-a pururea are pe Dumnezeu înaintea ochilor săi, şi după ce trece nevoia, şi primejdia, nici odinioară nu va uita iarăşi pe Dumnezeu, precum atât de adeseori făceau odinioară iudeii.

De aceea a zis Psalmistul spre defăimarea lor: „Când îi ucidea pe dânşii, atunci Il căutau pe El, şi se întorceau şi mânecau la Dumnezeu” (Ps. LXXVII, 38).

Incă şi Moise, care de asemenea cunoştea acea greşală a iudeilor, adeseori îi sfătuia cu cuvintele: „Când vei mânca şi te vei sătura, ia aminte de tine însuți, să nu uiți pe Domnul Dumnezeul tău”. (Deuteronomul VI. 11-12).

De aceea noi admirăm pe Sfinți atât pentru că ei întru necazurile cele aspre au fost înțelepți şi iubitori de Dumnezeu, ci mai vârtos pentru că ei, după ce trecea furtuna şi venea linîştea, rămâneau tot aşa de râvnitori şi îmbunătățiți. Noi admirăm mai mult încă şi pe cal, care fără frâu merge cu totul regulat, iar când se ține în rânduială prin frâu şi prin zăbală, nu este nimica de mirare; căci atunci rânduială nu trebuie a se însuşi soiului cel bun al calului, ci silei frâului. Tot aceasta putem zice şi despre suflet.

Nu este nici o minune, că el petrece în orânduială pe cât este necăjit; ci după ce a trecut încercarea, şi el nu se mai ține în frâu prin frică, atunci să-mi arăți înțelepciunea sufletului tău, şi cât este el de bun şi cu rânduială.

Când izbucnesc peste noi foametea, bolile, grindina, seceta, pojarul şi necazurile războiului, atunci ne facem evlaviosi şi cu frica lui Dumnezeu, atunci suntem înțelepți, atunci socotim mici toate cele pământeşti, atunci ne lepădăm de lăcomia averii, de semeție, de desfătări, de viața cea dezmierdată, atunci ne lăsăm de toate gândurile cele rele, păcătoase, atunci năzuim la evlavie şi la rugăciune, cu suspin şi cu lacrimi; atunci şi destrămatul învață a-şi birui poftele sale, răzbunătorul se face paşnic, lacomul şi zgârcitul împarte milostenie şi mâniosul se face blând şi îngăduitor.

Dar abia a încetat mânia lui Dumnezeu, abia a trecut furtuna şi s-a întors liniştea, noi iarăşi cădem în păcatele cele vechi. Aceasta este primejdios în cea mai înaltă treaptă. Căci socotiți: Când cineva de multe ori a dobândit de la Dumnezeu iertarea păcatelor sale, şi totuşi nu trage nici un folos din această îndelung-răbdare a lui Dumnezeu, şi nu încetează de la răutatea sa, atunci şi Dumnezeu se poartă cu el aşa, că contra voinței sale îl dă pieirii, îl zdrobeşte cu totul şi nu-i mai dă timp de pocăință, precum aceasta s-a întâmplat lui Faraon. Fiindcă acesta nu s-a folosit de întâia, de a doua, de a treia, de a patra, şi de cele următoare cercetări ale lui Dumnezeu, cu toată îndelung-răbdarea Domnului, de aceea în sfârşit Dumnezeu l-a stârpit de istov cu toată oastea lui.

Asemenea s-a întâmplat şi iudeilor. Spre a le vesti desăvârşita lor pieire, Hristos a zis către dânşii: „Ierusalime, Ierusalime, de câte ori am voit să adun pe fii tăi, şi nu ați voit; iată casa voastră se va pustii”. (Luc. XIII. 34, 35).

Eu mă tem, că asemenea soartă să nu ne ajungă şi pe noi, căci noi nu ne îndreptăm nici prin nenorocirea străină nici prin a noastră.

Dar ca să mă întorc la ceea ce am zis mai înainte, să urmăm pilda sfinților, care nici în nenorocire nu s-au deznădăjduit, nici întru norocire nu s-au mândrit, precum mulți oameni fac aceasta acum.

Ei se aseamănă cu o luntre slabă, care de fiece val se aruncă întru adânc şi se cufundă. De cădem întru sărăcie, îndată ni se întâmplă sfărâmare de corabie şi credem, că trebuie să ne înnecăm; de venim iarăşi la stare bună, iarăşi ne îngâmfăm îndată şi din nou cădem în lenevire şi într-o uşurătate a minții vrednică de pedepsit.

De aceea vă rog şi vă îndemn, ca pe toate altele să le socotim bagatele, inimile noastre însă să le dregem aşa, ca toți să ne facem părtaşi fericirii celei cereşti. Când întru aceasta ne merge bine, atunci întâmplese tot felul de nenorociri, foame şi boli, clevetire şi pierderea averii, sau orice alta vie peste tot, ele vor fi suferite şi uşoare, căci nădejdea noastră este îndreptată spre Domnul. Dimpotrivă însă, când sufletul nu este întru întocmirea cea dreaptă, atunci putem noi fi bogați, putem să avem copii sănătoşi şi să ne îndulcim de mii de bunuri de tot felul; totuşi vom avea multe necazuri şi griji.

De aceea nici după bogăţie să nu alergăm, nici de sărăcie să nu ne temem, ci mai întâi de toate să îngrijim de sufletul nostru, şi să-l facem îndemânatic atât pentru viaţa aceasta, cât şi pentru călătoria în veşnicie. Căci puţin timp mai este încă, şi noi toţi trebuie să ne arătăm înaintea înfricoşatului scaun de judecată al lui Hristos. Dea Dumnezeu, ca acolo să nu fim puşi la un loc cu caprele în partea cea stângă! Amin.

Cuvânt la 27 Decembrie

din "Predici la duminici si sarbatori"

Cuvânt la 27 Decembrie,
în ziua Sf. Arhidiacon Ştefan

„ Scoţându-l afară din cetate, îl ucidea cu pietre.
Iar martorii ş-au pus hainele sale lângă picioarele
unui tânăr, ce se chema Saul." (Fapt. VII, 58)

Cugetare asupra morţii Sf. Ştefan şi întoarcerea Sf. Pavel

Inainte de întoarcerea sa la credinţă Pavel sau Pavlu a umplut Ierusalimul de sânge, el sugruma pe cei credincioşi, prigonea pe Apostoli, şi a ajutat la uciderea sfântului Ştefan, şi nu cruţa nici bărbaţi nici femei. Ascultă, cum vorbeşte de aceasta ucenicul său Sf. Evanghelist Luca în Faptele Apostolilor: „Pavel strică Biserica, mergând prin case si trăgând bărbaţi şi femei îi da la temniţă" (Fapt. VIII, 3).

Aşadar lui nu-i ajungeau locurile publice, el străbătea încă şi prin case. Luca zice răspicat, nu că Pavel „scotea pe bărbaţi şi pe femei", ci că „ii trăgea afară", spre a arăta, că furia lui se aseamănă unei fiare sălbatice. Şi nu numai bărbaţi, ci şi femei trăgea afară, căci el nesocotea firea, nu cruţă nici sexul, şi nu simţea compătimire către slăbiciune, însă ceea ce il împingea la aceasta nu era ura, ci o râvnă mincinoasă.

Pentru aceasta alţi iudei care făceau aceeaşi, erau mai vrednici de osândă decât dânsul, căci ei o făceau din ură sau din dorul slavei, ca să-şi câştige un nume mare în popor; el însă făcea aceasta din râvnă către Dumnezeu, negreşit din o râvnă mincinoasă şi fără de minte.

Aceia nu prindeau femeile dintre cei credincioşi, ci numai pe bărbaţi, pentru că ei vedeau, că prin faptele şi prin minunile acelora ei îşi pierdeau stima, ce avusese până atunci; Pavel dimpotrivă, tocmai pentru că lucra din râvnă, s-a înfuriat asupra tuturor. Sfântul Luca ştia toate acestea. Văzând el însă, că setea lui Pavel de sângele creştinilor nu s-a potolit încă, de aceea povesteşte el mai departe: „Pavel suflă cu groază şi cu ucidere asupra ucenicilor Domnului" (Fapt. IX, 1).

Moartea lui Ştefan şi prigonirea Bisericii, urmată după aceea, nu l-au îndestulat pe dânsul, ci el a mers mai departe şi furia lui nu avea margini, pentru că el era mânat de râvna cea oarbă. Abia

întors de la uciderea Sfântului Ştefan, el prigonea pe Apostoli, şi se asemăna cu un lup furios, care năvălind într-un staul si răpind şi sfâşiind un miel, prin aceea se face mai furios şi mai lacom de sânge. Tocmai aşa a năvălit Saul asupra cetei bărbaților apostolici, a răpit de acolo un mieluşel al lui Hristos, adică pe Sf. Ştefan, l-a sfâşiat, şi prin aceasta s-a făcut mai cumplit decât înainte. De aceea zice istoria Apostolilor: „Pavel încă suflând cu îngrozire", s.c.

A cui sete de sânge nu s-ar fi săturat cu moartea Sfântului Ştefan? Pe cine nu a fi împăcat blândețea celui ucis? Pe cine n-ar fi muiat rugăciunea lui pentru ucigaşi, când el a strigat: „Doamne, nu le socoti lor păcatul acesta" (Fapt. VII, 5, 9). Dar tocmai pentru că Domnul n-a socotit păcatul acesta, de aceea din gonaci s-a făcut încă un propovăduitor al Evangheliei. Adică curând după moartea lui Ştefan, Pavel s-a întors la credință, şi Dumnezeu a ascultat rugăciunea aceluia, în adevăr, Ştefan merită să fie ascultat, atât pentru viitoarea însemnătate a Apostolului Pavel, cât şi pentru cuprinderea cea slăvită a rugăciunii sale, căci în ea se zice: „Doamne, nu le socoti lor păcatul acesta"!

Această rugăciune trebuie să o asculte toți cei ce au vrăjmaşi, şi sunt jigniți de dânşii. Când ți-ar fi făcut vrăjmaşii tăi mii de jigniri, totuşi nu te-au ucis cu pietre, ca pe Ştefan. Dar uită-te, ce s-a întâmplat. S-a astupat un izvor al creştinătății, adică Sfântul Ştefan, dar s-a deschis în locu-i un altul, care a curs în mii de pâraie şi râuri.

Când a amuțit gura lui Ştefan, a răsunat trâmbița Sfântului Pavel. Aşa Dumnezeu nu părăseşte nici odinioară pe cei ce năzuiesc la dânsul, ci le dăruieşte mai mult, decât le-ar fi luat vrăjmaşii. Adevărat, iudeii prin uciderea Sfântului Ştefan au răpit un luptător slăvit din oastea creştinească, dar Hristos l-a înlocuit cu altul şi mai slăvit, adică cu Sfântul Pavel.

Cu toate acestea, „Pavel încă sufla cu îngrozire". Acest „încă" ne duce la o altă gândire mai departe. Pe când el încă se înfuria, pe când el încă turba şi era la culmea zgomotului său, pe când el gândea încă la ucidere şi omor, Hristos l-a atras la sine. N-a aşteptat, până ce patima lui se va domoli, sau furia lui să se potolească, sau urgia lui să se îmblânzească. Nu l-a atras la sine după ce s-ar fi liniştit, ci l-a îmblânzit tocmai, când acela era mai tare înfuriat, spre a arăta puterea sa prin aceea, că el pe prigonitorul cel mai grozav l-a biruit şi l-a învins în mijlocul zgomotului şi al turbării sale.

Noi mai mult admirăm pe un doctor, când el poate birui puterea frigurilor, în timpul când acelea sunt mai cumplite. Tocmai aceasta s-a întâmplat la Pavel. Pe când el era în fierbințeala cea mai mare a frigurilor, s-a pogorât glasul Domnului ca o rouă asupra lui, şi l-a slobozit cu totul din boala lui.

„Pavel încă sufla cu îngrozire şi cu ucidere asupra ucenicilor Domnului". El acum a lăsat mulțimea cea mare în linişte şi s-a repezit asupra căpeteniilor Bisericii. Precum cel ce voieşte să dezrădăcineze un arbore, lasă ramurile să stea, dar taie rădăcinile, aşa a năvălit Saul asupra Apostolilor şi cu aceasta voia să smulgă rădăcinile propovăduirii Evangheliei, însă el a rătăcit; căci adevăratele rădăcini ale Evangheliei nu erau ucenicii Domnului, ci Domnul ucenicilor.

De aceea el a zis: „Eu sunt butucul viei, iar voi vițele” (Ioan. XV, 5). Cu cât vițele se taie mai mult, cu atâta odrăslesc altele noi, şi încă în număr mai mare decât înainte. Ştefan s-a tăiat, iar Pavel a odrăslit în locul lui, şi împreună cu dânsul toate miile, care au crezut El.

Istoria Apostolilor povesteşte mai departe: „Şi a fost, când s-a apropiat Saul de Damasc, fără de veste a strălucit peste el lumină din cer. Şi căzând la pământ, a auzit glas zicându-i: Saule, Saule, de ce mă prigoneşti? (Fapt. IX. 3,4).

Pentru ce însă n-a venit glasul mai întâi? Pentru ce a trebuit să strălucească mai înainte lumina? Pentru ca el să poată auzi glasul în linişte. Căci un om, care cu totul a pironit gândirea sa la un lucru şi totodată este înfuriat, nu se poate lăsa de obiceiul său, chiar de ar striga la dânsul mii de glasuri. El este cu totul cuprins de obiceiul său. Deci pentru ca să nu se întâmple aceasta şi cu Saul, şi pentru ca el, zăpăcit de smintirea faptelor sale de până acum, să nu audă glasul său, să-l nesocotească, căci toată țintirea lui era îndreptată la stârpirea Bisericii lui Hristos; de aceea Domnul mai întâi i-a răpit vederea ochilor, a liniştit prin aceasta duhul lui cel întărâtat, a alinat furtuna sufletului său, şi a restatornicit odihna şi liniştea în duhul lui.

Atunci a venit glasul de sus, pentru ca el, curățit de mândria cea deşartă, să socotească cu mintea trează şi cugetătoare cuvintele cele mai departe ale Domnului. „Saule, Saule, ce mă goneşti”? Acestea mai nu seamănă a fi cuvintele unui pedepsitor, ci mai vârtos ale unuia, care voieşte să se îndrepteze. „Ce mă goneşti”? Aceasta vrea să zică: despre ce lucru mare sau mic ai tu să te jeluieşti asupra mea? De ce ai tu să te tânguieşti asupra mea? Poate pentru că eu am sculat morții voştri, am curățit leproşii voştri, am izgonit duhurile cele rele? Dar pentru aceasta eu trebuie să fiu închinat, iar nu prigonit! „Saule, Saule, ce mă goneşti? Iată tu acum zaci la pământ şi eşti legat fără lanțuri. Ca şi când un stăpân prinde pe robul său cel fugar, care a făcut multe rele, porunceşte să-l lege, si apoi zice către dânsul: „Ce trebuie să fac eu acum cu tine? Iată acum ai căzut în mâinile mele”: aşa a grăit acum Hristos către Pavel, când acesta prins, zăcea pe pământ, plin de frică şi de tremur, lipsit de toată puterea şi mişcarea. „Saule, Saule, ce mă goneşti”? Ce o să iasă din această pornire a ta? Ce vrea această turbare? La ce slujeşte această râvnă fără de vreme? Ce alergi tu pretutindeni, ca să duci pe oameni legați la Ierusalim? (Fapt. IX. 2). De ce această nebunie? Iată acum tu nu te mai poți mişca, nici măcar a vedea pe cei ce îi prigoneşti! Tu, care cutreieri pretutindeni cu atâta râvnă, acum singur ai nevoie de un conducător, şi fără dânsul nu poți merge un pas! Aşadar Hristos de aceea a zis către dânsul: „Ce mă goneşti”? pentru ca Saul să cunoască, că tot ce făcuse el înainte împotriva credincioşilor, Hristos numai a îngăduit; cele dinainte nu sunt dovadă de slăbiciune, întâmplarea cea de față nu este semn al asprimii Domnului, ci întru cele de mai înainte el a arătat îndelungă-răbdare şi păsuială, în cele de față îngrijirea sa pentru Saul.

Ce a făcut acum Pavel? El a zis: „Doamne cine eşti tu”? (Fapt. IX, 5). Din îngăduința cea de mai înainte şi din orbirea sa cea de acum el a cunoscut că este Domnul; era convins acum despre puterea lui, şi zicea: „cine eşti tu, Doamne”?

Vezi tu felul cel bun al sufletului său şi duhul lui cel slobod? Vezi tu inima lui cea sinceră? El nu se împotriveşte, nu se oțărăşte, ci îndată cunoaşte pe Domnul. El nu face ca iudeii, care, când vedeau morți sculați, orbi cu vederea dobândită, şi leproşi curățiți, nu numai nu alergau la marele

făcător de minuni, ci încă îl porecleau înşelător, şi în mii de chipuri căutau a-L vătăma. Pavel n-a făcut aşa, el îndată s-a întors.

Dar ce zice acum Hristos către dânsul: „Eu sunt Iisus, pe care tu goneşti”. (Fapt. IX, 5). Pentru ce nu zice El: „Eu sunt Iisus cel înviat, Iisus cel ce sade de-a dreapta Tatălui”? Pentru ce zice El: „eu sunt Iisus, pe care tu goneşti”?

Pentru ca să atingă inima lui, şi să frângă sufletul lui. Ascultă pe însuşi Sfântul Pavel, cum el încă după mulți ani, după ce el săvârşise nenumărate fapte mari, pururea vedea înfrângerea şi căința sa si zicea: „Eu sunt mai micul apostolilor, si nu sunt vrednic a mă chema Apostol, pentru că am gonit Biserica lui Dumnezeu” (1 Cor. XV, 9).

Dacă el şi după un timp atât de îndelungat, şi după ce săvârşise atâtea fapte mari, totuşi pururea se pâra pe sine, ce trebuie oare să fi suferit el în acea clipă, când Domnul a atins inima lui şi a frânt sufletul lui, atunci când el nu avea în conştiința sa nici o faptă bună, ci numai prigonirea sa cea înfricoşată?

Cu toate acestea unii ne aruncă împotrivire si zic: „Ce minune mare este aceasta, că Pavel s-a întors, când Dumnezeu i-a aruncat acel glas aşa zicând ca o funie pe grumaz şi l-a tras la sine cu de-a sila”? Rogu-vă îngăduiți-mi luare aminte a voastră. Această împotrivire o fac oamenii cei ce vor a-şi dezvinovăți necredința lor. Aşadar ce zice reclama lor? „Cu de-a sila, zic ei, a tras Dumnezeu pe Pavel la sine, şi dacă s-ar întâmpla şi cu noi aceasta, şi noi am crede şi ne-am îmbunătăți”. Dar spune mie, o omule, cu ce de-a sila a tras Dumnezeu la sine pe Pavel? „L-a chemat din cer”, zici tu. Bine, dar Dumnezeu te cheamă si pe tine astăzi, tocmai prin cuvintele, pe care le-ai auzit; totuşi tu nu asculți.

Vezi tu că aici nu este vorba de nici o silă? Căci dacă Dumnezeu ar sili, şi tu ar trebui să asculți. Iar dacă neascultarea ta vine de la voia cea slobodă, tot aşa slobodă trebuie să fi fost şi ascultarea lui Pavel. Dar ca să vedeți, că strigarea ce a venit la Pavel, deşi a confăptuit mult la mântuirea lui, el însă totuşi de bună voia sa s-a lipit de Domnul, voiesc să vă arăt aceasta şi din altă întâmplare, încă şi iudeii au auzit odinioară un glas din cer, şi încă glasul Tatălui, care la Iordan public a declarat pe Hristos de Fiu al Său cu cuvintele: „Acesta este Fiul Meu cel iubit, întru carele am bine-voit” (Mat. III, 17).

Dar măcar că iudeii au auzit aceasta, totuşi ziceau: „Acesta este un înşelător şi amăgitor” (Mat. XXVII, 63). Aşadar ei s-au împotrivit Insuşi lui Dumnezeu şi au grăit împotriva glasului celui dumnezeiesc.

Spre a asculta de acest glas, se cerea o inimă bine formată şi sinceră, şi un suflet, care să nu fi fost mai dinainte cuprins de patimi. Aici a venit glas din cer, şi acolo glas din cer, însă cu deosebire, că Pavel a ascultat de acest glas, iar iudeii i s-au împotrivit. Ba încă ei n-au auzit numai glasul, ei au văzut încă şi pe Sfântul Duh în chip de porumb, şi au auzit mărturia lui Ioan, care zicea: „Eu nu sunt vrednic, ca să dezleg cureaua încălțămintelor Lui” (Ioan. l, 27; Luc. III, 16). Ei totuşi nu au crezut. Cu totul altminterea a urmat Apostolul Pavel. El numai o singură dată a auzit glasul Aceluia, pe care el Il gonea, şi îndată a alergat la Dânsul, îndată a ascultat şi s-a întors din toată inima.

Dacă veți voi să-mi mai hărăziți luare-amintea voastră, aş vrea să vă mai aduc şi o altă întâmplare. Şi iudeii au auzit o dată glasul a Insuşi Fiului, şi tocmai aşa ca Pavel, şi în asemenea împrejurări, şi totuşi nu au crezut întru El. Pavel a auzit glasul în timpul, când el se înfuria, când el se turba, când el gonea. Tocmai aşa s-a întâmplat şi cu iudeii. Cum şi când? Ei s-au dus noaptea, cu făclii, cu felinare şi cu arme, ca să-L prindă (Ioan. XVIII, 3). Ei socoteau că năvălesc asupra unui om simplu. Dar când Hristos a voit să le arate puterea Sa, şi să le dovedească, că El este Dumnezeu şi că ei calcă împotriva boldului (Fapt. IX, 5), aşa a grăit către dânşii: „pe cine căutați"? (Ioan XVIII, 4). Ei sta cu totul aproape de El şi nu-L vedeau. El Insuşi, pe care ei căutau, i-a adus la Sine, pentru ca ei să poată vedea, că El de bunăvoie se supune patimilor, şi că ei nu L-ar fi putut prinde, dacă El Insuşi n-ar fi voit.

Sau cum L-ar fi putut ei prinde, dacă ei nu-L puteau afla? Ce zic eu: nu-L puteau afla? Ei nu putuse nici să-L vadă, când El sta înaintea lor. Ba chiar şi când El vorbea cu dânşii, ei încă nu ştiau, cine stă înaintea lor.

Aşa de tare lovise El ochii lor cu orbire. Dar glasul său a putut încă mai mult, că a aruncat pe prigonitorii săi la pământ. Adică, când El a zis: „Eu sunt", ei s-au tras îndărăt şi au căzut la pământ (Ioan XVIII, 6). Precum glasul cel din cer a răsturnat pe Pavel, tot aşa El a aruncat la pământ pe toți aceşti iudei, şi precum Pavel nu putea să vadă pe acela, pe care el prigonea, tot aşa nu puteau nici ei să vadă pe acela, pe care Il căutau.

Precum Pavel a fost lovit cu orbire tocmai în timpul furiei sale, aşa au fost şi ei loviți cu orbire în mijlocul turbării lor. Lui i s-a întâmplat aceasta, când se ducea să prindă pe ucenicii lui Hristos, iar lor li s-a întâmplat, când ei voiau să prindă pe Insuşi Hristos.

Acolo erau legături, şi aici legături, acolo prigonire, şi aici prigonire, acolo orbire, şi aici orbire, acolo glasul Domnului, şi aici glasul Domnului, dovada puterii lui Hristos este aceeaşi aici şi acolo, aceleaşi mijloace mântuitoare pentru întoarcerea prigonitorilor s-au întrebuințat în amândouă întâmplările, dar nu în amândouă întâmplările au urmat aceeaşi îndreptare.

Căci chiar între bolnavi era o foarte mare deosebire. Din toate acestea tu poți trage încheierea, că Pavel n-a fost silit la credință şi la întoarcere, ci aceasta a venit din felul cel bun al sufletului său şi din inima lui cea sinceră. Aşadar voi ştiți, că Dumnezeu nu face silă celor ce nu vor să vină la Dânsul, dar trage la sine pe cei ce au bunăvoință la aceasta.

Dumnezeu nu sileşte pe nimeni la mântuire cu puterea, dar el voieşte ca toți să se mântuiască.

Aceasta o spune de-a dreptul Apostolul Pavel în întâia sa Epistolă către Timotei cu cuvintele: „Dumnezeu voieşte, ca toți oamenii să se mântuiască şi la cunoştința adevărului să vie" (l Tim. II, 4). Dar cum se întâmplă, că nu toți se mântuiesc, când totuşi Dumnezeu voieşte ca toți să se mântuiască? Aceasta vine de acolo, că nu fiecare voință omenească urmează voinței lui Dumnezeu, iar el nu sileşte pe nimeni cu puterea.

Aşa zice şi Domnul către Ierusalim: „Ierusalime, Ierusalime, de câte ori am voit să adun pe fiii tăi, şi nu ați voit", însă ce adaugă el la aceasta? „Iată se lasă casa voastră pustie". (Luc. XIII. 34,

35). Aşadar vezi tu, că noi pierim, chiar când Dumnezeu voieşte a ne mântui, noi însă nu voim a alerga la Dânsul.

Scriind noi acestea, să gândim la bunătatea Domnului nostru, şi după putere să căutăm a face viața noastră vrednică de harul său, pentru ca să dobândim mântuirea cea veşnică. De care fie ca să ne împărtăşim prin harul si prin iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, căruia împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh se cuvine lauda si slava, acum, şi pururea şi în vecii vecilor! Amin.

Cuvânt la Anul Nou

din "Predici la duminici si sarbatori"

(1 ianuarie)

Anul îți va merge bine nu când tu vei sta beat în ziua cea dintâi a lui, ci când, atât în ziua cea dintâi, cât şi în cea de pe urmă, şi în fiecare zi, tu vei face fapte plăcute lui Dumnezeu.

Nu beția înseninează, ci rugăciunea; nu vinul, ci cuvântul înfrânării. Vinul stârneşte furtună, cuvântul lui Dumnezeu aduce linişte. Acela aduce nelinişte în inimă, acesta alungă zgomotul; acela întunecă mintea, acesta luminează pe cea întunecată; acela aduce întristarea, care înainte era departe, acesta ridică grija, care este de față.

Căci nimic nu poate aşa de tare a însenina ca învățătura înțelepciunii: a prețui puțin lucrurile de acum, a ținti la cele viitoare, a recunoaşte cele pământeşti ca trecătoare şi a nu le socoti statornice, nici bogăția, nici puterea, nici cinstea, nici măgulirile. Dacă tu ai o astfel de înțelepciune, atunci poți să priveşti pe un bogat fără ca să-l zavistuieşti, poți să ajungi la nevoie şi la sărăcie, şi totuşi să nu-ți pierzi curajul.

Creştinul nu trebuie să prăznuiască sărbătorile numai în anumite zile, ci tot anul trebuie să fie pentru el sărbătoare. Cum însă trebuie să fie sărbătoarea care se cuvine lui? Pavel zice: „Să prăznuim nu întru aluatul cel vechi, nici întru aluatul răutății şi al vicleşugului, ci întru azimele curăției şi ale adevărului" (I Corinteni 6, 8).

Dacă ai conştiința curată, tu serbezi în toate zilele, săturându-te cu nădejdile cele slăvite şi îndestulându-te cu aşteptarea bunurilor viitoare. Iar dacă nu ai conştiința liniştită şi eşti împovărat cu multe păcate, atunci poți sfl ții mii de sărbători, că nu te vei afla mai bine decât cel ce jeleşte.

Căci ce-mi foloseşte mie o zi senină, când conştiința mea este întunecată?

Aşadar, dacă voieşti să ai vreun folos de la Anul Nou, mulţumeşte acum când a trecut un an, mulţumeşte Domnului că El te-a adus până aici, frânge inima ta, numără zilele vieţii tale şi zi către tine însuţi: „Zilele aleargă şi trec, numărul anilor se împlineşte, eu am si săvârşit o mare parte din cale, dar ce bine am făcut? Oare, nu mă voi duce de aici deşert şi gol de toată dreptatea? Judecata este înaintea uşii, viaţa mea merge spre bătrâneţe".

Acestea le cumpăneşte în ziua Anului Nou, la acestea să gândeşti în curgerea anului. Să cugetăm la cele viitoare, ca să nu ne zică cineva ceea ce proorocul zicea iudeilor: „Zilele lor s-au stins întru deşertăciune şi anii lor au trecut repede" (Psalmul 77, 37).

Această sărbătoare neîncetată despre care am vorbit, care nu cunoaşte vreo curgere a anului şi nu este legată cu vreo zi hotărâtă, pe aceasta poate să o prăznuiască deopotrivă săracul şi bogatul. Pentru ea nu este de trebuinţă nici cheltuială şi nici avere, ci numai singura fapta cea bună.

Tu nu ai avere, dar ai frica lui Dumnezeu, care este mai preţioasă decât toate comorile; o comoară netrecătoare, neschimbătoare, nesecată.

Priveşte cerul, cerul cerurilor, pământul, marea, aerul, speciile dobitoacelor, feluritele plante şi tot neamul omenesc.

Priveşte îngerii, arhanghelii şi stăpâniile cele de sus.

Toate acestea sunt proprietatea Domnului. Robul unui Domn atât de bogat nu poate să fie sărac, când acest Domn este cu milă spre el.

A te veseli în astfel de zile, a avea mare îndestulare într-însele, a lumina cu făclii locurile publice şi a împleti cununi, şi altele asemenea, este o nebunie copilărească.

Tu eşti liber de aceste slăbiciuni, ai vârsta creştinească şi eşti cetăţean al cerului.

De aceea, nu mai aprinde în această zi focuri în pieţe, ci aprinde înăuntrul tău lumina cea duhovnicească, căci „Aşa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, încât să vadă faptele voastre cele bune şi să proslăvească pe Tatăl vostru Cel din ceruri" (Matei 5, 16). Această lumină îţi va face mare câştig.

Nu împodobi uşile casei tale, ci poartă-te bine, ca să dobândeşti din mâna lui Hristos cununa dreptăţii.

Nu face nimic în zadar, nimic fără temei, ci toate întru cinstea lui Dumnezeu, precum Pavel zice: „Ori de mâncaţi, ori de beţi, ori altceva de faceţi, toate întru slava lui Dumnezeu să le faceţi" (I Corinteni 10, 31).

Tu întrebi: „Cum poate cineva să mănânce şi să bea intru slava lui Dumnezeu".

Cheamă un sărac, primeşte printr-însul pe Insuşi Hristos la masa ta, şi tu ai mâncat şi ai băut întru slava lui Dumnezeu.

Dar El voieşte ca noi, nu numai să mâncăm spre slava lui Dumnezeu, ci şi toate celelalte să le facem tot aşa.

De exemplu, ieşirea din casă şi rămânerea noastră acasă. Şi una şi alta trebuie să se facă pentru Dumnezeu. Cum însă putem să le facem pe amândouă pentru Dumnezeu? Iată cum.

Când tu ieşi spre a merge la biserică să iei parte la rugăciune şi la învățătura cea duhovnicească, atunci eşti întru slava lui Dumnezeu. Dar tu poți să rămâi şi acasă întru slava lui Dumnezeu. Cum şi în ce chip? Când auzi zgomote, vezi neorânduieli şi prăznuiri păcătoase, sau vezi piața plină de oameni răi şi obraznici, atunci nu ieşi, nu lua parte la neorânduială, şi astfel tu ai rămas acasă întru slava lui Dumnezeu.

Iar dacă cineva poate ieşi din casă şi a rămâne în casă întru slava lui Dumnezeu, apoi poate încă a lăuda şi a dojeni întru slava Lui. „Dar - întrebi tu - cum se poate a lăuda sau a dojeni pe cineva întru slava lui Dumnezeu?”.

Voi, adeseori, şedeți la locurile voastre de lucru şi vedeți trecând oameni răi şi pierduți, care sunt cu sprâncenele încrețite şi îngâmfați, înconjurați de slugarnici şi de linguşitori, îmbrăcați în haine scumpe, plini de un lux deşert, oameni jefuitori şi lacomi de avere. Deci, dacă tu vei auzi pe cineva zicând: „Iată un om fericit şi vrednic de râvnit”, dojeneşte această vorbă, jeleşte şi tânguieşte. Aceasta vrea să zică a dojeni întru slava lui Dumnezeu, căci astfel de dojana este pentru cei de față o învățătură de înțelepciune şi de faptă bună, ca ei să nu mai fie aşa de poftitori de cele pământeşti.

Zi celui ce a rostit vorba de mai sus: „Pentru ce acest om este fericit? Poate pentru că are un cal frumos, împodobit cu frâu scump şi multe slugi, o haină luxoasă şi în toate zilele petrece în beție şi în desfătare?”. Tocmai pentru aceea el este nenorocit şi în treapta cea mai înaltă vrednic de jelit. Eu văd că voi nimic nu puteți lăuda la el decât numai lucrurile cele dinafară: calul, frâul, haina, care nu fac parte din el.

Spuneți, poate, oare, să fie ceva mai sărăcăcios, decât atunci când calul, frâul, frumusețea hainei şi mulțimea slugilor se admiră, iar stăpânul trece fără nici o laudă? Cine poate să fie mai sărac decât cel care întru sine nu are nimic frumos, ci se împodobeşte numai cu cele străine?

Podoaba şi bogăția noastră cea adevărată, cea proprie, constă nu în slugi, nu în haine şi în cai, ci în fapta cea buna a inimii, in bogatia faptelor bune şi în fericita incredere in Dumnezeu.

Iar dacă tu vezi trecând un sărac, un puțin-prețuit şi nebăgat în seamă, care trăieşte foarte greu, dar foarte îmbunătățit, laudă-l înaintea celor de față, iar lauda ta va fi o îndemnare pentru dânşii, o chemare la viața cea îmbunătățită şi dreaptă.

Dacă ei zic: „Acesta este ticălos şi nenorocit”, răspunde-le: „Dimpotrivă, el este cel mai fericit, căci el are prieten pe Dumnezeu, soață a vieții, fapta cea bună; el stăpâneşte o comoară netrecătoare, adică o conştiință curată. Cum poate să-l vatăme pe el lipsa bogăției pământești, când el are să moştenească cerul şi bunătățile cereşti?”. Când tu vei vorbi aşa cu dânşii şi îi vei

învăța așa, vei primi mare plată pentru laudă şi pentru dojana, căci pe amândouă le faci întru slava lui Dumnezeu.

Noi putem încă să şi pedepsim întru slava lui Dumnezeu. Cum? Adeseori ne supărăm pe slugile şi pe supuşii noştri; dar cum putem să-i pedepsim pentru Dumnezeu? Când vezi că sluga ta sau un cunoscut, sau altcineva din cei legați cu tine s-a îmbătat, ori a răpit ceva, umblă la locuri rele, nu se îngrijeşte de sufletul său, jură, minte, ocărăşte-l şi-l pedepseşte, readu-l pe calea cea dreaptă, pune-l în rânduială, şi toate acestea vor fi făcute întru slava lui Dumnezeu. Iar dacă vezi că el a greşit împotriva ta, şi în slujba ta a fost leneş, iartă-l şi tu îl vei ierta întru slava lui Dumnezeu.

Dar, cu părere de rău, mulți fac cu totul din contra, atât cu cei cunoscuți, cât şi cu slugile lor. Când aceştia păcătuiesc împotriva noastră, atunci ne facem judecători aspri şi nemilostivi; dimpotrivă, dacă ei au jignit pe Dumnezeu şi şi-au aruncat sufletele lor în pieire, noi nu pierdem nici o vorbă pentru aceasta.

Mai departe. Poate tu trebuie să-ți faci prieteni. Fă-ți prieteni pentru Dumnezeu! De trebuie să-ți faci vrăjmaşi, fă-ți-i pentru Dumnezeu!

Insă cum putem noi să ne facem prieteni şi vrăjmaşi pentru Dumnezeu?

Să nu căutăm prieteni de la care primim daruri, de care suntem invitați la masă şi care ne părtinesc în lucrurile cele pământeşti, ci să ni-i câştigăm pe acei prieteni care totdeauna țin sufletul nostru în rânduială, ne îndeamnă la datoriile noastre, pedepsesc greşelile noastre, dojenesc încălcările de lege ale noastre; când cădem, iarăşi ne ridică, şi prin sfat şi rugăciune ajută apropierea noastră de Dumnezeu.

Dar şi vrăjmaşi trebuie să-şi facă cineva pentru Dumnezeu. Când tu vezi pe un om destrămat, încălcător de lege, plin de păcate şi de socotințe rele, care voieşte să te ducă la cădere şi să te amăgească, retrage-te şi fugi, precum a poruncit Hristos să faci, când a zis: „De te sminteşte ochiul tău cel drept, scoate-l şi-l aruncă de la tine” (Matei 5, 29). Prin aceasta, El îți porunceşte ca şi pe prietenii pe care tu îi iubeşti ca pe ochiul tău, şi care îți sunt foarte folositori în viață, să-i smulgi şi să-i arunci de la tine, când mântuirea ta cere aceasta.

Când te duci în societate şi trebuie să vorbeşti multe, fă şi aceasta pentru Dumnezeu.

Şi când taci, să taci pentru Dumnezeu.

Cum poate însă cineva să facă acestea pentru Dumnezeu?

Când tu, în societate, nu vorbeşti cu alții despre lucruri pământeşti, despre lucruri deşarte şi nefolositoare, ci despre adevărata înțelepciune, despre cer şi iad; când nu vorbeşti nimic de prisos şi fără de minte, precum: cine a dobândit o dregătorie, cine a fost pedepsit şi pentru ce, cum a câştigat cutare aşa de mult şi s-a făcut aşa de bogat, ce a lăsat celălalt la moartea sa, pentru ce unul nu a moştenit, pe când el socotesti că are cea mai mare nădejde la aceasta, şi altele asemenea.

Despre astfel de lucruri noi nici să nu începem vorba, nici cu alţii să nu vorbim despre ele. Mai vârtos să avem in vedere ca să facem şi să vorbim ceea ce place lui Dumnezeu.

Iarăşi, tu poţi să taci pentru Dumnezeu atunci când vei fi tratat cu îndrăzneală sau ocărât, sau vei suferi mii de necazuri, dar toate acestea le vei îngădui cu nobleţe de suflet şi nu vei răspunde cu nici o vorbă defăimătoare.

Dar noi putem, întru slava lui Dumnezeu, nu numai a lăuda şi a dojeni, nu numai a rămâne acasă şi a ieşi, nu numai a vorbi şi a tăcea, ci putem şi a ne întrista şi a ne bucura spre slava lui Dumnezeu.

Atunci când tu te vezi pe tine sau pe vreun frate căzând în păcat, jeleşte şi te întristează, şi prin această întristare tu vei câştiga mântuirea cea fără de căinţă, după cum zice Apostolul Pavel: „întristarea cea după Dumnezeu aduce pocăinţă spre mântuire, fără părere de rău” (II Corinteni 7, 10).

De asemenea, când vezi pe unul slăvit, nu-l pizmui, ci mulţumeşte lui Dumnezeu ca pentru binele tău propriu, căci El a făcut aşa de slăvit pe fratele tău, şi această bucurie îţi va aduce mare plată.

Căci, spune mie: Poate să fie cineva mai vrednic de jelit decât cel care pizmuieşte, care, în loc de a se bucura şi a trage câştig din bucurie, se întristează când altuia îi merge bine, iar prin această întristare el totodată îşi atrage pedeapsa lui Dumnezeu?

Trebuie, oare, să mai adaug că noi putem şi a cumpăra şi a vinde întru slava lui Dumnezeu? Când? Atunci când, de exemplu, nu cerem preţ mai mare decât cel obişnuit, nu abuzăm de timpurile în care toate sunt scumpe, şi încă atunci dăm săracilor din proviziile noastre. „Cel ce ţine grâul este blestemat…” (Pilde 11, 26), zice Domnul.

Insă ce trebuie să număr toate îndeosebi? Un exemplu poate sluji pentru toate. Precum zidarii, când voiesc a zidi o casă, măsoară din unghi în unghi cu sfoara şi aşa întocmesc zidirea, pentru ca partea ei cea din afară să nu fie nepotrivită, aşa trebuie şi noi, de-a pururea să întrebuinţăm, ca o sfoară, cuvintele Apostolului: „Ori de mâncaţi, ori de beţi, ori altceva de faceţi, toate să le faceţi spre slava lui Dumnezeu” (I Corinteni 10, 31).

Aşadar, de ne rugăm ori de postim, de pedepsim ori iertăm, de lăudăm sau dojenim, de intrăm ori ieşim, sau orice facem, toate să fie spre slava lui Dumnezeu.

Ceea ce nu poate sluji spre slava lui Dumnezeu, nici să facem, nici să grăim.

Iar cuvântul Apostolului totdeauna să-l purtăm cu noi, ca pe un toiag puternic, ca pe o armă sigură şi ca pe o comoară scumpă; să-l înscriem în inima noastră, ca noi toate să le facem, să le grăim, să le săvârşim spre slava lui Dumnezeu, ca să dobândim slavă de la Domnul, atât aici, cât şi la sfârşitul acestei călătorii pământeşti.

Căci El zice: „Cine Mă cinsteşte pe Mine, şi Eu îl voi cinsti pe acela” (I Regi 2, 30). Insă nu numai cu cuvintele, ci şi cu faptele să slăvim totdeauna pe Tatăl, împreună cu Hristos Dumnezeul nostru, căci Lui se cuvine cinstea şi slava şi închinăciunea, acum şi în vecii vecilor. Amin.

Cuvânt la Tăierea împrejur a Domnului

din "Predici la duminici si sarbatori"

„Şi a coborât cu ei şi a venit
în Nazaret şi le era supus"
(Luca 2, 51)

Despre creşterea copiilor

Când Apostolul vorbeşte despre însuşirile cele bune ale unei văduve, aminteşte, mai înainte de toate, că ea trebuie să fi crescut copii (I Timotei 5, 9-10).

Însă cuvântul „creştere" el nu-l ia într-un înţeles obştesc, de jos, precum mulţi înţeleg aceasta, că adică văduva nu trebuie să fi lăsat copiii săi să moară de foame. Chiar singură, puterea firii unei mame nu ar fi îngăduit aceasta, şi de aceea nu este trebuinţă de vreo lege ca văduva să nu lase copiii săi flămânzi. Apostolul vorbeşte aici despre creşterea întru cucernicie şi dreptate. Iar mamele care nu îşi cresc aşa copiii lor sunt mai rele decât cele ce îşi omoară copiii.
Aceasta trebuie să se zică nu numai femeilor, ci şi bărbaţilor.

Mulţi părinţi îşi dau toată truda ce se poate gândi pentru ca să agonisească fiului lor un cal bun, o casă frumoasă, o moşie preţioasă, dar pentru ca el să dobândească un suflet nobil şi un simţământ cucernic, nu se îngrijesc cât de puţin. Şi tocmai aceasta duce toată lumea în neorânduială, că noi nu creştem copiii noştri după cuviinţă şi ne îngrijim numai pentru averea lor, şi nu pentru sufletele lor.

Aceasta este cu adevărat cea mai mare nebunie. Căci fie averea cât de mare şi cât de însemnată, dacă acela care are să o moştenească nu este îmbunătăţit şi drept, ea trebuie a se socoti ca şi pierdută; ba încă unui astfel de om, averea îi este chiar spre pierzare şi îl duce încă mai sigur şi mai adânc în iad. Dimpotrivă, dacă sufletul este nobil şi îmbunătăţit, el, şi sărac fiind, va fi fericit.

De aceea, noi trebuie să ne îngrijim să nu-i facem bogaţi în aur, argint şi în alte lucruri asemenea, ci să fie foarte bogaţi în cucernicie, în dreptate şi în fapta cea bună; să nu aibă multe trebuinţe şi să nu umble cu ardoare după bunurile şi după plăcerile pământeşti. Trebuie să fim cu luare aminte asupra ieşirii şi intrării lor, asupra purtării, umblării şi asupra prietenilor lor, ştiind că cine este leneş întru aceasta nu poate nădăjdui iertarea de la Dumnezeu.

Dacă purtarea de grijă pentru mântuirea altor oameni este una dintre cele mai mari datorii ale noastre, precum zice Apostolul: „Nimeni să nu caute folosul său, ci folosul altuia" (I Corinteni 10, 24), cu cât mai mult fiecare va trebui să fie răspunzător pentru îngrijirea de mântuirea copiilor săi!

Dumnezeu va zice către fiecare tată: „Nu am dat Eu copil dintru început în casa ta? Nu te-am pus Eu pe tine învățător, crescător, îngrijitor şi stăpân al lui? Nu am pus Eu în mâinile tale toată puterea asupra lui? Când el era încă gingaş, ți l-am dat ție, ca să-l formezi şi să-l orânduieşti”. Ce iertare poți nădăjdui, când tu pregeți şi treci cu vederea creşterea lui?

Sau ce poți tu, oare, să zici spre dezvinovățirea ta? Poate că fiul tău este greu de înfrânat şi îndărătnic. Dar la aceasta trebuia să gândeşti de mai înainte, când el era încă mic şi uşor se putea înfrâna; de atunci să te fi îngrijit a-l îmblânzi, a-l obişnui la datoriile lui, a-l aduce la orânduială şi a stârpi bolile sufletului său.

Când ogorul inimii lui era încă uşor de lucrat, de atunci trebuia să smulgi spinii, atunci când ei, la vârsta cea fragedă, uşor se pot smulge. Şi astfel, patimile copilului nu s-ar fi făcut, prin lenevirea ta, mai mari şi nebiruite.

Pentru aceea, zice înțeleptul Sirah: „De ai feciori, învață-i şi pleacă din pruncie grumazul lor” (Sirah 7, 24). Şi Dumnezeu nu numai că îți porunceşte aceasta, ci mai vârtos te şi ajută El însuşi. Cum şi în ce chip? Prin aceea că zice: „ Cel ce va grăi de rău pe tatăl său sau pe mama sa, cu moarte să se omoare” (Ieşirea 21, 17). Vezi tu cum îngrozeşte El pe copii şi cum îi înspăimântă; cât de mult îți înlesneşte stăpânirea asupra lor?

Iar dacă Dumnezeu pedepseşte cu moarte îndrăzneala copiilor împotriva părinților, apoi cum putem să ne dezvinovățim când am privit cu nepăsare îndrăzneala copiilor noştri împotriva lui Dumnezeu?

Dumnezeu zice fiecărui tată: „Pe fiul care te ocărăşte pe tine îl voi pedepsi cu moarte; iar tu nu voieşti nici măcar cu un cuvânt să tulburi pe cel ce calcă cu picioarele poruncile Mele? Merită acesta iertare?”. Tu vezi cum el cutează împotriva Făcătorului său, şi nici măcar nu te superi de aceasta, nu-l ameninți, nu-l pedepseşti, deşi ştii bine că Dumnezeu opreşte astfel de îngăduință.

Şi Dumnezeu face aceasta nu pentru că o astfel de jignire ar aduce vătămare Celui Preaînalt şi neatins, ci pentru ca să mântuiască pe fiul tău cel păcătos. Iar cel ce este atât de nebun şi se îndârjeşte împotriva lui Dumnezeu, acela încă şi mai mult va păcătui împotriva tatălui său şi a propriei lui mântuiri sufleteşti.

Aşadar, să nu fim fără de grijă despre aceasta, ştiind că atunci când copiii păzesc cu credință datoriile lor către Dumnezeu, şi în celelalte lucruri ale vieții dobândesc fericire şi cinste, fiindcă oricine cinsteşte şi stimează un om îmbunătățit şi bine crescut, fie el oricât de sărac; pe când pe cel rău şi fără de rânduială, toți îl înjură şi îl urăsc, fie el oricât de bogat.

Insă un fiu bine crescut, nu numai de la alții va dobândi stimă, dar şi de tine, tatăl său, va fi mai iubit, fiindcă la dragostea cea firească se adaugă încă un alt temei al iubirii, adică fapta cea bună a fiului. Afară de aceasta, un astfel de fiu nu numai că îți va fi mai drag, ci încă mult mai plăcut şi mai folositor, căci el te va cinsti şi te va sprijini la bătrânețile tale.

Precum cei care sunt nemulțumitori către Dumnezeu nu stimează nici pe părinții lor, tot aşa cei ce cinstesc pe Dumnezeu, arată şi părinților lor tot respectul. De aceea, pentru ca tu să fii plăcut

atât lui Dumnezeu, cât şi oamenilor, ca să-ţi găteşti o viaţă fericită şi să scapi de pedeapsă în viaţa viitoare, creşte pe copilul tău cu toată grija.

Iar cum că cei care nu cresc copiii lor cu grijă, deşi ei altminteri ar fi buni şi vrednici, totuşi se pedepsesc greu, aceasta se arată dintr-o istorie veche, pe care o voi povesti.

A fost un preot mare între iudei, anume Eli (I Regi 2, 11). Eli era vrednic şi bun, însă avea doi feciori foarte răi, pe care nu i-a ţinut în frâu şi nu i-a domolit, sau cel puţin nu făcuse aceasta cu destulă putere şi stăruinţă; căci el ar fi trebuit să-i înfrâneze, să-i alunge din casa sa şi în tot chipul să-i pedepsească, pentru ca să-i îndrepteze.

Însă el numai îi îndemna şi se mulţumea a le da sfaturi blânde, zicându-le: „Pentru ce faceţi voi asemenea lucruri, căci aud vorbe rele despre voi… ” (I Regi 2, 23). Ce zici tu, Eli? Ei au cutezat împotriva lui Dumnezeu şi tu îi numeşti „fii ai tăi”? Ei nu vor să mai recunoască pe Făcătorul lor şi tu mărturiseşti încă înrudirea ta cu dânşii? De aceea zice Sfânta Scriptură: „Eli nu a certat pe fii săi” (I Regi 3, 13). Căci, când cineva îndeamnă simplu, aceasta nu este certare, ci trebuie a folosi un mijloc aspru şi tare, precum cere boala.

Aşadar, nu este de ajuns numai a spune copiilor greşelile şi a-i sfătui, ci trebuie a-i şi înfricoşa, spre a dezrădăcina obiceiurile cele rele de la început. Însă tocmai prin aceea, că Eli, deşi îndemna pe fii săi, însă nu cu destulă stăruinţă, precum ar fi trebuit, prin aceea, zic, i-a dat în mâinile vrăjmaşilor. Ei au căzut într-o bătălie contra filistenilor, şi fiindcă el n-a putut suferi vestea aceasta, a căzut de pe scaunul său, şi-a frânt grumazul şi a murit.

Vezi că am avut dreptate când am zis că părinţii care nu-şi cresc copiii şi nu-i ţin întru cucernicie sunt adevăraţi ucigaşi ai copiilor lor? Aşa a fost şi Eli, ucigaşul fiilor săi. Adică, măcar că vrăjmaşii au omorât pe fiii lui, totuşi, el a fost vinovat de moartea lor, căci prin lenevirea sa în creşterea lor, el le-a răpit ajutorul lui Dumnezeu şi, prin aceasta, i-a dat fără pază şi fără apărare ucigaşilor lor. Dar el a omorât nu numai pe fiii săi, ci şi pe sine însuşi.

Aceeaşi soartă o au încă şi acum mulţi părinţi. Fiindcă ei nu voiesc să fie aspri, nu voiesc să-i înfrâneze şi să-i tulbure pe copiii lor cei fără de rânduială şi păcătoşi, ei adeseori sunt siliţi a privi cum aceştia, pentru nelegiuiri, sunt prinşi, târâţi înaintea scaunului judecăţii, aruncaţi în temniţă, sau chiar şi omorâţi.

Căci dacă tu nu-i pedepseşti, nu-i îndreptezi, atunci va urma pentru dânşii judecata după legile comune şi se vor pedepsi public. La această nenorocire se adaugă şi ruşinea, căci toţi arată cu degetul pe tatăl al cărui fiu a luat un asemenea sfârşit, şi îi fac imposibilă orice ieşire din casă. Căci cu ce ochi poate el să se uite la cei cu care se întâlneşte, după ce fiul lui a adus asupră-i o astfel de ruşine, o astfel de nenorocire?

De aceea, vă poftesc şi vă rog, aveţi grijă de copiii voştri, şi anume de mântuirea sufletului lor. Tu, tatăl casei, eşti un dascăl pentru toată casa ta, şi Dumnezeu neîncetat trimite la tine la şcoală pe femeia ta şi pe copiii tăi.

Pentru femei Apostolul Pavel grăieşte: „… de voie se să învețe ceva, să întrebe acasă pe bărbații lor” (I Corinteni 14, 35), iar pentru copii: „… creşteți-i întru învățătura şi certarea Domnului” (Efeseni 6, 4).

Gândeşte că tu ai în casa ta nişte statui de aur, adică copiii tăi, de aceea orânduieşte-i, cercetează-i în toate zilele cu luare aminte, împodobeşte şi formează sufletul lor în tot chipul. Urmează lui Iov celui cucernic, care, de teamă ca nu cumva fiii lui să fi păcătuit cu ceva în inimile lor, aducea jertfă pentru dânşii şi era cu multă luare aminte pentru ei.

Urmează încă şi exemplul patriarhului Avraam. Şi el se îngrijea nu ca să lase fiului său bani şi comori, ci se uita la împlinirea Legii lui Dumnezeu, ca să insufle urmaşilor săi din toate puterile împlinirea acesteia. Martor pentru această faptă bună a sa este însuşi Dumnezeu, când zice: „Ştiu că va porunci fiilor şi urmaşilor săi, ca să păzească căile Domnului şi să facă dreptate” (Facerea 18, 19).

Iar David, când era să moară, a chemat pe fiul său, şi în loc de avere i-a lăsat o sfătuire pe care el adesea o repeta, adică: „Dacă tu, fiul meu, vei trăi după Legea cea dumnezeiască, nu te va întâmpina nici o nenorocire, ci toate îți vor merge cu folos şi te vei îndulci de mare apărare şi linişte. Iar dacă vei pierde sprijinul lui Dumnezeu, nu-ți va putea folosi împărăția şi toată puterea lumii” (III Regi, cap. 2). Acestea şi altele asemenea i-a vorbit el, deşi nu cu aceste cuvinte.

Deci şi noi, atât în viață, cât şi la moarte, acestea să vorbim copiilor noştri şi să-i convingem că/frica lui Dumnezeu este averea cea mai mare, moştenirea cea mai sigură şi comoara cea mai nepieritoare. Să nu ne zbuciumăm a le lăsa comori trecătoare, ci cucernicia, care este o avere netrecătoare şi trainică.

Unde lipseşte cucernicia, acolo şi averea ce o are cineva se prăpădeşte în primejdii şi în ruşine. Unde este cucernicia, acolo se vor dobândi şi averile, pe care cineva încă nu le are. Dacă tu vei creşte pe fiul tău în fapta cea bună, şi alții vor creşte tot aşa pe fiii lor, atunci se va forma un lanț, un şir de bună purtare, care va cuprinde la urmă pe toți; un şir care începe de la tine şi care, pentru creşterea cea bună a copiilor, îți va aduce roade slăvite.

Un copil are trebuință de asprime, de supraveghere şi de frică. Aceasta însă eu nu o zic pentru ca voi să vă purtați neprieteneşte cu copiii, ci pentru ca să fiți mult stimați de către dânşii. Dacă şi femeia trebuie să stimeze pe bărbatul său şi să se teamă de dânsul, cu cât mai mult copiii trebuie să se teamă de tatăl lor! Nu-mi răspunde mie că tinerețea nu se poate domoli.

Căci dacă Pavel cere o astfel de îngrijire de la o văduvă, cu cât mai mult o va cere de la un bărbat? Dacă însă nu ar fi cu putință, desigur, el nu ar fi recomandat-o. Toată răutatea copiilor se reazemă pe lenea noastră, căci noi de la început, din vârsta cea fragedă, nu i-am ținut în cucernicie şi în frica Domnului. Noi ne îngrijim ca ei să capete cultură lumească, să învețe lucruri şi afaceri lumeşti, cheltuim bani pentru acestea, rugăm pentru dânşii pe prietenii noştri şi nu lăsăm nici o cale neîncercată, dar nu ne îngrijim nicidecum ca ei să fie cu trecere la împăratul îngerilor.

Noi totdeauna le îngăduim a vizita teatrele, dar nu-i silim să se ducă la biserică. Şi dacă copilul vine aici de vreo două ori, stă fără nici un folos şi câştig. Însă nu trebuie să fie aşa, ci precum atunci când îi trimitem la şcoală, le cerem socoteală de ceea ce au învățat, tot aşa trebuie să fie şi când îi trimitem la Biserică, sau mai vârtos când îi ducem noi înşine.

Trebuie, după aceea, a-i întreba ce au auzit sau ce au învățat aici. Dacă procedăm astfel, îndreptarea copiilor ne va fi un lucru foarte uşor f şi îndemânatic. Dacă ei, acasă, totdeauna ne aud vorbind de faptele cele bune şi îi învățăm datoriile lor, dacă cele ce aud în biserică se unesc cu cele auzite acasă, atunci ei, în curând, ne vor arăta roadele cele slăvite ale acestei nobile semințîi.

Dar noi nu facem nimic din toate acestea; datoriile, care sunt cele mai neapărate, noi le privim ca lucruri lăturalnice, şi dacă cineva ne îndeamnă la ele, noi râdem de dânsul. De aceea, toate merg pe dos, şi de acolo vine că cei ce nu au fost crescuți de părinții lor, trebuie să fie certați de legile civile.

Dar nu simți tu ruşine şi nu roşeşti când vezi că judecătorul pedepseşte pe fiul tău şi îl îndreaptă, şi că el are trebuința de certare străină, deşi atâta vreme a fost lângă tine? Nu te ascunzi, nu te acoperi de ruşine? Spune-mi, mai poți tu purta numele de tată, când tu ai fost un vânzător al fiului tău şi nu i-ai dat paza trebuincioasă, ci l-ai lăsat să se piardă prin tot felul de răutate?

Când vezi un om rău că îți bate copilul, te superi, te mânii, te aprinzi şi năvăleşti asupra făptaşului. Iar când vezi pe satana în toate zilele rănind şi bătând pe copilul tău, şi duhurile rele amăgindu-l la păcat, te uiți cu nepăsare şi, dormitând, nu te superi şi nu cauți să mântuieşti copilul tău. Şi aceasta ar fi de cea mai mare trebuință, căci păcatul este cel mai rău dintre duhurile rele, şi cel ce trăieşte în păcat nu poate să se mântuiască.

Aşadar, pe un fiu păcătos nu trebuie numai a-l plânge, ci încă a-l şi pedepsi şi a-l certa, a-l opri şi a-l ține în frică, a căuta ca prin tot felul de leacuri să-l vindeci de boala lui cea sufletească. Tu trebuie să urmezi văduvei, despre care zice Pavel: „a crescut feciori”.

Căci marele Apostol nu îndreaptă îndemnarea sa numai spre văduve, ci spre toți. El sfătuieşte pe toți oamenii, când zice: „Creşteți pe copii întru învățătura şi certarea Domnului” (Efeseni 6, 4). Iar aceasta este cea dintâi şi mai mare avere cu care părinții pot împodobi un copil. Amin.

Cuvânt la Duminica dinaintea Botezului

din “Predici la duminici si sarbatori”

**„ Orice vale se va umple şi orice
munte şi orice deal se va pleca ”
(Luca 3, 5)**

**Cea mai bună pregătire pentru o sărbătoare bisericească
este împăcarea cu vrăjmaşii**

Nu este, oare, un lucru fără judecată, ca atunci când soseşte o sărbătoare, să fie aşa o mare preocupare de a se scoate din ladă haina cea mai frumoasă şi a o pregăti cu cea mai mare grijă, a pune încălţăminte frumoasă, a aşeza pe masă mâncăruri scumpe, a aduce din toate părţile tot felul de prisosinţă, a se împopoţona şi împodobi în tot chipul, dar a nesocoti cu totul sufletul, sufletul cel părăsit, cel pătat, cel sălbăticit, cel flămând şi necurat?

Tu aduci aici, în biserică, un trup împodobit, dar un suflet gol şi urâcios. Căci trupul îl vede robul cel asemenea ţie, şi de aceea puţin interesează, dar pe sufletul tău îl vede Dumnezeu, şi, desigur, neîngrijirea ta de dânsul va fi aspru pedepsită.

Nu ştiţi voi că pe acest altar arde focul cel ceresc, adică Dumnezeu-Omul este de faţă? De aceea, nu aduce cu tine aici paie, lemne, ogrinji şi altele asemenea, adică păcatele, pentru ca sufletul tău să nu se aprindă de acest foc ceresc şi să se mistuiască.

Mai vârtos, adu cu tine pietre preţioase, aur şi argint, adică fapte bune, pentru ca acestea, aici, încă mai mult să se curăţe, iar tu să te poţi întoarce de la altar cu câştig mare şi bogat. De este întru tine ceva păcătos, leapădă şi depărtează aceasta din sufletul tău, înainte de a veni la altar.

Dacă cineva, cu deosebire, are un vrăjmaş de care a fost greu jignit, să lepede acum vrăjmăşia şi să domolească sufletul său cel aprins de mânie, care se frământă în clocotire, ca să vină iarăşi în liniştea şi pacea sa cea lăuntrică. Mai mult decât toate, aceasta este de trebuinţă, când voieşti să te apropii de Sfânta împărtăşanie.

Căci prin Sfânta împărtăşanie vrei să primeşti la tine un împărat, iar când un împărat voieşte să locuiască în sufletul tău, trebuie să domnească acolo mult repaus şi linişte şi o pace adâncă.

Dar tu te împotriveşti şi zici că ai fost prea jignit şi de aceea nu poţi să-ţi potoleşti mânia. Dar spune mie: Voieşti, oare, să te vatămi pe tine însuţi mai mult decât toate? Orice ar face vrăjmaşul, nu poate să te vatăme aşa de mult pe cât te vatămi tu însuţi, când nu voieşti a te împăca cu dânsul, căci aşa nesocoteşti porunca lui Dumnezeu. Vrăjmaşul te-a jignit; ei bine, spune mie: Voieşti, oare, a jigni şi tu pe Dumnezeu? A nu te împăca cu jignitorul nu înseamnă a-l pedepsi pe acela, ci mai vârtos a-L jigni pe Dumnezeu, Care a dat legea împăcării.

Aşadar, nu te uita la acel rob, asemenea ţie, care te-a jignit, şi nu socoti mărimea jignirii, ci uită-te numai la Dumnezeu şi la frica de Dumnezeu. Gândeşte întru tine, căci cu cât mai mare silă îi vei face sufletului tău, şi cu cât sunt mai mari jignirile pe care tu le ierţi, cu atât mai mare va fi şi răsplătirea de la Dumnezeu, Care cere acestea de la noi. Şi precum tu, acum, după ce ai iertat, primeşti pe Dumnezeu în Sfânta împărtăşanie cu toată cinstea, tot aşa şi El, în cealaltă lume, te va primi cu toată cinstea şi va răsplăti ascultarea ta înmiit.

Multe duşmănii rămân, aşa zicând, veşnice, pentru că nu s-au împăcat de îndată, în ziua cea dintâi. Pentru aceea, nimeni să nu urască pe potrivnicul său mai mult decât o zi, şi să se desfacă de mânia sa încă înainte de sosirea nopţii, după cum zice Apostolul: „… soarele să nu apună peste mânia voastră” (Efeseni 4, 26), pentru ca nu în singurătatea nopţii să se strângă şi să se socotească toate la un loc, câte în mânie s-au vorbit şi s-au făcut, ca nu cumva prin aceasta, sfârşitul să se facă încă mai rău şi împăcarea mai grea.

Precum mădularele trupului cele scrântite şi mişcate din poziţia lor cea dreaptă se întorc fără multă trudă la locul lor de mai înainte, când cineva îndată le îndreaptă, dar dacă ele rămân în poziţia lor cea falsă un timp mai îndelungat, cu foarte mare greutate se pot îndrepta, şi trebuie multă vreme până ce iarăşi se întăresc şi se aşează bine, tot aşa se întâmplă cu noi şi în privinţa vrăjmăşiei.

Dacă împăcarea se face îndată, ea se face uşor şi se cere puţină osteneală pentru a se restatornici prietenia cea veche. Dacă însă trece un timp mai îndelungat, ura şi mânia ne orbesc cu totul; nouă ne este ruşine a ne împăca şi avem trebuinţă de alţii, nu numai pentru ca să ne învoiască cu potrivnicul, dar şi pentru ca, după ce împăcarea s-a făcut, să ţină împreună un timp pe cei nou-împăcaţi, până ce se va restatornici încrederea cea veche.

Ce ruşine este aceasta, nu voi spune. Dar nu este, oare, foarte de osândit ca noi să avem nevoie de alţii să ne poată iarăşi împăca cu propriile noastre mădulare, adică cu cei asemenea cu noi creştini?

Însă acest rău al neîmpăcării nu provine numai de la întârzierea şi amânarea împăcării, ci şi de acolo că noi multe lucruri le socotim jignire, ceea ce de fapt nu este. Tot ce zice potrivnicul noi ascultăm mai dinainte cu neîncredere. Gesturile, privirea, glasul, mersul, totul în el este bănuit.

Cum ne uităm la el, sufletul nostru se aprinde, şi chiar când nu-l vedem, totuşi suntem fără chef; căci nu numai vederea jignitorului, ci şi singură amintirea lui totdeauna ne provoacă dureri. Şi când un al treilea numeşte numai numele lui, îndată începem a ne tângui asupra lui, trăim de-a pururea în tristeţe şi în posomorâre. Prin aceasta, cu mult mai mult ne vătămăm noi înşine decât vrăjmaşul şi hrănim un război pururea în sufletul nostru.

Ştiind toate acestea, iubiţilor, să avem cea mai mare grijă ca să nu trăim cu nimeni în duşmănie. Iar dacă totuşi se iveşte vreo duşmănie, să ne împăcăm în aceeaşi zi. Dacă duşmănia trece la a doua, la a treia zi, poate apoi lesne să ajungă Ia a patra, la a cincea zi, şi astfel se formează un întreg şir de zile de vrăjmăşie. [Căci cu cât mai îndelung amânăm noi împăcarea, cu atât devine mai grea.

Dar poate tu vei zice: „Mi-e ruşine a mă apropia de jignitorul meu şi a-i da mâna”. însă, vezi, aceasta nu este ruşine; mai vârtos tocmai aceasta îţi aduce laudă, slavă, cinste, folos şi câştig înmiit. însuşi vrăjmaşul tău şi toţi cei ce vor vedea aceasta te vor lăuda. Şi chiar dacă oamenii te-ar prihăni, totuşi, Dumnezeu, desigur, te va încununa pentru aceasta. Iar dacă tu vei aştepta până ce mai întâi jignitorul tău va veni la tine şi te va ruga de iertare, atunci iertarea îţi va aduce cu mult mai puţin folos şi binecuvântare.

Atunci izbânda cea mai mare o ia de la tine acela care iese înaintea ta şi atrage binecuvântarea la dânsul. Dimpotrivă, dacă tu ieşi înainte, tu nu eşti cel biruit, mai vârtos tu ai biruit mânia, ai stăpânit patima, ai arătat multă înţelepciune, ai ascultat pe Dumnezeu, ţi-ai făcut ţie însuţi, de acum înainte, viaţa mai plăcută, te-ai slobozit de grijă şi de nelinişte.

Este primejdios pentru cineva a avea mulţi vrăjmaşi. Ce zic eu mulţi? A avea numai un singur vrăjmaş este foarte primejdios, precum, pe de altă parte, este foarte folositor şi avantajos a avea

mulți prieteni. Veniturile cele mari, zidurile, șanțurile şi armele de tot felul nu ne apără cu atâta siguranță ca prietenia cea credincioasă. Ea este zidul cel adevărat, siguranța cea adevărată, bogăția cea adevărată. Ea ne face plăcută viața cea de acum şi ne întocmeşte fericirea cea viitoare.

Să cumpănim acestea şi să nu uităm ce folos mare aduce împăcarea. Să întrebuințăm toată osârdia ca să ne împăcăm cu vrăjmaşii ce îi avem acum, iar pe viitor să ne ferim de toate vrăjmăşiile, să întărim şi să împuternicim dragostea către prietenii noştri.

Dragostea este începutul şi sfârşitul tuturor faptelor bune. De aceea, totdeauna să fim cu dragoste, şi aşa să moştenim Împărăția cerului, prin harul şi prin iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia se cuvine cinstea şi slava, în vecii vecilor. Amin.

Cuvânt la Sfântul Ioan Botezătorul

din "Predici la duminici si sarbatori"

(7 ianuarie)

„Săracilor li se binevesteşte"
(Matei 11, 5)

Nu sărăcia, ci pofta podoabelor este piedica faptei bune

La săvârşirea faptei bune, dacă noi voim aceasta cu adevărat, nimic nu ne poate împiedica; putem fi săraci, slăbiți şi bolnăvicioşi, neînsemnați, din starea de jos, încă şi robi şi slugi. Nici sărăcia, nici slăbiciunea trupului şi boala, nici robia sau altceva de felul acesta nu poate să ne împiedice de a fi îmbunătățiți.

Dar ce vorbesc eu despre sărac, despre rob, despre cel neînsemnat! Ba chiar şi când şezi în închisoare, nici aceasta nu te poate împiedica de la fapta bună. Cum aşa? Vă voi spune, iubiților! Închipuieşte-ți că unul din casnicii tăi te-a jignit şi mâniat. Iartă-l şi lasă să treacă mânia peste el. Şi poate, oare, sărăcia, închisoarea şi starea de jos să te împiedice pe tine a face aceasta? Ce zic eu: Să te împiedice? Dimpotrivă, sărăcia şi celelalte îți ajută, îți slujesc la înăbuşirea mâniei.

Iarăşi, când tu vezi îndestularea altuia, să nu-l pizmuieşti. Iată, aici nu poate să-ți stea în drum sărăcia şi cele asemenea. Şi iarăşi: Când te rogi, trebuie să faci aceasta cu duh treaz şi privighetor. Şi la aceasta nu poate să-ți stea nimic împotrivă. Blând, modest, cumpătat şi curat poți fi chiar când nu ai avea nimic în lumea aceasta; dimpotrivă, lucrurile dinafară nu te ajută la aceasta.

Iată, tocmai aşa se întâmplă cu harul lui Dumnezeu. Poate cineva să fie şchiop, sau orb, sau ciuntit, ba poate să zacă şi în boala cea mai grea; toate acestea nu împiedică harul lui Dumnezeu a veni la dânsul. El caută numai sufletul ce-L primeşte cu voie bună, şi nu ia aminte nici cât de puțin la toate celelalte, la lucrurile cele dinafară, precum este sărăcia, boala şi altele.

Cei ce aleg pe soldaţi se uită la tinereţe, la mărimea şi tăria trupului. împăratul cerului, însă, nu cere atât de mult, ci primeşte în oastea Sa şi pe cei bătrâni, şi pe cei slabi şi pe cei şchiopi, şi nu se ruşinează de dânşii. Cine poate să fie mai iubitor de oameni, mai bun? El cere de la noi numai ceea ce stă în puterea noastră.

Fireşte, Dumnezeu ne cheamă la slujirea Sa, nu pentru ca noi să-L folosim în vreun fel pe Dânsul, ci numai pentru ca El să ne poată face bine. Dimpotrivă, împăraţii cei pământeşti iau pe oameni în slujba lor pentru folosul lor propriu. Ei au nevoie de oameni pentru un război pământesc, Dumnezeu însă duce pe ai Săi la o bătălie duhovnicească.

Nu trupul, ci sufletul este aici în luptă; şi nu se luptă cu mâinile şi cu armele, ci prin ştiinţă şi prin fapta cea bună. Şi ori de ce chemare şi meserie ai fi aceasta nu te poate împiedica de la îndeletnicirea faptei bune. Dacă eşti muncitor, în vremea lucrului tău, cântă cântări duhovniceşti, dacă nu cu gura, pe tăcute, în inimă. Nu este nici un tovarăş mai bun decât un cântec cucernic. Astfel de tovărăşie nu-ţi aduce nici o primejdie, şi poţi să şezi la lucrul tău aşa de liniştit ca într-o mănăstire. Căci nu locul, ci fapta cea bună aduce duhului odihna.

Nicidecum nu se vatămă fapta cea bună a Apostolului Pavel, prin aceea că el se îndeletnicea cu lucrul mâinilor.

Nu zice: „Eu sunt ţăran, sau sărac, cum aş putea să umblu după fapta bună cea înaltă?”. Tocmai pentru aceea tu poţi încă mai bine să fii îmbunătăţit, căci sărăcia mai mult ne ajută la fapta bună decât bogăţia; şi munca este mai folositoare cucerniciei decât trândăvia. Aşa, bogăţia este pentru unii o mare piedică la fapta bună. Când se cuvine a înăbuşi mânia, a stârpi pizma, a înfrâna iuţeala, când se cuvine a se ruga, a fi blând şi modest, bun şi iubitor, cum ar putea sărăcia să fie piedică la acestea? Pentru toate acestea nu se cere a cheltui bani, ci numai o voinţă tare, dreaptă.

Numai singură milostenia, dintre toate faptele bune, are mai mult trebuinţă de bogăţie. Dar şi ea, prin sărăcie, se face mai slăvită şi mai strălucită. Femeia aceea, care numai doi dinari a aruncat în visteria templului, a fost foarte săracă, şi totuşi a covârşit pe toţi bogaţii (Luca, cap. 21).

Aşadar, să nu socotim bogăţiile un lucru mare! Preţul ce-l are aurul nu stă în firea lui, ci în socotinţa noastră. Căci dacă cercetează cineva lucrul cu atenţie, fierul este mult mai trebuincios decât aurul şi aduce în viaţă un folos mult mai mare meşteşugarilor şi manufacturilor. De asemenea, pietrele obişnuite sunt mai trebuitoare şi mai folositoare decât pietrele scumpe, căci din ele se zidesc casele, zidurile şi cetăţile. Sau, arată-mi ce folos au mărgăritarele preţioase? Ba ele mai vârtos sunt vătămătoare, căci pentru a putea agonisi un astfel de mărgăritar, trebuie să laşi o sută de săraci flămânzi.

Dar pentru fericirea cea adevărată, n-ai trebuinţă de asemenea lucruri. Voieşti, oare, cu ele să placi bărbatului tău? O, în loc de aur şi de mărgăritare, împodobeşte-te cu fapte bune cu blândeţe, cu buna cuviinţă! Atunci te vei arăta lui drăgălaşă, căci podoaba milostivirii şi a cumpătării întăreşte dragostea bărbatului. Aşadar, împodobeşte-te cu buna cuviinţă, cu înfrânarea, cu milostivirea, cu prietenia, cu iubirea şi gingă-jşia către bărbatul tău, cu blândeţea, cu cumpătarea, cu răbdarea şi cu îngăduinţa. Acestea sunt culorile faptei bune; aceasta este o podoabă pe care o iubesc şi îngerii, şi oamenii, şi pentru care Dumnezeu însuşi te va lăuda. Dacă „înţelepciunea

unui om îi luminează fața”, precum zice Sfânta Scriptură (Ecclesiastul 8, 1), apoi cu atât mai mult fapta bună va slăvi fața femeii. Iar dacă tu, aşa de mult prețuieşti podoaba cea pământească, apoi spune mie: Cu ce au să te ajute, în ziua judecății, aceste mărgăritare şi cele asemenea lor? Cu ce-ți vor putea ajuta, când, pe de altă parte, Dumnezeu îți va arăta săracii pe care i-ai lăsat flămânzi? De aceea a zis Pavel: „împodobiți-vă nu cu împletiturile părului, sau cu aur, sau cu mărgăritare, sau cu haine scumpe” (I Timotei 2, 9), căci această podoabă este o ispită, mai întâi pentru voi, şi apoi pentru mulți, şi la moarte se va lua de la voi împreună cu toate celelalte.

Dimpotrivă, podoaba faptei bune rămâne cu noi şi nu suferă nici o schimbare; ea nu ni se poate răpi şi ne va întovărăşi dincolo, în veşnicie. Această podoabă nu are nevoie de bogăție, oricine poate să o dobândească. Nici sărăcia, nici lipsa, nimic din cele dinafară nu poate să ne împiedice a birui pe satana.

Este adevărat că satana ne ispiteşte, dar nimeni să nu păşească pragul casei sale până ce nu va fi rostit cuvintele: „Mă lepăd de tine, satano, şi de toată desfătarea ta, şi de toată slujba ta, şi mă predau Ție, Hristoase!”. Nu ieşi niciodată din casă fără să fi rostit cuvintele acestea. Ele trebuie să fie pentru tine toiag, armă şi tărie neînvinsă. Pe lângă aceste cuvinte mai fă şi semnul Sfintei Cruci pe fruntea ta, şi atunci nici un om, nici chiar satana nu te va vătăma. Atunci vei ridica semnul de biruință asupra satanei şi vei dobândi cununa dreptății. Iar de aceasta, fie să ne împărtăşim cu toții prin harul şi prin iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia împreună cu Tatăl şi cu Duhul Sfânt se cuvine lauda, în vecii vecilor. Amin.

Cuvânt la Duminica după Botezul Domnului

din “Predici la duminici si sarbatori”

„ Este mai mic decât toate semințele, iar dacă creşte,
este mai mare decât toate buruienele” (Matei 13, 32)

Hristos zice că ceea ce se întâmplă cu grăuntele de muştar, se întâmplă şi cu propovăduirea Evangheliei. Ucenicii Lui erau cei mai slabi dintre toți, cei mai mici dintre toți, dar, totuşi, lucrând în ei o putere mare, Evanghelia s-a propovăduit în toată lumea.

La pilda grăuntelui de muştar, Domnul adaugă încă şi pe cea a aluatului, pe care l-a luat femeia şi l-a ascuns în trei măsuri de făină, până ce a dospit. Adică, precum aluatul dospeşte o cantitate mare de făină, aşa Apostolii, zice El, vor întoarce toată lumea.

Şi vezi înțelepciunea Lui! El alege pilde de la fire spre a arăta că, precum acelea se fac, adică creşterea grăuntelui de muştar şi dospirea întregii frământături, tot aşa va fi şi cu propovăduirea Evangheliei la toată lumea. Nici unul dintre Apostoli nu putea să-I stea împotrivă şi să-I zică: „Ce vom putea noi, doisprezece, aruncându-ne într-o aşa mare mulțime?”. Hristos le spune că tocmai prin aceea puterea lor va străluci mai mult, că ei, amestecându-se cu o mulțime aşa de mare, nu se vor nimici. Precum aluatul dospeşte frământătura atunci când se apropie de făină, şi nu numai că se apropie, ci se şi amestecă cu ea, aşa şi voi, atunci veți birui pe vrăjmaşii voştri, când vă veți amesteca şi vă veți topi cu dânşii [adică: îi veți ierta şi îi veți iubi].

Şi precum aluatul, deşi se ascunde în făină, nu piere acolo, ci în curând face totul asemenea lui, în acelaşi chip va fi şi cu propovăduirea Evangheliei. „Aşadar nu vă temeţi - voieşte să zică Hristos -, căci Eu, deşi v-am spus mai înainte că veţi trece prin multe necazuri, totuşi veţi birui şi veţi străluci”.

Nu te mira că Domnul, vorbind despre împărăţia cerului, a întrebuinţat pilda grăuntelui de muştar şi a aluatului, căci El vorbea către oameni neînvăţaţi, care prin acest chip de învăţătură se înţelepţeau.

Iar cei necredincioşi trebuie să recunoască acum puterea lui Hristos, văzând că, în adevăr, aşa s-a făcut, precum El a spus. Ei trebuie să-L cinstească pentru două pricini: Pentru că a spus mai înainte, şi a împlinit El însuşi.

Încă şi astăzi amestecă pe adevăraţii Săi ucenici în mulţimea cea mare a lumii, pentru ca aceştia să împartăşească şi altora cunoştinţele lor cele mai bune.

Nu vă tânguiţi că numărul vostru este prea mic, căci puterea cuvintelor cucernice este mare, iar ceea ce o dată a dospit va sluji iarăşi de aluat pentru alţii. Şi precum scânteia, aprinzând lemnul, îndată se face o flacără mare, şi prin aceasta aprinde şi altele, aşa se întâmplă şi cu vorba cea cucernică, sau predica.

Dar pentru ce Hristos n-a întrebuinţat pilda focului, ci a aluatului? Focul nu lucrează totul prin sine, ci prin mijlocirea lemnului aprins; aici, însă, aluatul lucrează totul prin sine. Iar dacă doisprezece bărbaţi au învăţat toată lumea, gândeşte ce mare vinovăţie avem noi, credincioşii, care, fiind aşa de mulţi, nu putem aduce la calea cea dreaptă pe ceilalţi, pe cei necredincioşi, care stau încă afară. Şi noi putem fi aluat pentru mii de oameni.

Dar vei zice tu: „Aceia erau Apostoli!”. Şi apoi, ce? Oare, ei nu erau de aceeaşi fire ca şi tine? Nu petreceau şi ei în cetăţi? Nu mâncau şi ei ca noi? Nu lucrau şi ei cu mâinile lor? Oare, ei erau îngeri şi au fost pogorâţi din cer?

Dar zici tu: „Ei puteau săvârşi minuni!”. Dar nu minunile i-au făcut pe dânşii aşa de vrednici de mirare! Şi până când ne vom sluji de minunile lor, spre a acoperi propria noastră uşurătate a minţii? Iată, sunt o mulţime de sfinţi care n-au strălucit prin minuni. Dimpotrivă, sunt unii care izgoneau pe demoni, dar au căzut în păcat şi nu au fost cinstiţi, ci, dimpotrivă, au fost pedepsiţi.

Dar, oare, ce lucruri atât de mari au făcut Apostolii? Au nesocotit toate comorile pământeşti, n-au căutat slavă şi s-au lepădat de toate cele vremelnice. Dacă n-ar fi făcut acestea, ci ar fi fost robi ai poftelor, atunci chiar de ar fi sculat mii de morţi, totuşi nimic nu ar fi folosit. Mai mult, ar fi fost socotiţi ca nişte amăgitori. Viaţa cea dreaptă este cea care străluceşte peste toate şi atrage harul Sfântului Duh.

Ce minuni a săvârşit Ioan Botezătorul de a câştigat atâtea cetăţi? Cum că el n-a săvârşit nici o minune, ne spune Evanghelistul Ioan în cuvintele: „Şi mulţi veneau la El şi ziceau: Ioan nu a făcut nici o minune, dar toate câte a zis Ioan pentru Acesta au fost adevărate” (Ioan 10, 41).

Şi prin ce, oare, Ilie se făcuse vrednic de mirare? Negreşit, prin îndrăzneala lui înaintea împăratului; negreşit, prin râvna lui pentru Dumnezeu; negreşit, prin sărăcia lui, prin cojocul lui, prin peştera lui, căci el, după aceea, a făcut minuni.

Şi pentru care minune s-a uimit diavolul de Iov? Acesta n-a arătat nici o minune, ci o viaţă strălucită de fapta bună şi o răbdare mai tare decât oţelul.

Ce morţi au înviat, oare, Avraam, Isaac şi Iacob? Ce leproşi au curăţit? Ba încă minunile par a vătăma, dacă nu sunt unite cu privegherea şi cu smerenia.

Şi când Hristos a dat povăţuiri ucenicilor Săi, nu le-a zis: „Faceţi minuni, ca să le vadă oamenii", ci le-a zis: „Aşa să strălucească lumina voastră înaintea oamenilor, ca să vadă ei faptele voastre cele bune şi să slăvească pe Tatăl vostru Cel din ceruri" (Matei 5, 16). Încă şi lui Petru, El nu i-a zis: „De Mă iubeşti, fă minuni", ci: „Paşte oile Mele" (Ioan 21, 15). Şi pentru ce, Hristos, cu deosebire, îl alese pe dânsul, pe Iacov şi pe Ioan? Poate pentru minunile lor? O, nu! Toţi Apostolii curăţau leproşi, înviau morţi, şi toţi dobândiseră de la Dânsul aceeaşi putere. Aşadar, pentru ce aceşti trei erau deosebiţi? Pentru iscusinţa sufletului lor.

Vezi că mai mult decât toate este de trebuinţă viaţa îmbunătăţită şi dovada prin fapte, căci: „Din roadele lor îi veţi cunoaşte pe dânşii" (Matei 7, 16).

Dacă te-ar lăsa cineva să alegi: sau morţi să înviezi în numele lui Iisus, sau să mori pentru numele Lui, tu ce ai alege? Negreşit aceasta din urmă, căci este o faptă mântuitoare, iar cealaltă este doar o minune. Şi dacă cineva te-ar lăsa să alegi între puterea de a preface fânul în aur şi puterea de a socoti toate bogăţiile ca pe fân, nu ai alege, oare, pe aceasta din urmă? Negreşit, numai aceasta ar câştiga pe oameni. Dacă ei te-ar vedea făcând aur din fân, ar creşte numai lăcomia lor de avere, şi toţi ar vrea să înveţe acel meşteşug, ca Simon Magul (Fapte 8, 19); iar dacă te-ar vedea dispreţuind bogăţiile, repede s-ar slobozi şi ei de boala lăcomiei lor.

Vezi că vieţuirea valorează mult şi este un propovăduitor vorbăreţ? Când zic vieţuirea, nu înţeleg că cineva trebuie să trăiască în sac şi în cenuşă, ci înţeleg nesocotirea comorilor pământeşti, iubirea aproapelui, milostenia, hrănirea celor flămânzi, biruirea mâniei, lepădarea de slava deşartă, alungarea pizmei. Hristos zice lămurit: „Învăţaţi-vă de la Mine, că sunt blând şi smerit cu inima" (Matei 11, 29).

Aşadar, dacă tu vrei să te asemeni Apostolilor, nimic nu te opreşte. Nu ai nevoie de darul minunilor. Dacă ai nimicit păcatul din tine, dacă ai sfărâmat puterea satanei, ai călcat pe capul lui, ai slăbit puterea lui, i-ai împrăştiat oastea, atunci ai săvârşit cea mai mare minune. Prin aceasta s-au făcut mari şi Apostolii, precum spune Petru: „Noi am lăsat toate, şi am urmat Ţie" (Matei 19, 27). Întru aceasta să urmăm şi noi lor, să ne lepădăm de cele vremelnice, să ne dăruim lui Hristos, pentru ca noi, împreună cu Apostolii, să ne facem părtaşi vieţii veşnice, prin harul şi bunătatea lui Iisus Hristos, Căruia se cuvine slava, în vecii vecilor. Amin

Cuvânt la Sfinții Trei Ierarhi

din "Predici la duminici si sarbatori"

(30 ianuarie)

**„Eu sunt păstorul cel bun şi… am şi alte oi,
care nu sunt din staulul acesta.
Şi pe acelea trebuie să le aduc "
(Ioan 10, 14, 16)**

**Tot creştinul, şi mai ales
propovăduitorul, trebuie să fie osârdnic
întru învățarea celor rătăciți**

Când păcătoşii, chiar după toate sfătuirile noastre, rămân tot în păcatele lor, totuşi, noi nu trebuie a înceta să-i sfătuim în continuare. Fântânile curg şi când nimeni nu scoate apă; izvoarele forfotesc şi când nimeni nu ia apă din ele; pâraiele curg şi când nimeni nu înseteazǎ. Aşadar, şi învățătorul trebuie să-şi facă datoria sa cum se cuvine, chiar dacă nimeni nu l-ar asculta.

Dumnezeu, Cel plin de dragoste, a dat lege ca noi, cei ce suntem puşi a propovădui cuvântul cel ceresc, să facem tot ce ne stă în putere şi să nu tăcem niciodată, chiar dacă ne ascultă cineva sau nu.

Când Ieremia pregătea pe iudei şi le spunea nenorocirea ce avea să vină, el era batjocorit de ascultătorii săi şi în toate zilele era luat în râs de dânşii. El se hotărâse să lase dregătoria prooorocească, căci îl cuprinsese slăbiciunea omenească şi nu mai voia să sufere batjocora şi râsul. Dar asculta-ți-l pe el ce zice: „Eu în toate zilele sunt batjocorit şi fiecare îşi bate joc de mine… Şi am zis: «Nu voi mai pomeni de El şi nu voi mai grăi în numele Lui!». Dar iată era în inima mea ceva, ca un fel de foc aprins, închis în oasele mele, şi eu mă sileam să-l înfrânez şi n-am putut" (Ieremia 20, 7, 9).

El vrea să spună: „Gândeam în mintea mea să mă las de dregătoria prooorocească, căci iudeii nu mă ascultau. Dar îndată ce am gândit aceasta, puterea duhului s-a aprins în sufletul meu ca un foc, care ardea tot lăuntrul meu, şi aşa de tare îmi mistuia oasele, încât nu puteam suferi acest pârjol".

Deci, dacă acest proroc, care în toate zilele fusese luat în râs, batjocorit şi ocărât, a trebuit să sufere o astfel de pedeapsă când s-a hotărât să tacă, cum vom fi iertați noi, care suferim mult mai puțin, care ne împuținăm cu duhul pentru uşurătatea minții unora dintre ascultători şi vrem să încetăm a-i învăța atunci când sunt şi alții care ne ascultă?

Eu ştiu că unii vor zice în batjocoră şi în derâdere dispreţuitoare: „Dar ce, tu ai întors pe toţi cu predica ta?”. Ce zici, omule? Am făgăduit noi, oare, ca într-o zi să dobândim pe toţi?

Dacă am mişcat numai zece, ori numai cinci, ba chiar numai unul, nu este oare de-ajuns spre a ne da mai mult curaj? Dar voi zice şi mai mult.

Să presupunem că noi, prin predica noastră, nu am dobândit pe nimeni, cu toate că nu se poate ca acest cuvânt semănat între atâta popor să rămână fără roadă. Şi chiar dacă ar fi aşa, nici atunci predica noastră nu ar rămâne nefolositoare. Atunci când ascultătorii noştri iarăşi au păcătuit, n-au făcut aceasta fără ruşine, ca mai înainte, ci şi-au adus aminte de mustrarea şi certarea noastră. Iar această amintire, negreşit a produs ruşine; ei au roşit înlăuntrul lor şi nu au făcut păcatul cu obrăznicia de mai înainte. Iar acesta este începutul îndreptării şi al întoarcerii desăvârşite, când cineva se ruşinează de păcatul săvârşit şi singur osândeşte cele făcute.

In afară de aceasta, noi mai avem şi alt câştig, poate şi mai mare. Care?

Noi i-am făcut mai îmbunătăţiţi pe cei care au luat aminte şi i-am convins că ceea ce gândeau era bine şi nu se lasă amăgiţi de mulţimea cea mare. Aşadar, deşi nu am vindecat pe cei bolnavi, totuşi am făcut mai tari pe cei sănătoşi. Cuvântul meu, deşi pe mulţi nu i-a oprit de la păcat, totuşi, el a întărit pe cei îmbunătăţiţi.

Voi mai arăta şi al treilea folos.

Astăzi nu am întors pe nimeni, dar poate voi întoarce mâine; dacă nu mâine, poate poimâine, sau mai târziu. Cine nu ne ascultă şi ne respinge astăzi, poate va asculta şi primi mâine; cine nu ne bagă în seamă astăzi şi mâine, poate după mai multe zile va asculta şi vorbele noastre.

Că şi pescarul, adeseori toată ziua aruncă mreaja în zadar, şi seara voia chiar să plece, dar tocmai atunci a prins ceva. Dacă noi, pentru neizbânda lucrului nostru am înceta îndată şi ne-am lăsa de lucru, atunci s-ar risipi toată viaţa noastră cea trupească şi sufletească.

Dacă, de pildă, lucrătorul de pământ, pentru vremea rea ce s-a întâmplat o dată sau de mai multe ori, ar părăsi lucrarea pământului, atunci toţi ar trebui să pierim de foame.

Şi dacă corăbierii, pentru o furtună întâmplată o dată, de două ori sau de mai multe ori, ar fugi de mare, aceasta nu ar mai fi umblată şi ar fi mare pagubă pentru oameni.

Deci, dacă la toate meşteşugurile şi meseriile ar lua cineva această hotărâre, ar trebui ca totul să înceteze şi pământul s-ar pustii. Deoarece toţi oamenii ştiu aceasta, ei întotdeauna, iarăşi, cu bărbăţie se apucă de lucru, şi de foarte multe ori nu au avut de pierdut.

Pe lângă aceasta, se mai adaugă: în caz de neizbutire aceştia au numai pagubă. La noi însă nu se întâmplă aşa când predicăm şi sfătuim. Când tu împărţi sământa învăţăturii şi ascultătorii nu o primesc şi nu au adus rodul ascultării, totuşi, tu primeşti de la Dumnezeu plata cuvenită pentru sfătuirea ta; când ascultătorii nu vor să te asculte, vei primi tot atât de mare plată precum ai primi când ei te-ar fi ascultat, căci tu ai făcut tot ce depindea de tine.

Cu toate acestea, învățătorul nu poate să le facă singur pe toate.

El nu poate fi la toți şi în toate zilele spre ai sfătui; într-o comunitate mare, el nu se poate duce la fiecare, însă dacă veți voi să împărțiți între voi lucrarea întoarcerii, dacă fiecare dintre voi va lua asupra lui şi grija pentru unul dintre frații săi, atunci, în curând, Biserica cea vie va spori mai mult.

Aşadar, vorbeşte cu fratele tău şi-l îndeamnă, şi chiar dacă el nu te va asculta, tu îți vei lua plata cuvenită, însă numai atunci când tu nu vei înceta cu îndemnarea şi sfătuirea până ce-i vei câştiga sufletul. Căci scopul şi sfârşitul sfătuirii este ascultarea celui ce primeşte cuvântul.

Satana pândeşte neîncetat mântuirea omului, şi noi nu trebuie, oare, să ne ruşinăm de nepăsarea noastră pentru mântuirea semenilor noştri, când satana mereu gândeşte cum să-i piardă?

Satana ne îngrozeşte cu lupta împotriva oamenilor, deşi Dumnezeu îl opreşte de la aceasta, iar tu te vei lenevi la lucru când Dumnezeu Însuşi te îndeamnă să dobândeşti pe cei pierduți?

Cine ne va ierta, oare, fraților, când satana are o astfel de râvnă pentru pierzarea oamenilor, iar noi nu avem nici cea mai mică parte din acea râvnă pentru mântuirea fraților noştri?

De aceea, când vezi un frate împietrit la inimă şi care nu vrea să te asculte, atunci zi întru sineți: „Oare, cu timpul nu-l voi câştiga?”. Aceasta şi Pavel ne-a poruncit să facem, când scrie: „ Un slujitor al Domnului nu trebuie să se certe, ci să fie blând față de toți, destoinic să dea învățătură, îngăduitor, certând cu blândețe pe cei ce stau împotrivă, ca doar le va da Dumnezeu pocăință spre cunoaşterea adevărului” (II Timotei 2, 24-25).

Oare, tu nu vezi când un părinte, chiar când nu mai are nici o şansă pentru însănătoşirea copilului său, totuşi, plângând şi suspinând, stă lângă patul său, îl sărută cu dragoste şi întrebuințează toate mijloacele de vindecare până la suflarea cea de pe urmă?

Tot aşa să faci şi tu cu fratele tău. Acela, cu lacrimile sale, nu poate să alunge boala, nici să îndepărteze moartea ce se apropie, tu, însă, pe un suflet bolnav de moarte poți adeseori a-l mântui şi a-l ridica, cu lacrimile şi suspinurile tale, dacă eşti neobosit şi nu te depărtezi de dânsul.

Aşa face şi Dumnezeu cu noi. Deşi noi suntem fără luare-aminte, El, totuşi, în toate zilele vorbeşte către noi prin prooroci şi apostoli, şi nu încetează să îndemne pe cei împietriți la inimă.

Gândiți-vă, în sfârşit, că cel ce nu încetează cu sfătuirea, deşi ar face-o în deşert, va câştiga o plată mai mare decât cel care este ascultat, căci acela care de-a pururi îndeamnă fără să fie ascultat, totuşi nu oboseşte, şi dă dovadă de cea mai adevărată şi călduroasă dragoste.

Cuvant la 2 Februarie

din "Predici la duminici si sarbatori"

Cuvant la 2 Februarie,
ziua Întâmpinarea Domnului

„ Si prin sufletul tau va trece sabie" (Luca II, 35)

Pentru ce cei cucernici si drepti se cerceteaza cu suferinta

Pentru ce si oamenii cei cucernici se cerceteaza cu tot felul de suferinte, eu iubitilor pot sa va arat sapte pricini.

De aceia luati aminte si ma ascultati ca pe viitor nu ve-ti avea dezvinovatire cand va ve-ti scandaliza de cele ce se petrec in lume, adica de nenorocirea celor imbunatatiti si nu va veti lamuri despre acest lucru ca si cand nu a-ti avea nici un motiv.

Primul motiv pentru care si cei cucernici sunt cercetati de suferinta este, pentru ca ei sa nu se innalte pentru faptele cele bune si pentru meritele lor, al doilea pentru a vedea ca si sfintii si cei cucernici sunt oameni neputinciosi si atunci cand cineva va sfatuieste sa-i urmati, bunaoara pe Petru si Pavel sa nu puteti zice ca aceia ar fi dobandit cu totul alta fire si nu pot fi urmati. Patimirile lor arata ca si ei au fost oameni ca si noi.

A treia pricina este ca puterea lui Dumnezeu sa se arate tare intru slabiciune si sa biruiasca chiar catusele si asa sa se inmulteasca slava lui Dumnezeu!

Al patrulea, pentru ca rabdarea ceior cucernici, cu atat mai dovedita sa fie si sa se arate ca ei nu pentru plata au slujit lui Dumnezeu, ci chiar si in mijlocul nenorocirii ei au aratat cea mai mare dragoste catre Dansul.

A cincea pricina este ca toti cei cazuti in nenorocire, la privirea celor cucernici si a suferintelor lor sa poata afla mangaiere si imbarbatare.

A sasea pricina este ca noi sa gandim la inviere si la nemurire, cand noi vedem pe un om drept plini de fapte bune, care petrece viata sa cea pamanteasca in nenumarate trude si nevrand suntem siliti a gandi la judecata cea de apoi. Caci daca oamenii nu lasa fara plata si fara raspltire pe cei ce poarta greutati, pentru ei, cu cat mai mult Dumnezeu va rasplati pe aceia care atat de mult au rabdat pentru El. Daca Dumnezeu vrea asa, atunci la sfarsitul acestei vieti trebuie sa vina alta in care ei sa-si ia rasplata pentru patimirile lor de pe pamant, in sfarsit al saptelea motiv este ca cei cucernici prin necazuri maj mult se adeveresc si se fac vrednici de o rasplatire mai mare.

Insa noi trebuie sa dovedim aceste pricini cu Sfanta Scriptura si sa aratam ca cele zise nu sunt numai vorbe omenesti ci invatatura Sfintei Scripturi. Atunci invatatura mea va avea mai multa incredintare si va patrunde mai adanc in sufletele voastre.

1. Deci mai intai Dumnezeu pentru aceia trimite nenorocire celor cucernici, pentru ca ei sa gandeasca despre sine masurat si cumpatat si ca ei sa nu se inalte pe sine pentru faptele cele bune si pentru meritele lor; avem marturie pe David si pe Pavel. Acela zice: „Bine este mie ca m-ai smerit, ca sa ma invat indreptarile tale" (Ps. CXV III, 71), iar Pavel zice: „am fost rapit pana la al treilea cer si am fost rapit in rai, si pentru ca sa nu ma trufesc cu maretia descoperirilor, datu mi-sa mie un ghimpe in trup, un inger al satanei care sa ma bata peste obraz". (II Cor XII, 2, 3, 7).

Ce poate fi mai lamurit? Ca sa nu ma mandresc zice Apostolul, Dumnezeu trimite asupra mea pe ingerul satanei ca sa ma bata. El intelege aici pe slugile satanei, pe pagani, pe tirani, pe necredinciosi, care mereu prigoneau pe Apostol. Sau vrea sa arate si patimile si durerile cele trupesti. El vrea sa zica: Dumnezeu ar fi putut sa departeze de la mine aceste trude si patimi, dar ca sa nu ma mandresc pentru rapirea mea la al treilea cer si in rai, mi-a trimis aceste necazuri, acesti ingeri ai sataneijlnca si cei mai mari sfinti si tocmai cei cucernici trebuie sa fie cu mai multa bagare de seama ca sa nu se mandreasca, caci nimic nu duce mai usor la mandrie, decat constiinta de a fi facut mult bine. Deci ca cei cucernici sa nu se mandreasca Dumnezeu le trimite ispite si patimi care sa-i aduca intru smerenie si cumpatara?

2. Patimirile si necazurile ajuta ca nimeni sa nu creada ca sfintii si cei cucernici nu ar fi si ei oameni ca ceilalti oameni. De aceia Petru dupa ce a vindecat pe slabanogul zice catre toti cei ce se uitau cu mirare la dansul: „Ce va uitati la mine ca si cum cu a mea putere sau cucernicie l-am fi facut pe acesta sa umble" (Fapte III, 12). El vroia sa opreasca mirarea lor si sa-i invete ca el nu de la el si prin puterea sa proprie a savarsit aceasta fapta mare. in Listra Pavel si Barnaba nu numai ca au fost admirati, ci locuitorii adusesera inca si tauri impodobiti cu cununi si vroiau sa jertfeasca la amandoi Apostolii (Fapte XIV, 12). in acest chip s-a format inchinarea la idoli. Caci multi barbati care au castigat in razboaie, au sarbatorit invingeri, au zidit cetati, sau altcumva prin alte fapte mari s-au facut meritosi, au fost cinstiti de popor ca Dumnezeu si toti idolii paganesti se trag de la astfel de oameni. Si ca sa nu se intample la fel si cu cei cucernici si cu cei Sfinti, Dumnezeu ingaduie ca ei sa fie biciuiti sau sa cada in boli si alte suferinte trupesti, pentru ca multimea necazurilor si ispitelor sa-i convinga pe contemporani, ca ei de la ei nu fac nimica si pentru toate trebuiesc ai multumi lui Dumnezeu. De aceia cand pe noi ne sfatuieste cineva, sa facem aceleasi fapte bune pe care le-au savarsit sfintii, noi nu putem sta impotriva si sa zicem ca aceia ar fi avut alta fire decat noi si ar fi fost astfel de oameni. Pentru aceia zice Apostolul despre Ilie: „el era un om asemenea noua patimas" (Iacov V, 17).

3. Patimirile celor cucernici slujesc spre a arata puterea iui Dumnezeu si aceasta ne-o spune Apostolul Pavel. Cei necredinciosi cand vad patimirile unui cucernic zic Dumnezeu care ingaduie toate acestea este slab si nu poate sa ajute cinstitorilor sai. Asculta dar in ce chip Apostolul Pavel dovedeste ca tocmai prin aceasta Dumnezeu arata mai mult taria si puterea sa decat slabiciunea. Dupa ce e! a povestit ca ingerul satanei, adica prigonirea, ispita, patimile etc, il bateau peste obraz adauga: „de trei ori am rugat pe Domnul ca sa-l departeze de la mine si mi-a zis: iti este de ajuns harul meu, caci puterea mea se desavarseste in slabiciune" (II Cor XII, 8). Dumnezeu vrea sa zica: puterea Mea tocmai atunci se arata bine, cand voi sunteti slabi si cand

prin voi cei slabi se fac in numele meu lucruri mari. Era o patimire pentru Pavel cand el a fost aruncat in temnita, insa tocmai in aceasta neputinta a lui s-a aratat puterea Domnului, caci El a zguduit temnita si Apostolul a castigat pentru Hristos pe insasi mai marele temnitei, (Fapte XVI 26-34). Asemenea lucruri se pot vedea si la Petru si la ceilalti apostoli, intru necazuri lor totdeauna le-a venit intru ajutor harul lui Dumnezeu si asa deapururea patimirile lor au preaslavit puterea lui Dum.nezeu.

4. A patra pricina pentru care cei cucernici au necazuri este ca sa nu se creada ca ei slujesc lui Dumnezeu numai pentru binele cel de pe pamant. Astfel de imputari se fac mereu celor ce traiesc bine pe pamant, insasi satana a grait catre Domnul despre Iov pe cand acesta nu avea necazuri: „Crezi tu oare ca Iov i-ti slujeste fara plata? Tu ai ingradit toate cele din afara si din launtru ale casei lui” (Iov 1, 10). Satana vroia sa zica: acela numai pentru aceasta era cinstitor de Dumnezeu, caci Dumnezeu i-a trimis multa bogatie. Deci ce face Dumnezeu? Spre a arata ca Sfintii nu slujesc lui din interes, Dumnezeu a rapit de la Iov tot traiul lui bun, I-a predat saraciei si I-a lasat sa cada intr-o boala grea. Si acum Dumnezeu a risipit minciuna ce s-a zis impotriva lui Iov si a zis: „cu toate acestea, el sta departe de pacat” {Pentru cei cucernici este destula plata aceea ca ei sa poata sa slujeasca lui Dumnezeu deapururi, ei nu vor mai mare plata ca aceasta. Pana cand cel cucernic este invaluit cu bogatia ca si cu o haina, nu se poate vedea cu desavarsire faptele cele bune ale lui, iar cand bogatia cade de pe dansul ca o haina, si el se arata despuiat de bunurile cele pamantesti ca si gol, atunci este laudat ca si Iov pentru rabdarea lui si pentru biruinta lui in lupta cu necazurile.

5. Insa necazul nu dovedeste numai statornicia celor cucernici, ci aduce si altora mare mangaiere. Caci ce zice Hristos: „Fericiti ve-ti fi cand va vor ocara pe noi si va vor prigoni, si vor zice tot cuvantul rau impotriva voastra mintind pentru mine bucurati-va si va veseliti ca plata voastra multa este in ceruri” (Matei V, 11 -12). Asadar patimirile celor cucernici precum insasi Hristos voieste trebuie sa serveasca crestinilor spre incurajare. Tot asa mangaie Pavel pe Macedoneni aratandu-le patimirile altor crestini si zice: „voi fratilor urmatori v-ati facut ai Bisericilor lui Dumnezeu care sunt in ludeia pentru ca ati suferit si voi aceleasi de la cei de un neam cu voi, dupa cum si ele de la iudei” (1 Tes. II, 14). Cu aceiasi mangaiere intareste Pavel pe Evrei, numindu-i pe toti drepti, care au fost aruncati in cuptor sau in groapa, care au fost alungati in pustii, in pesteri, au trait in foame si mare lipsa (Evrei XI, 36-40). Pentru cei nenorociti este mare mangaiere, patimirea altora.

6. Asculta mai departe de la Apostolul Pavel cum patimirile ne aduc aminte de inviere. El zice: „Daca m-am luptat in Efes cu fiarele cele salbatice ce folos imi este, daca mortii nu se vor “scula?” (1 Cor XV, 32). Si iarasi „nadajduind in Hristos numai in viala aceasta, mai ticalosi decat toti oamenii suntem” (1 Cor XV, 19). El vrea sa zica: noi trebuie sa suferim in lumea aceasta nenumarate patimiri.

Cine altul ar fi mai nenorocit decat noi, daca TIU am crede in viata vesnica? Dumnezeu nu ar ingadui ca tocmai cinstitorii lui sa ajunga in mii de primejdii si incercari, daca ei nu de primit in cealalta lume ca plata niste bucurii mult mai . Dar fiindca Dumnezeu nu poate ingadui una ca aceasta Ctevedit ca el a gatit o viata mult mai buna si mai slavita in care va incununa pe luptatorii sai pentru cucernicie, si-i va incununa tea ochilor a toata lumea.

Asa dar cand tu vezi pe un drept murind in nevoie si in nenorocire, in boala si in saracie, sau in orice alt necaz, atunci tu sine: daca nu ar fi inviere si judecata, Dumnezeu nu ar pe acest cucernic care pentru Dansul a suferit atat de multe sa moara intru atata necaz.

Dintru aceasta este incredintat ca pe cei cucernici ii asteapta o alta viata mai buna decat aceasta de acum.

7. In sfarsit prin necazuri cei cucernici mai mult se adeveresc si se fac vrednici de mai mare rasplatire. Apostolul zice: „Necazul aduce rabdare, rabdarea aduce incercare, incercarea aduce nadejde, iar nadejdea nu rusineaza" (Rom V 3-5). Vezi tu cum credinta intarita prin patimire ne da nadejdea vietii viitoare? Asa dar eu nu fara temei am zis, ca patimirile intaresc in noi nadejdea invierii, si ca ele imbunatatesc pe aceia care au suportat incercarile. Precum aurul se incearca in topitoare asa si omul se face placut lui Dumnezeu in cuptorul necazurilor si se curata de toate patimile de care fusese cuprins mai inainte. Deci si plata in cealalta lume va fi mai mare si cununa sa de biruinta mai slavita. Cu cat de mare a fost necazul cu atat mai mare va fi si rasplatirea, ba inca rasplatirea va fi mai mare decat necazul caci este scris: „Caci socotesc ca patimirile vremii de acum nu sunt vrednice de marirea care ni se va descoperi" (Rom. VIII 1,18).

Deci fiindca noi am aratat atatea pricini pentru ce si necazurile vin si asupra celor cucernici si sfinti, de acum noi sa nu ne mai suparam pentru cercarile ce ni le trimite Dumnezeu, sa nu ne descurajam nici sa ne tulburam, ci sa ne folosim de ele spre intarirea sufletelor noastre si sa invatam si pe altii despre folosul necazurilor

Deci tu de pilda vezi nenorocit si saracit pe un om binefacator care a intrebuintat averea sa pentru saraci nu te tulbura si nu carti asupra proniei dumnezeiesti.

Saracilor le va ajuta Dumnezeu pe alta cale, iar pe cel nenorocit suportarea cu rabdare a necazului il foloseste mai mult decat milostenia lui cea bogata.

Cum ca rabdarea este o fapta mai buna decat milostenia o aflam din istoria lui Iov.

Pe cand el avea avere, deschidea casa lui saracilor si impartea toate la cei lipsiti. Dar mai mare si mai slavit s-a facut el cand a rabdat cu statornicie si vestea despre pierzarea casei sale. El imbraca pe cel gol cu lana oilor sale, dar el a fost mai mare si mai slavit cand primind vestea ca oile sale s-au pierdut, nu a cartit ci a multumit lui Dumnezeu.

Inainte el arata iubire de oameni, acum o adevarata intelepciune: El nu a zis: "acum am pierdut turmele de la care mii de oameni primeau hrana lor. Chiar daca eu personal nu eram vrednic de o astfel de bunastare, totusi pentru aceia carora eu le veneam in ajutor cu ele, ar fi trebuit sa ma cruti". El nu a zis si nu a gandit nimic de acestea, caci el stia ca ce a facut Dumnezeu este bine facut. Urmeaza lui si necazul tau cel vremelnic iti va aduce fericirea cea vesnica. Amin.

Cuvânt la Sfântul Mare Mucenic Gheorghe

din "Predici la duminici si sarbatori"

(23 aprilie)

Nenorocirea celor drepți şi bunăstarea păcătoşilor nu trebuie să ne facă să rătăcim de la credința în Dumnezeu

Poate să fie, oare, ceva mai nebunesc şi mai fără de minte decât nesocotința acelora care, cu toată rânduiala ce domneşte în lume, totuşi se îndoiesc şi nu pricep ocârmuirea dumnezeiască a lumii? Cine ar dori să dovedească că soarele este întunecat şi rece, prin aceasta ar da dovadă că mintea lui nu este întreagă.

Tot aşa de nesocotit, şi încă mai mult, este cel care tăgăduieşte pronia şi ocârmuirea dumnezeiască a lumii. Nici soarele nu poate să strălucească aşa de luminos, precum străluceşte pronia dumnezeiască pretutindeni! Noi vedem soarele de veacuri mergând pe calea cea rânduită lui, vedem cum aşezarea stelelor păzeşte rânduiala hotărâtă lor şi cursul lumii niciodată nu se întrerupe; vedem cum ziua şi noaptea urmează una alteia, şi toate, atât cele de sus, cât şi cele de jos, ca într-un dans armonios păstrează locul şi poziția lor, fără a trece peste hotarele ce le-a însemnat Dumnezeu de la început.

Dar poate veți răspunde: „Ce ne foloseşte pe noi că cerul, şi soarele, şi luna, şi stelele, şi toate celelalte se bucură de o aşa de bună rânduiala, când împrejurările şi legăturile noastre omeneşti, dimpotrivă, sunt pline de amărăciune şi neorânduială?" Ce amărăciune şi neorânduială socoteşti tu, omule? Îmi răspunzi: „Acela este bogat şi, pe lângă aceasta, jefuieşte, înşeală, răpeşte în toate zilele averea săracilor, şi, totuşi, nu-l ajunge nici o supărare. Altul, dimpotrivă, trăieşte cu umilință, în cumpătare şi cu dreptate, împodobit cu toate faptele bune, şi, totuşi, este lovit de boală şi sărăcie, de cele mai mari şi felurite rele".

Aşadar, acestea sunt lucrurile care te mâhnesc pe tine? „Acestea sunt", răspunzi tu. Da, dar când tu vezi că mulți dintre cei ce fac rău sunt pedepsiți, dimpotrivă, nenumărați dintre cei cu fapte bune trăiesc bine, pentru ce nu părăseşti părerea ta şi întârzii a lăuda pe Dumnezeu? Iarăşi îmi răspunzi: „Pentru aceasta nu părăsesc părerea mea, că tocmai această nepotrivire mă scandalizează cel mai mult. Pentru ce din doi păcătoşi, numai unul se pedepseşte şi celălalt se cruță, şi din doi oameni buni, unul trăieşte bine, iar altul este plin de nenorocire?". Dar ascultă, că tocmai aceasta este una din faptele cele mai mari ale proniei Iui Dumnezeu.

Dacă Dumnezeu, încă de aici, ar pedepsi pe toți păcătoşii şi ar răsplăti pe toți drepții, atunci ar fi de prisos ziua Judecății de apoi. Şi, pe de altă parte, dacă El n-ar pedepsi nici un păcătos şi n-ar răsplăti nici un drept, atunci păcătoşii, cu mintea lor cea uşoară, s-ar face şi mai răi şi

necucernici, tânguirile şi hulirile asupra lui Dumnezeu şi mai mult s-ar înmulți, şi ei ar întări cu toată hotărârea că Dumnezeu nu Se îngrijeşte nicidecum de viața oamenilor.

Dacă ei, şi acum când Dumnezeu pedepseşte pe unii păcătoşi şi răsplăteşte pe unii drepți, totuşi, se îndoiesc de ocârmuirea dumnezeiască a lumii, ce ar zice când nu s-ar face asta? Ce cuvinte de hulă n-ar zice atunci? Aşadar, Dumnezeu pedepseşte pe unii păcătoşi , şi pe alții nu, răsplăteşte pe unii drepți şi pe alții nu. El nu pedepseşte pe toți, ca să te convingă pe tine că va fi învierea morților. Însă pedepseşte pe unii, pentru ca, prin frica de pedeapsă a altora, să facă pe cei uşuratici cu luare aminte pentru mântuirea lor sufletească. Pe de altă parte, El răsplăteşte pe unii drepți, pentru ca prin aceasta să îndemne pe alții la fapte bune, dar nu răsplăteşte pe toți, pentru ca să te învețe pe tine că are să vină ziua de apoi când toți vor primi răsplata pentru faptele lor.

Deci, dacă toți ar primi aici pe pământ răsplătirea sau pedeapsa meritată, atunci nimeni n-ar mai crede în înviere. Dimpotrivă, dacă nimeni n-ar primi încă de pe pământ răsplătirea faptelor sale, atunci cei mai mulți s-ar face leneşi şi fără luare aminte.

De aceea, Dumnezeu pedepseşte pe unii, iar pe alții nu, şi prin aceasta foloseşte atât pe cei pe care îi pedepseşte, cât şi pe cei pe care nu-i pedepseşte. Pe cei răi îi înspăimântă a se îndepărta de la răutatea lor, iar pe cei buni, dimpotrivă, prin pedeapsa unora, îi face mai buni şi mai cucernici. Aceasta o arată însuşi Hristos, când I S-a spus că s-a surpat un turn şi a ucis nişte oameni. El a zis: „Credeți, oare, că ei au fost mai păcătoşi decât toți oamenii care locuiau în Ierusalim? Nu, zic vouă; dar de nu vă veți pocăi, toți veți pieri la fel” (Luca 13, 4-5). Tu vezi din aceasta că, deşi aceştia au pierit că erau păcătoşi, ceilalți însă s-au cruțat, nu pentru că ei ar fi fost drepți, ci pentru ca, prin pedeapsa acelora, să se îndrepte. Dar tu îmi stai împotrivă şi zici că s-a făcut nedreptate celor pedepsiți, pentru că se putea ca şi ei să se îndrepte fără să fie pedepsiți, prin pedeapsa altora. Însă dacă Dumnezeu ar fi prevăzut că ei se vor pocăi şi se vor îndrepta, nu i-ar fi pedepsit cu moartea.

Dacă El, pe mulți dintre cei despre care prevede că nu vor trage nici un folos, din îndelunga Lui răbdare, totuşi îi suferă cu o mare răbdare şi mereu le dă timp şi prilej de îndreptare, cum ar fi putut El să răsplătească pocăința celor care s-ar fi îndreptat prin pedepsirea altora? Aşadar, lor nu li s-a făcut nici o nedreptate. Pe de o parte, ei au fost împiedicați de la o răutate mai îndelungată; iar pe de altă parte, pentru că pedeapsa lor în cealaltă lume va fi mai mică, fiindcă au pătimit aici pe pământ.

De asemenea, nu s-a făcut nici o nedreptate nici cu cei care nu s-au pedepsit. Era în puterea lor, numai de voiau, de a trage pentru îndreptarea lor cel mai mare folos din îndelunga-răbdare a lui Dumnezeu, a se mira de răbdarea Lui cea mare, a se întoarce pe calea faptei bune şi a se folosi de pedeapsa altora spre propria lor mântuire. Dimpotrivă, dacă rămân în răutatea lor, nu Dumnezeu este pricina pieirii lor, căci El de asta este îndelung răbdător pentru ei, spre a-i dobândi, însă ei nu, sunt vrednici de iertare, pentru că nu trag nici un folos din îndelunga-răbdare a lui Dumnezeu.

Însă cele spuse până aici nu sunt singurul motiv pentru care nu se pedepsesc toți păcătoşii aici pe pământ, ci este şi o altă pricină, mai mare. Şi care este aceasta? Dacă Dumnezeu ar fi pedepsit îndată fiecare păcat, s-ar fi stârpit tot neamul omenesc, şi nu ar fi putut ajunge până în zilele

noastre. Ca să vezi că aceasta este adevărat, ascultă pe psalmistul, care zice: „De te vei uita la fărădelegi, Doamne, Doamne, cine va suferi?” (Psalmul 129, 3).

Spre a înțelege după cuviință aceste cuvinte, nu este nevoie să socotim păcatele fiecăruia, ci doar pe cele pe care fiecare, fără voia sa, le-a săvârşit, şi chiar dintru aceasta se va vedea că noi, încă de mult timp am fi fost nimiciți, dacă am fi fost pedepsiți pentru fiecare păcat.

„ Cine va zice fratelui său nebune, vinovat va fi de gheena focului” (Matei 5, 22), zice Domnul. Este cineva dintre noi care să nu fi făcut acest păcat? De aceea, dacă Dumnezeu, în toate zilele ar pedepsi, de mult am fi fost cu toții prăpădiți.

Iarăşi zice Scriptura, că oricine jură, deşi nu jură strâmb, totuşi face nedreptate (Matei 5, 37). Dar unde este acela care să nu se fi jurat niciodată?

Domnul zice mai departe: „Că oricine se uită la femeie poftind-o, a şi săvârşit adulter cu ea în inima lui” (Matei 5, 28). Însă câți nu au făcut acest păcat?

Deci, dacă ne gândim noi la aceste păcate, pe care nimeni nu le poate tăgădui şi care nu pot rămâne nepedepsite, ci neapărat atrag după ele pedeapsa, şi dacă pe lângă acestea toate, ne aducem aminte de propriile noastre păcate ascunse, trebuie să recunoaştem şi să slăvim pe Dumnezeu că nu ne trimite pedeapsă imediat, după fiecare păcat.

Aşadar, când tu vezi că cineva jefuieşte şi înşeală pe altul, şi totuşi rămâne nepedepsit, atunci cercetează-ți propria conştiință, cercetează viața ta de până acum, vezi păcatele tale şi lesne vei observa că, mai întâi de toate, pentru tine însuți a fost bine că Dumnezeu nu pedepseşte îndată fiecare păcat. Tocmai de aceea, mulți vorbesc aşa de nesocotit despre cârmuirea dumnezeiască a lumii, fiindcă ei nu se văd pe ei, ci pe alții. Noi luăm aminte cu mare plăcere la cele străine şi trecem cu vederea pe ale noastre. Să nu mai facem acestea de acum, ci să urmăm dimpotrivă!

Dacă, mai departe, tu vezi un drept în nenorocire, gândeşte la Iov. Căci deşi este cineva drept, totuşi, nu este mai drept ca el, ba încă nici nu se va apropia vreodată de dânsul, şi deşi a suferit cineva multe, totuşi, nu a suferit aşa multe ca Iov.

Acestea judecă-le şi încetează de a te mai ridica împotriva lui Dumnezeu, şi nu zice că pe cel bun, de aceea îl ajunge nenorocirea, căci Dumnezeu nu i-a aminte la dânsul; ci pentru că El voieşte a-l încununa şi a-l face mai slăvit.

De vrei să vezi un păcătos care a fost pedepsit, adu-ți aminte de slăbănogul care zăcuse pe patul de boală 38 de ani. Cum că el căzuse în acea boală pentru păcatele sale, aflăm de la Hristos: „Iată că te-ai făcut sănătos. De acum să nu mai greşeşti, ca să nu-ți fie ceva mai rău” (Ioan 5, 14). Când noi suntem pedepsiți, atunci, precum s-a zis, plătim datoria propriilor noastre păcate. Dacă noi, însă, cu toate faptele noastre bune, primim nenorociri atunci Dumnezeu voieşte a ne încununa.

Aşadar, oricum am fi, drepți sau păcătoşi, este spre mântuirea noastră de a primi pedeapsă şi nenorocire. Prin aceasta, cei buni se fac mai slăviți, iar păcătoşii se îndreaptă şi îşi micşorează

pedeapsa viitoare. Omul care s-a pedepsit de Dumnezeu aici şi a primit pedeapsa cu mulțumire va suferi mai puțin în lumea cealaltă. Aceasta ne-o spune Sfântul Apostol Pavel, când scrie: „Căci de ne-am fi judecat noi înşine, nu am mai fi judecați. Dar, fiind judecați de Domnul, suntem pedepsiți, ca să nu fim osândiți împreună cu lumea” (I Corinteni 11, 31-32).

Acum, fiindcă noi ştim toate acestea, să judecăm drept despre pronia lui Dumnezeu şi să-i aducem la tăcere pe cei ce o tăgăduiesc. Şi chiar dacă vreo întâmplare covârşeşte priceperea noastră, noi nu trebuie să credem din aceasta că viața noastră nu stă sub povățuirea lui Dumnezeu, fiindcă noi am văzut şi cunoaştem din foarte multe întâmplări puterea lui Dumnezeu în viața noastră. De aceea, şi din întâmplările neînțelese de noi, să cunoaştem înțelepciunea Lui cea necercetată şi să ne închinăm ei. Dacă dibăcia multor oameni este nepricepută de cei neştiutori, cu cât mai mult poate fi nepriceput de mintea omenească adâncul cel fără margini al judecăților lui Dumnezeu? „Cât sunt de necercetate judecățile Lui şi cât de nepătrunse căile Lui!” (Romani 11, 33).

Dar să primim spre mântuirea noastră nu numai relele ce însuşi Dumnezeu le trimite, ci şi celelalte rele. Presupunem că nenorocirea ce tu o suferi nu vine de la Dumnezeu, ci de la răutatea oamenilor. Dar şi aceasta îți este spre mântuire, dacă o primeşti cu mulțumire şi nu huleşti pe Dumnezeu, Care putea să o împiedice, dar a îngăduit nenorocirea pentru cercetarea ta. Atunci tu vei fi încununat la fel cu cei la care însuşi Dumnezeu a trimis răul, pentru că tu ai suferit fără cârtire răul care a venit de la oameni şi ai mulțumit Aceluia care putea să-l împiedice, dar nu a voit.

De aceea, noi totdeauna să cinstim pronia dumnezeiască şi să cugetăm la ea, căci atunci ne vom face tot mai vrednici de bunătatea şi purtarea de grija cea dumnezeiască, vom dobândi mult ajutor de la El, ne vom elibera de păcate şi vom primi cununa vieții viitoare. De care fie să ne împărtăşim, prin harul şi iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia împreună cu Tatăl şi cu Duhul Sfânt se cuvine cinstea, acum şi în vecii vecilor. Amin.

Cuvânt la Sfinții Apostoli Petru şi Pavel

din “Predici la duminici si sarbatori”

(29 iunie)

***„Dar prin harul lui Dumnezeu sunt ceea ce sunt;
şi harul Lui care este în mine n-a fost în zadar”
(I Corinteni 15, 10)***

Cuvânt de laudă Apostolului Pavel

Ce este omul, cât de mare este noblețea firii noastre şi de câte virtuți mari este capabilă această făptură -omul - nimeni nu a arătat mai bine decât Apostolul Pavel.

El stă acum de faţă cu glas mare spre a răpune pe toţi pârâşii firii, spre a apăra pe alcătuitorul firii, spre a ne încuraja la fapta cea bună şi spre a astupa gura clevetitorilor care mint, spunând că firea omenească nu este capabilă de nici un bine. Pavel nu a primit o altă fire decât noi, nu a dobândit alt suflet, nu a locuit în altă lume, şi, cu toate acestea, a întrecut cu mult pe ceilalţi oameni.

Mai întâi, acest Apostol nu s-a înspăimântat de nici o pătimire, de nici un necaz care i s-a întâmplat pentru fapta bună şi pentru dreptate, ci cu bucurie s-a supus tuturor necazurilor şi le-a numit pe acestea „vremelnice şi uşoare" (II Corinteni 4, 17). Dar încă şi mai vrednic de mirare este că el a făcut toate acestea fără să urmărească vreo răsplătire.

Noi nu suportăm niciodată nici un fel de osteneală şi necaz, fără să aşteptăm răsplătire; el însă le-a luat asupra lui fără răsplată, cu bucurie şi cu dragoste, şi nu s-a tânguit de slăbiciunea trupească, nici de mulţimea treburilor, nici de tirania trupului, nici de nimic altceva.

In toate zilele el se făcea mai râvnitor, şi cu cât primejdiile îl împresurau mai mult, cu atât el devenea mai curajos. Aceasta a arătat-o el însuşi, prin cuvintele: „ Uitând cele din urma mea şi tinzând către cele dinainte" (Filipeni 3, 14). Şi când moartea îi stătea înainte, el îndemna pe alţii să se bucure cu dânsul, scriind către filipeni: „Bucuraţi-vă şi fericiţi-mă" (Filipeni 2, 18). El sălta de bucurie pentru primejdii, pentru pătimiri şi ocări de tot felul.

Către corinteni scria: „Pentru aceasta mă bucur în slăbiciuni, în defăimări, în nevoi" (II Corinteni 12, 10). El le numea pe acestea arme ale dreptăţii, şi arăta cu aceasta, că tocmai prin ele s-a împărtăşit de cele mai mari foloase.

Cu toate că pretutindeni era biciuit, batjocorit şi hulit, el totuşi triumfa; lăsa peste tot semnul biruinţei şi mulţumea lui Dumnezeu pentru aceasta prin cuvintele: „Dar să dăm mulţumire lui Dumnezeu, Care ne-a dat biruinţa prin Domnul nostru Iisus Hristos" (I Corinteni 15, 57).

El alerga spre întâmpinarea defăimării ce i se aducea pentru propovăduirea Evangheliei cu mai multă râvnă decât alergăm noi pentru cinste; dorea moartea, mai mult decât noi viaţa; iubea sărăcia, mai mult decât noi bogăţia; ostenelile, mai mult decât alţii odihna; necazurile, mai mult decât alţii bucuria; iar pentru vrăjmaşii săi se ruga mai des decât îi blestemăm noi pe ai noştri.

Câtă deosebire între noi şi Pavel!

A răsturnat el, oare, rânduiala firii? Nu, noi răsturnăm rânduiala. Pavel a urmat-o aşa cum este lăsată de Dumnezeu. Şi el era om, ca şi noi.

Aşadar, nu te tângui asupra firii, că ea te împiedică să fii îmbunătăţit. Ia aminte la Apostolul Pavel.

Pentru dânsul numai una era înfricoşată şi grozavă: a supăra pe Dumnezeu. Şi nimic nu era pentru dânsul mai scump şi nimic nu dorea el aşa de mult ca a plăcea Domnului.

Nu mai vorbim de cetăți, de popoare, de împărății şi de toate comorile şi slava lumii; el le socotea toate deşertăciuni.

Nici slava cerului nu era pentru el aşa de scumpă, ca dragostea către Hristos. Această dragoste îi era aşa de dulce, încât el nu râvnea nici chiar vrednicia îngerilor şi a arhanghelilor.

Această dragoste covârşea toate, şi, având-o, se credea cel mai fericit dintre toate făpturile. Iar fără această dragoste, nici domnia, nici stăpânirea, nici puterea nu vor fi avut pentru el nici un folos.

Având această dragoste, el mai bucuros voia să fie cel mai mic şi prigonit, decât fără ea, să fie printre cei înalți şi importanți. Pentru el, singura nenorocire era pierderea acestei dragoste.

Aceasta ar fi fost pentru el iadul, chinul cel nesuferit. Iar îndulcirea de această dragoste îi era mai scumpă decât viața, decât toată lumea, decât vrednicia îngerilor, decât toate cele prezente şi cele viitoare, decât o împărăție, decât toate bunătățile.

Tot ce nu era dragoste, nu era pentru el nici bucurie, nici întristare.

Pentru această dragoste, el socotea toate celelalte ca pe o plantă veştejită; nu băga în seamă pe tiranii care îl urmăreau cu furie; moartea şi pedeapsa, mii de patimi, erau pentru dânsul un joc copilăresc, pe care el trebuia să le rabde pentru Hristos.

Căci el le primea cu bucurie, şi în lanțurile sale era mai fericit decât Nero cu coroana de aur pe cap.

El trăia în temniță ca în cer şi primea rănile şi lanțurile mai bucuros decât alții premiul de biruință. Ostenelile îi erau la fel de iubite ca şi răsplătirile, ba încă le socotea răsplătire şi le numea dar. Iată, el socotea răsplătire a se slobozi şi a fi împreună cu Hristos, iar a rămâne în trup, el socotea povară, dar prefera pe aceasta, pentru că era de trebuință Bisericii (Filipeni I, 23-24).

Dar poate cineva să zică că Pavel a răbdat toate pătimirile şi ostenelile din dragoste către Hristos? Da, şi aceasta o zice şi el.

Din dragoste către Hristos el a răbdat toate, iar nouă, dimpotrivă, aceleaşi pătimiri ne aduc mare întristare, pentru că ne lipseşte dragostea către Hristos.

Ce trebuie să zic eu însă de primejdiile şi ispitele ce a suferit Pavel? El de-a pururea era în supărare şi necaz. „Cine este slab şi eu să nu fiu slab? Cine se sminteşte şi eu să nu ard?” (II Corinteni 11, 29).

Nimeni însă nu se întrista de propria-i nenorocire, precum Pavel pentru necazul aproapelui. Cât de mult s-a întristat el, de pildă, pentru iudei, încât ar fi vrut să piardă chiar slava cerească, numai să-i mântuiască pe ei! (Romani 9, 2-3).

Deci, pe cel ce se îngrijea deopotrivă pentru toți oamenii, pentru popoare întregi şi cetăți, ca şi pentru fiecare în parte, cu ce să-l asemănăm? Cu fier sau cu oțel? Cum trebuie să numim sufletul lui? Trebuie, oare, să zicem că era ca oțelul şi totodată mai nobil şi mai prețios decât piatra cea scumpă? Dar ce să zic eu de aur sau de oțel? Pune într-o parte a cântarului toată lumea, iar în cealaltă sufletul lui Pavel, şi vei vedea că acesta din urmă este mai greu şi mai de valoare.

Socoteşte acum şi cinstea de care Dumnezeu l-a făcut părtaş încă înainte de înviere. El l-a răpit în rai, până la al treilea cer, şi acolo i-a arătat taine negrăite, pe care nici o limbă omenească nu este în stare să le grăiască.

Căci el, măcar că umbla pe pământ, trăia totuşi ca şi cum ar fi fost în ceata îngerilor; măcar că era încătuşat într-un trup muritor, el avea o curățenie îngerească; şi măcar că era supus la multe neputințe şi ispite, el totuşi se sârguia să nu rămână fără bunătățile cele cereşti.

Ca propovăduitor al Evangheliei, el cutreiera lumea, ca şi cum ar fi avut aripi; socotea aşa de mici ostenelile şi primejdiile, ca şi când ar fi fost fără de trup, ca un înger; prețuia aşa de puțin toate cele pământeşti, ca şi cum am ar fi trăit în cer, ca şi când el ar fi fost dintre cei fără de trup.

Să nu zici că toate acestea nu Pavel însuşi, ci darul lui Dumnezeu printr-însul le-a făcut. Eu cred unele ca acestea, dar lauda se cuvine lui, că s-a făcut vrednic de un aşa de mare dar. Eu mă uimesc de puterea lui Hristos, care a făcut atât de puternic pe Pavel, şi mă minunez de râvna lui Pavel, care a dobândit un aşa de mare dar şi s-a arătat vrednic întru toate de dânsul.

Pe voi vă îndemn nu numai a vă mira de dânsul, ci şi a vă face următori acestui izvor al faptei bune, căci atunci, şi noi ne vom face părtaşi la cununa de cinste a lui. Nu te îndoi că cel ce se va ridica la măsura lui Pavel nu va dobândi aceeaşi cinste, căci ascultă ce zice el însuşi: „Lupta cea bună am luptat, călătoria am săvârşit, credința am păzit, de acum mi s-a gătit cununa dreptății, pe care Domnul îmi va da-o în ziua aceea, El, Dreptul Judecător, şi nu numai mie, ci şi tuturor celor ce au iubit arătarea Lui” (II Timotei 4, 7-8).

Vezi cum cheamă el toți oamenii a fi părtaşi la cinstea lui?

Deci, fiindcă şi pe noi ne aşteaptă aceeaşi răsplătire, să ne sârguim a fi părtaş cinstei făgăduite. Să nu ne uităm la mărimea şi înălțimea faptelor bune ale lui, ci la râvna lui cea tare, pentru care el a dobândit asemenea dar, şi la firea pe care el o avea, asemenea nouă.

Atunci şi cele mai grele lucruri ni se vor părea uşoare şi cu putință, şi în acest scurt timp nu ne vom speria de trudă şi de luptă spre a dobândi cununa de laudă cea neveştejită, prin darul şi iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, acum şi în vecii vecilor. Amin.

Cuvant la 1 august

din "Predici la duminici si sarbatori"

Cuvant la 1 august la pomenirea
Sfintilor Mucenici sapte frati Macavei

Despre statornicie si despre cresterea copiilor

Odinioara cand organizatorii jocurilor publice organizau concursuri de lupta ei puneau foarte mare ravna in a aduce in arena luptatori tineri si puternici ca inainte de inceperea luptei privind la aceste figuri de luptatori puternici spectatorii sa se umple de uimire.

La fratii Macavei insa a fost dimpotriva cu totul altfel. Aici nu era o lupta intre oameni, ci o lupta grozava si infioratoare intre om si duhurile cele rele si la aceasta lupta a adus Dumnezeu nu niste barbati tari si puternici ci niste copii gingasi impreuna cu batranul Eleazar si cu o femeie garbovita de ani, mama acestor copii. Ce este aceasta? Duci tu la lupta o varsta asa de neputincioasa?

Cine a auzit vreodata ca o femeie de varsta asta sa fi stat la lupta? Desi aceasta este neauzita raspunde Dumnezeu, nu voiesc a arata cu aceasta un lucru de necrezut, nou si nemaiauzit, caci Eu nu sunt un astfel de organizator de lupte sa las totul numai pe taria luptatorilor, mai mult eu stau langa ei, ii ajut, le intind mana mea si cea mai mare parte a biruintei trebuie a o atribui ajutorului meu.

Deci tu cand vezi o femeie batrana, tremuranda care pentru a putea merge are nevoie de sprijin, infatisandu-se la lupta, dispretuind furia tiranului, biruind duhurile cele rele, cu usurinta invingand pe diavolul si zdrobind puterea lui, admira darul lui Dumnezeu si uimeste-te de puterea Lui.

Luptatorii sunt tari nu dupa trup ci dupa credinta.

Firea lor este slaba dar duhul care i-a intarit este puternic. Trupul lor este neputincios din cauza varstei, dar duhul lor este tare prin dragostea de Dumnezeu. Aceasta lupta nu este supusa simturilor, de aceia sa nu asemeni pe luptatori dupa cele din afara ale lor ci socoteste taria sufletului lor si gandeste la taria credintei lor, ca sa inveti ca cel ce se lupta cu pacatul si cu duhurile cele rele, nu are trebuinta de un trup tare sau o varsta infloritoare, ca nici tineretea cea mai frageda si nici varsta cea mai inaintata nu-l poate impiedica daca el are uri suflet nobil si tare.

Dar ce sa vorbesc eu de batrani sau tineri cand inca si femei au indraznit la astfel de lupte si au dobandit din ele cununi de lauda?

La luptele cele pamantesti se lasa la o parte femeile, copii si batrani; la luptele cele duhovnicesti dimpotriva arena luptelor este deschisa tuturor varstelor si ambelor sexe, pentru ca tu sa cunosti puterea cea negraita a lui Dumnezeu si adevarul cuvantului apostolului: „ca puterea lui Dumnezeu este tare intru cei neputinciosi” (II Cor XII, 9).

Caci atunci cand copii si batranii se arata viteji peste firea lor, prin aceasta se arata clar harul lui Dumnezeu care este intru dansii.

Insa ca sa vezi ca slabiciunile cele din afara sau trupeste ale acestor luptatori ii fac si mai slaviti, sa socotim noi nu pe cei 7 frati Macavei, ci pe mama lor care era mai slaba.

De ce oare sa ne miram mai intai la dansa? De neputinta firei ei, de varsta cea inaintata a ei ori de moliciunea simtului de mama, care atat de usor ar fi putut ajunge la slabiciune.

Toate acestea erau mari piedici intr-o lupta care cerea foarte multa putere si rabdare, eu insa am sa vorbesc de altceva mai mare din care foarte clar se va arata taria femeii si rautatea satanei, lata rautatea satanei. El a adus pe mama la lupta nu la inceput ci dupa fii ei.

De ce? Chinurile celor 7 fii ai ei trebuia sa oboseasca barbatia si sa franga taria duhului ei, pentru ca doborata si slabita prin privirea cea grozava a completei singiuiri ale copiilor ei, cu atat mai lesne sa poata fi biruita. Priveste deci nu la chinurile ce au suferit fii ei, gandeste ca mama la cazna fiecarui fiu suferea niste dureri noua nesuferite si asa zicand ea se ucidea cu fiecare din fii sai.

Ca eu am dreptate cand zic acestea stiu toate mamele. O mama cand vede pe fiul sau lovit de friguri, ar voi bucuroasa sa sufere ea toate numai sa scape de dureri pe iubitul sau copil, caci pentru o mama numai chinu[copilului este pentru ea o durere ce nu se poate spune in cuvintejlar daca aceasta este adevarat, si sigur este, atunci mama Macaveilor in timpul persecutiilor fiilor ei a suferit mai mult decat ei si mucenicia ei a fost mai dureroasa decat a copiilor ei.

Daca vestea de boala a unui copil pune in cea mai mare neliniste duhul unei mame, ce nu a suferit mama Macaveilor cand nu numai un copil, ci toti ai ei s-au rapit si ea nu numai a auzit ci toate a trebuit sa le vada cu ochii sai? Cum a putut ea ramane stapana pe sine cand a vazut in scurt timp chinuindu-se copii ei unul dupa altui cu chinuri grozave.

Cum a fost cu putinta ca ea sa nu moara de durere?

Cum a fost cu putinta ca ea chiar la moartea celui dintai fiu sa nu sara de bunavoe in focul cel arzator spre a se cruta pe sine de a vedea mai departe?

Pentru ca era imbunatatita zici tu, dar ea era in acelasi timp si mama.

Pentru ca ea era cu frica lui Dumnezeu zici tu, dar ea avea totusi carne si sange, pentru ca ea era curajoasa zici tu, dar totusi nu era sloboada de slabiciunea femeiasca.

Ea macar ca ardea de ravna cea dumnezeiasca dar totusi simtea si povara durerilor unei mame. Daca si noi barbatii cand se duce un facator de rele la moarte, prin aceasta privire ne miscam si ne zguduim, chiar daca nenorocitul acela nu este nici o ruda cu noi si pentru rautatea lui merita pe deplin pedeapsa; apoi oare ce trebuie sa fi suferit acea mama, cand ea a vazut ducanduse la moarte nu vreun facator de rele ci toti cei 7 fii ai sai intr-o zi si chinuindu-se nu toti deodata ci unul dupa altul cu felurite chinuri.

De ar fi fost ea de piatra si de otel, totusi ar fi trebuit sa incremeneasca si sa sufere ceea ce sufera o mama la o astfel de privire! Amara pentru ceea ce s-a intamplat aici, dulce pentru simtamantul mamei care trebuia sa vada cele ce se intamplau si asa ea nu se uita la sangele fiilor sai care curgea, ci la cununile dreptatii destinate lor; ea nu privea la coastele cele sfasiate ci la locuintele ceresti cele pregatite fiilor ei, ea nu se uita la calaii ce stau imprejur ci ia ingerii care incurajau pe fii ei si asa a uitat durerile inimii de mama si a biruit slabiciunea firii omenesti si a varstei. Ea a biruit firea, fire de altfel atat de tirana, care biruieste chiar si pe fiarele cele salbatice.

Fiarele din dragoste catre fiul sau uita de ele si se arunca ele in mainile vanatorilor, si nu este nici un dobitoc atat de slab care sa nu-si apere puii sai si nici unul asa de bland care sa nu se intarate cand ii ia puii sai. insa acea mama a biruit puterea tiranica pe oare o are asupra oamenilor si a dobitoacelor, ea nu s-a aruncat asupra ucigasilor fiilor sai, nu le-a sfasiat fata macar ca i-a vazut ucigandu-i fii sai, ci a fost asa de tare, curajoasa si statornica, ca atunci cand ea a vazut chinul primului fiu, ea incuraja pe ceilalti la rabdarea tuturor muncilor.

De ar auzi acestea toate mamele, de ar invata ele de la mama Macaveilor cum trebuie sa-si iubeasca, fii ei cu adevarat si sa fie tari, de ar creste toate mamele fii lor ca dansa! Nu este deajuns pentru o mama ca ea aduce copilul pe lume, caci aceasta o face firea, ca lucrul cel mai important este cresterea si aceasta depinde de ea.

Si ca sa cunosti ca o femeie nu numai prin nastere este mama, ci si prin cresterea unui copil, asculta pe Apostolul Pavel care unei vaduve nu-i da importanta pentre nasterea, ci pentru cresterea copiilor sai. Cand el zice: „sa se inscrie intre vaduve cea care nu are mai putin de saizeci ani si sa aiba marturie de fapte bune” si adauga ca punct de capetenie „daca a crescut fii” (l Tim V, 9, 10). El nu zice „de a nascut fii”.

Asa dar sa socotim ce a trebuit sa sufere acea femeie,daca cineva o poate numi femeie, cand ea a vazut madularele unui copil tremurand pe carbuni, capul altuia apucandu-se cu «cleste de fier si jupuindu-i pielea! Cum era cu putinta ca ea sa traiasca vazand acea priveliste? Sa va spun. Ea nu cauta la acest pamant ci la viata de dincolo, si se temea numai ca nu cumva tiranul sa inceteze chinuirea inainte de moartea tuturor si sa desparta ceata copiilor si unii sa ramana neincununati.

Ca ea de acest lucru se temea, se vede de acolo ca pe cel mai tanar ea I-a dus cu mana sa la moarte povatuindul si ihdemnandul prin cuvinte si sfatuire. Noi nu putem auzi fara sa ne zguduim necazul altuia, ea insa privea cu barbatie la propriile sale chinuri.

Dar noi sa nu ascultam toate acestea cu usurinta, sa-si inchipuiasca fiecare din noi aceasta jalnica priveliste ca si cand s-ar intampla cu proprii sai copii sa-si inchipuiasca fiecare pe cei mai dragalasi dintre copilasi care au trebuit sa sufere aceste chinuri si numai atunci va pricepe bine ce

am zis, dar nici atunci, caci ce simte firea nu se poate descrie in cuvinte, si numai cel ce trece prin necaz stie.

Iar la aceasta mama, dupa ce s-au incununat cei sapte fii ai sai, cu dreptate i se potrivesc cuvintele proorocului: „vei fi ca un maslin roditor in casa Domnului” (Ps. LI, 10).

La vestitele jocuri olimpice ale vechii civilizatii chiar de ar fi luat parte mi de luptatori, totusi numai unul castiga cununa, aici insa s-au incununat toti cei 7 luptatori. Poti tu sa-mi arati un ogor asa de roditor ca acesta? un pantece de mama care a nascut atata slava ca acesta? Mama fiilor lui Zevedei a fost mama de apostoli, insa numai de doi si eu nu cunosc nici un pantece de mama care sa fi purtat sapte mucenici si apoi ea insasi sa-i fi insotit la moarte. Iar prin aceasta numarul celor munciti s-a inmultit nu numai cu unul ci cu mai multi. Fii erau 7 si cand s-a adaugat si mama, numarul mucenicilor nu a crescut numai cu unul ci sa dublat caci mama a suferit moarte muceniceasca cu fiecare dintre fii sai.

Asa ea crescand atat de frumos pe fii sai a dat bisericii o intreaga ceata de mucenici. Sapte copii a nascut ea dar nici unul pentru pamant ci pe toti i-a nascut pentru cer, pentru imparatul Slavei si pentru viata cea de dincolo, insa diavolul a lasat-o pe ea la urma pentru a fi muncita pentru ca asa cum s-a zis mai inainte, sa sfasie puterile ei cu privirea mucenicii fiilor ei ca sa o poata mai lesne birui. Multi oameni cad intru nesimtire numai vazand sangele si cu greu ii poti readuce la viata. Acea mama a vazut insa paraie de sange si inca nu de sange strein ci de sangele propriilor ei copii; ce a suferit ea atunci? Ce durere n-a trebuit sa sufere sufletul ei?

Ea a intrat ultima in lupta pentru ca ea sa fie mai slaba insa s-a intamplat cu totul altfel. Caci ea s-a luptat cu mai multa barbatie. De ce? Pentru ca ea acum nu mai avea grija de copii sai, nu se mai temea ca sa nu slabeasca vreunul unul dintre ei si sa piarda cununa muceniciei. Mai mult dupa ce a trimis inainte la cer pe toti copii sai ca intr-o visterie sigura, la cununile ceresti si la visteriile cele nepieritoare, atunci a intrat si ea in lupta cu barbatie a adaugat trupul sau la ceata copiilor sai martirizati, precum aseaza cineva o piatra scumpa la o coroana si a calatorit la Dumnezeul cel iubit prin care ne-a lasat o mare invatatura si un puternic indemn cu fapta, ca noi sa suportam toate nenorocirile cu suflet tare si cu duh puternic.

Sau care barbat, femeie, batran sau tanar va putea in viitor dobandi iertare, daca el se teme de primejdiile ce il ameninta cu voia’lui Dumnezeu, daca inainte de Hristos, cand portile iadului erau inca incuiate cand pacatul nu era inca nimicit si moartea nu era biruita, o femeie, o femeie batrana mama a atator copii a aratat o asa tarie, o asa ravna. Asadar femei sau barbati, batrani sau tineri sa luam aminte la toate acestea si sa intiparim aceasta lupta in inima noastra. Statornicia si taria sa ne fie un indemn permanent de a dispretul toate necazurile, a ne pazi sufletul nostru, ca aici pe pamant sa urmam faptele bune a acestor sfinti mucenici, iar dincolo sa ne incununam ca dansii. Precum ei au aratat in primejdii barbatia cea mai mare sa aratam si noi aceiasi tarie impotriva patimilor celor nebunesti, impotriva maniei, a lacomiei de avere, a faptelor trupesti, a ambitiei si a celorlalte asemenea lor.

Daca noi vom birui flacara acestor pofte precum ei au biruit pe cea a focului, vom sta si noi langa dansii, vom avea aceiasi cununa ca dansii, de care fie ca noi toti sa ne impartasim prin darul si

iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos caruia I se cuvine cinstea si lauda acum si pururea si in vecii vecilor. Amin.

Cuvânt la Schimbarea la Faţă

din "Predici la duminici si sarbatori"

(6 august)

**„ Iisus a luat cu Sine pe Petru şi pe Iacov şi pe Ioan,
fratele lui, şi i-a dus într-un munte înalt, de o parte.
Şi S-a schimbat la faţă, înaintea lor… "
(Matei 17, 1-2)**

Pentru ce a luat Domnul cu Sine numai pe cei trei Apostoli? Pentru că ei întreceau pe toţi ceilalţi.

Petru se deosebea şi prin aceea că iubea foarte mult pe Domnul, Ioan prin aceea că era foarte iubit de Domnul, iar Iacov prin răspunsul ce-l dăduse împreună cu fratele: „Putem bea paharul" (Matei 20, 22). Şi, în afară de aceasta, prin fapta sa, căci Iacov, într-adevăr, a făcut ceea ce adeverise prin acel răspuns, pentru că el a fost atât de nesuferit pentru iudei, încât Irod a crezut că-şi va dobândi cinstea lor, dacă-l va omorî (Fapte 12, 1-3).

Dar pentru ce a îngăduit Domnul să se arate Moise şi Ilie?

S-ar putea aduce multe motive, dar primul este următorul: Unii oameni ziceau că Hristos este Ilie, alţii că este Ieremia, sau altul din proorocii cei vechi, de aceea a trebuit să se arate lângă Hristos cei mai însemnaţi dintre trimişii dumnezeieşti ai Vechiului Testament, spre a arăta ce deosebire mare este între Domnul şi slujitorii Săi, şi pentru ca Petru, cu dreptate, să poată avea laudă de la Domnul când L-a numit Fiu al lui Dumnezeu. La acest motiv se mai adaugă şi al doilea, că iudeii deseori înfruntau pe Hristos că încalcă Legea şi huleşte pe Dumnezeu, pentru că El Îşi însuşea vrednicia dumnezeiască, pe care, ziceau ei, nu o merita.

Ei ziceau: „Acest om, care nu păzeşte sâmbăta, nu este de la Dumnezeu" (Ioan 9, 16); şi iarăşi: „Nu pentru lucru bun aruncăm cu pietre asupra Ta, ci pentru hulă şi pentru că Tu, om fiind, Te faci pe Tine Dumnezeu" (Ioan 10, 33).

Spre a arăta că amândouă învinovăţirile proveneau din neştiinţă, şi Hristos era nevinovat de amândouă, adică El nu era nici încălcător al Legii, nici hulitor de Dumnezeu atunci când Se numea pe Sine asemenea cu Dumnezeu, de aceea a trebuit să-L înconjoare cei doi bărbaţi ai Vechiului Testament, care au strălucit tocmai în aceste două puncte.

Moisi a dat Legea, iar iudeii trebuiau să tacă aici, că Moisi n-ar fi trecut cu vederea ca aceasta să fie încălcată şi, desigur, n-ar fi arătat stimă călcătorului Legii şi vrăjmaşului Dătătorului de Lege. De asemenea, ei trebuiau să ştie că Ilie, acest râvnitor pentru cinstea lui Dumnezeu, nu s-ar fi arătat la chemarea lui Hristos, dacă Acesta S-ar fi ridicat împotriva lui Dumnezeu şi cu nedreptate S-ar fi numit pe Sine Dumnezeu şi deopotrivă cu Tatăl.

Dar este şi un al treilea motiv pentru care Moisi şi Ilie s-au arătat alături de Hristos. Care este acela? Pentru ca Apostolii să cunoască că El are putere peste moarte şi peste viață, de aceea a trebuit să se arate lângă Dânsul Moisi, cel de mult mort, şi Ilie, cel ce nu era încă mort (Ilie a fost luat la cer fără a muri).

Încă şi alt motiv vede Evanghelistul Luca: Spre a arăta slava crucii şi pentru a îmbărbăta şi a ridica duhul lui Petru şi a celorlalți, care se temeau încă de patima Lui.

Hristos a ales pe cei doi, pe Moisi şi pe Ilie, încă şi pentru fapta cea bună pe care El mai cu seamă o cerea de la cei care trebuiau să fie lângă Dânsul; pentru că El a zis: „Cel ce voieşte să vină după Mine, să-şi ia crucea sa şi să urmeze Mie” (Matei 16, 24). De aceea a adus acum pe cei doi, care, pentru porunca lui Dumnezeu şi pentru poporul cel încredinţat lor, au murit de mii de ori. Fiecare din ei şi-a jertfit viața, şi tocmai prin aceasta au dobândit viața cea adevărată. Şi unul şi altul s-au împotrivit cu statornicie: unul împotriva egiptenilor, altul împotriva lui Ahav şi a altor oameni nemulțumitori şi nestatornici.

Amândoi au fost în cea mai mare primejdie din partea celor pe care ei îi mântuiseră, amândoi au voit să abată pe oamenii lor de la închinarea la idoli şi amândoi păreau a fi neînsemnați.

Unul avea o limbă greoaie şi un glas slăbit - Moisi (Ieşirea 4, 10); celălalt părea țărănos. Amândoi erau foarte săraci, că Moisi nu avea nimic şi nici Ilie nu avea altceva decât cojocul pe care dormea. Şi toate acestea le-au făcut şi le-au răbdat în Vechiul Testament, când încă nu dobândiseră aşa de multă putere minunată.

Dacă Moisi despărțea marea, Petru a umblat pe mare, putea să mute munții, izgonea diavolii cei sălbatici, vindeca toate bolile, chiar şi umbra sa făcea minuni mari şi a întors la credință toată lumea. Şi dacă Ilie a sculat un mort, Petru a sculat sute.

Moisi şi Ilie au trebuit să se arate şi pentru aceea că Domnul a voit ca ucenicii Lui să urmeze râvna acelora în povățuirea poporului, statornicia şi tăria lor şi să fie plini de iubire ca Moisi şi râvnitori ca Ilie şi tot la fel să se îngrijească de popor.

Unul dintre ei - Ilie - a suferit foamete trei ani pentru poporul israelit (III Regi 17, 1), iar celălalt a zis: „Iartă-le lor păcatele, iar dacă nu, atunci şterge-mă şi pe mine din cartea Ta!” (Ieşirea 32, 32).

Despre toate acestea a amintit Domnul ucenicilor Săi, şi, prin arătarea lui Moisi şi a lui Ilie, ei trebuiau nu numai a-i ajunge pe aceştia, dar şi a-i depăşi. Când, de pildă, ucenicii, urmând lui Hristos, au zis: „Doamne, voieşti să zicem să se pogoare foc din cer?” (Luca 9, 54), Iisus le-a răspuns împotrivă: „Nu ştiți, oare, fiii cărui duh sunteți?” (Luca 9, 55), şi prin aceasta i-a îndemnat, potrivit cu harul cel mai înalt, ca să ierte nedreptatea suferită.

Ilie şi Moisi erau mari pentru timpul lor, dar de la Apostoli Domnul cerea o desăvârşire mult mai mare.

Ei nu au fost trimişi numai la egipteni, ci în toată lumea, care era mai rea decât egiptenii.

Ei nu aveau a grăi către Faraon, ci a se lupta cu diavolul, adevăratul tiran al răutății.

Ei erau datori să-l lege pe acela şi să-i răpească toate armele, şi ei au făcut aceasta despărțind nu Marea Roşie, ca Moisi, ci marea cea monstruoasă, mult mai grozavă, a nedumeririi, prin mijlocirea Toiagului din rădăcina lui Iesei (adică prin Iisus Hristos).

Moartea, sărăcia, dispreţul şi miile de rele sunt lucruri care umplu de groază pe oameni. Apostolii se temeau atunci de toate acestea mai mult decât iudeii de Marea Roşie, însă Hristos i-a învățat să fie curajoşi împotriva acestor rele şi plini de siguranță să treacă peste ele cu picioarele uscate. Spre a-i întări, El a poruncit să se arate cei mai străluciți bărbați ai Vechiului Testament.

„Bine este nouă să fim aici”. Petru ştia că Domnul va merge în Ierusalim şi va pătimi acolo şi se temea şi tremura pentru Dânsul, însă după reproşul acela: „Mergi înapoia Mea, satana!” (Matei 17, 23), el n-a mai cutezat a zice către Domnul „Fie-Ți milă de Tine”, de aceea, el rosteşte cam aceeaşi idee, cu alte vorbe: „Bine este nouă să fim aici”.

Căci muntele şi latura aceea nelocuită i se părea lui a da siguranță, încă şi mai sigur i se părea lui ca Domnul să nu meargă în Ierusalim, ci să rămână acolo de-a pururi. De aceea vorbeşte el de corturi. Dacă noi le-am avea pe acelea, gândea el, nu ne-am mai duce în Ierusalim, şi, neducându-ne acolo, Domnul nu va muri. Pentru aceasta el a zis: „Bine este nouă să fim aici”, unde sunt şi Moisi şi Ilie, dintre care unul, la nevoie, a pogorât foc din cer; celălalt s-a acoperit de nori când a vorbit cu Domnul. Dacă noi vom rămâne aici, nimeni nu va şti unde suntem. Vezi dragostea cea înfocată pentru Iisus? Nu gândi că îndemnul său nu era cel mai potrivit, ci gândeşte numai ce dragoste avea el pentru Hristos. El adaugă: „Dacă voieşti, voi face aici trei colibe: una Ție, una lui Moisi şi una lui Ilie”.

Ce zici, Petre? Oare, nu tu, nu de mult, ai fost primul care ai deosebit pe Domnul de slugi când ai zis: „Tu eşti Fiul lui Dumnezeu Celui viu” (Matei 16, 16), iar acum Îl pui în acelaşi rând cu slugile, cu Moisi şi cu Ilie? Iată cât erau de nedesăvârşiți înainte de moartea Domnului!

Chiar dacă Tatăl a descoperit lui Petru că Hristos este Fiul lui Dumnezeu, el însă nu a ținut minte această descoperire şi s-a buimăcit de groază. Evanghelistul Marcu, cu dreptate adaugă: „El nu ştia ce grăia” (Marcu 9, 6), la fel şi Evanghelistul Luca, care zice: „Ei erau cuprinşi de somn” (Luca 9, 32). Spaima ce îi cuprinsese pentru această vedenie el o numeşte somn. Ochii lor se întunecaseră de lumina cea peste măsură, însă nu era noaptea, ci ziua, şi numai strălucirea razelor a îngreuiat ochii lor.

Ce s-a întâmplat apoi? Însuşi Hristos nu vorbeşte nimic, nici Moisi, nici Ilie, doar Acela care este mai mare decât toți, Tatăl, ridică glasul Său din nori, şi pe când vorbea, i-a învăluit un nor luminos.

Când Domnul îngrozeşte, Se arată în nor întunecat, precum s-a întâmplat în Sinai, aici El însă n-a voit să îngrozească, ci să învețe, de aceea norul era luminos. Tatăl a strigat: „Acesta este Fiul Meu Cel iubit”. Ca să nu se poată cineva îndoi despre cine este vorba, Moise şi Ilie s-au făcut nevăzuți, când s-a sfârşit glasul acela.

Dar ce a voit Domnul să zică prin acele cuvinte? Dacă Acesta este Fiul Meu Cel iubit, nu te teme, o, Petre, că tu cunoşti puterea Lui şi eşti convins că El iarăşi va învia! Dacă tu nu ştii aceasta, apoi îmbărbătează-te pentru glasul Tatălui, căci dacă Dumnezeu este puternic, precum şi este cu adevărat, apoi dovedit este că şi Fiul este puternic precum Tatăl. Dacă El este Fiul Cel iubit, nu te teme, căci nimeni nu părăseşte pe cel iubit. Nu te teme, căci dacă şi tu iubeşti pe Domnul foarte mult, Dumnezeu Tatăl Îl iubeşte şi mai mult. „Întru Dânsul am binevoit”, zice Dumnezeu Tatăl. Nu Îl iubeşte doar pentru că L-a născut, ci şi pentru că El este întru-totul deopotrivă cu Tatăl şi de aceeaşi voie.

Aşadar, aici este un întreit motiv de iubire: Pentru că El este Fiul Său, Fiul Său Cel iubit şi El are întru Dânsul bunăvoința Sa.

„Pe El să-L ascultați”, adică: „Dacă El voieşte să moară pe cruce, nu te împotrivi”.

„Şi pogorându-se ei de pe munte le-a poruncit lor Iisus, zicând: Nimănui să nu spuneți ceea ce ați văzut, până când Fiul Omului Se va scula din morți”.

Căci cu cât se vor povesti despre El lucruri mari, cu atât mai mult mulți vor primi greu credința şi scandalul ce se va face la cruce mai mult va spori. Pentru aceea, ei trebuiau să tacă. Iar când El a adăugat „până după Înviere”, a arătat totodată şi motivul pentru care trebuiau ei să tacă şi a arătat şi timpul cât de îndelung să tacă.

Desigur, fericiți au fost cei trei Apostoli care au văzut pe Domnul strălucind pe munte.

Dar şi noi, numai dacă vom voi, putem să vedem pe Iisus strălucit, nu ca dânşii pe munte, ci încă şi mai strălucit.

Atunci, fiind cu ucenicii Săi, S-a arătat numai într-o astfel de strălucire pe cât ei suportau, dar la sfârşitul veacurilor, El va veni întru deplina strălucire a Tatălui, şi înconjurat nu numai de Moisi şi Ilie, ci şi de nenumărata oştire a îngerilor, a arhanghelilor şi a heruvimilor. Amin.